gemeente TEYLINGEN

Vitaal Teylingen

Samen maken we de toekomst

Jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
Rekening in één oogopslag 6
Leeswijzer 10

1 Programmaplan 12
1.1 Programma 1 Prettig wonen voor iedereen 14
1.1.1 Veiligheid 16
1.1.2 Mobiliteit 19
1.1.3 Wonen 22
1.1.4 Implementatie Omgevingswet 24
1.1.5 Gebiedsontwikkeling 26
1.1.6 Openbare ruimte 28
1.1.7 Verbonden partijen 29
1.1.8 Beleidsindicatoren 30
1.1.9 Kaderstellende stukken 32
1.1.10 Wat heeft het gekost? 33
1.2 Programma 2 Energiek en sociaal Teylingen 36
1.2.1 Onderwijs 37
1.2.2 Gezondheid & Vitaliteit 39
1.2.3 Sociaal domein 43
1.2.4 Kunst en Cultuur 53
1.2.5 Verbonden partijen 53
1.2.6 Beleidsindicatoren 54
1.2.7 Kaderstellende stukken 57
1.2.8 Wat heeft het gekost? 58
1.3 Programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen 61
1.3.1 Lokale economie 63
1.3.2 Regionale economie 66
1.3.3 Verbonden partijen 68
1.3.4 Beleidsindicatoren 69
1.3.5 Kaderstellende stukken 70
1.3.6 Wat heeft het gekost? 71
1.4 Programma 4 Duurzaam denken en doen 73
1.4.1 Duurzaamheid 74
1.4.2 Verbonden partijen 78
1.4.3 Kaderstellende stukken 79
1.4.4 Wat heeft het gekost? 80
1.5 Programma 5 Modern bestuur, invloedrijke inwoners 82
1.5.1 Regionale samenwerking 84
1.5.2 Dienstverlening 85

1.5.3 Participatie 87
1.5.4 Communicatie 92
1.5.5 Verbonden partijen 95
1.5.6 Beleids- en prestatie-indicatoren 96
1.5.7 Kaderstellende stukken 98
1.5.8 Wat heeft het gekost? 99
1.6 Algemene dekkingsmiddelen 101
1.6.1 Algemene dekkingsmiddelen 104
1.6.2 Wat heeft het gekost? 106
1.6.3 Overhead 107
1.6.4 Vennootschapsbelasting 108

2 Paragrafen 109
2.1 Paragraaf lokale heffingen 110
2.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 115
2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 121
2.4 Paragraaf financiering 130
2.5 Paragraaf bedrijfsvoering 135
2.6 Paragraaf verbonden partijen 136
2.7 Paragraaf grondbeleid 149
2.8 Paragraaf duurzaamheid 161
2.9 Paragraaf open overheid 163
2.10 Paragraaf opvang ontheemden 164

Financiële jaarrekening 166
3.1 Balans 167
3.2 Totaaloverzicht resultaat per programma 169
3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening 170
3.4 Toelichting op de balans 175
3.5 Toelichting op de programma's 187
3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten 218
3.7 Structureel evenwicht 222

Bijlage 1: SISA-verantwoording 223
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten 262
Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens 273
Bijlage 4 Risico-inventarisatie 275
Bijlage 5: Overhevelingen 277
Bijlage 6: Overzicht baten en lasten per taakveld 281

Voorwoord

Voor u ligt de jaarrekening 2022. Wij leggen hiermee als college verantwoording af over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar. In 2022 zijn de gemeenteverkiezingen gehouden. Teylingen heeft een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college van burgemeester en wethouders. Het jaar is ook in belangrijke mate gedomineerd door de opgave van Oekraïense vluchtelingen. Dit heeft veel inspanning gevraagd van zowel de organisatie als vrijwilligers en maatschappelijke partners in Teylingen.

In de jaarrekening 2022 doen wij verslag van onze activiteiten en resultaten in 2022. Uitgangspunt van onze verantwoording is de door de raad vastgestelde begroting 2022.

In deze jaarrekening geeft het hoofdstuk "Rekening in één oogopslag", op hoofdlijnen inzicht in de financiële resultaten over het gevoerde beleid in 2022.

De gemeente heeft te maken met een toenemend aantal complexe maatschappelijke opgaven. Denk aan de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de inflatie en de instroom van vluchtelingen, het bestrijden van de energiearmoede en de ambities op het gebied van energietransitie, klimaat en wonen. Opgaven die al snel 'crisis' worden genoemd en waarbij de vraag om een oplossing rechtstreeks of via de landelijke overheid bij de gemeenten wordt neergelegd, boven op het reguliere werk.

Verder hebben we te maken met gestegen prijzen en schaarste aan materialen waardoor projecten vertraging oplopen. Ook zien we een enorme krapte op de arbeidsmarkt waardoor werkzaamheden niet adequaat opgepakt kunnen worden. Deze ontwikkelingen leiden tot onzekerheden en hebben een direct effect op het financieel meerjarenbeeld.

De gemeenteraadsleden hebben in de zomer van 2022 een raadsprogramma gepresenteerd, de coalitiepartijen de coalitieafspraken en het college heeft een collegewerkprogramma opgesteld. Alle drie met dezelfde titel: "Samen maken wij Teylingen".

De hoofdambitie van het college laat zich samenvatten in vier thema's.

Oog voor iedereen, juist in onzekere tijden

- We willen dat onze inwoners, jong en oud, prettig kunnen leven in Teylingen, daarbij wil de gemeente waar mogelijk helpen.
- We hebben aandacht voor middeninkomens, die vaak buiten steunregelingen vallen.
- We voeren de energietransitie uit en omarmen de circulaire economie, waarin spullen en grondstoffen zoveel mogelijk worden hergebruikt.
- We zorgen dat er woningen komen, die passen bij de behoefte en het budget van onze inwoners.

Het college is direct na de benoeming in het tweede deel van het jaar 2022 gestart met de uitvoering van de afspraken uit het raadsprogramma.

Tot slot

Dit is de eerste jaarrekening waarin wij in deze samenstelling als college verantwoording afleggen.

Als college hebben we de ambitie om aansluiting te vinden bij onze inwoners, samen te werken, zodat wij de noodzakelijke flexibiliteit kunnen genereren om in te spelen op de wisselende omstandigheden en vragen. Tegelijkertijd moeten wij de slagkracht leveren om de opgaven aan te pakken waarmee we worden geconfronteerd, en willen we maatschappelijke waarde leveren.

De huidige verantwoording is ingedeeld naar de programma's zoals we die kennen vanuit de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2022-2025.

Bij de presentatie van de jaarrekening 2023 zal verantwoording afgelegd worden aan de hand van een nieuwe programma-indeling. Deze gewijzigde programma-indeling zag u ook al terug als de indeling van de Begroting 2023. Dit zijn de nieuwe programma's:

Samenleven

De voortgang van de opgaven die zijn opgenomen in de Maatschappelijke agenda Teylingen.

Leefomgeving

De voortgang van de opgaven die te maken hebben met de (schaarse) ruimte, woningmarkt, ondermijning, recreatie, infrastructuur en mobiliteit, klimaat, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Bedrijvigheid

De voortgang van de opgaven die te maken hebben met regionale economie, lokale economie, recreatie en toerisme en de bollensector

Bestuur en ondersteuning.

De voortgang van de opgaven die we hebben als lokale bestuurders in de regionale samenwerking, de samenwerking in de Duin- en bollenstreek en de kwaliteit van onze dienstverlening.

Dit zijn de programma's op basis waarvan de begroting voor 2024 wordt opgesteld.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

M.E.I. Volten, Wethouder Financiën

Rekening in één oogopslag

Inleiding

De gemeente maakt elk jaar een jaarrekening om te laten zien waaraan zij het afgelopen jaar geld heeft besteed, als verantwoording naar onze inwoners. In de jaarrekening 2022 doen wij als college verslag van onze activiteiten en resultaten in 2022. Uitgangspunt van onze verantwoording is de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2022-2025.

De rekening in één oogopslag geeft op hoofdlijnen inzicht in de financiële resultaten over het gevoerde beleid in 2022. Het saldo van de jaarrekening Teylingen 2022 bedraagt € 1.508.628 positief. Dit is een incidenteel resultaat. Het positieve saldo wordt met name veroorzaakt door het ontvangen van incidentele baten, die niet besteed konden worden in 2022.

Wij stellen voor om een aantal budgetten beschikbaar te stellen voor 2023. Het gaat hierbij om overhevelingen met een totaalbedrag van € 4,8 miljoen. Hiervoor wordt het incidenteel jaarresultaat in zijn geheel overgeheveld. Het restantbedrag aan overhevelingen komt ten laste van de algemene reserve. De voorgestelde overheveling van budgetten naar 2023 heeft betrekking op het budget dat in 2022 is gereserveerd voor geplande projecten die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd. Het is, voor deze projecten, nodig de geplande uitvoering door te trekken naar 2023 en daarom de daarbij behorende (resterende) budgetten over te hevelen. Ook hebben de overhevelingen betrekking op baten die in de mei- en septembercirculaire zijn vrijgegeven, en die in 2022 niet volledig konden worden ingezet. In bijlage 5 staan de overhevelingen.

Ondanks het positieve jaarresultaat en de bereikte resultaten in 2022 in Teylingen, zien we tegelijkertijd belangrijke zorgelijke ontwikkelingen. Zo heeft de gemeente te maken met gestegen prijzen en schaarste aan materialen waardoor woningbouwprojecten vertragen. Verder zien we een enorme krapte op de arbeidsmarkt waardoor werkzaamheden vertraging oplopen of stil komen te liggen. Daarnaast wordt de gemeente geconfronteerd met toenemende vluchtelingenstroom en de zorg om deze mensen goed op te vangen. Bovendien is het onzeker in welke mate het Rijk voor deze ontwikkelingen compenseert. Deze ontwikkelingen leiden tot onzekerheden en hebben een direct effect op het financieel meerjarenbeeld. De raad gaat een periode tegemoet waarin we lastige keuzes moeten maken om de ambities waar te maken. Het rapport "Meerjarig financieel evenwicht gemeente Teylingen" biedt hiervoor mogelijke handvatten.

Analyse jaarrekeningresultaat 2022

In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een analyse gegeven van de ontwikkelingen van het resultaat 2022, leidend naar de jaarrekening 2022.

Primaire begroting 2022-2025
De berekening start met het primaire saldo voor 2022 van € 49.000 positief.

Begrotingssaldo 2022 na raadsbesluiten
Daarna volgen de begrotingsmutaties waarover de gemeenteraad tot en met medio december 2022 heeft besloten. Dit leidde tot een verwacht negatief begrotingsresultaat van € 434.000.

Jaarrekeningresultaat 2022
Het rekeningresultaat over 2022 is € 1.508.628. Op hoofdlijnen worden de verschillende wijzigingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2022 hieronder toegelicht.

	Bedrag x € 1.000	Voordelig	Nadelig	Effect
	Primaire begroting 2022-2025	**€ 49**		
	Mutaties 1ste Voortgangsrapportage	€ 890		
	Begrotingswijzigingen		-€ 483	
	Mutaties 2de Voortgangsrapportage		-€ 343	
	Begrotingswijziging na 2de Voortgangsrapportage		-€ 548	
	Begrotingssaldo na raadsbesluiten		**€ -434**	
	Programma 1 Prettig wonen voor iedereen			
1	Vrijval voorziening en winstneming GREX Bloementuin	189		incidenteel
2	Verhogen voorziening GREX Hooghkamer		-144	incidenteel
3	Correctie SPUK spoedzoekers		-273	incidenteel
	Overige lager dan € 100k		-244	nvt
	Programma 2 Energiek en Sociaal Teylingen			
4	Lagere uitgaven Crisis Noodopvang Oekraïne	1.786		incidenteel
5	Lagere uitgaven armoedegelden	139		incidenteel
6	Lagere uitgaven statushouders	425		incidenteel
7	Lagere uitgaven wijkteams	165		incidenteel
8	Lagere uitgaven Programma dak- en thuislozen	114		incidenteel
9	Lagere uitgaven ondersteuning organisaties i.v.m. corona	111		incidenteel
	Overige lager dan € 100k		-288	incidenteel
	Programma 3 Bedrijvigheid en bruisend Teylingen			
10	Lagere uitgaven centrumvisie Teylingen		-432	incidenteel
11	Lagere uitgaven Citymanagement	100		incidenteel
	Overige lager dan € 100k		-40	nvt
	Programma 4 Duurzaam denken en doen			
12	Hogere uitgaven afval		-269	structureel
13	Lagere uitgaven energietransitie	215		incidenteel
	Overige lager dan € 100k		-61	nvt
	Programma 5 Modern bestuur en invloedrijke inwoners			
14	Vrijval voormalige wethouders	147		incidenteel
	Overige lager dan € 100k		-270	nvt
	Algemene dekkingsmiddelen			
15	Algemene uitkering	1.284		stuctureel
16	Lagere dividend Alliander		-212	stuctureel
17	Ontrekking starters- en duurzaamheidsleningen		-500	incidenteel
	Subtotaal	4.675	-2.733	
	Jaarrekeningresultaat 2022	**€ 1.508**		

Prettig wonen voor iedereen

1. Vrijval voorziening en winstneming GREX Bloementuin (€ 189.000, voordelig, incidenteel)

De GREX (grondexploitatie) Bloementuin is recent geactualiseerd. De actualisatie van de GREX Bloementuin laat een verbetering zien van het resultaat waardoor er in 2022 winstneming heeft plaatsgevonden (€ 86.000) en de eerder getroffen verliesvoorziening is vrijgevallen (€ 103.000). Het verbeterde resultaat wordt veroorzaakt door een beter verkoopresultaat van de grond na aanbesteding.

2. Verhogen voorziening GREX Hooghkamer (-€ 144.000, nadelig, incidenteel)

De GREX Hooghkamer is recent geactualiseerd. De actualisatie laat een verslechtering zien van het resultaat van Hooghkamer, wat heeft geleid tot een toevoeging aan de voorziening. Door onder andere indexering moet een

groter bedrag worden terugbetaald aan exploitatiebijdragen door derden dan vooraf was ingeschat. De voorziening is om deze reden verhoogd naar € 1,1 miljoen.

3. Correctie SPUK voor spoedzoekers (-€ 273.000, nadelig, incidenteel)
In 2021 is een SPUK uitkering ontvangen voor woningen voor spoedzoekers. Dit bedrag is administratief onjuist geboekt. In de jaarrekening 2022 is dit gecorrigeerd.

Energiek en sociaal Teylingen

4. Lagere uitgaven Crisis Noodopvang Oekraïne (€ 1.786.000, voordelig, incidenteel)
In 2022 zijn minder kosten gemaakt voor de opvang van ontheemden dan dat we aan vergoeding ontvangen hebben van het Rijk. Gezien alle onzekerheden rondom de opvang van ontheemden wordt voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2023.

5. Lagere uitgaven armoedegelden (€ 139.000, voordelig, incidenteel)
In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te kunnen voeren. Het restantbedrag is € 139.000. Deze middelen worden niet overgeheveld naar 2023.

6. Lagere uitgaven statushouders (€ 425.000, voordelig, incidenteel)
Eind 2021 heeft een overheveling plaatsgevonden van € 195.000, dit betrof middelen vanuit de decembercirculaire voor einde lening, voorbereiding decentralisatie en de ondertussengroep. In 2022 zijn hiervoor geen uitgaven geweest. In 2022 is het reguliere budget voor statushouders niet volledig benut. De middelen die in de septembercirculaire toegevoegd zijn, worden overgeheveld naar 2023. Dit betreft een bedrag van € 134.200.

7. Lagere uitgaven wijkteams (€ 165.000, voordelig, incidenteel)
Vanuit de decembercirculaire 2021 zijn inkomsten ontvangen naar aanleiding van het rapport "Ongekend onrecht" van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. Steekwoorden voor verbetering hierin zijn: robuust rechtsbeschermingssysteem, versterking ondersteuning wijkteams, impuls integraalwerken en systeemleren. Het versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities in de gemeente is onderdeel van het beleid van het kabinet. De gemeente Teylingen heeft in 2021 een bedrag van € 165.000 ontvangen. Deze middelen zijn in 2022 niet ingezet vanwege gebrek aan capaciteit. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten bij de wijkteams is overheveling naar 2023 noodzakelijk. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het opzetten van een bureaudienst bij Voor Ieder1.

8. Lagere uitgaven Programma dak- en thuislozen (€ 114.000, voordelig, incidenteel)
Voor het Programma dak- en thuislozen is de gemeente Teylingen penvoerder. De gemeente Teylingen heeft begin 2022 budget ontvangen van de duin- en bollengemeenten, te weten Hillegom, Katwijk, Lisse en Noordwijk. Afgelopen jaar zijn vanuit dit budget twee projectleiders bekostigd voor twee projecten: preventie dakloosheid en huisvesting kwetsbare doelgroepen. Niet alle vooraf geraamde uitgaven zijn gedaan. Het resterende bedrag van € 114.000 wordt overgeheveld naar 2023. De middelen worden ingezet voor een project vanuit het preventieprogramma dakloosheid, 'Kamers met aandacht', in de vijf gemeenten. Daarnaast blijft de projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen om zijn opdracht af te kunnen ronden.

9. Lagere uitgaven ondersteuning i.v.m. corona (€ 111.000, voordelig, incidenteel)
Van de middelen voor de ondersteuning van maatschappelijke organisaties in verband met de gevolgen van corona is maar zeer beperkt gebruik gemaakt.

Bedrijvigheid en bruisend Teylingen

10. Hogere uitgaven centrumvisie Teylingen (-€ 268.000, nadelig, incidenteel)
Voor het project Centrumvisie Teylingen zijn hogere uitgaven gedaan die niet waren begroot. In het oorspronkelijke plan van de centrumvisie waren deze kosten niet opgenomen, bijvoorbeeld het beeldkwaliteitsplan fase 1 (€ 63.000), programmamanager (€ 59.000), ondersteuning programmamanager (€ 48.000), ondersteuning bij het opstellen van het voorlopig ontwerp en definitief ontwerp (€ 36.000), programmamanager vitale en aantrekkelijke centra (€ 38.000) en inspiratiesessies gemeente Teylingen (€ 24.000).

11. Lagere uitgaven City management (€ 100.000, voordelig, incidenteel)
In de begroting 2022 was rekening gehouden met een bijdrage voor City management. De samenwerking met Stichting City management is beëindigd in 2022, waardoor de bijdragen van 2021 en 2022 zijn vrijgevallen.

Duurzaam denken en doen

12. Hogere uitgaven afval (-€ 269.000, nadelig, structureel)
De uitgaven voor afval zijn gestegen door hogere uitgaven voor het verwerken en vervoeren van het afval. Zie voor een uitgebreidere toelichting hierop Paragraaf Lokale heffingen, onder afvalstoffenheffing.

13. Lagere uitgaven energietransitie (€ 215.000, voordelig, incidenteel)
Het structurele duurzaamheidsbudget van de gemeente Teylingen is € 250.000. In de 2022 hebben we als gemeente met name gewerkt aan het finaliseren van lokale beleidskaders, waaronder het Uitvoeringsprogramma Energietransitie. Hierdoor is een groot deel van het reguliere duurzaamheidsbudget (€215.000) niet uitgegeven. De organisatie is met het Uitvoeringsprogramma in de hand hard bezig om verschillende projecten te draaien. Voorgesteld wordt om het resterende budget van 2022 over te hevelen naar 2023.

Modern bestuur en invloedrijke inwoners

14. Vrijval voormalige wethouders (€ 147.000, voordelig, incidenteel)
Voor de pensioenvoorziening voor (ex)-wethouders wordt vermogen aangehouden. Dit vermogen wordt jaarlijks herberekend op basis van een aantal uitgangspunten. De rekenrente is in 2021 verlaagd waardoor er per 31 december 2021 minder vermogen aan hoeft te worden gehouden. Dit betekent dat een deel van het vermogen is vrijgevallen in 2022. Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting vanaf 2024.

Algemene dekkingsmiddelen

15. Algemene uitkering (€ 1.284.000, voordelig, structureel)
Dit betreft meer ontvangsten uit de Gemeentefonds door aanpassingen in de maatstaven waaronder de ontvangen energietoeslag en inkomstenderving Covid-19.

16. Lagere dividend Alliander (-€ 212.000, nadelig, structureel)
Het in 2022 ontvangen dividend van Alliander over 2021 was € 212.000 lager dan begroot. Het effect op de meerjarenbegroting 2024 is dat het te ontvangen dividend naar beneden wordt bijgesteld. De bijstelling is gebaseerd op de afgelopen drie jaar en komt neer op een structurele bijstelling van -€ 94.000.

17. Onttrekking starters- en duurzaamheidsleningen (€ 500.000, voordelig, incidenteel)
Vanuit de algemene reserve zijn middelen beschikbaar gesteld voor het verstrekken van starters- en duurzaamheidsleningen.

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door de BBV (besluit begroting en verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit de beleids- en financieel gedeelte.
Het beleidsgedeelte bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het financiële gedeelte bestaat onder meer uit een totaalinzicht in de lasten en baten en inzicht in de financiële positie van de gemeenten.

Programmaplan

Vanaf 2019 kent het programmaplan de volgende, door de raad vastgestelde programma-indeling:

1. Energiek en sociaal Teylingen
2. Prettig wonen voor iedereen
3. Ondernemend en bruisend Teylingen
4. Duurzaam denken en doen
5. Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid, die de integraliteit vergroot en de programmasturing versterkt. Daarnaast ontstaat er meer aansluiting tussen het coalitieakkoord, het collegewerkprogramma en de programmabegroting. Elk thema bevat een clustering van de landelijk voorgeschreven taakvelden.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de doelstellingen ("wat wilden we bereiken"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat hebben we daarvoor gedaan") aangegeven hoe we deze doelstellingen wilden bereiken. Deze activiteiten hebben in 2022 onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waarover geen verdere bijzonderheden zijn te vermelden, zijn niet in de programma's opgenomen.

Stoplichten
De stoplicht-aanduiding maakt in één oogopslag de stand van zaken met betrekking tot dat actiepunt zichtbaar. De actiepunten die nieuw zijn ten opzichte van het collegewerkprogramma, zijn ook voorzien van een markering. De legenda van de stoplichtrapportage is als volgt.

Legenda stoplichtrapportage	
Status	Kleur
Volgens planning nog niet gestart	
Vertraging met financiële consequenties of kan niet worden uitgevoerd.	
Vertraging zonder financiële consequenties	
In uitvoering / loopt volgens planning	
Afgerond / bestaand beleid wordt gecontinueerd.	

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren en, waar van toepassing. prestatie-indicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat heeft het gekost?". In dit overzicht staan per thema de lasten en baten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief

opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 kunnen afrondingsverschillen totaaltellingen voorkomen. Na de vijf programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en vennootschapsbelasting.

Paragrafen

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen of verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaard indeling van het BBV.

Financiële jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

1 Programmaplan

Prettig wonen voor iedereen

1.1 Programma 1 Prettig wonen voor iedereen

Wij staan voor een schone en veilige, groene en duurzame leefomgeving. Voor ouderen en jongeren, voor ondernemers en kwetsbaren, voor gezinnen en alleenstaanden. Kortom: voor iedereen. Ons uitgangspunt is een sociaal inclusieve samenleving.

We stellen samen met inwoners, ondernemers en instellingen een omgevingsvisie op voor Teylingen. We bedenken met elkaar hoe we de fysieke leefomgeving van Teylingen graag zien, nu en in de toekomst. Ook maken we met onze inwoners en andere belanghebbenden een nieuwe woonvisie en bekijken daarbij of het wenselijk en mogelijk is Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing.

Teylingen is een aantrekkelijke woongemeente, waarin de vraag naar woningen blijft toenemen. We sluiten aan bij de woonbehoefte van inwoners en blijven bouwen in de vrije sector, betaalbare huur en koop en de (sociale) huur. We dagen marktpartijen uit om met nieuwe woonconcepten te komen om snel en flexibel woonruimte te realiseren, ook voor spoedzoekers en bijzondere doelgroepen. Bij een goed woonklimaat horen ook voldoende groen, recreatiemogelijkheden dicht bij huis en een open landschap met aandacht voor biodiversiteit.

We hechten belang aan leefbare en levendige wijken en een goede bereikbaarheid. Met de lokale middenstand en onze inwoners slaan we de handen ineen om onze winkelcentra gezellig, aantrekkelijk, vitaal en levendig te houden. Na de aanleg van de noordelijke randweg wordt het mogelijk het centrum van Voorhout autoluw te maken. Ook hebben we aandacht voor goede parkeervoorzieningen.

Het thema veiligheid krijgt een steeds prominentere rol op de gemeentelijke agenda. Of het nu gaat om de gemeentelijke rol bij de bestrijding van de georganiseerde misdaad of de veiligheid op straat, in de winkelgebieden en in de directe woonomgeving. Daarom stellen we een strategisch veiligheidsplan op.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Prettig wonen voor iedereen zijn:

- Centrumvisie voor de drie kernen
- Omgevingsvisie voor de gemeente Teylingen
- Bouw van betaalbare koop- en huurwoningen en sociale huurwoningen voor onze woningzoekenden
- Ruimte voor nieuwe woningconcepten
- Duurzaam en energieneutraal bouwen
- Groene inrichting en recreatieve voorzieningen in en rond de wijk
- Versterking van de biodiversiteit
- Integraal veiligheidsplan

Trends en ontwikkelingen

Ondermijning

Weerbaarheid tegen ondermijning van de democratische rechtsorde is een belangrijk thema. Duidelijk is dat de wereld om ons heen in hoog tempo verandert en dat de problematiek steeds complexer wordt. Dit vraagt om een andere, integrale manier van werken en het aanbrengen van focus.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over de (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van integrale gebiedsontwikkeling. Zaken zoals klimaatadaptie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid worden betrokken bij een integrale afweging.

Wonen

De vraag naar woningen is onverminderd hoog, het aanbod van koopwoningen is laag en de huizenprijzen zijn hoog, maar de marktomstandigheden zijn onzeker. In de huursector zijn de wachtlijsten voor een sociale huurwoning lang en ze lopen nog steeds op. In zowel de koop- als huursector is een groot tekort aan betaalbare woningen. Bijbouwen blijft urgent, omdat het woningtekort de komende jaren nog verder zal oplopen.

Door de krapte op de woningmarkt staat de situatie voor bepaalde groepen onder druk. Starters, spoedzoekers, kwetsbare groepen en huishoudens met lage en middeninkomens vinden moeilijk een betaalbare woning.

De Rijksoverheid wil meer landelijke sturing op de volkshuisvesting. Hiervoor heeft zij meerdere wetsvoorstellen in voorbereiding en maakt zij regionale afspraken met provincies en gemeenten. Dit met als uiteindelijke doel meer betaalbare woningbouw, versnelling in realisatie en een betere samenwerking met partijen onderling.

Klimaat

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn het Rijk en de decentrale overheden overeengekomen om gezamenlijk te streven naar een CO_2-reductie van 49% in 2030. Het in juni 2019 door het Rijk gepresenteerde Klimaatakkoord bevat concrete maatregelen om deze doelstelling te halen. Dit betekent dat we de komende jaren allerlei veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving op het gebied van duurzaamheid.

1.1.1 Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Doel: Veilig Teylingen door samenwerking en handhaving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P35	In participatie met inwoners en gebaseerd op de strategische verkenning hebben wij het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 opgesteld. Vanuit dit beleid werken we met jaarplannen, de Veiligheidsjaarplannen. In het veiligheidsbeleid wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein, zowel beleidsmatig als vanuit casuïstiek. Uitwerking 2022 (e.v.): Tot 2023 vindt jaarlijks de campagne Topidee plaats, waarin we samen met de wijkregisseur iedereen oproepen een idee ter verbetering van de veiligheid in te dienen. Dit maakt inwoners en ondernemers bewust van de noodzaak samen te werken aan veiligheid.	Het veiligheidsjaarplan 2022 is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Om de inwoners van Teylingen bewust te maken van cyberrisico's en de toenemende dreiging van digitale criminaliteit hebben we in 2022 ingezet op het bewust maken van jeugd en ouderen van de risico's van cybercriminaliteit. Zo is de gemeente Teylingen in de week van het geld (31 maart t/m 5 april 2022) gestart met HackShield, een online game die kinderen spelenderwijs weerbaarder maakt op het internet.	
P39	Actualiseren APV Uitwerking 2022 (e.v.): Gewijzigde en nieuwe wetgeving, jurisprudentie en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat het wenselijk is de Algemene Plaatselijke Verordening periodiek te actualiseren.	De actualisatie van de APV Teylingen is vanwege de uitgestelde invoeringsdatum van de Omgevingswet (1 januari 2024) verzet naar het laatste kwartaal van 2023.	
P45	We stellen jaarlijkse handhavingsuitvoeringsprogramma's op waarin, naast de reguliere werkzaamheden zoals geprioriteerd in het handhavingsbeleid, ook de projecten als Arbeidsmigranten, handhaving Buitengebied, en het nieuwe uitstallingenbeleid beschreven worden. Uitwerking 2022 (e.v.): Prioriteiten zijn ongewijzigd, echter wel getemporiseerd in de uitvoering.	Het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2022 is vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht aan de gemeenteraad. Het project handhaving Buitengebied heeft de getemporiseerde planning grotendeels ingelopen. Het herziene uitstallingenbeleid was in 2022 nog niet gereed. Daarom hebben de BOA's alleen gecontroleerd op basis van excessen.	
P53	Huisvesting arbeidsmigranten Verbetering van onze informatiepositie	Naar aanleiding van meldingen, signalen en eigen waarneming hebben en krijgen wij	

	over huisvesting arbeidsmigranten. Waar gaat het goed, waar kan het beter en wat is de kwaliteit van de huisvesting. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om ruimte en privacy, sanitair, hygiëne en veiligheid. Uitwerking 2022 (e.v.): Om arbeidsmigranten veilig te kunnen huisvesten, werken we in 2022 verder aan het verbeteren van onze informatiepositie en houden we, samen met de brandweer, veiligheidscontroles. Ook controleren we op het eventueel onterecht bewonen van ruimtes.	locaties van vermoedelijke huisvesting van arbeidsmigranten in zicht. Deze locaties worden op strijdigheden gecontroleerd en waar nodig zal handhavend worden opgetreden. Om de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten, worden de adressen die door een belanghebbende worden gemeld of waar een handhavingsverzoek voor is ingediend, als eerste opgepakt. Dit geldt ook voor de locaties met het hoogste veiligheidsrisico. Vervolgens worden ook de locaties met een minder hoog veiligheidsrisico gecontroleerd. Dit is een doorlopend proces, omdat er locaties bij komen en af gaan.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig leven door minder hinder en overlast

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P25a	Teylingen blijft zich (in (boven)regionaal verband) inzetten voor de inwoners om hinder en overlast door vliegverkeer terug te dringen. Uitwerking 2022 (e.v.): We zijn vertegenwoordigd in de Omgevingsraad Schiphol en participant in de Bestuurlijke Regie Schiphol en het Bestuurlijk vooroverleg Schiphol Cluster Zuidwest. Vanuit deze overleggen continueren wij onze inzet om hinder en overlast ten gevolge van vliegverkeer te beperken en geven wij een krachtig geluid vanuit dit gebied richting de luchtvaartsector en de minister. Ons doel is om meer hinderbeperkende maatregelen te laten nemen.	De gemeente werkt regionaal via de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) samen om waar mogelijk invloed uit te oefenen op ontwikkelingen die kunnen leiden tot hinder en overlast door vliegverkeer. De gemeenten gezamenlijk zetten zich in voor inperking van omgevingshinder.	
P25b	Vanuit het uitgangspunt meten is weten zien we kansen (Smart City) voor bijvoorbeeld het in kaart brengen van fijnstof en verkeersstromen. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 zijn we van start gegaan met het traject Datagedreven sturen. In 2020 is hiertoe het Programmaplan Datagedreven sturing tot stand gekomen en door de raad goedgekeurd. Mogelijkheden voor genoemde informatie(technologie) kan vanuit dit traject verder geïnventariseerd worden.	Ontwikkelingen gevolgd, geen aanleiding tot extra gemeentelijke inzet.	

P25c	Als het gaat om burenoverlast en aantasting van het woongenot, richten wij ons in eerste instantie op het stimuleren van mensen om zelf en met elkaar oplossingen te bedenken. Als dat niet meer lukt en er sprake is van ernstige aantasting van het woongenot, zijn wij er om te helpen (bijvoorbeeld via mediation). Uitwerking 2022 (e.v.): In 2022 worden de aanbevelingen uit de notitie woonoverlast ingevoerd, waaronder de inzet van professionele buurtbemiddeling.	In 2022 is de samenwerking met Bemiddeling Bollenstreek aangegaan, een belangrijke schakel in buurtbemiddeling. De mensen van de stichting voeren gesprekken met de betrokken inwoners en proberen tot een gezamenlijke oplossing te komen. In 2022 is buurtbemiddeling in Teylingen negen keer ingezet. Acht zaken zijn afgerond, waarvan zeven succesvol. Dit zijn meer zaken dan vooraf was ingeschat. Naar waarschijnlijkheid komt dit omdat buurtbemiddeling in 2022 voor het eerst in Teylingen is ingezet en er hierdoor ook oudere zaken zijn opgepakt.	
P26	We inventariseren de mogelijkheden en relevantie voor specifieke bronmetingen van de luchtkwaliteit en indien mogelijk bekijken we of er (aanvullende) lokale maatregelen zijn die we kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Uitwerking 2022 (e.v.): Deze actie wordt jaarlijks uitgevoerd.	In de gemeente Teylingen zijn geen luchtmeetpunten aanwezig. Volgens de NSL- monitoringstool liggen de concentraties stikstofdioxide en fijn stof ruimschoots onder de wettelijke grenswaarden.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Holland Midden (VRHM)	Politie Zorgpartners Brandweer Welzijnskwartier Woningcoöperatie Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)

1.1.2 Mobiliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Teylingen goed bereikbaar voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P11	We onderzoeken de ontwikkelingen van de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen en vertalen die in beleid. Het bevorderen van de duurzaamheid is hierbij ook een belangrijk afwegingscriterium. Uitwerking 2022 (e.v.): Sinds eind 2021 wordt gewerkt aan een actualisatie van het parkeerbeleid. Het vaststellen van nieuwe, geactualiseerde parkeernormen voor alle dorpskernen is daar onderdeel van. Vanaf het najaar van 2022 actualiseren we het onderzoek naar het gebruik van onze wegen (verkeerstellingen) en openbare parkeerplaatsen (parkeertellingen).	Na corona zijn de parkeertellingen in 2022 opnieuw uitgevoerd. De tellingen vormen input voor het nieuwe parkeerbeleid als onderdeel van het omgevingsplan. Duurzame laadinfrastructuur en met name het reserveren van parkeerplekken voor elektrisch laden vormen een integraal onderdeel van dit beleid.	
P46a	Er is in 2019 een eerste verkenning gedaan naar de mogelijkheden van een zuidelijke randweg Voorhout. Afhankelijk van de uitkomsten kan daaraan na 2019 een vervolg worden gegeven. Uitwerking 2022 (e.v.): Er is een quickscan zuidelijke randweg uitgevoerd. In 2020 heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden en de raad is over het resultaat en het vervolgproces geïnformeerd. Er wordt geen vervolg gegeven aan een zuidelijke randweg. Met lopende projecten (de spoorwegovergang Voorhout en uitvoering geven aan de Centrumvisie) werken we aan de achterliggende doelen. In 2021 wordt ook een quick scan uitgevoerd naar additionele maatregelen om het autoverkeer op de Herenstraat te verminderen. Afhankelijk van de uitkomsten kan daar in 2022 mogelijk een vervolg aan gegeven worden.	Door de raad is al in 2020 besloten om geen vervolg te geven aan de zuidelijke randweg.	
P46b	Bij nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden in een vroeg	Mobiliteitsbeleid is in 2022 niet vastgesteld. Dit beleid ligt ter besluitvorming voor aan	

	stadium de mobiliteitsconsequenties in beeld gebracht. Voor de verschillende vervoerswijzen wordt inzichtelijke gemaakt wat nodig is om de ontwikkeling aan te laten sluiten bij een duurzaam verkeerssysteem. In 2019 worden de werkprocessen hiervoor uitgewerkt. Uitwerking 2022 (e.v.): In Holland-Rijnland is een plankaart opgesteld om het plaatsen van laadpalen te versnellen. Deze plankaart gaan we gebruiken. Eind 2021 wordt naar verwachting het nieuwe mobiliteitsbeleid vastgesteld dat voor de komende jaren kaderstellend is; hoe gaan we om met mobiliteit en bereikbaarheid? Op regionaal niveau werken we, samen met Holland Rijnland en regiopartners, aan de uitvoering van de Regionale Strategie Mobiliteit.	de raad in maart 2023. Het nieuwe mobiliteitsplan is kaderstellend voor de komende jaren.	
P46c	a) Realisatie maatregelen HOV-verbinding Noordwijk – Schiphol als onderdeel van het verhogen van de bereikbaarheid met het OV. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 is het verkeersbesluit gepubliceerde en de aanbesteding doorlopen voor de maatregelen uit het eerder door de raad vastgestelde pakket HOV-Teylingen in Voorhout. De realisatie wordt in 2022 afgerond. Daarna volgen de maatregelen voor Sassenheim, waarbij we ons eerst richten op de Rijksstraatweg tot aan station Sassenheim. De realisatie wordt voorbereid en de uitvoering staat gepland in de tweede helft van 2022. b) Aanleg van de Noordelijke Randweg Voorhout Uitwerking 2022 (e.v.): Met de realisatie van de Noordelijke Randweg krijgt de ontsluiting van Voorhout een impuls en verbeteren de verkeersveiligheid en leefbaarheid in het centrum van Voorhout (Herenstraat). De Noordelijke Randweg zal een nieuwe verbinding vormen voor zowel auto, fiets als OV. Aanleg van de randweg is medio 2019 gestart en de planning is dat de weg medio 2022 wordt opengesteld.	De gemeenteraad stelde eerder, in 2017, het maatregelpakket vast voor de aanpassingen die nodig zijn op de HOV-corridor Noordwijk-Schiphol. De aanpassingen in Voorhout zijn in 2022 – als eerste - gerealiseerd. Het betreft de aanleg van nieuwe haltes op de Oosthoutlaan en bij het NS-station, aanpassing van het kruispunt Schoutenlaan-Oosthoutlaan en aanpassingen aan de noordelijke bochten in Oosthoutlaan voor een betere doorgang van de bus. Eind 2021 heeft de raad van Teylingen het krediet beschikbaar gesteld voor de besteks-, aanbestedings- en uitvoeringfase van de eerste tranche maatregelen in Sassenheim. Dit betreft de aanpassingen aan drie kruispunten op de route van en naar station Sassenheim. In 2022 is deze fase opgestart met als planning dat realisatie van de eerste maatregelen in 2023 kan starten.. De Noordelijke Randweg is in 2022 gerealiseerd en opengesteld.	
P55	Dorpskernen moeten goed bereikbaar en toegankelijk zijn voor ouderen en mensen	In het nog vast te stellen mobiliteitsplan (maart 2023) wordt specifiek aandacht	

	met een fysieke beperking. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2022 wordt het uitvoeringsprogramma van de centrumvisie voortgezet. Dat moet onder meer de verkeerssituatie, het parkeren en de toegankelijkheid van de dorpskernen verbeteren.	besteed aan bereikbaarheid voor fietsers en voetgangers, o.a. door het bieden van voldoende ruimte.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van A naar B over veilige wegen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P51b	Als gemeente voeren we momenteel incidenteel monitoringsonderzoek uit. Mede vanuit de wens om meer datagedreven te werken, is het verzamelen van data/gegevens daarin de eerste stap. In september/oktober 2020 is een onderzoek naar het gebruik van onze wegen (verkeerstellingen) en openbare parkeerplaatsen (parkeertellingen) uitgevoerd. Uitwerking 2022 (e.v.): Eind 2021 is het nieuwe mobiliteitsbeleid vastgesteld. Het visiegedeelte integreren we in de omgevingsvisie, het uitvoeringsgedeelte wordt een uitvoeringsprogramma. Beide onderdelen worden jaarlijks geactualiseerd in de beleidscyclus onder de Omgevingswet. In het najaar van 2022 actualiseren we het onderzoek naar het gebruik van onze wegen (verkeerstellingen) en openbare parkeerplaatsen (parkeertellingen).	Na corona zijn de verkeerstellingen en parkeertellingen in 2022 opnieuw uitgevoerd. De verkeerstellingen zijn input voor het regionale verkeersmodel van Holland Rijnland en de parkeertellingen vormen input voor het nieuwe parkeerbeleid als onderdeel van het omgevingsplan. Verder is er een inventarisatie geweest van verkeersonveilige situaties. Deze wordt meegenomen bij de implementatie van het mobiliteitsplan. In 2022 zijn we onder andere al aan de slag gegaan met de Wasbeekerlaan te Sassenheim en de Herenweg te Warmond.	
P51c	Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstellen van nieuw beleid. Dit vindt zowel op lokale als regionale en landelijke schaal plaats. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie.	Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid. Dit vindt zowel op lokale als regionale en landelijke schaal plaats.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Andere regio partners Provincie Zuid-Holland OV-bedrijven (o.a. t.b.v. realisering HOV) ROV VVN

1.1.3 Wonen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig wonen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P5a	We geven de hoogst mogelijke prioriteit aan de realisering van huisvesting voor bijzondere doelgroepen uit het Beleidskader Maatschappelijke zorg op locaties die bij de gemeente in eigendom zijn, zoals de locatie Langeveld in Sassenheim en de stationslocatie in Voorhout. De focus ligt op duurzame en innovatieve concepten. Uitwerking 2022 (e.v.): Er zijn naast de uitstroom uit de maatschappelijke zorg ook andere doelgroepen (bijvoorbeeld uit de jeugdzorg) die snel een kleine en veelal (zeer) goedkope huurwoning nodig hebben. Onder andere bij de ontwikkeling van de locatie Langeveld zoeken we naar creatieve oplossingen voor deze doelgroepen.	De contingentenregeling wordt ingezet voor de uitstroom van bijzondere doelgroepen. Met de decentralisatie van de mjaatschappelijke zorg zijn er naast opvanglocaties, huidige beschermd wonen-plekken en de contingentenregeling, meer kleine en betaalbare woningen nodig waar ook begeleiding geboden kan worden. Naast SassemBourg heeft Stek samen met GGZ Rivierduinen in 2022 sociale huurwoningen met een gezamenlijke woonkamer ontwikkeld. De huurders worden door GGZ Rivierduinen begeleid naar zelfstandig wonen. Bij de locaties Langeveld en Stationslocatie Voorhout lopen onderzoeken naar de mogelijkheden om kleine betaalbare woningen in het programma op te nemen. Ook worden gesprekken gevoerd met Stek en ontwikkelende partijen of andere locaties daarvoor geschikt gemaakt kunnen worden.	
P5b	Naast de hiervoor genoemde locaties Langeveld en stationslocatie gaan we een quick scan uitvoeren naar mogelijke andere locaties die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Behalve gronden in eigendom van de gemeente kunnen dit ook terreinen in particulier eigendom zijn. Uitwerking 2022 (e.v.): Uit de quick scan is de locatie aan de Teylingerdreef in Voorhout naar voren gekomen als een mogelijk geschikte locatie voor het realiseren van woonruimte voor spoedzoekers. De gemeente werkt de plannen verder uit. In het najaar van 2021 wordt duidelijk of de nadere uitwerking van het project 'Teydelijk' tot een haalbaar plan leidt. De uitwerking gebeurt in samenspraak met de omwonenden. Realisatie is voorzien in 2022.	Voor de projectlocatie 'Teydelijk' aan de Teylingerdreef in Voorhout is een plan opgesteld voor circa 40 tijdelijke woonunits. De gemeente en Stek hebben een intentieovereenkomst opgesteld waarin de gezamenlijke intenties zijn verwoord, met als doel te bepalen of dit plan (financieel en planologisch) haalbaar kan worden gerealiseerd. Uiteraard zijn de gemeentelijke beleidskaders hierbij leidend. Ook zijn de principe-uitspraken van het collegebesluit van 8 februari 2022 opgenomen in de overeenkomst. Begin 2023 wordt een voorstel voorgelegd aan de raad.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek Zorgaanbieders

1.1.4 Implementatie Omgevingswet

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen een omgevingsvisie maken gericht op de toekomst

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P1	In het kader van de opstelling van de omgevingsvisie is het de bedoeling om opgaven en vraagstukken op een geïntegreerde wijze vast te leggen, zoals de woningbouwopgave, vraagstukken vanuit het sociaal domein, gezondheid, bereikbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid (fysiek en sociaal). Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 is het traject van de omgevingsvisie gestart. In 2022 e.v. worden, in een met de raad afgestemd en participatief proces, de opgaven en ambities voor de fysieke leefomgeving geïntegreerd in de omgevingsvisie. De vaststelling van de omgevingsvisie is voorzien in de tweede helft van 2023. Naast de omgevingsvisie wordt een Maatschappelijke Agenda opgesteld.	In 2022 is het traject van de Omgevingsvisie vervolgd. Fase 1 (beleidsinventarisatie, inventarisatie trends en ontwikkelingen, opstellen Koersnotitie met belangrijkste thema's en opgaven) is afgerond met input van maatschappelijke organisaties, inwoners, mede-overheden en bestuur. Hiermee is een degelijk en inspirerend fundament gelegd voor een concept-omgevingsvisie (fase 2). De vaststelling van de integrale Omgevingsvisie is voorzien in het vierde kwartaal van 2023 of het eerste kwartaal van 2024.	
P27	De aanwezigheid van (fysieke) voorzieningen in buurten en aandacht voor sociale duurzaamheid zal worden opgenomen in de omgevingsvisie. Het welzijnswerk zal worden ingezet voor het stimuleren van buurtinitiatieven. We leggen nadrukkelijk de bal neer bij de samenleving (right to challenge) om zelf met initiatieven te komen. Uitwerking 2022 (e.v.) In 2021 maken we een start met het proces om te komen tot een omgevingsvisie en met selectie van een uitvoerend en deskundig stedenbouwkundig bureau (via een meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure). In 2022 betrekken we alle stakeholders (inwoners, bedrijven, belangengroepen en ketenpartners) bij het opstellen van onze omgevingsvisie, waarbij de inzet is gericht op integratie van de Maatschappelijke Agenda (MAG).	In 2022 is fase 1 van de Omgevingsvisie afgerond met als resultaat een Koersnotitie, die de belangrijkste thema's en opgaven voor de Omgevingsvisie Teylingen bevat. Hierbij is gebruik gemaakt de waardevolle inbreng van maatschappelijke organisaties en inwoners. In fase 2 wordt een concept omgevingsvisie opgesteld, gericht op gebiedsafwegingskaders die ruimte bieden voor initiatieven en waarbij sociale duurzaamheid en gelegenheid tot ontmoeten belangrijke thema's zijn.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Klaar voor de implementatie van de Omgevingswet

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P55	We gaan verder met het gereedmaken van onze organisatie voor het werken met de Omgevingswet. Uitwerking 2022 (e.v.): We ondernemen de volgende activiteiten: ▪ Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren; ▪ Uitwerken van serviceformules voor het werken met de Omgevingswet, vanuit de één-loket-gedachte; ▪ Ontwikkelen van kaders hoe we (overheids)participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven; ▪ Uitvoeren strategisch communicatieplan; ▪ Aanpassen van competentieprofielen medewerkers; ▪ Kennisuitwisseling in samenwerking met diverse keten- en regiopartners; ▪ Uitvoeren pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet; ▪ Inrichten noodzakelijke IT-architectuur (applicaties en gegevens realiseren om nieuwe processen te ondersteunen).	De inwerkingtreding van de wet opnieuw uitgesteld, maar de organisatie voldoet inmiddels aan de minimale wettelijke verplichtingen van de Omgevingswet. We hebben gewerkt en blijven werken aan verdere doorontwikkeling om de dienstverlening onder de nieuwe wet zo veel mogelijk op peil te houden.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland GGD Veiligheidsregio Hollands Midden	Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland

1.1.5 Gebiedsontwikkeling

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een open landschap om van te genieten

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P9	Als voorbeeld hierbij kan worden gedacht aan ons voornemen om op interactieve wijze te komen tot een gebiedspaspoort en plan van aanpak voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Nieuw-Boekhorst in Voorhout. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2020 en 2021 is hiermee een voortvarende start gemaakt, in 2022 wordt hieraan samen met de stakeholders een vervolg gegeven.	In juni 2022 is de Gebiedsvisie Nieuw Boekhorst door de raad vastgesteld; een belangrijke mijlpaal voor de ontwikkeling van de woningbouwlocatie. Verder is in 2022 de Nota van uitgangspunten voor het ontwerpbestemmingsplan Nieuw Boekhorst door het college vastgesteld. De tweede helft van 2022 is gewerkt aan de uitwerking van het eerste Deelplan De Vijver, het ontwerpbestemmingsplan en de anterieure overeenkomst. Naar verwachting zullen deze drie documenten in 2023 gereed zijn, waarna de uitvoering kan starten.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaam bouwen in de praktijk brengen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P16	De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. Uitwerking 2022 (e.v.): Ter uitvoering van het besluit van de gemeenteraad wordt, met ondersteuning vanuit de Vliegende Brigade van de provincie Zuid-Holland, een integrale stedenbouwkundige visie en financiële verkenning voor de locatie Langeveld opgesteld. Deze kent een variant met tennisbanen (fase 2) voor de Sassenheimse Tennisvereniging (STV) en een variant zonder tennisbanen (fase 2) voor STV. Zo kan een integraal afgewogen besluit worden genomen. Op basis van dat besluit wordt de verdere gebiedsontwikkeling opgepakt (participatie, aanbesteding, planologische procedure, e.d.). De inzet is gericht op oplevering van de woningen in 2023/2024.	Conform de wens van de raad (amendement van 22 april 2021) zijn in samenwerking met Woonstichting Stek twee varianten uitgewerkt voor woningbouw met en zonder tennisbanen voor STV op de locatie Langeveld inclusief financiële toets, die ter besluitvorming aan college en raad zijn voorgelegd. In het 1e kwartaal 2023 kan de raad een variant kiezen, waarna de verdere uitwerking en voorbereiding kan starten (programma van eisen, aanbesteding, planologische procedure). Naar verwachting kunnen de eerste woningen in Langeveld in 2026 in de verkoop gaan.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	Woningbouwcorporaties Projectontwikkelaars Bedrijven Particuliere initiatiefnemers

1.1.6 Openbare ruimte

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen zorgen voor een schone leefomgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P32	We ondersteunen educatieprojecten en initiëren voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep. Uitwerking 2022 (e.v.): Naar behoefte faciliteren we o.a. scholen en (afval)ambassadeurs en denken we actief mee. Deze lijn trekken we in 2022 door.	Naar behoefte faciliteren we o.a. scholen en (afval)ambassadeurs en denken we actief mee.	
P33	We houden toezicht op de uitvoering van het hondenbeleid. Naast de reguliere handhavingstrajecten zetten we in op jaarlijkse voorlichtingscampagnes om het gedrag te beïnvloeden. We monitoren de effecten en beoordelen op basis daarvan of bijstelling van beleid nodig/gewenst is.	We blijven zakjes uitdelen om eigenaren ertoe te bewegen om de poep van hun hond op te ruimen. Verder proberen we door middel van voorlichtingscampagnes gedrag te beïnvloeden. We monitoren de effecten en beoordelen op basis daarvan of bijstelling van beleid nodig/gewenst is.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versterken van de biodiversiteit

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P21	Op basis van een in 2018 vastgestelde kansenkaart wordt een Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit opgesteld. Uitwerking 2022 (e.v.): Onderdelen uit de kansenkaart biodiversiteit laten we terugkomen in het Groenbeheerplan c.q. uitvoeringsprogramma dat we in 2021 gaan opstellen. Daarin wordt ook de relatie gelegd met klimaatadaptatie.	In 2022 is het Uitvoeringsprogramma biodiversiteit afgerond en is het volgens het BOB-model aangeboden aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft het programma vooralsnog niet vastgesteld. Wel heeft de raad in november 2022 in een motie opgeroepen de nulmeting - behorende bij Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit - uit te voeren in 2023, inclusief het aanboren van fondsen, en € 40.000 te verwerken in de eerstvolgende voortgangsrapportage 2023.	
P22	Bij de (her)inrichting en het beheer van woonwijken en bermen langs	In Teylingen zijn we in 2021 gestart met het maaien volgens de KleurKeur. Doelstelling	

	verbindingswegen zullen groen en natuurvriendelijke oevers anders worden uitgevoerd en passen we het maaibeleid aan. Bij (her)inrichting zullen we de streekeigenheid versterken door het toepassen van inheemse bomen, struiken en planten die passen bij de natuurlijke omstandigheden. Beschoeiing zal waar mogelijk bij vervanging omgevormd worden naar een natuurlijke oever. Grasbermen worden langzamerhand vervangen door bloemrijke bermen en er zal meer gevarieerd worden in maaifrequentie. Aanwezige beplanting en gewassen, bijvoorbeeld aan de kant van watergangen, laten we vaker ongemoeid. Door deze maatregelen zal er meer biodiversiteit aan planten en dieren ontstaan. Uitwerking 2022 (e.v.): Bij (her)inrichting van woonwijken en het uitvoeren van maaibeheer kijken we standaard naar kansen voor biodiversiteit. Waar mogelijk benutten we die ook.	van deze methodiek is dat we minder maaien en dat er daardoor meer biodiversiteit ontstaat. Dit doen we zowel bij bestaande als bij nieuwe bermen en oevers. In het Programma Water en Klimaatadaptatie streven we ernaar om harde oevers om te vormen naar natuurvriendelijke oevers. Dit zorgt voor meer waterberging en vergroot de kans meer biodiversiteit, zowel onder als boven de waterlijn.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) VAB Stichting RIJK	Inwoners Zwerfafvalambassadeurs Maatschappelijke instellingen

1.1.7 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.1.8 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 370	€404	€ 363	€ 317	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	8,9	nb	20,4	8,9 (2021)	Basis-registratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	73,60%	74,0%	73,60%	70,3%	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 594	€ 763	€ 594	€ 823	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 614	€ 782	-	€ 905	COELO

Toelichting indicator Gemiddelde WOZ waarde
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.

Toelichting indicator Nieuwgebouwde woningen
Het aantal nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

Toelichting indicator Demografische druk
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per bewoner in kilo's	132	120	120	169 kg (2021)	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	nb	nb	nb	26,8% (2020)	RWS

Toelichting indicator Omvang huishoudelijk restafval
Betreft het huis aan huis ingezamelde restafval exclusief het grof huishoudelijk afval van de gemeentewerf. Voor 2023 wordt een verdere daling verwacht door het terugbrengen van de frequentie van de inzameling van het restafval.

Toelichting indicator Hernieuwbare elektriciteit
Het % hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd. Dit is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld zoals uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	100	45	80	80 (2021)	Stichting Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	0,8	0,8	1,8 (2021)	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	2,8	3	4,3 (2021)	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,2	0,9	1	1,8 (2021)	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,1	2,4	3	6,0 (2021)	CBS

Toelichting indicator Verwijzingen Halt
Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie (en dus zonder opbouw van een 'strafblad').

Toelichting indicator Winkeldiefstallen
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Geweldsmisdrijven
Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Toelichting indicator Diefstallen uit woning
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)
Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

1.1.9 Kaderstellende stukken

- Wijkgericht werken
- Wet veiligheidsregio's
- Regionaal Crisisplan
- Integraal veiligheidsbeleid
- Algemene Plaatselijke Verordening Teylingen
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
- Regionaal Verkeers- en Vervoersplan Holland Rijnland
- Geactualiseerde wegenstructuur Voorhout 2020
- Gemeentelijk Verkeers-en Vervoersplan Teylingen (GVVP) 2010-2020
- Provinciale Visie op Ruimte en Mobiliteit
- Beleid Laadinfrastructuur
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland
- Woonvisie Teylingen
- Ambitiedocument Wonen+Welzijn+Zorg HLT
- Prestatieafspraken Wonen Teylingen
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland
- Regionale Omgevingsagenda, 2021 Holland Rijnland
- Regionale Energiestrategie (RES) Holland Rijnland 2021
- Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) Holland Rijnland 2021
- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Begroting Teylingen – Begroting Omgevingsdienst West-Holland
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland
- Verordening Erfgoedcommissie Teylingen
- Centrumvisie Teylingen
- Speelplaatsenbeheerplan 2014-2018
- Uitvoeringsprogramma Zwerfafval
- Integraal Afval Waterketen Plan
- Uitvoeringsprogramma groen Bollenstreek 2014 - 2018 Holland Rijnland
- Gebiedsprogrammma groen Bollenstreek 2016-2020 Holland Rijnland
- Provinciaal fietspadenplan
- Beleidsplan De Waarde van Groen
- Erfgoedwet 2016
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland in het werkplan

1.1.10 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	-1.947	-915	-1.835	-1.179
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.057	-3.096	-3.279	-3.262
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	-2.240	-2.362	-2.331	-2.199
Openbare orde en veiligheid	-1.123	-1.275	-1.226	-1.073
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	-3.993	-3.762	-4.439	-4.334
Parkeren	-239	-247	-261	-275
Recreatieve havens	-500	-348	-340	-435
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	-1.539	-1.325	-1.421	-1.316
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-5.204	-5.810	-5.809	-1.930
Totaal lasten	**-19.842**	**-19.140**	**-20.941**	**-16.003**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	1.075	65	515	267
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	863	160	155	156
Parkeren	9	12	5	12
Recreatieve havens	239	97	97	85
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	31	132	66	64
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	412	243	-13	-89
Openbare orde en veiligheid	17	38	57	10
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	1.328	744	783	554
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.046	7.241	7.241	1.968
Totaal baten	**9.020**	**8.732**	**8.906**	**3.027**

Saldo voor resultaatbestemming	**-10.819**	**-10.409**	**-12.035**	**-12.975**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	-579	-1.431	-7.949	-7.353
Onttrekkingen reserves	1.482	992	8.044	7.346
Totaal reserves	**903**	**-439**	**95**	**-6**

Saldo na resultaatbestemming	**-9.917**	**-10.847**	**-11.940**	**-12.983**

Energiek & sociaal

1.2 Programma 2 Energiek en sociaal Teylingen

Afwijkingen Trends en Ontwikkelingen programmabegroting 2022
Hieronder zijn de Trends en Ontwikkelingen uit de Programmabegroting 2022 gegeven.
Voor de jaarrekening kijken we naar afwijkingen.

Algemeen
Het Domein Maatschappelijke Ontwikkeling binnen de werkorganisatie HLTsamen heeft een lastig jaar 2022 achter de rug. Dit heeft onder meer te maken gehad met een disbalans tussen werkvoorraad en beschikbare capaciteit, een hoog verzuim, veel personeelswisselingen en openstaande vacatures. Hoewel er ook veel zaken conform afspraak en planning zijn gerealiseerd heeft MO in diverse opgaven en dossiers onvoldoende voortgang geboekt. Inmiddels is hiervoor in 2023 een verbetertraject gestart.

Maatschappelijke agenda (MAG)
In 2022 is samen met de partners gewerkt vanuit de ambities in de MAG. Er is een start gemaakt met het werken met uitvoeringsprogramma's voor de zeven pijlers.

Integrale toegang
De zichtbaarheid en vindbaarheid van Voor Ieder 1 is verbeterd, onder meer door het lanceren van de eerste versie van de Sociale Kaart. Deze wordt in 2023 verder uitgebouwd. Eind 2022 zijn in de Burgerpeiling vragen opgenomen over de vindbaarheid van Voor Ieder 1.

Integrale verordening sociaal domein
Door beperkte ambtelijke capaciteit en gestelde prioriteiten is er in 2022 nog geen begin gemaakt met de Integrale verordening.

Prenataal huisbezoek
Er zijn diverse preventieve activiteiten rond vroegsignalering uitgevoerd, waaronder de Integrale Vroeghulp.

Praktijkondersteuner Huisarts (POH)-jeugd geestelijke gezondheidszorg
Een POH-jeugd GGZ voorziet in een uitgebreide intake van jeugdigen met ggz-problematiek. De dekking voor de POH-jeugd GGZ is in 2022 structureel gemaakt.

Voorstel Gemeenschappelijke Regeling jeugd
De nieuwe Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ) is in 2022 gestart.

Nieuwe Wet inburgering
Na een jaar vertraging is op 1 januari 2023 de nieuwe Wet Inburgering van kracht geworden.-Gemeenten krijgen de regie op inburgering en moeten inburgeraars een traject op maat aanbieden.
In 2022 is gewerkt aan de voorbereiding van de invoering. Zo is de verordening wet inburgering vastgesteld.

Maatschappelijke zorg
In 2022 lag de focus onder meer op de voorbereiding van de regionale en lokale toegang tot maatschappelijke zorg en het organiseren van andere vormen van beschermd wonen, zoals “beschermd wonen thuis” en “beschermd wonen light” voor jongeren.
De decentralisatie van Maatschappelijke Zorg per 1 januari 2023 is gerealiseerd.

1.2.1 Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Doel: Onderwijs zien als de investering tot succes en persoonlijke groei

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E19a	We geven daar waar nodig (financiële) ondersteuning aan de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda en voeren het Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-beleid uit. We voeren de acties uit de Ontwikkelagenda 2019-2023 uit door middel van pilots op het gebied van jeugdhulp in de school, onderwijs-zorgarrangementen en rondom anderstalige leerlingen van de Internationale Schakelklas (ISK).	Het VVE-beleid is het afgelopen jaar uitgevoerd aan de hand van de Nota Onderwijskansenbeleid 2020-2023. Het beleid is gericht op preventieve bestrijding van onderwijsachterstanden. Door samen te werken met kinderopvangorganisaties, CJG, scholen en de bibliotheek investeren we in vroege signalering, gericht op de taalontwikkeling.	
E19b	Ook zetten we in op volwasseneneducatie, waarvoor we een lokaal plan gaan opstellen. We voeren het convenant laaggeletterdheid uit. Uitwerking 2022 (e.v.) Samen met maatschappelijke partners voeren we acties uit het Taalpact Bollenstreek uit.	Het lokale plan heeft vorm gekregen in het Taalpact Bollenstreek 2022, de bijbehorende acties zijn uitgevoerd. Er is een netwerkbijeenkomst over laaggeletterdheid georganiseerd. Er is sturing gegeven op de verschillende actielijnen van het Taalpact. Partners uit deze actielijnen hebben diverse acties uitgevoerd, zoals het volgen van trainingen door vrijwilligers voor het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden.	
E27	We willen de onderwijsvoorzieningen ombuigen in de richting van Integrale Kind Centra. We ontwikkelen beleid dat die beweging faciliteert en ondersteunt. We verankeren dit in het Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs.	Dit proces is in 2022 nog niet afgerond.	
E28	Vanuit het perspectief dat we als gemeente Teylingen in 2030 duurzaam willen zijn, gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de gebouwen van het primair onderwijs te verduurzamen. Uitwerking 2022 (e.v.): Het opstellen van de uitvoeringsprogramma's heeft in 2021 vertraging opgelopen. We bieden deze uitvoeringsprogramma's ter informatie en vaststelling aan.	In 2023 gaan we een Integraal Accommodatieplan opstellen. In samenhang daarmee actualiseren we ook het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, daarin nemen we het onderwerp verduurzaming mee.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland (Regionaal Bureau Leerplicht)	Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Schoolbesturen CJG Kinderopvangorganisaties

1.2.2 Gezondheid & Vitaliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Positieve gezondheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E19	De inzet van de combinatiefunctie verbreden we. Naast het 'Model Sport en Onderwijs Teylingen', gaan we van sport, onderwijs en cultuur naar het 'Vitaliteitsakkoord' (sport en bewegen in relatie tot het sociale domein). We passen de inzet en de rol van de buurtsportcoach daarop aan. Uitwerking Model Sport en Onderwijs Teylingen 2021 e.v. Met de Combibrug, sportverenigingen en het basisonderwijs hebben we eind 2018 en voorjaar 2019 de werkwijze van de combinatiefunctie onderwijs, sport en cultuur geëvalueerd. Het resultaat is dat we vanaf schooljaar 2020-2021 zijn gaan werken met een ander model, waarbij we inzetten op meer (kwalitatieve) lesuren bewegingsonderwijs, gegeven door een vakdocent lichamelijke opvoeding en een ondersteunend sport- en beweegprogramma vanuit de Combibrug. Het sportpromotiepakket van de Combibrug blijft gehandhaafd. In het tweede projectjaar (2021/22) hebben negen van de elf scholen een aanvraag ingediend en toegekend gekregen. Dit is gelijk aan het eerste projectjaar. De subsidie is afbouwend en medegefinancierd vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties vanuit het Rijk. Per jaar ontstaat daardoor een restbudget dat toeneemt. Dit gedeelte zetten we geleidelijk aan in voor de verbindende functie van de buurtsportcoachfunctie t.b.v. het Vitaliteitsakkoord Teylingen.	Het 'Model Sport en Onderwijs Teylingen 2020-2023' is in uitvoering; we hebben het gekoppeld aan de bredere betekenis van sport en bewegen in relatie tot een gezonde leefstijl. Concreet is dit zichtbaar gemaakt in het Vitaliteitsakkoord Teylingen, waarin het lokale sportakkoord en preventieakkoord zijn geïntegreerd en opgenomen in de Gezondheidsnota.	
E2a	De Nota Volksgezondheid Teylingen positief gezond 2021 - 2024 voeren we uit	We voeren de nota Volksgezondheid en het Vitaliteitsakkoord uit volgens de richtlijnen	

	vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Wij voeren de nota Volksgezondheid uit. We stellen een communicatieplan op en lanceren het Vignet Teylingen positief gezond om onze leefstijlinterventies zichtbaar te maken. Op basis van de zes pijlers van positieve gezondheid creëren wij een verwijsstructuur gericht op het bieden van zorg en welzijn op de juiste plek. De focus van Welzijn op recept lag op doelgroep 18+. Dit breiden we uit met de doelgroep 18-. Op deze manier versterken we de integrale benadering vanuit positieve gezondheid. Voor 2022 en 2023 brengen we de kosten van jaarlijks €57.600,- ten laste van de reserve Sociaal domein.	van positieve gezondheid. Dit wil zeggen dat bij de uitvoering de volgende zes dimensies van positieve gezondheid voor ons centraal staan: lichaamsfuncties, dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en sociaal maatschappelijk participeren.	
E2b	We monitoren het gebruik van alcohol, drugs en overgewicht van onze inwoners en waar mogelijk interveniëren we bij probleemsituaties. We voeren het Vitaliteitsakkoord uit. We stimuleren alcoholvrije alternatieven bij sport- en beweegaanbieders, horeca en uitgaansgelegenheden. We geven jongeren voorlichting over de effecten van overmatig drank- en drugsgebruik. Met de GGD samen gaan we de verstrekking van alcohol door ouders aanpakken. We gaan in samenwerking met de sportverenigingen na hoe de buitensportaccommodaties rookvrij worden.	- Verslavingspreventie uitgevoerd in samenwerking met Brijder en de GGD: Gezond uitgaan; minder alcohol en drugs. - Met het programma Viteylingen heeft het Pando Network, in opdracht van de gemeente, gezonde voeding in Teylingen gestimuleerd. Zo is bijvoorbeeld het initiatief 'Samen koken & Eten' georganiseerd, waar een gezonde maaltijd op tafel wordt gezet. - Het initiatief wandelmaatjes is georganiseerd, waarbij mensen aan elkaar worden gekoppeld die graag samen willen wandelen.	
E2d	We voeren de nota Volksgezondheid en het Vitaliteitsakkoord uit volgens de richtlijnen van positieve gezondheid. Dit wil zeggen dat bij de uitvoering de volgende zes dimensies van positieve gezondheid voor ons centraal staan: lichaamsfuncties, dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en sociaal maatschappelijk participeren.	We voeren de nota Volksgezondheid en het Vitaliteitsakkoord uit volgens de richtlijnen van positieve gezondheid.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Sport en bewegen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E 22f	In 2022 gaan wij de bevindingen uit het adviesrapport Aangepast Sporten Duin-	In vervolg op het afgeronde onderzoek is In samenwerking met de regiogemeenten uit	

	en Bollenstreek implementeren in het project 'Grenzeloos Actief' voor mensen met een beperking.	de Bollenstreek een regisseur Aangepast Sporten Duin- en Bollenstreek aangesteld om de potentiële doelgroep van mensen met een fysieke, chronische, visuele en/of auditieve beperking in beeld te brengen en aan het sporten/bewegen te krijgen.	
E22a	We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In de volksgezondheidsnota is een link naar sport gelegd, dit vanuit het perspectief dat sport bijdraagt aan een inclusieve samenleving. Ook in 2022 werken we aan de uitvoering van de sportnota.	We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In 2022 is uitvoering gegeven aan het Vitaliteitsakkoord Teylingen, zichtbaar gemaakt op de website 'Viteylingen' en actieve interactie met het werkveld aan de 'Vitaliteitstafel'. Hier maken we de verbinding met sport en bewegen en gezonde leefstijl; we zetten de uitvoeringsbudgetten van de lokale sport- en preventieakkoorden ervoor in, vanuit het perspectief dat sport en bewegen bijdraagt aan een vitale en inclusieve samenleving.	
E22b	De uitvoering van het accommodatiebeleid is gericht op de koppeling met wijk en buurt, waarbij de accommodaties een rol spelen bij ontmoetingen en activiteiten in die wijk of buurt. We willen graag dat sportaanbieders efficiënter gebruik maken van elkaars accommodaties. Hierover zijn we met ze in gesprek geweest in het kader van de notitie binnensportaccommodaties. Deze is in september 2020 in de raad opiniërend besproken. De uitkomsten zijn in 2021 verder uitgewerkt en voorgelegd aan de raad voor besluitvorming. Door het herhuisvesten van scholen voor primair onderwijs via de onderwijscarrousel, komen op termijn schoolgebouwen vrij. Deze gaan we inzetten om culturele en sociaal-maatschappelijke organisaties te helpen bij het oplossen van hun huisvestingsbehoefte. Zo kunnen zij gewenste maatschappelijke activiteiten (blijven) realiseren. Dit doen we aan de hand van het Toetsingskader Maatschappelijke Activiteiten. Wij faciliteren en stimuleren in samenwerking met buurtsportcoaches breedte- en topsport. Incidenteel ondersteunen we (top)sportevenementen.	Vanwege prioriteit op lopende projecten is de planning om eind 2023 of begin 2024 een accommodatieplan te laten opstellen, tegelijk met het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan voor Onderwijs. De nieuwbouw van het Sterrenwerk zit in de realisatiefase. De planning is oplevering in het voerde kwartaal van 2023 of het eerste kwartaal van 2024. Zodra de nieuwbouw van het Sterrenwerk in gebruik wordt genomen zal de 'onderwijscarrousel' gaan draaien. De locatie aan de Kastanjehof komt dan vrij voor het realiseren van woningbouw en de locatie St. Antoniuslaan valt vrij voor OBS Het Bolwerk. Op basis van de onderwijsbehoefte kan vervolgens bepaald worden of de locatie Menneweg geheel vrij zal vallen ten behoeve van een andere invulling dan onderwijshuisvesting.	
E22c	Sporthal Wasbeek is economisch afgeschreven. Voor het zwembad en de	De keuze voor renovatie of nieuwbouw van Wasbeek is in 2022 nog niet gemaakt.	

	aangrenzende accommodaties staat in 2022 een uitgebreide en duurzame renovatie gepland in het meerjarenonderhoudsplan. Dit is hét moment om een afweging te maken of we gaan herinvesteren in Wasbeek of het moment aangrijpen om te kijken naar de optie nieuwbouw. We willen nagaan welke kosten en besparingen komen er kijken bij een slim, duurzaam en doelmatig sportcomplex. We willen sport en bewegen voor iedereen, ook in de nieuw te bouwen wijk Nieuw Boekhorst.		
E22e	We realiseren bewegingsvriendelijke openbare ruimtes en fitpleinen.	Hier is in 2022 geen uitvoering aan gegeven	
E22g	We spelen een verbindende rol bij kansrijke regionale initiatieven, zoals bij een regionaal 50-meterbad en een regionale 333-meter schaatsbaan. Voor 2022 zijn er geen regionale activiteiten bekend waarbij wij een verbindende rol kunnen spelen.	Wij houden een vinger aan de pols met betrekking tot regionale ontwikkelingen op gebied van sportaccommodaties. Situatie is ongewijzigd. Eind december zijn stappen gezet om vervanging te regelen op beleid sport.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG HM	Sportaanbieders, sportstichtingen, Combibrug, Pando Network, Zorggroep Warmond/Voorhout, Zorggroep Sassenheim, Welzijn Teylingen, CJG, GGD, Sophia Scholen, Stiwa Exploitatie en Beheer, Stichting Sportraad Teylingen.

1.2.3 Sociaal domein

Wat wilden we bereiken?

Doel: Extra werk(ervarings)plaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E16a	We geven HLTsamen de taakstelling ieder jaar één persoon met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. HLTsamen heeft een baanaanjager aangetrokken. Deze zal zich actief gaan inzetten om de banenafspraak succesvol in te vullen. Streven is het aantrekken van werkgelegenheidsprojecten binnen HLTsamen met het doel matches tot stand te brengen tussen werk en mensen die vallen onder de doelgroepen van de wet banenafspraak. We stellen voor HLTsamen als werkgever een visie op over inclusief werkgeverschap.	In 2022 hebben we 3 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst genomen. Samen vullen zij ruim 2 fte (25,5 uur per week) banenafspraak in.	
E16b	We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.	Door middel van Social Return on Investment (SROI) stellen wij als gemeente sociale voorwaarden bij inkoop en aanbestedingen. Bij inkopen vanaf € 200.000,- stellen we als bijzondere uitvoeringsvoorwaarde dat de opdrachtnemer verplicht aandacht besteedt aan participatie en sociaal ondernemen en een bijdrage levert aan het sociaal domein (kennis, menskracht en middelen inzetten voor sociale doelen). De uitvoeringsvoorwaarden Social Return on Investment en de daaraan gekoppelde SROI-bouwblokkenmethode bepalen de waarde van de inspanningsverplichting van de opdrachtnemer en de wijze waarop zij kunnen voldoen aan deze sociale verplichting.	
E16d	We ondersteunen de transformatie van MareGroep 2.0 en de doorontwikkeling	De MareGroep is in 2021 gefuseerd met het SPW en draagt sinds september van het jaar	

	van het SPW. Uitwerking 2022 (e.v.): De werkzaamheden van het Servicepunt Werk en de Maregroep gaan op in een nieuwe werkorganisatie. Wij zien erop toe dat door de samenvoeging het imago van de organisatie en de dienstverlening aan de klanten (werkgevers en werkzoekenden) verbetert. Op deze manier willen we méér werkzoekenden begeleiden naar werk.	de naam Provalu. Provalu is op het gebied van re-integratie de uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB), waarin de gemeenteTeylingen en nog zes gemeenten vertegenwoordigd zijn. In oktober 2022 is binnen de GR gestart met het project "Sturing & Samenwerking" ter verbetering van de samenwerking en verbetering van de dienstverlening . Hierin wordt nieuw (kaderstellend) beleid gemaakt. Naast verheldering overrollen, taken en verantwoordelijkheden worden nieuwe prestatieafspraken vastgelegd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versnelling van de integratie van statushouders

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E18	In het kader van de veranderende regelgeving voor van taalonderwijs voor statushouders gaan wij in gesprek met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW om te bevorderen dat er voldoende goede en betaalbare cursussen Nederlandse taal zijn. Uitwerking 2021(e.v.): De nieuwe Wet Inburgering 2021 breidt de overheidsverantwoordelijkheid uit en verlegt de regierol verleggen naar de gemeenten. In het nieuwe inburgeringsstelsel hebben gemeenten een aanbodverplichting van leerroutes voor inburgering en wordt het de verantwoordelijkheid van gemeenten dat de inburgeringsplichtigen inburgeringsonderwijs kunnen volgen. In 2020 en 2021 hebben we ons voorbereid op de implementatie van de wet.	In 2022 hebben we gewerkt aan de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering. We hebben als gemeente de regierol. In de uitvoering werken we samen met de ISD, Vluchtelingenwerk en taalaanbieders Behalve de Onderwijsroute mbo (na afloop gaan leerlingen naar het regulier onderwijs), zijn de andere taalroutes geregeld: de B1-route (reguliere taalroute), de Z-route (zelfstandig met taal omgaan) en de hbo/wo-Onderwijsroute (na afloop stromen leerlingen in het regulier onderwijs). De taallessen zijn in 2022 gestart en lopen in 2023 door. De Onderwijsroute mbo is bij het aanbestedingsproces niet succesvol aanbesteed. In 2022 zijn er verschillende opties onderzocht om voor de Onderwijsroute mbo een aanbod te kunnen realiseren. Er lopen nu laatste onderhandelingsgesprekken met een partij. We verwachten begin 2023 voor mbo een aanbod te hebben gerealiseerd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Ruimte geven voor innovatieprojecten in de zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E20	Uitwerking 2022 (e.v.): In de uitvoeringsplannen van de integrale	In november 2022 hebben ruim twintig partners de ambitieovereenkomst wonen +	

	woonzorgopgaven nemen we innovatie in de zorg (zoals E-health en domotica) mee. In deze uitvoeringsplannen geven we aan wat we gaan doen om met name ouderen te faciliteren in hun toekomstige woon-zorg behoeften. De plannen stellen we samen met onze partners op. In 2021 hebben we hier een start mee gemaakt, in 2022 gaan we daarmee verder.	welzijn + zorg ondertekend. Passende zorg is daarin een van de speerpunten: zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan. Om e-health/domotica te stimuleren hebben we een inspiratiebijeenkomst georganiseerd. In 2023 gaan we hier verder mee aan de slag.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Meten van het effect van onze inspanningen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E21	We gaan verder met de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein. Uitwerking 2022 (e.v.): We richten een monitor in voor de integrale toegang. We volgen hierin de prestatie-indicatoren zoals vastgesteld in de prestatieovereenkomst. Een voorwaarde is dat Voor ieder 1 de gegevens registreert in haar registratiesysteem/-systemen. We regelen de randvoorwaarden voor de gegevensuitwisseling, via onder meer een Gegevens Levering Overeenkomst (GLO). We monitoren actuele gegevens over jeugdhulp via een online dashboard.	Er is een concept Gegevens Levering Overeenkomst (GLO) opgesteld. Ondertekening vindt in 2023 plaats. Er is nog geen monitor voor de integrale toegang ingericht doordat Voor Ieder 1 nog geen nieuw systeem heeft, waarin de gegevens geregistreerd worden. De gegevens voor jeugdhulp zijn gemonitord via een online dashboard. In het voorjaar 2022 heeft u de raadsbrief Sturen op jeugdhulp ontvangen, met daarbij de Monitor sturen op jeugdhulp. Daarnaast zijn er in samenwerking met het programma Datagedreven Sturen diverse producten voor het sociaal domein opgeleverd, zoals een app voor registratie van vluchtelingen en een dashboard eenzaamheid. Dit dashboard is te vinden op www.hltincijfers.nl.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Individuele vrijheid en eigen verantwoordelijkheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E1	We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van mensen en dringen zorg en ondersteuning dan ook niet op. Maar als het niet meer gaat, bieden wij hulp en ondersteuning via het JGT/CJG en de Sociale Teams. Uitgangspunt daarbij is mensen weer in hun kracht te zetten. We sluiten aan op het rijksprogramma 'Kansrijke Start'. Uitwerking 2022 (e.v.): Een groep van lokale eerstelijns (geboortezorg)partijen, maatschappelijke organisaties en de gemeente heeft een coalitie gevormd en een actieplan Kansrijke Start opgesteld. In 2022 gaat deze coalitie de acties uitvoeren. Het actieplan bevordert de samenwerking en vergroot de kans dat alle pasgeboren kinderen in Teylingen, samen met hun ouders, een goede start hebben, met minder risico's en kwetsbaarheden. Voor ieder 1, onze integrale toegang, bouwt door op de basis die in 2021 is gelegd.	We hebben met een groep lokale eerstelijns (geboortezorg)partijen en maatschappelijke organisaties een coalitie gevormd en een actieplan Kansrijke Start opgesteld. In 2022 heeft deze coalitie de acties uitgevoerd. Het actieplan bevordert de samenwerking en vergroot de kans dat alle pasgeboren kinderen in Teylingen samen met hun ouders een goede start maken, met minder risico's en kwetsbaarheden. Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht blijven belangrijke uitgangspunten in de hulp en ondersteuning. Maar als het een inwoner of een gezin een ondersteuningsvraag heeft en het niet op eigen kracht lukt, dan is Voor ieder 1 er om integraal hulp en ondersteuning te bieden tot de inwoner of het gezin weer in zijn kracht staat. Na de start in 2021 is Voor Ieder 1 in 2022 doorontwikkeld. Voor Ieder 1 ondersteunt inwoners die (tijdelijk) niet in hun kracht staan tot zij dit weer zelf of met hulp kunnen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Passende hulp en zorg voor iedereen die dat nodig heeft

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E3a	We onderzoeken subregionale inkoop van Jeugdhulp, we voeren de Sturingsagenda	Vanaf 1 januari 2022 zijn de nieuwe contracten jeugdhulp met	

	van Holland Rijnland uit en doen mee in de landelijke lobby voor extra geld. Uitwerking 2022 (e.v.): Vanaf 1 januari 2022 gaan we nieuwe contracten met de geselecteerde jeugdhulpaanbieders aan. Hiermee beogen we de komende jaren kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp te realiseren. Daarnaast nemen we extra maatregelen om de kosten in de jeugdzorg beheersbaar te houden. Ook versterken we het uitvoeren van accountmanagement door gemeenten. We zetten de lokale zorg- en veiligheidstafel jeugd voort.	jeugdhulpaanbieders ingegaan. In deze contracten zijn de doelen uit het inkoopplan, zoals direct passende hulp, normaliseren, en een passende onderwijsplek opgenomen. Daarnaast is een aantal maatregelen genomen om de kosten in de jeugdhulp beheersbaar te houden, waaronder het versterken van de samenwerking met de lokale toegangsorganisaties, het project wachtlijstaanpak GGZ, het onderzoek naar het zorglandschap en het maximaliseren van het aantal uren op verschillende typen van ambulante zorg. Ter versterking van de regionale inkoop jeugdhulp, de samenwerking in de regio Holland Rijnland en sturing op jeugdhulp is een nieuwe bedrijfsvoeringsorganisatie Jeugdzorg opgericht. Deze gemeenschappelijke regeling, Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SO Zorg) genaamd, vervangt de TWO jeugdhulp. In 2022 hebben wij in de regio uitvoering gegeven aan de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling. Het ging onder meer om het eerder en beter in beeld krijgen van huiselijk geweld en kindermishandeling door de verdere implementatie van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Er zijn nieuwe samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en Voor Ieder 1 geïmplementeerd.	
E3b	We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit door uit te gaan van de	We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit, waarbij we uitgaan van	

	menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroegsignalering. We doen dat via de Sociale Teams, Jeugd- en Gezinsteams en schakelen maatschappelijke organisaties zoals Welzijn Teylingen, MEE en Kwadraad in. Uitwerking 2022 (e.v.): We doen dat met Voor ieder 1 en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en schakelen andere partijen in zoals huisartsen en maatschappelijke organisaties, waaronder Welzijn Teylingen, sportverenigingen, vrijwilligersorganisaties binnen het Meedenkersnetwerk. We gaan zorgen voor een structureel vervolg van de pilot 'POH-jeugd GGZ'. Met de inzichten uit de pilot wordt de inzet van deze huisartsen-praktijkondersteuner verder ontwikkeld, met aangescherpte kaders en een duidelijker opdracht op het gebied van netwerksamenwerking en normaliseren.	de menselijke maat. We zetten meer in op preventie en vroegsignalering. We doen dat met Voor ieder 1, de ISD en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). We schakelen andere partijen in zoals huisartsen en maatschappelijke organisaties, waaronder Welzijn Teylingen, sportverenigingen, vrijwilligersorganisaties binnen het Meedenkersnetwerk. Er is een structureel vervolg op de pilot de POH-jeugd GGZ. Met de inzichten uit de pilot is de inzet van de POH-jeugd verder ontwikkeld, met aangescherpte kaders en een duidelijker opdracht op het gebied van netwerksamenwerking en normaliseren.	
E5b	Bij de bestrijding van armoede gaan we door op de ingeslagen weg (vastgelegd in de nota Armoedebeleid gemeente Teylingen). We willen voorkomen dat inwoners (financieel) belemmerd worden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Volgens deze visie is armoede meer dan een financieel probleem en liggen er meerdere oorzaken aan ten grondslag. De aanpak van deze oorzaken vereist een brede, multidisciplinaire focus. Samenvattend zetten we in op alle preventieve en informatieve maatregelen (spoor 1), het fonds voorkoming huisuitzettingen en schulddienstverlening ISD (spoor 2), sport- en cultuurregeling, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en voedsel- en kledingbank (spoor 3), bijstandsuitkering en ondersteunend minimabeleid (spoor 4), breed betrekken van de samenleving en Netwerkstructuur (spoor 5).	Het armoedebeleid is conform de nota uitgevoerd. We hebben een eerste netwerkbijeenkomst voor schuldhulpverlening georganiseerd. Tijdens de coronacrisis hebben we mondkapjes en zelftesten voor minima verstrekt aan partnerorganisaties. In het kader van energiearmoede is er een aanpak voor kleine energiebesparende maatregelen uitgevoerd. Daarnaast is in samenwerking met de ISD de energietoeslag uitgekeerd.	
E6	We voeren het programma Maatschappelijke zorg uit, waarbij de	In 2022 is er in Holland Rijnland gezamenlijk gewerkt aan de voorbereiding van de	

	prioriteit ligt bij het vinden van huisvesting voor mensen die behoren tot de doelgroep beschermd en begeleid wonen. Naast de noodzaak om huisvestingsvoorzieningen te realiseren voor beschermd en begeleid wonen, realiseren wij ook huisvesting voor spoedzoekers. Wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daar waar dat kan, zullen we ten aanzien van de behoefte van verschillende doelgroepen gelijk optrekken in het te realiseren aanbod. Uitwerking 2022 (e.v.): De vierde decentralisatie is die van de maatschappelijke zorg. We gaan verder met het uitvoeren van het programma 'Omzien naar elkaar' en het convenant Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd treffen we voorbereidingen voor de decentralisatie per 2023. Dit doen we samen met gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. We stemmen af met centrumgemeente Leiden en de andere Holland Rijnland-gemeenten. We voeren ook de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uit. We hebben bij maatschappelijke zorg te maken met de meest kwetsbare inwoners. Er ligt een forse uitdaging om voor deze kwetsbare inwoners te zorgen voor goede oplossingen voor primaire levensbehoeften. Opvang, (beschermd) wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aankomend jaar ligt de focus onder andere op de voorbereidingen van de regionale en lokale toegang tot maatschappelijke zorg en het organiseren van andere vormen van beschermd wonen, zoals Beschermd Wonen thuis en Beschermd Wonen Light voor jongeren.	decentralisatie maatschappelijke zorg per 2023. Binnen Holland Rijnland hebben we samenwerkingsafspraken opgesteld, inclusief financiële afspraken en een DVO. We hebben een regionaal team ingericht, evenals de regionale toegang voor de regionale voorzieningen. Tussen de subregio's is een op- en afbouwplan opgesteld voor voorzieningen ten behoeve van de maatschappelijke zorg. Binnen de Duin- en Bollenstreek hebben we in 2022 specifieke voorbereidende activiteiten uitgevoerd voor de decentralisatie van de maatschappelijke zorg. Het ging onder meer om de afronding van de aanbesteding Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, de opdrachtverlening aan de ISD Bollenstreek voor het uitvoeren van de maatschappelijke zorg uit te voeren, en het vastleggen van afspraken tussen de vijf gemeenten van de Duin- en Bollenstreek in een 'Regeling zonder meer'. We hebben met de gecontracteerde zorgaanbieders een start gemaakt met het werken aan de transformatiedoelen. Ook hebben we drie pilots uitgevoerd, namelijk Beschermd Wonen Light, (een specifieke woonvorm voor jongeren), Beschermd Wonen Thuis (ambulante begeleiding met 24/7 oproepbaarheid en inzetbaarheid van zorg) en de inzet van de wijk-GGD voor een goed lopende zorg- en veiligheidsketen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners vinden snel toegang tot de juiste hulp

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E8a	We ontwikkelen de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams door tot de	In 2022 is de Integrale Toegang, Voor ieder 1, verder doorontwikkeld. Waar nodig wordt	

	integrale toegang tot zorg. We werken toe naar een situatie waarin iedereen werkt als een ontschotter, conform het programma in de Village Deal. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 is de Integrale Toegang, Voor ieder 1, van start gegaan. Waar nodig wordt één gezin, één plan, één regisseur opgepakt en door de benodigde disciplines in samenwerking met het gezin uitgevoerd. We willen (een deel van de) nu geïndiceerde voorzieningen algemeen toegankelijk maken. Zo willen we bereiken dat er eerder preventief actie kan worden genomen en voorzieningen laagdrempelig worden. We gaan in 2022 een integrale verordening sociaal domein maken, zodat maatwerk makkelijker wordt.	één gezin, één plan, één regisseur ingezet en door de benodigde disciplines in samenwerking met het gezin uitgevoerd. Voor Ieder 1 werkt aan het goed bekend worden bij inwoners en professionals waardoor snel de juiste hulp ingezet kan worden. We willen (een deel van de) nu geïndiceerde voorzieningen algemeen toegankelijk maken. Zo willen we bereiken dat er eerder preventief actie kan worden genomen en voorzieningen laagdrempelig toegankelijk worden. We gaan in 2023 een integrale verordening sociaal domein maken, zodat maatwerk makkelijker wordt.	
E8b	Het doorontwikkelen van BUURbook (o.a. uitbreiding naar jeugd en het verbeteren van de bereikbaarheid en doorzoekbaarheid van de informatie op de website) met een toepasbare digitale zorgkaart verbetert de toegankelijkheid. BUURbook bleek niet het gewenste instrument voor de beoogde sociale kaart. In 2020 is een verkenning gestart naar de wensen ten aanzien van een sociale kaart. Uitwerking 2022 (e.v.): De activiteiten voor de sociale kaart 2022 zijn afhankelijk van besluitvorming in de raad over ontwikkeling van een sociale kaart. De raad krijgt binnenkort een plan van aanpak aangeboden.	In januari 2022 heeft u de raadsmemo over de stand van zaken ontvangen. Daarin staan de plannen voor de aanbesteding van de sociale kaart. Deze is in het eerste kwartaal van 2022 uitgevoerd. De aanbesteding is vanwege bezwaren ingetrokken. Via de raadsmemo over de stand van zaken van de aanbesteding bent u hierover in april 2022 geïnformeerd. Vervolgens is een nieuwe aanbesteding uitgezet. Daar is een leverancier uit gekomen: Mijn Buurtje. In de raadsmemo over de stand van zaken rond de implementatie is in oktober 2022 is beschreven hoe de implementatie verloopt. De sociale kaart www.meedoeninteylingen.nl wordt begin 2023 gelanceerd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inzet op preventie en vroegsignalering om ellende te voorkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E11	Door uitvoering van de ontwikkelagenda REA zetten we samen met scholen en	In het Samenwerkingsverband (SWV) Voortgezet Speciaal Onderwijs Duin- en	

	maatschappelijke organisaties in op het voorkomen van schooluitval. Uitvoering 2022 (e.v.): We voeren de acties uit de ontwikkelagenda 2019-2023 uit. In het schooljaar '21-'22 starten we met algemeen toegankelijke jeugdhulp in het speciaal- en speciaal basisonderwijs (SO en SBO), met als doel hulp en ondersteuning dichtbij. Zo kan escalatie en opschaling zoveel mogelijk worden voorkomen. We hebben afspraken gemaakt over onderwijs-zorgarrangementen en zorg-onderwijsarrangementen en brengen die in de praktijk. Zowel onderwijs als jeugdhulp zijn in 2022 in staat om de arrangementen vorm te geven volgens de Holland Rijnlandmethode, een onderwijs-zorgcontinuüm waarin individuele arrangementen bijdragen aan bevordering of behoud van deelname aan het onderwijs.	Bollenstreek werken het SWV PO Duin en Bollenstreek, het SWV Voortgezet Onderwijs (VO) Leiden, Midden Holland Rijnstreek en het SWV VO Amstelland Meerlanden Zuid-Kennemerland samen. In 2022 hebben zij het Ondersteuningsplan 2022-2026 vastgesteld. De scholen werken daarin samen met de gemeenten, Voorleder1, Regionaal Bureau Leerplicht, Jeugdhulpregio Holland Rijnland, Welzijnskwartier, Jeudgezondheidskwartier, Jeugdhulpaanbieders, Veiligheidsregio en de VSV convenantpartners. Speerpunten zijn: Doorlopende ontwikkellijnen Innoverend netwerk van voorzieningen Integrale samenwerking tussen onderwijs en de jeugdhulp in de regio Ouders en leerlingen zijn optimaal betrokken Het Samenwerkingsverband: een kennisintensieve netwerkorganisatie	
E9a	Bij de Vroeg Eropaf-methodiek worden inwoners met twee maanden huurachterstand thuis bezocht om het gesprek aan te gaan over de huurachterstand en onderliggende oorzaken. Naar aanleiding van het gesprek wordt een plan van aanpak gemaakt om de schulden duurzaam aan te pakken. Bijvoorbeeld door het treffen van een schuldenregeling en hulp bij echtscheiding en de financiële gevolgen daarvan. Daarbij kan Voor ieder 1 ondersteunen. Voor ieder 1 is voor inwoners dé toegang tot schuldhulpverlening: er wordt op maat preventieve en curatieve inzet geregeld en nazorg ingezet. Het welzijnswerk (Welzijn Teylingen) speelt een actieve rol in vroegsignalering, stimuleert inwoners om maatschappelijk actief te zijn en voorkomt dat zwaardere hulp en ondersteuning nodig is. Uitwerking 2022(e.v.): Vroegsignalering en preventie van schulden continueren we in het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening. We voeren maatregelen uit het nieuwe beleidsplan uit.	Vroegsignalering is sinds in 1 januari 2021 een wettelijk verplichte taak voor gemeenten. De uitvoering wordt gedaan door de ISD (Intergemeentelijke Sociale Dienst) Bollenstreek. De ISD is aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering. Het aantal organisaties dat signalen meldt is uitgebreid. In eerste kwartaal 2023 zal het beleidsplan Schuldhulpverlening geëvalueerd worden, de vroegsignalering is daarvan een belangrijk onderdeel. Daarnaast hebben we ons in 2022 aangesloten bij de Nederlandse Schuldhulproute.	
E9b	Het Sociaal Team ontwikkelt zich door tot een team dat in verbinding staat én	In 2022 is de integrale toegang, Voor Ieder 1, verder doorontwikkeld. Inwoners van alle	

	samenwerkt met alle relevante netwerkpartners in de gemeente. Aan de hand van de uitkomsten van het project Integrale toegang wordt de integraliteit van de brede toegang tot hulp en ondersteuning voor jeugdigen en volwassenen verder versterkt. De bureaucratie voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk weggenomen. Uitwerking 2022(e.v.): In 2021 is de integrale toegang Voor ieder 1 gerealiseerd. Inwoners van alle leeftijden kunnen op 1 plek terecht voor al hun hulp- en ondersteuningsvragen. Dit leidt tot minder bureaucratie voor inwoners. In 2022 werken we aan het integraal oppakken van meerdere vraagstukken binnen één gezin.	leeftijden kunnen op één plek terecht voor al hun hulp- en ondersteuningsvragen. Dit leidt tot minder bureaucratie voor inwoners. In 2022 hebben we gewerkt aan het integraal oppakken van meerdere vraagstukken binnen één gezin. Voor Ieder 1 heeft een goede verbinding met preventieve organisaties in het netwerk, zoals Welzijn Teylingen, Welzijnskwartier, vrijwilligersorganisaties, het Meedenkersnetwerk. Voor Ieder 1 zorgt daarbij voor een vroegtijdige, laagdrempelige ondersteuning.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (Provalu) RDOG Hollands Midden (GGD) Holland Rijnland	Voor ieder 1 Onderwijs Bibliotheek Organisaties sport en cultuur Welzijnsorganisaties Eerstelijnszorg Aanbieders jeugdhulp en Wmo Politie Woningcorporatie Adviesraad sociaal domein Advies- en belangenorganisaties ouderen

1.2.4 Kunst en Cultuur

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren en faciliteren initiatieven op het gebied van kunst en cultuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E23	In 2021 hebben we met inwoners en maatschappelijke partners gewerkt aan een nieuwe nota kunst en cultuur. In 2022 geven we uitvoering aan deze nota	In 2022 is door vertrek en ziekte van personeel geen uitvoering gegeven aan de nota kunst en cultuur. In 2023 wordt met de uitvoering gestart.	
E27	Waarde toevoegen aan een 'rijke' en sociale gemeente met een goed voorzieningenniveau. We onderzoeken de mogelijkheden van (her)huisvesting van de Bibliotheek Bollenstreek. Dit onderzoek naar de huisvesting van de bibliotheek vindt plaats als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de Centrumvisie.	Uit de verkenning is het voorstel voortgekomen om de bibliotheek Sassenheim te verplaatsen naar het stationsgebied in Voorhout. In 2023 volgt besluitvorming om daar een nieuwe hoofdaccommodatie te realiseren.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Cultuurbeleving Hillegom Bibliotheek Muziekschool Hillegomse Harmoniekapel Kunstcommissie Cultuurverenigingen en -organisaties Vrienden van Oud Hillegom Cultuureducatiegroep Stichting Hillegom Marketing Hillegom Online Fioretti College Basisscholen Hillegom Welzijnskompas Welzijnskwartier Kunstenaars Kunstgebouw Naturalis

1.2.5 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.2.6 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	682,1	nb	-	805,5 (2021)	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	nb	nb	A	1% (2020)	CBS jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3%	nb	85 kinderen	6% (2021)	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroeps-bevolking t.o.v. de beroeps-bevolking	74,3%	nb	73%	70,4% (2021)	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1%	nb	1%	2% (2021)	CBS Jeugd
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	176,4	nb	338	431,2 (2021)	CBS
Lopende aantal re-integratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	nb	nb	196	202,0 (2020)	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	17,0%	11,3%	B	10,7% (2022)	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,8%	0,8%	C	1,1% (2022)	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,5%	0,3%	D	0,3% (2022)	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	520	480	633	640 (2022)	GMSD

A: Met de integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen streven we ernaar het aantal jongeren, dat na een delict voor de rechter komt, te verminderen.
B: Streven is door de inzet van preventie, normalisering, vroegsignalering en het organiseren van passende zorg het percentage jongeren met jeugdhulp terug te dringen.
C: Jeugdbeschermingsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is de voorliggende zorg en hulp en de nazorg aan gezinnen te optimaliseren, waardoor het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen afneemt.
D: Jeugdreclasseringsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen die in aanraking komen met de politie, waardoor het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel afneemt.

De beleidsindicatoren zijn landelijk vastgesteld in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten. Hierin staat welke indicatoren verplicht opgenomen moeten worden in de programmarekening, in welke eenheid zij gepresenteerd worden en wat de bron is. Dit betekent dat wij hier geen andere gegevens presenteren.

Toelichting indicator Banen
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit gaat zowel om fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners van 15 tot en met 64 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met delict voor de rechter
Het percentage jongeren (12 tot 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Toelichting indicator Kinderen in uitkeringsgezin
Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

Toelichting indicator Netto arbeidsparticipatie
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Toelichting indicator Werkloze jongeren
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polis administratie.

Toelichting indicator Personen met een bijstandsuitkering
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot en met 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Toelichting indicator Lopende re-integratie- voorzieningen
Het aantal re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners van 15 tot 65 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdhulp
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Toelichting Jongeren met jeugdbescherming
Dit betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een jeugdbeschermingsmaatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdreclassering
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen van 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Toelichting indicator Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo
Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	3,2	nb	E	2,7 (2021)	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	11	nb	E	20 (2021)	DUO
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,1	nb	E	1,9 (2021)	DUO

E: Onze ambitie is in samenwerking met onderwijs, Voor ieder 1 en jeugdhulp leerlingen optimaal te begeleiden en daarmee het aantal verzuimers en vsv'ers verder terug te dringen.

Toelichting indicator Absoluut verzuim
Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet bij een onderwijsinstelling staat ingeschreven en niet beschikt over een vrijstelling. 2021 gaat over het schooljaar 2020/2021.

Toelichting indicator Relatief verzuim
Het relatieve aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan vier opeenvolgende weken niet ingeschreven was op een school. 2021 gaat over het schooljaar 2020/2021.
Toelichting indicator Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
Het percentage van het totaalaantal leerlingen van het VO en MBO (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Niet-sporters	Percentage niet sporters van het totaal aantal inwoners.	nvt	nvt	-	49,3 (2020)	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Toelichting indicator Niet sporters
Het percentage niet-wekelijkse sporters (minstens één keer per week) t.o.v. totale bevolking van 19 jaar en ouder.

nvt: Dit onderzoek wordt eens per vier jaar uitgevoerd.

1.2.7 Kaderstellende stukken

Onderwijs

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
- Verordening Leerlingenvervoer
- Ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda D&B 2019-2023
- Onderwijsachterstandenbeleid Teylingen 2020-2023

Gezondheid & Vitaliteit

- Nota Sport en bewegen 2018-2021
- Nota herziening opzet sport- en cultuurregeling
- Gezondheidsnota Teylingen positief gezond 2021 – 2024
- Evaluatie combinatiefuncties 2015

Sociaal domein

- Kadernota Wmo Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda Wmo en haar omgeving (2017-2018)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Investeren in de basis. Armoedebeleid Teylingen 2018-2021
- Integrale schuldhulpverlening: een ketenaanpak van preventie tot nazorg. 2017-2021
- Tarievennota maatschappelijke accommodaties
- Doelenboom mantelzorg
- Omzien naar elkaar, Uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg en beschermd wonen Duin- en Bollenstreek 2018-2020
- Algemene subsidieverordening 2017
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2020
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Verordeningen Participatiewet
- Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek
- Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden GGD)

Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland

- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
- Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021 Duin & Bollenstreek
- Regionaal Inkoopplan Jeugdhulp

Kunst en Cultuur

- Beleidskompas Bibliotheek Bollenstreek 2020-2023
- Beleidsnota Cultuur raakt alles 2022
- Kunst in de buitenruimte van Teylingen 2016
- Voorzieningennota voor sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties: het Toetsingskader.

1.2.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	-2.367	-2.393	-2.306	-2.391
Sportbeleid en activering	-330	-234	-388	-390
Volksgezondheid	-2.819	-2.389	-2.447	-2.543
Thema Kunst en Cultuur				
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-572	-691	-618	-541
Media	-827	-794	-823	-825
Musea	-53	-27	-53	-57
Cultureel erfgoed	-211	-204	-272	-258
Thema Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.258	-1.257	-1.556	-1.533
Openbaar basisonderwijs	-227	-201	-231	-243
Onderwijshuisvesting	-1.901	-1.887	-1.918	-2.076
Thema Sociaal domein				
Inkomensregelingen	-8.485	-7.470	-10.240	-9.381
Arbeidsparticipatie	-395	-434	-519	-563
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.004	-3.160	-5.413	-5.142
Maatwerkdienstverlening 18+	-6.760	-7.194	-6.993	-7.078
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-509	-538	-473	-476
Wijkteams	-2.666	-2.647	-2.894	-2.685
Maatwerkdienstverlening 18-	-7.811	-6.721	-7.884	-7.710
Begeleide participatie	-2.467	-2.576	-2.786	-2.791
Geëscaleerde zorg 18-	-574	-683	-683	-682
Geëscaleerde zorg 18+	-28	-29	-29	-28
Totaal lasten	**-43.264**	**-41.529**	**-48.526**	**-47.393**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	305	212	212	304
Sportbeleid en activering	45	0	38	82
Volksgezondheid	154	25	25	101

Thema Kunst en Cultuur				
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	183	234	204	212
Media	24	25	25	25
Musea	133	135	138	138
Cultureel erfgoed	28	0	36	59
Thema Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	236	233	705	517
Openbaar basisonderwijs	0	2	2	0
Onderwijshuisvesting	69	45	14	25
Thema Sociaal domein				
Inkomensregelingen	7.096	6.323	6.009	5.667
Samenkracht en burgerparticipatie	318	128	1.295	3.678
Wijkteams	5	3	30	57
Totaal baten	**8.596**	**7.365**	**8.733**	**10.865**
Saldo voor resultaatbestemming	**-34.671**	**-34.162**	**-39.795**	**-36.530**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	-96	-15	-15	-15
Onttrekkingen reserves	818	585	1.453	641
Totaal reserves	**722**	**570**	**1.438**	**626**
Saldo na resultaatbestemming	**-33.949**	**-33.591**	**-38.355**	**-35.903**

Ondernemend en bruisend

1.3 Programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen

Ruimte voor ondernemerschap staat voorop. Wij zien onze rol vooral in het creëren van goede randvoorwaarden om te ondernemen en duurzame ontwikkelingen te faciliteren. Dit houdt niet op bij onze gemeentegrenzen. Wij zetten dan ook vol in op samenwerking in de regio met de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Een samenwerking met en door ondernemers, waarbij gemeenten partner zijn en projecten faciliteren. Goede randvoorwaarden creëren we met een stevige centrumvisie, met het leggen van relaties tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met aandacht voor de fysieke en digitale infrastructuur en met het stimuleren van duurzaam handelen.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Ondernemend en bruisend Teylingen zijn:

- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van de regionale economische agenda via de Economic Board.
- We geven uitvoering aan de integrale centrumvisie via de uitvoeringsagenda.
- We zorgen voor gezellige winkelcentra met goede parkeervoorzieningen.
- We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming.

Trends en ontwikkelingen

Economie

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie uitgesproken te werken aan regionale economische structuurversterking. De economische agenda Duin- en Bollenstreek heeft een vergelijkbare doelstelling: het versterken van de regionale economie zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om de doelstellingen van de agenda te behalen.
De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder zijn gedurende de crisis onder druk komen te staan. Daarnaast hebben structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en verdere internationalisering van productieprocessen, gevolgen voor de lokale economie. Aandacht voor de uitvoering van onder andere de detailhandelsvisie is en blijft van belang.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven specialiseren meer en meer. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer door. Door rotatie van gewassen ontstaat vraag naar meer areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 een start gemaakt met het bijdragen aan een optimale inrichting van de beschikbare ruimte in de streek.
Desondanks zien we de afgelopen jaren een ontwikkeling waarin telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (zoals KAVB, BKD en Hobaho) en toeleveranciers, de band met Keukenhof en de aanwezigheid op korte afstand van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijs (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool InHolland). Met het vertrek van Wageningen Plant Research uit Lisse is een disbalans ontstaan tussen de vier O's (ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid) in de Bollenstreek.

Arbeidsmigranten

De aanwezigheid van een arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak en andere sectoren zoals logistiek, horeca en distributie, leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten. Hierdoor ontstaan verschillende knelpunten. Enerzijds gaat het om deelname van deze doelgroep aan onze lokale samenleving, anderzijds om illegale of slechte

huisvestingssituaties. Een integrale afweging moet leiden tot oplossingen voor integratie en huisvesting. Daarbij is het belangrijk het evenwicht te bewaren ten opzichte van de andere doelgroepen.

Recreatie en toerisme

De vraag uit de samenleving naar goede recreatiegebieden neemt steeds verder toe. Mensen hebben de behoefte om dicht bij huis te recreëren. De noodzaak groeit om deze vraag in regionaal verband op te pakken en zo onze doelen voor recreatie en toerisme te bereiken. We werken hieraan in de Duin- en Bollenstreek, in de Leidse Ommelanden en in het Hollands Utrechts Plassenberaad.
Door natuur te combineren met extensieve recreatie kunnen natuurgebieden versterkt en behouden worden voor de toekomst. De ontwikkelingen in de agrarische en recreatieve sector hebben invloed op de invulling van het buitengebied en bieden kansen voor (uitbreiding van) recreatieve activiteiten.

1.3.1 Lokale economie

Wat wilden we bereiken?
Doel: Sociaal en maatschappelijke verantwoord ondernemen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O7	Ondernemers kunnen een bijdrage leveren aan het bevorderen van ontmoeting en om eenzaamheid tegen te gaan. Vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen vragen wij hen om aandacht hiervoor, bijvoorbeeld door zich in te zetten voor activiteiten of evenementen die ontmoeting stimuleren. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie.	Waar mogelijk hebben dit onder de aandacht gebracht.	✔

Wat wilden we bereiken?
Doel: Bevorderen van toerisme in alle maanden van het jaar

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O11a	We geven bij inkooptrajecten lokale ondernemers zo veel als juridisch mogelijk de kans op gunning. Uitwerking 2022 (e.v.) : Tijdens inkooptrajecten geven we lokale ondernemers zoveel als juridisch mogelijk de kans op gunning. Hierbij volgen we de procedures die zijn opgenomen in de aanbestedingsprocedures.	Is ingebed in de inkoopprocedures.	✔
O11b	We voeren een analyse uit van de regeldruk in Teylingen. Uitwerking 2022 (e.v.) : De contactfunctionarissen besteden aandacht aan nut en noodzaak van regels. Zo nodig worden er voorstellen gedaan voor verbetering waarbij de betreffende stakeholders betrokken worden.	Vanuit accountmanagement is hier doorlopend aandacht voor.	✔
O9b	Samen met onze partners, en in samenhang met regionale ontwikkelingen, wordt een visie op verblijfsrecreatie opgesteld. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2022 gaan we aan de slag met het uitvoeringsprogramma van de visie.	De visie is vastgesteld.	✔

O9c	Voor ambities en projecten op het gebied van recreatie en promotie werken we samen binnen de werkgroep kansen voor Warmond. Uitwerking 2022 (e.v.): We werken verder aan meerdere initiatieven vanuit de werkgroep. Zo wordt voor een aantal voorstellen de mogelijkheid van cofinanciering onderzocht (o.a. Kaagboeien, Laadinfrastructuur voor boten en Boodschappensteiger).	Vanuit Kansen voor Warmond zijn meerdere initiatieven naar voren gekomen. In 2023 moeten daarvoor prioriteiten worden gesteld.	
O9d	Het behoud, het benutten en het verder ontwikkelen van ons erfgoed heeft onze aandacht. De ruïne van Teylingen is hiervan een voorbeeld (we willen deze als parel van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek ontwikkelen). De tuinen van de ruïne bieden mogelijkheden om onze identiteit als Bollenstreek te bestendigen en daarnaast jaarrond toeristisch en cultureel aanbod aan te bieden. Uitwerking 2022 (e.v.): We geven uitvoering aan de vastgestelde uitvoeringsstrategie. De inventarisatie van partners die het terrein gaan ontwikkelen wordt concreter, en er wordt gekeken naar aanvullende potentiële kostendragers. Gestart wordt met een procedure om de bestemming van de locatie aan te passen.	In 2022 is een koers bepaald voor de ontwikkelrichting. Daarna is een partnerselectieprocedure gestart. Vanuit de procedure is een tender georganiseerd voor het ontwikkelen van de locatie van de ruïne en de Westerbeek schuur. Uit de reacties zijn de partijen uitgenodigd om in te schrijven op de aanbesteding. De partijen zijn geïnformeerd. In 2023 gaan we de definitieve partner kiezen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een integrale visie voor alle centra waarin beleven centraal staat

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O6	We ontwikkelen drie centrumvisies, waarin staat wat fysiek-ruimtelijk en beleidsmatig	Er is een start gemaakt met het opstellen van een beeldkwaliteitsplan. Er zijn korte	

	nodig is om onze ambities rond onze centra te verwezenlijken. Als onderdeel van de drie centrumvisies wordt een detailhandelsvisie opgesteld. Uitwerking 2022 (e.v.): We geven uitvoering aan de uitvoeringsprogramma van de Centrumvisie voor de drie kernen Voorhout, Sassenheim en Warmond. We voeren een evaluatie uit over de convenantsperiode met Stichting Citymanagement. Op basis van de evaluatie beslissen we over een mogelijke voortzetting van het convenant vanaf 2023.	termijn maatregelen uitgevoerd zoals plaatsen van fietsnietjes en de herindeling van parkeervakken. Er zijn nieuwe inzichten ontstaan van de aanpak en procesmanagement, hierdoor is een aantal zaken nog niet opgepakt.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Stichting Monumentenbezit Regiogemeenten Toeristische ondernemers Promotie- / marketingorganisaties Inwoners Vastgoedeigenaren Provincie Zuid-Holland

1.3.2 Regionale economie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren werkgelegenheid door samenwerking te bevorderen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O5	We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers om arbeidsplaatsen te creëren. Naast reguliere arbeidsplaatsen gaat het om arbeidsplaatsen voor ouderen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We doen dit samen met andere overheden, met ondernemers en met het onderwijs. We brengen hen samen om werkgelegenheid te stimuleren en initiëren. Uitwerking 2022 (e.v.): Via Holland Rijnland zijn we deelnemer geworden aan de Human Capital Agenda van de Economic Board Zuid-Holland. Via deze route en via de businesscase Onderwijs en Arbeidsmarkt van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek worden verschillende projecten geïnitieerd. Op basis van de voortgang en initiatieven monitoren we of en welke lokale aanvullende projecten gewenst zijn.	We hebben het OADB ondersteund.	
O8	We geven onverminderd:	De samenwerking binnen de Leidse Ommelanden is beëindigd. Voor de	

	▪ Uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts Plassengebied (HUP) ▪ Steun aan de uitvoering van de businesscase Regiomarketing uit de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie. Daarnaast: - Werken we verder aan bestaande en nieuwe projecten vanuit het huidige programma (B(l)oeiende Bollenstreek. We bereiden een nieuw recreatief-/groenprogramma voor de Duin- en Bollenstreek voor, samen met onze regiopartners. Voorbeelden van projecten zijn de ecologische verbindingszone Trekvaart, Entree A44 Sassenheim/Voorhout, Startlocatie Boerhaaveroute bij Nagelbrug. - Stellen we in HUP-verband een uitvoeringsprogramma op. - Verkennen we samen met de partners of er een nieuw programma voor de Leidse Ommelanden kan komen.	Hollandse Plassen is een marketingsstrategie opgesteld. En er is een concept uitvoeringsprogramma voorbereid. Voor het gebiedsprogramma is gewerkt aan de afronding van de lopende projecten. In 2023 vind evaluatie van het programma plaats.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Het buitengebied blijft open en vitaal

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O14	We geven onverminderd steun aan de herstructurering van de Greenport en ondersteunen GOM bij de invulling van de opgave. We participeren in de realisatie van de doelstellingen van de GOM op het gebied van het ontwikkelen van GOM-woningen, het tegengaan van verrommeling en het verbeteren van het landschap. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie.	In 2022 is gestart met een evaluatie van de ISG.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Bloei van bestaande bedrijventerreinen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O15	We bespreken in Holland Rijnland de behoeften die de subregio Duin- en	In overleg met Holland Rijnland en provincie is gestart met het opstellen van	

	Bollenstreek overstijgen. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie.	een subregionale bedrijventerreinenstrategie die in 2023 moet leiden tot een gezamenlijke strategie op Holland Rijnland-niveau.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland

1.3.3 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.3.4 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	NL	Bron
Functiemenging	Index dat verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	50,4	nb	51%	53,3 % (2021)	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	154,5	nb	125	165,1 (2021)	LISA

Toelichting indicator Functievermenging
De functiemenging index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Toelichting indicator Vestigingen van (bedrijven)
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners van 15 tot 65 jaar.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

1.3.5 Kaderstellende stukken

Lokale economie

- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda
- Economisch Beleidsplan
- Centrumvisie
- Detailhandelsvisie Teylingen
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Visie op recreatie en toerisme

Regionale economie

- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda 'Samen Succesvol'
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Visie op recreatie en toerisme
- Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek

1.3.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	-189	-276	-266	-224
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-92	-123	-78	-71
Economische ontwikkeling	-1.839	-1.133	-1.750	-1.676
Economische havens en waterwegen	-26	-26	-27	-26
Totaal lasten	**-2.146**	**-1.558**	**-2.121**	**-1.997**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	298	273	273	323
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	47	62	24	29
Economische ontwikkeling	221	130	197	263
Totaal baten	**566**	**465**	**494**	**615**
Saldo voor resultaatbestemming	**-1.579**	**-1.094**	**-1.628**	**-1.383**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	0	0	-80	-80
Onttrekkingen reserves	779	226	802	186
Totaal reserves	**779**	**226**	**722**	**106**
Saldo na resultaatbestemming	**-801**	**-869**	**-905**	**-1.276**

Duurzaam denken en doen

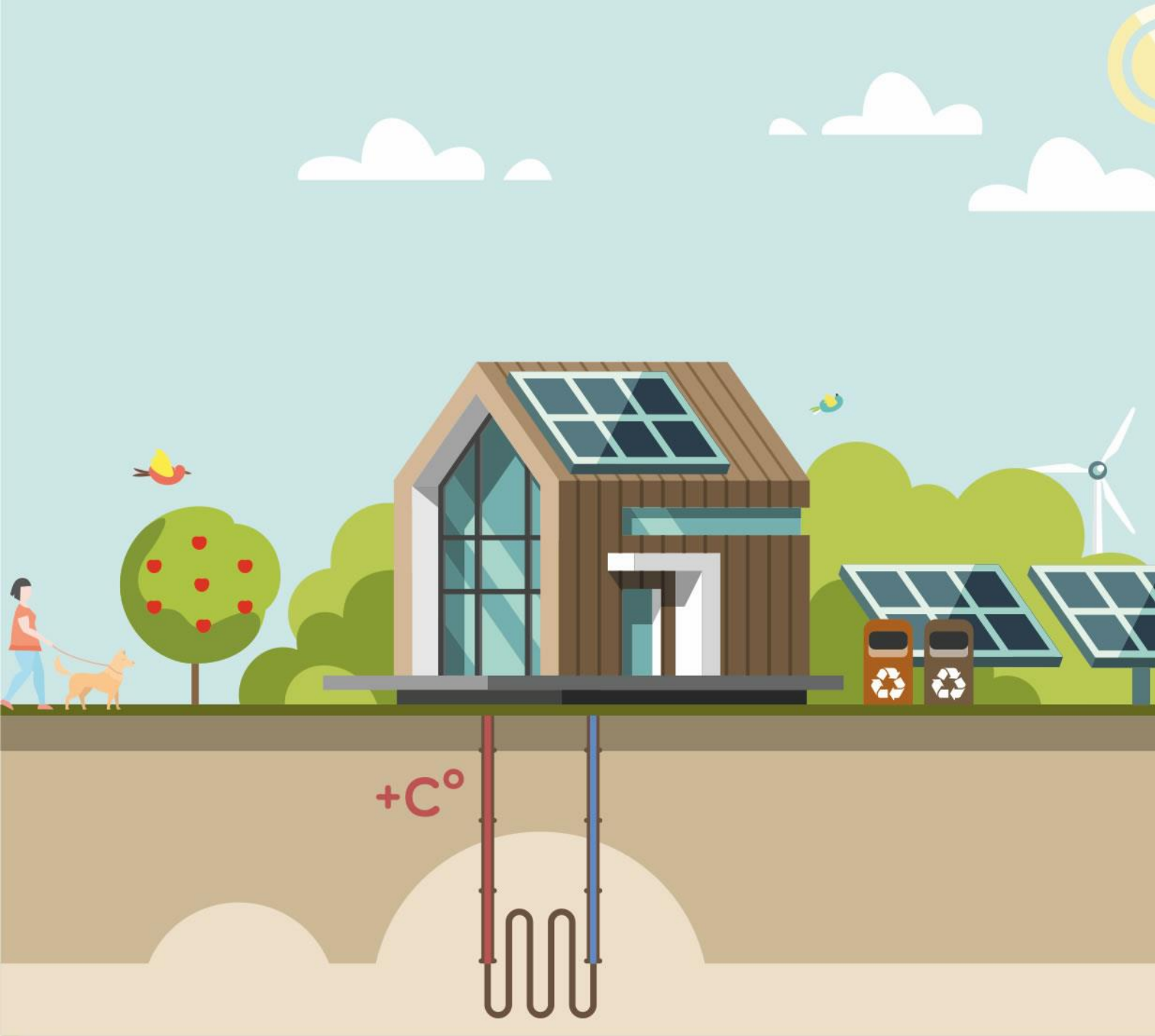

1.4 Programma 4 Duurzaam denken en doen

Wij staan voor het respectvol en verantwoord omgaan met mensen, grondstoffen, energie en geld. Wij willen dat ook de generaties na ons prettig kunnen leven in Teylingen. Daarom is duurzaam denken en doen de standaard in al het werk van de gemeente. We richten onze interne processen hierop in.
Een duurzame manier van leven is niet vrijblijvend en kunnen we alleen samen realiseren. In 2030 functioneert Teylingen als lokale overheid duurzaam. Daarmee vervullen we als overheid een voorbeeldrol. We stimuleren en faciliteren bedrijven en inwoners om ons voorbeeld te volgen. Wij gaan daarbij uit van de kracht van initiatieven uit het bedrijfsleven en de samenleving.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Duurzaam denken en doen zijn:

- Uitvoering van het regionaal energieakkoord via de uitvoeringslijnen
- We versnellen het opwekken van duurzame energie, lokaal en regionaal
- We voeren een klimaatstresstest uit en nemen maatregelen op de terreinen waar dat nodig is
- We voeren een CO_2-prestatieladder in om onze activiteiten en resultaten bij het terugdringen van onze CO_2-footprint toetsbaar te maken
- We spannen ons in voor subsidies en cofinanciering van duurzame doelstellingen
- We versterken onze strategische agenda in nauw overleg met inwoners, bedrijfsleven en de raad; we streven naar een maatschappelijk breed gedeelde basis voor de verdere duurzame ontwikkeling van de Teylingse gemeenschap.

Trends en ontwikkelingen

Klimaat

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor behoud van onze welvaart. Een florerend regionaal ecosysteem is essentieel om een duurzaam Nederland te realiseren. Daarnaast biedt de transitie naar een duurzaam Nederland kansen voor economische ontwikkeling.
Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken deze grote maatschappelijke opgave – net als andere grote maatschappelijke thema's - gezamenlijk aan via het Interbestuurlijk Programma (IBP).
De afgelopen jaren zijn er in de energietransitie wezenlijke stappen gezet, onder andere door het vaststellen van de Regionale Energiestrategie (2021), de Lokale Energiestrategie (2022) en de Transitievisie Warmte (2021). Al deze beleidskaders bieden handvatten om te komen tot een uitvoeringsprogramma om de gestelde doelstellingen te halen voor het verduurzamen van onze energievraag, de warmtevoorziening en mobiliteit. Daarnaast lopen er verschillende trajecten op landelijk, regionaal en lokaal niveau in het kader van biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie.

1.4.1 Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

Doel: De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D10	We voeren de klimaatstresstest uit en nemen maatregelen daar waar de test onvoldoende scoort. Uitwerking 2022 (e.v.): Uitwerking van het maatregelenpakket klimaatadaptatie, de besluitvorming daarover en de start van de uitvoering vinden plaats in 2021-2022.	In het Programma Water en Klimaatadaptatie hebben we alle projecten in kaart gebracht voor de periode 2023-2027. Voor deze projecten hebben we geanalyseerd welke overlast van klimaatontwikkeling (op basis van de klimaatstresstest 2019) zich kan voordoen en welke richtinggevende maatregelen nodig zijn om overlast te voorkomen. Met deze inzichten kan de gemeente actief sturen op het combineren van geplande werkzaamheden en klimaatadaptatief inrichten, en zodoende doelmatig en efficiënt te werk gaan.	
D12	We ontwikkelen meerjarenplannen om ons eigen vastgoed energieneutraal en gasloos te maken en sluiten daarbij aan bij het huidige planmatige onderhoud, zoals opgenomen in het Meerjarig Onderhoudsprogramma (MOP). Uitwerking 2022 (e.v.): We maken in 2021-2022 een analyse van de eerste tranche van gebouwen (eigen huisvesting) om te bepalen hoe we die gebouwen energieneutraal kunnen maken. De resultaten van deze analyse leggen we als keuze met een investeringsbeslissing voor aan de raad. Na goedkeuring starten we met de uitvoering. We sluiten aan bij de systematiek van gespreid Meerjarig Onderhoud voor het verduurzamen van gebouwen. Dit ter voorkoming van kapitaalvernietiging.	In februari 2022 is er opiniërend gesproken in de commissie over de het verduurzamingsadvies voor vijf gemeentelijke gebouwen. Er is een aantal conclusies en vragen teruggegeven aan het college: de kosten zijn (te) hoog, wat is het toekomstperspectief van de gekozen panden, hoe ziet het kostenplaatje eruit wanneer er wordt gerekend met de nieuwe energieprijzen. Van hieruit is er gekeken naar een nieuw voorstel. De keuze was gemaakt om enkel het trefpunt en het onderdak eerst te verduurzamen omdat hier huurders in zitten, ook in het kader van de hoge energieprijzen. Hiervoor zijn doorrekeningen gemaakt met de nieuwe prijzen. Dit wordt verder uitgewerkt in 2023.	
D17	Ter uitvoering van de op 4 juli 2019 aangenomen motie wordt een onderzoek	Het onderzoek is eind 2022 afgerond. In het eerste of tweede kwartaal van 2023 krijgt de	

	gedaan naar de mogelijkheden voor introductie van een CO2-prestatieladder. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 zal een advies worden voorgelegd over het al dan niet invoeren van een CO2-prestatieladder. Dit naar aanleiding van burgerinitiatieven hierover in drie gemeenten, en gericht op HLTsamen. Afhankelijk van de besluitvorming zal het project om een CO2-prestatieladder in te voeren verder worden opgepakt.	raad op basis van dit onderzoek een beslisdocument voorgelegd over het vervolg.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van afval naar grondstof

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D15	Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. Uitwerking 2021 (e.v.): Vanaf 2021 wordt het nieuwe afvalbeleid ingevoerd. Op basis daarvan monitoren we (jaarlijks) het effect op het scheidingspercentage.	Er is een duidelijke verbetering waarneembaar in het scheidingspercentage en de hoeveelheid restafval. Het beleidsdoel van 75% scheiding en 100 kg restafval hebben we echter nog niet bereikt. Aangezien nog niet alle gegevens bekend zijn, is het scheidingspercentage nog niet bekend.	
D16	We voeren educatieprojecten en voorlichtingscampagnes uit op het gebied van afval. Uitwerking 2022 (e.v.): Voorlichtingscampagnes zijn onderdeel van de jaarlijkse opruimacties op het gebied van (zwerf)afval.	De afvalcoach is in gesprek met de scholen en geeft voorlichting aan zowel scholen als andere inwoners.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Uitvoeren van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D1	We voeren het programma Energieakkoord Holland Rijnland uit	Vanuit het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 hebben we verdere stappen	

	samen met alle partnerpartijen. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 worden de Regionale Energie Strategie, de Transitie Visie Warmte en de Lokale Energiestrategie verder uitgewerkt en vastgesteld. Het doorlopen van een participatieproces is een belangrijke randvoorwaarde. De resultaten zullen, nadat ze eind 2021 door de gemeenteraad zijn vastgesteld, in 2022 gaan leiden tot een uitvoeringsprogramma, waarin zowel gemeentelijke activiteiten als activiteiten met een participatief karakter - samen met inwoners, bedrijven of andere partijen - een plaats gaan krijgen.	gezet in de samenwerking om de energietransitie sneller dichterbij te brengen. De uitvoering van het Energieakkoord vindt onder andere plaats in de Regionale Energiestrategie (RES), waarvan een lokale uitwerking volgt in de Lokale Energiestrategie (LES) en de Transitievisie Warmte (TVW). In 2022 is uitvoering gegeven aan de RES 1.0 vanuit het opgestelde ondersteuningsprogramma. Een uitvoeringsprogramma voor de LES en de TVW is opgesteld en in het vierde kwartaal door het college vastgesteld en gepresenteerd aan de raad.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaamheidsmeter geeft inzicht in stand van zaken

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D3	We voeren een duurzaamheidsmeter in als basis voor uitvoeringsplannen. Uitwerking 2022 (e.v.): Conform het plan Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024 werken we aan een betere systematiek van monitoring, op basis van eigen en landelijk beschikbare informatie. Daarmee geven we inzicht in de activiteiten en resultaten van ons eigen werk, en laten we zien hoe Teylingen zich als duurzame gemeente ontwikkelt.	De gemeente werkt aan een systematische, kwalitatieve en kwantitatieve registratie van duurzame ontwikkeling, zowel voor de uitvoering van eigen activiteiten als voor de ontwikkelingen in de gemeenschap. Sinds 2021 publiceert de gemeente een jaarverslag over de uitvoering van het beleid en uitvoeringsplannen. Daarnaast heeft de gemeente via het PON & Telos een omgevingsscan laten opstellen die inzicht geeft in de ontwikkelingen rond veel thema's binnen de gemeenschap van Teylingen als geheel.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Energietransitie door het benutten van verschillende energiebronnen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D2b	Eén ambitie is om minimaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken van Teylingse bedrijven te plaatsen. Uitwerking 2022 (e.v.): Dit is een continue actie. Door gemeentelijke ondersteuning bij de oprichting van Zon op Teylingen is hieraan een extra impuls gegeven.	Deze ambitie is in de tweede helft van 2022 gerealiseerd. Volgens een telling van september 2022 lagen er op dat moment ongeveer 140.000 panelen op daken. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 2020! In totaal wekken deze panelen gezamenlijk ongeveer 35 miljoen kWh per jaar op. Waarschijnlijk zijn inmiddels op 30% van de woningen gemiddeld 8 panelen aanwezig, ofwel ruim 40.000 panelen op woningen. Exactere cijfers ontbreken vanwege de gevolgde systematiek van onderzoek.	

D5	We stellen inventarisaties en plannen op om de inzet van alle duurzame vormen van energie in gemeentelijk en regionaal verband integraal in te zetten. Uitwerking 2022 (e.v.): De verdere uitwerking van een uitvoeringsprogramma Energietransitie volgt uit de opstelling en goedkeuring van de RES, TVW en LES. Daarbij hebben we ook nadrukkelijk aandacht voor energiebesparing.	In de RES, LES en TVW is het integraal inzetten van duurzame energie meegenomen.	
D6	We nemen deel aan het regionale programma Energieakkoord en meer specifiek het programma Duurzame mobiliteit. Dit leidt op korte termijn tot maatregelen voor laadpaalinfrastructuur en deelauto's. Bij het realiseren van extra laadpunten om elektrisch rijden te stimuleren, sluiten we aan bij de activiteiten (bijvoorbeeld laadkaart) die momenteel door Holland Rijnland worden uitgewerkt. Verder kijken we naar de mogelijkheden om in een aantal gevallen laadpalen te installeren in combinatie met AED's. Naast elektrische voertuigen is ook de deelauto aan een opmars bezig. In Holland Rijnland-verband stellen we beleid op dat we lokaal verder kunnen invullen. Uitwerking 2022 (e.v.): In 2021 is het beleid voor openbare laadplaatsen voor elektrische auto's vastgesteld en is gewerkt aan de totstandkoming van de plankaarten voor laadinfrastructuur. Op basis van het beleid en de plankaarten wordt in 2022 en de jaren daarna vervolg gegeven aan de implementatie van laadplekken, zodat er aan de groeiende behoefte kan worden voldaan. Ook in het kader van de RES Holland Rijnland en de LES onderzoeken we waar en hoe laadlocaties voor bussen zijn in te richten (elektrificatie van het openbaar vervoer). Duurzame maatregelen gericht op 'minder autokilometers, meer fiets en openbaar vervoer' werken we uit in het mobiliteitsplan en passen we toe bij gebiedsontwikkeling en bij de uitwerking van ruimtelijke plannen.	Van juni tot en met augustus 2022 is een participatieproces doorlopen waarbij bewoners online reacties hebben kunnen geven op een concept plankaart. Op deze concept-plankaart zijn tientallen nieuwe laadpaallocaties aan het publiek voorgesteld, gebaseerd op de in 2021 opgestelde prognosekaarten. De concept-plankaart wordt naar aanleiding van de participatie nog licht gewijzigd en daarna vastgesteld door het college. De locaties kunnen daarna worden aangeboden aan een of meerdere laadpaalexploitanten, waarmee een overeenkomst kan worden aangegaan. Naar verwachting kunnen in de loop van 2023 de eerste nieuwe aanvullende laadpalen door exploitanten geplaatst worden. Binnen de RES-werkgroep Duurzame Mobiliteit wordt diverse kennis rond laadinfrastructuur gedeeld, zoals de aandachtspunten bij het aangaan en opstellen van overeenkomsten met laadpaalexploitanten. Naast de laadpalen worden ook andere onderwerpen binnen de laadinfrastructuur regelmatig besproken, zoals snellaadinfrastructuur, Verlengde Private Aansluitingen (VPA) en de combinatie van laadinfrastructuur met andere inrichtingselementen. Op het gebied van deelmobiliteit zijn er op regionaal niveau in 2022 geen projecten opgestart. Binnen de RES werkgroep wordt het thema besproken, waaronder het delen van ervaringen van gemeenten waar een of meerdere aanbieders van deelmobiliteit actief zijn of activiteiten willen ontplooien. Deze gedeelde ervaringen en kennis binnen het werkgroepverband zijn nuttig voor het bepalen van de beleidsmatige uitgangspunten ten aanzien van deelmobiliteit.	

D7	We werken een plan uit voor het zorgvuldig (maatschappelijk) inpassen van duurzame energiebronnen in de openbare ruimte. Uitwerking 2022 (e.v.): De verdere uitwerking van een uitvoeringsprogramma Energietransitie volgt uit de opstelling en goedkeuring van de RES, TVW en LES. Daarbij hebben we ook nadrukkelijk aandacht voor energiebesparing.	De duurzame energiebronnen die beschikbaar zijn/komen hebben betrekking op de opwek van elektriciteit en het leveren van warmte. Voor het opwekken van elektriciteit middels zonne- en windenergie hebben we in 2022 diverse activiteiten opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Het gaat dan onder meer om het uitwerken van een voorstel voor kleine windturbines en het uitwerken van de zoekgebieden naar zoeklocaties. Voor de levering van duurzame warmte in Teylingen wordt de ontwikkeling van de aardwarmtebron in Noordwijk op de voet gevolgd. Om deze warmte geleverd te krijgen is in samenwerking met Noordwijk, Katwijk, Lisse, Hillegom en Oegstgeest een marktconsulatie opgezet. Hiermee hopen we een goed beeld te krijgen van de visie van diverse marktpartijen over de levering van duurzame warmte in de Duin- en Bollenstreek. Wij verwachten in de loop van 2023 de resultaten en zullen op basis hiervan vervolgstappen bepalen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Greenport Duin en Bollenstreek Hoogheemraadschap van Rijnland Lokale verenigingen Partners ter uitvoering van het uitvoeringsprogramma Energietransitie Scholen Dunea Inwoners Aanbieders deelvervoerconcepten Aanbieders laadvoorzieningen

1.4.2 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.4.3 Kaderstellende stukken

Duurzaamheid

- Plan en uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024
- Regionale Energie Strategie Holland Rijnland
- Lokale Enerigie Strategie (na goedkeuring door de raad)
- Transitie Visie Warmte (na goedkeuring door de raad)
- Nationaal Energieakkoord (2013)
- Klimaatakkoord van Parijs (2015)
- Energieakkoord Holland Rijnland (2017)
- Nationale Klimaatakkoord (2018)
- Convenant Aardgasvrij (2018)
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Rijksbrede programma Circulaire Economie
- Deltaplan Biodiversiteit
- Sustainable Development Goals VN

1.4.4 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	-1.799	-1.737	-1.717	-1.620
Afval	-3.235	-2.940	-2.990	-3.310
Riolering	-2.011	-2.100	-2.086	-2.028
Begraafplaatsen en crematoria	-4	-6	-6	-3
Totaal lasten	**-7.049**	**-6.783**	**-6.799**	**-6.961**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	265	113	15	65
Afval	4.867	4.372	4.320	4.435
Riolering	3.027	3.162	3.207	3.098
Totaal baten	**8.159**	**7.647**	**7.542**	**7.598**
Saldo voor resultaatbestemming	**1.110**	**865**	**741**	**635**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	0	0	-262	-262
Onttrekkingen reserves	0	0	76	66
Totaal reserves	**0**	**0**	**-186**	**-196**
Saldo na resultaatbestemming	**1.110**	**865**	**556**	**441**

Modern bestuur, invloedrijke inwoners

1.5 Programma 5 Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Speerpunten
De belangrijkste speerpunten in het programma Modern bestuur, invloedrijke burgers zijn:

- Participatie is uitgangspunt bij beleidsvorming, bijvoorbeeld via co-creatie, right to challenge en de pilot burgerbegroting
- Versterkte inzet op communicatie
- Moderne vormen van dienstverlening op maat en digitaal (niet digitaal blijft mogelijk)
- Datagestuurd werken in combinatie met een maatschappelijke discussie over de grenzen ervan
- Inzet financiële reserves voor maatschappelijk rendement
- Uitvoering omgevingsanalyse die inzicht geeft in onze bestuurskracht

Trends en ontwikkelingen
Onze dienstverlening sluit aan op de wensen en behoeften vanuit de samenleving. De oorlog in Oekraïne en het laatste deel van de corona-periode hebben eens te meer aangetoond dat het van belang is een flexibele organisatie na te streven. In 2022 zijn verdere digitalisering van de dienstverlening en datagedreven sturen belangrijke ontwikkelingen geweest.

Communicatie
In contact zijn en blijven met inwoners, ondernemers, verenigingen en andere stakeholders tijdens de –op vele manieren onzekere- corona-periode en de maanden daarna, had de hoogste prioriteit. Dat gold ook voor het contact met de samenleving na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de opvang van vluchtelingen. Ook gedurende de opvang van de 80 jonge asielzoekers vanaf half december 2022 was er nauw contact met omwonenden, met als resultaat dat zij zich serieus genomen en betrokken voelden.
We hadden contact door middel van digitale (bijpraat)sessies, de inzet van contactfunctionarissen, de 'netwerkstrategie' vanuit het college en de inzet van digitale kanalen en een digitale nieuwsbrief.
Het digipanel is ingezet voor de omgevingsvisie. Daarnaast was er speciale aandacht voor jongeren in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen. De raadsparticipatiewerkgroep is van start gegaan met een aantal concrete projecten.

Datagedreven sturen en monitoren
Het Programma Datagedreven Sturing (DgS) is gestart op 1 juli 2020 en kent een looptijd van drie jaar. In de eerste twee jaar van het programma is een organisatie opgezet die zelfstandig in staat is om complexe dataproducten te ontwikkelen – vanaf het inventariseren van de behoefte tot het ontwikkelen en actueel houden van de producten. Voorbeelden van DgS-producten zijn rapporten, monitors, dashboards en kaartlagen, maar ook volledige applicaties.

De opgeleverde DgS-producten vervangen in sommige gevallen producten die eerder werden ingekocht bij marktpartijen (bv. de dashboards voor Regie op Kanalen, de Woningmonitor, de monitor inkoop en monitor Fixi). De meeste DgS-producten zijn echter 'nieuw' of komen in de plaats van rapporten die eerder door eigen medewerkers in de diverse vakafdelingen werden gemaakt – doorgaans in spreadsheets. Uit de tussentijdse evaluatie blijkt dat de interne opdrachtgevers (de zogenaamde 'Product Owners') tevreden zijn – zowel over de samenwerking met het DgS-team als over de kwaliteit van de geleverde producten. Naast de focus op ontwikkeling van producten en diensten, is er met name in het laatste deel van 2022 veel aandacht geweest voor het overbrengen van de werkzaamheden van de programmaorganisatie naar de lijnorganisatie.

Regionale samenwerking: gebiedsgericht werken
In 2022 is onder de vlag "Wat ertoe doet" ambtelijke en bestuurlijk gewerkt aan een intensivering van de samenwerking tussen de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. Enerzijds met de bedoeling om de bestuurlijke drukte in onze regio te verminderen en anderzijds om samen te werken aan een gemeenschappelijke uitvoeringsagenda op de thema's die ons verbinden. En waarvan uitvoering op Duin- en Bollenstreek-niveau het meest effectief is.

In 2022 is de Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek in de gemeenteraden gepresenteerd. Vervolgens is de uitvoeringsorganisatie voorbereid en is een kwartiermaker geselecteerd.

Bij het gezamenlijk optrekken in de uitvoeringsagenda is het uitgangspunt dat bestaande beschikbare middelen worden ingebracht in voor gezamenlijke uitvoering.

Participatie

Wij staan voor een daadkrachtig, actief en modern bestuur. We willen een betrokken gemeente zijn die flexibel, deskundig en tijdig inspeelt op vragen van inwoners en ondernemers. Hiervoor hebben wij ons de afgelopen bestuursperiode actief ingezet door met een open houding het gesprek aan te gaan met onze inwoners, ondernemers en verenigingen.

Dat doen we door persoonlijk contact met inwoners en ondernemers en met behulp van innovatieve instrumenten. Denk aan e-democratietools, platforms, apps, wijkmarkten en interactieve en digitale participatie. Achteraf geven we inwoners een inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en terugkoppeling over het doorlopen participatietraject.

Burgerinitiatieven zijn populair. Via eigen initiatieven, participatie en co-creatie hebben inwoners invloed op het beleid en de dienstverlening. Deze ontwikkeling vraagt om een andere verhouding tussen gemeente en inwoners: de gemeente stelt zich terughoudend op en is een gelijkwaardige partner van initiatiefnemers uit de gemeente. Heldere communicatie en duidelijke afspraken over participatie zijn hierin belangrijk.

1.5.1 Regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?

Doel: Investeren in bestuurlijke samenwerking

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M16	We onderhouden, investeren in en bouwen aan een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie met: onze bestuurlijke partners in de Duin- en Bollenstreek, de gemeente Haarlemmermeer, Holland Rijnland, de MRA en MRDG en externe maatschappelijk partners. Uitwerking 2022 Het investeren in een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie heeft onze continue aandacht. We vervolgen het reeds ingezette traject om in gezamenlijkheid met de raad te komen tot een strategische visie/agenda voor Teylingen en een gezamenlijke HLT-agenda. Met deze strategische (lange termijn) agenda kunnen we meer inhoudelijke focus aanbrengen in de samenwerkingsrelatie met onze partners.	In uitvoering via de platforms en netwerkactiviteiten.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland HLTsamen	Metropoolregio Amsterdam (MRA) Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRRDH) Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland Schiphol

1.5.2 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

Doel: Omslag naar een digitale overheid met daadkracht en korte doorlooptijden

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M20	We versterken de één-loketfunctie met het doel het onze klanten zo eenvoudig en makkelijk mogelijk te maken. Daarmee werken we aan een daadkrachtige dienstverlening. Uitwerking 2022 e.v. In 2022 werken we verder aan het werken in Serviceformules.	Klantadviseurs en contactfunctionarissen helpen onze klanten en begeleiden ze naar het juiste kanaal, vanuit de een-loket-gedacht. We communiceren proactief en in begrijpelijke taal. Dit bereiken we onder meer met de inzet van schrijfcoaches die bijvoorbeeld helpt om een brief voor een inwoner of ondernemer duidelijker te maken.	
M21	We bouwen het systeem van sneltoetscriteria uit om afhandeltermijnen van aanvragen te minimaliseren. Uitwerking 2022 (e.v.): Voor eenvoudige en standaardproducten maken we een Snelserviceformule.	Daar waar wetgeving kortere afhandeltermijnen mogelijk maakt, zoals bij de implementatie van de Omgevingswet, geven we snelservice vorm.	
M22	We communiceren proactief met onze klanten via alle kanalen. Klanten worden niet doorgestuurd, maar direct geholpen. Uitwerking 2022 e.v. De klantinteractie ontwikkelen we verder in lijn met de ontwikkeling van de Newsroom: een plek waar we continu monitoren wat er over de gemeente wordt gezegd. Daar spelen we proactief op in.	In de Newsroom pikken we de signalen op die 'buiten' actueel zijn. Deze signalen vormen input voor bijstellingen in de uitvoering en voor het aanpassen van beleid.	
M23	Zoveel mogelijk producten en diensten worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd. We attenderen onze klanten op de digitale dienstverleningsmogelijkheden en verleiden hen hiertoe. Uitwerking 2022 (e.v.): Binnen het programma 'Regie op Kanalen' werken we het digitaliseren en automatiseren van de producten en diensten uit.	We verleiden de klant naar onze digitale mogelijkheden. Daar waar mogelijk verbeteren we de digitale toegankelijkheid. Een voorbeeld hiervan in 2022 is het digitaal verlengen van je rijbewijs.	
M24	We meten de klanttevredenheid stelselmatig en regelmatig en stellen zo nodig de dienstverlening bij op grond van de uitkomsten.	De klanttevredenheid is gemeten in de benchmark WSJG. Deze is in 2022 uitgevoerd. In 2023 volgen de resultaten.	
M26	Het digitaal maken van onze dienstverlening biedt kansen en	Ieder kwartaal worden contacten aan de balie en telefoon gemeten.	

	mogelijkheden. Via data-analyse kunnen ontwikkelingen inzichtelijk en soms voorspelbaar worden gemaakt, waardoor we proactief kunnen handelen bij het opstellen en uitvoeren van servicegericht beleid. Daarbij stellen we onszelf ook ethische vragen. Willen we wel alles wat technologisch kan ook daadwerkelijk doen? En welke (zelfopgelegde) grenzen willen of moeten we daarbij in acht nemen? De ethische afwegingen worden gemaakt volgens de De Ethische Data Assistent (DEDA) procedure. Uitwerking 2022 e.v. Via het programma datagestuurd werken willen we de dienstverlening meer gaan meten. Dit wordt verder uitgewerkt. We streven naar maximale digitalisatie en blijven toegankelijk voor doelgroepen die digitaal niet uit de voeten kunnen. Door de klanttevredenheid te meten, halen we de mening van onze klanten op.		

Wat wilden we bereiken?

Doel: We ondersteunen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers, vanuit een positieve grondhouding (ja, mits…) en onderzoeken de kansen om initiatieven mogelijk te maken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M30	Inzetten contactfunctionarissen voor wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie (Ontwerpformule en Ontwikkelformule). Voor bouwprojecten en het betrekken van de omgeving daarbij, wordt de Omgevingsmanager ingezet.	De herkenbaarheid en vindbaarheid van onze contactfunctionarissen en de omgevingsmanagers is vergroot door aanpassingen op de website en PR. Deze functionarissen worden steeds makkelijker gevonden en vaker ingezet om de band van buiten met binnen te versterken.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen.

1.5.3 Participatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Iedere inwoner mag ons uitdagen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M7	We geven ruimte aan Right to Challenge. Uitwerking 2021 (e.v.): Door het vervallen van het budget voor de plustaak communicatie., komt de ondersteuning vanuit Team Communicatie voor Right to Challenge te vervallen vanaf 2021.	Hier is geen prioriteit meer aan gegeven doordat het plusbudget communicatie geschrapt is door de gemeenteraad.	
M9	We stemmen gezamenlijk verantwoordelijkheden af bij het oppakken en uitvoeren van initiatieven; hierbij spelen goed luisteren naar elkaar en gezamenlijk komen tot oplossingen een belangrijke rol. "Elke inwoner mag en kan meedenken" is onze ambitie. Dit biedt ruimte voor het aandragen van initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en verenigingen. Deze initiatieven worden opgepakt als onderdeel van het participatieproces en worden zoveel mogelijk binnen het reguliere werk opgepakt. De opzet van de wijkmarkten is gewijzigd zoals met de raad besproken.	We stemmen gezamenlijk verantwoordelijkheden af bij het oppakken en uitvoeren van initiatieven	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners denken mee over de gemeentebegroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M10	We voeren een pilot Burgerbegroting uit. Over de randvoorwaarden en spelregels gaan we nog met de gemeenteraad in gesprek. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 heeft een pilot Burgerbegroting plaatsgevonden. Indien de ambitie voor het verder ontwikkelen van de burgerbegroting in stand blijft, moet er budget voor worden vrijgemaakt.	Dit heeft geen prioriteit gehad	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen problemen oplossen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M11	We denken en helpen mee als partijen er onderling niet uitkomen.	De gemeente probeert waar nodig te adviseren en bemiddelen indien partijen hier onderling niet uitkomen.	
M13	We lossen gezamenlijk problematiek in de wijk op (preventieve handhaving middels mediation).	Zaken worden in gezamenlijkheid opgelost en waar nodig wordt er ingezet op mediation.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners denken vóóraf mee over beleid

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M2	We stemmen rollen en verantwoordelijkheden tussen college,	Binnen het participatiebeleid wordt een onderscheid weergegeven tussen	

	raad, organisatie en inwoners af in het kader van participatie en we schenken hierbij specifiek aandacht aan verwachtingsmanagement. We koppelen de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en het doorlopen van het participatietraject terug aan initiatiefnemers. Vanuit het programma participatie wordt er verder gewerkt aan het samenstellen van een participatiebeleid waarin visie en werkwijzen staan opgenomen voor (reguliere) participatie en participatie als onderdeel van de Omgevingswet. Hierin wordt beschreven hoe en wanneer inwoners kunnen meedenken bij het samenstellen van gemeentelijk beleid en hoe zij initiatieven kunnen aandragen. Samen met de raad gaan we aan de slag om vanuit de kracht van ieders rol en de opgave goede stappen te zetten in participatie. Binnen het participatiebeleid komt dit alles samen. Daarnaast wordt er omgevingsgericht gewerkt. In elke fase van beleidsontwikkeling zoeken wij actief naar wat inwoners belangrijk vinden. Dit doen we door de inwoners (ondernemers en organisaties) op te zoeken, te stimuleren om mee te denken en te laten weten welk effect de inbreng op het resultaat heeft gehad. Zo blijven wij aansluiten op de samenleving.	communicatie en participatie. Het participatiebeleid heeft als doel een duidelijk kader te scheppen over wat participatie is, wie welke rol aan zou moeten nemen en welke randvoorwaarden gehanteerd dienen te worden binnen participatietrajecten. De opstelling van het participatiebeleid is in verschillende fasen verlopen waarbij geleerde lessen meegenomen zijn om vervolgens te kunnen komen tot een concept. Dit concept van het participatiebeleid wordt momenteel afgestemd met de portefeuillehouder. De verwachting is dat in het jaar 2023 het participatiebeleid voorgelegd zal worden aan de gemeenteraad van Teylingen.	
M3	De ontwikkelopgave participatie voor de organisatie is de afgelopen periode in	Vanuit het programma participatie is er het afgelopen jaar gewerkt aan de verschillende	

	beeld gebracht en daarvoor is een traject uitgestippeld. Dit heeft geleid tot een programma participatie waarbinnen meerdere projecten een rol spelen. Participatie onder de Omgevingswet loopt in 2022 door en geeft antwoord op de vraag wie, wanneer en op welke wijze we de omgeving moeten betrekken bij aanpassingen in de fysieke leefomgeving. Dit geldt voor zowel initiatiefnemers van buiten de gemeente als de gemeente als initiatiefnemer voor beleid zelf. Waarschijnlijk wordt de Omgevingswet medio 2022 van kracht. Dan zullen er duidelijke afspraken en tools beschikbaar zijn rondom participatie. Het project digitale participatie dat in 2021 is ingezet wordt in 2022 verder uitgerold en beheerd. Sinds 2020 wordt er op het digitale vlak geëxperimenteerd met verschillende mogelijkheden om inwoners te kunnen laten participeren. Het streven is te komen tot hybride werkvormen (zowel digitaal als fysiek) zodat een zo groot mogelijke doelgroep benaderd en bevraagd kan worden. De raad wordt nauw betrokken bij deze stappen. Ook wordt er vanuit het programma participatie in 2021 en 2022 verder gewerkt aan de opstelling van een breed participatiebeleid. Het beleid bestaat uit een (bestuurlijke) visie en methodes (het hoe). Door samen met de raad, colleges, inwoners, collega gemeenten en de werkorganisatie in gesprek te gaan over de reeds opgedane kennis en ervaringen en nieuwe ontwikkelingen, wordt het beleid samengesteld. Dit geeft vervolgens input voor de participatieverordening (vervanger inspraak verordening) die mogelijk verplicht wordt.	projecten, met name het project rondom het participatiebeleid. Binnen het participatiebeleid wordt een onderscheid weergegeven tussen communicatie en participatie. Het participatiebeleid heeft als doel een duidelijk kader te scheppen over wat participatie is, wie welke rol aan zou moeten nemen en welke randvoorwaarden gehanteerd dienen te worden binnen participatietrajecten. De opstelling van het participatiebeleid is in verschillende fasen verlopen waarbij o.a. geleerde lessen meegenomen zijn om vervolgens te kunnen komen tot een concept. Dit concept van het participatiebeleid wordt momenteel afgestemd met de portefeuillehouder. De verwachting is dat in het jaar 2023 het participatiebeleid voorgelegd zal worden aan de gemeenteraad van Teylingen. Het project digitale participatie heeft het afgelopen jaar het handboek digitale participatie opgeleverd. Dit handboek is gericht om het ambtelijk apparaat ondersteuning te bieden ten aanzien van participatie trajecten met als focus het digitale aspect. Dit handboek maakt momenteel onderdeel uit van de toolbox. Elementen uit dit handboek zullen het komende jaar verder vertaald worden naar een toolbox die ook extern, buiten het ambtelijk apparaat, beschikbaar zal worden gesteld. Daarnaast zijn er trainingen beschikbaar gesteld rondom digitale participatie voor HLTsamen. In afstemming en in samenwerking met Programma Omgevingswet is er afgelopen jaar gewerkt aan verschillende tools om de initiatiefnemer te faciliteren in het doorlopen van een participatietraject. Het komende jaar zullen deze tools beschikbaar worden gesteld en onderdeel uitmaken van de toolbox. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024.	
M4	De pilot burgerbegroting wordt in 2021 afgerond. De raad besluit op basis van de uitkomsten of en in welke vorm de burgerbegroting wordt voortgezet.	Dit heeft geen prioriteit gehad.	
M6	De kindergemeenteraad blijft behouden.	Er zijn geen ontwikkelingen hierover te melden.	

	Uitwerking 2022 (e.v.): De griffie organiseert de kindergemeenteraad conform afspraken.		

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen

1.5.4 Communicatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Excellente en innovatieve communicatie versterkt dialoog met inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M1	We onderhouden en verstevigen persoonlijke contacten met inwoners en	In contact zijn en blijven met inwoners, ondernemers, verenigingen en andere	

	ondernemers. Hierbij maken we gebruik van innovatieve instrumenten als e-democratietools, platforms, apps, flitspeilingen en het burgerpanel. We weten wat er speelt in de gemeente en wat inwoners bezighoudt. Daarom optimaliseren we de omgevingscommunicatie o.a. met een dagelijkse online monitoring van de omgeving via de Newsroom en inzet van de methodiek van omgevingsgerichte communicatie. En we spelen in op de mogelijkheden van inzet van nieuwe communicatiemiddelen (na WhatsApp, Instagram komen nieuwe mogelijkheden). Uitwerking 2022(e.v.): In 2021 hielden we een 2-meting communicatie. De resultaten van dit onderzoek nemen we mee in het optimaliseren van ons communicatiebeleid. Zodat we de juiste doelgroepen, op het juiste moment met de juiste boodschap kunnen bereiken. Het beleidsplan voor 2022 wordt nog aan de raad voorgelegd en besproken met de raad. Het college stelt voor om in het beleidsplan van 2022 de communicatieve prioriteiten (thema's/onderwerpen) centraal te stellen. Deze prioriteiten worden integraal uitgewerkt in de organisatie, zodat voor inwoners de samenhang helder is zij een (nog) beter beeld krijgen van wat de gemeente doet.	stakeholders tijdens de –op vele manieren onzekere- corona-periode en de maanden daarna, had de hoogste prioriteit. Dit deden we met digitale (bijpraat)sessies, de inzet van contactfunctionarissen en de 'netwerkstrategie' vanuit het college. Het digipanel Team Teylingen is ingezet voor de Omgevingsvisie: 1173 leden, respons 496. In de raadswerkgroep zijn raadsleden samen met team communicatie in gesprek gegaan over wat de bedoeling is van "De inwoner centraal", het eerste hoofdstuk uit het raadsprogramma, en hoe daar invulling aan te geven. Het concept beleidskader participatie is gereed. Op het gebied van de inzet van innovatieve instrumenten volgen wij actief de wereldwijde ontwikkelingen van sociale media en andere digitale kanalen. Het vertalen daarvan naar lokale mogelijkheden en het ontwikkelen van nieuwe instrumenten had geen prioriteit in 2022. De reden daarvoor is de noodzakelijke inzet van medewerkers op de crisisdossiers corona, Oekraïne en COA. Om diezelfde reden heeft het schrijven van een beleidsplan communicatie niet plaatsgevonden. Er is wel een start gemaakt. De omgevingscommunicatie is geoptimaliseerd door de dagelijkse Newsroom-analyse regelmatig te verscherpen en te verbeteren. De methodiek 'omgevingsgerichte communicatie' is op diverse onderwerpen ingezet, zoals voor de opvang van vluchtelingen in Sassenheim. Met bijvoorbeeld een omgevingsanalyse voor dit specifieke onderwerp en stakeholderanalyses die zijn gemaakt voor en met verschillende disciplines uit de organisatie. Het nieuwe college heeft zijn bestuurlijke prioriteiten vastgesteld en gepresenteerd aan pers en een afvaardiging van de raad. Met behulp van een nieuwe methode voor het helder maken van een communicatieopgave is het college aan de slag gegaan om communicatieve prioriteiten vast te stellen, als basis voor een beleidsplan.. Communicatieve prioriteiten zijn bestuurlijke speerpunten waar we met communicatie het verschil kunnen maken.	
M5	We geven ruimte aan de jeugd en betrekken hen (structureel) bij meedenken	Er was speciale aandacht voor jongeren die voor het eerst mochten stemmen. Voor de	

	in vormen die hen aanspreken. Uitwerking 2022 (e.v.): Het betrekken van jongeren wordt zoveel mogelijk binnen het reguliere werk opgepakt. Wat we doen is het betrekken van jongeren via Instagram. We hebben ook een redelijke groep jongeren in het team Teylingen en werken op onderdelen samen met de Denktank. We communiceren in eenvoudige taal, zodat ook de jongere lezers onze berichten begrijpen. De burgemeester doet regelmatig Instagram livesessies over diverse onderwerpen.	gemeenteraadsverkiezingen heeft burgemeester Breuer een video opgenomen, de jongeren ontvingen een brief van de burgemeester en zij kregen een reep chocola nadat zij hadden gestemd. In juni namen 173 kinderen deel aan HackShield, waar zij tot Junior Cyber Agent werden opgeleid. Vier jongeren zijn door burgemeester Breuer officieel gehuldigd als junior Cyber Agent.	
M8	We dragen zorg voor actieve interactie tussen de inwoners, ondernemers, verenigingen en de gemeente over ideeën en (mogelijke) initiatieven in de samenleving. Uitwerking 2022 (e.v.): De huidige werkwijze van de newsroom blijft bestaan net als de omgevingsanalyses rondom bestuurlijke en communicatieprioriteiten. Contacten met stakeholders worden binnen het reguliere werk opgepakt. Om sneller te weten hoe inwoner over iets denken, houden we flitspeilingen. Social media gebruiken we nog meer voor interactie, in plaats van meer zenden.	Tijdens de corona-periode heeft actieve interactie plaatsgevonden met inwoners, ondernemers, verenigingen en andere stakeholders. Het college heeft, vanuit de netwerkstrategie, veel (digitale) gesprekken gevoerd om in contact te blijven met de samenleving en te horen wat er leeft. Bijvoorbeeld bij verenigingen, onderwijs, horeca en het Business Platform Teylingen. Er is op Ondernemersdag een bijeenkomst georganiseerd voor ondernemers. Burgemeester Breuer was aanwezig bij het maatschappelijke initiatief 'Schaaktafels' en zij speelde mee in een orkest met jongeren op het Sasfestival. Digitale raadplegingen zijn georganiseerd voor de herinrichting van speelpleinen, er zijn (participatie)bijeenkomsten georganiseerd voor "hulp bij uw idee", voor Marienhaven en voor de Omgevingsvisie.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) * De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.	Digipanel

1.5.5 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

1.5.6 Beleids- en prestatie-indicatoren

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 36	€ 39	-	*
Overhead	% van totale lasten	3,20%	1,6%	-	*

* Eigen gegevens

Toelichting indicator Formatie
Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaand in de vorm van een vacature. 1 fte is gelijk aan een 36-urige werkweek.

Toelichting indicator Bezetting
Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is uitgegaan van de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar (door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december).

Toelichting indicator Externe inhuur
Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Toelichting indicator Apparaatskosten
Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Toelichting indicator Overhead
De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Prestatie-indicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Bron
Kwalitatief goede uitvoering Wet WOZ: Het percentage bezwaren tegen WOZ-beschikking naar maximaal 3% in 2015	In %	woningen: 1,50% niet-woningen: 2,50%	woningen: 2,5% niet-woningen: 3,9%	3%	De Waarderingskamer
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid meten middels GovMetric (gemiddeld cijfer bezoek gemeentehuis)	Tussen de 1 en 10	*	*	8,5	Klanttevredenheidsmonitor GovMetric**
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid (gemeentelijke dienstverlening)	Tussen de 1 en 10	7,1	***	7,1	***

* In verband met de coronapandemie en het voornemen om dit op een andere manier te meten, zijn de GovMetric zuilen uit de gemeentekantoren weggehaald. Er zijn daarom geen jaarcijfers beschikbaar van 2021.
** We zijn voornemens om de klanttevredenheid op een andere wijze te onderzoeken. Dit wordt 2021 /begin 2022 nader onderzocht.
*** Waarstaatjegemeente.nl (cijfer directe dienstverlening), wordt eenmaal in de twee jaar gemeten.

1.5.7 Kaderstellende stukken

Regionale samenwerking
- Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

- Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek.

Dienstverlening
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Participatie
- Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Communicatie
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

1.5.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	-664	-442	-532	-688
Burgerzaken	-1.043	-1.062	-1.060	-1.023
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	-1.889	-2.149	-2.279	-2.132
Totaal lasten	**-3.596**	**-3.653**	**-3.871**	**-3.843**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	565	851	289	227
Burgerzaken	478	640	543	507
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	64	58	58	67
Totaal baten	**1.107**	**1.549**	**890**	**801**
Saldo voor resultaatbestemming	**-2.488**	**-2.104**	**-2.982**	**-3.042**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	-350	-750	-30	0
Onttrekkingen reserves	224	208	208	0
Totaal reserves	**-126**	**-542**	**178**	**0**
Saldo na resultaatbestemming	**-2.614**	**-2.646**	**-2.803**	**-3.043**

Algemene dekkingsmiddelen

1.6 Algemene dekkingsmiddelen

Verplichte onderdelen Besluit begroting en verantwoording

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in Algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke. Dit onderdeel van de begroting volgt uit artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

In Algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- lokale heffingen
- algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- dividenden
- saldo financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt opgenomen.

Lokale heffingen

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerende zaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. Dit geldt niet voor de rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen u naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn de dekkingspercentage van de diverse heffingen opgenomen in relatie tot het weerstandsvermogen.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

In de begroting 2022 is rekening gehouden met de effecten van de Meicirculaire 2021 van het Gemeentefonds. Voor de berekening van de algemene uitkering 2022 is rekening gehouden met de verwachte stijging van het aantal inwoners en de woningen in 2021. De decentralisaties zijn voor een deel opgenomen in de algemene uitkering, op termijn worden alle decentralisaties opgenomen in de berekeningen van de algemene uitkering. Het deel dat is achtergebleven als deelfonds betreft de decentralisatie Participatiewet en Voogdij 18+. In de getoonde jaarrekeningcijfers zijn de compensatiepakket medeoverheden vanwege de coronacrisis opgenomen.

Algemene uitkering	Begroting 2022	1e Voortgangs-rapportage	2e Voortgangs-rapportage	December-circulaire 2022	Rekening 2022
Maatstaven	29.242.755	30.672.106	31.752.874	32.292.192	32.292.192
Uitkeringsfactor	1,704	1,756	1,823	1,823	1,823
	49.829.655	53.860.218	57.885.490	58.868.666	58.868.666
Geraamde bijdrage opschalingskorting	439.000				
Geraamde bijdrage tekorten jeugdzorg	1.884.304				
Kortingen OZB	-6.113.639	-6.113.639	-6.126.371	-6.179.373	-6.181.574
Suppletie integratie Soc Domein	8.077	15.515	15.515	15.515	15.515
Algemene uitkering subtotaal	46.047.397	47.762.094	51.774.634	52.704.808	52.702.607
Decentralisatie uitkeringen					
Combinatiefuncties Brede Scholen sport er	134.140	134.140	134.140	134.140	134.140
Dec.prov.taken vergunningverl toez en ha	57.885	57.885	57.885	57.885	57.885
Voorschoolse vz peuters	55.944	55.944	56.317	56.317	56.317
Armoedebestrijding kinderen	73.305	73.305	73.305	73.305	73.305
Gezond in de stad	9.759	9.759	19.518	37.275	37.275
Maatschappelijke begeleiding statushouders			92.430	92.430	92.430
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Handhaving Quarantaine			649	649	649
Extra capaciteit BOAs			35.371	35.371	35.371
Uitvoeringskosten klimaatakkoord			262.070	262.070	262.070
Einde lening inburgeringsplicht			9.320	9.320	9.320
Gemeenteraadsverkiezingen (Covid-19)		52.244	52.244	52.244	52.244
Invoeringskosten Omgevingswet			292.938	292.938	292.938
Wet kwaliteitsborging bouw			48.044	48.044	48.044
Leerlingenvervoer Oekraïne			9.219	49.386	49.386
Inkomstenderving gemeenten 2021				202.000	202.000
Meerkst Oekraïne sociaal domein				52.184	52.184
Versterkten sociale basis				24.053	24.053
Integratie uitkeringen					
Inburgering	136.095	136.095	148.822	148.822	148.822
Integratie uitkeringen : Deelfonds sociaal domein					
Voogdij/18+	604.581	604.581	627.119	627.119	627.119
Decentralisatie Participatiewet	2.703.987	2.694.580	2.824.341	2.824.341	2.824.341
Totaal diverse uitkeringen	3.781.696	3.824.533	4.749.732	5.085.893	5.085.893
Totale Algemene uitkering	49.829.093	51.586.627	56.524.366	57.790.701	57.788.500
Verschil met vorig rekenmoment		1.757.534	4.937.739	1.266.335	-2.201

In 2022 is de afrekening van het jaar 2020 ontvangen voor een bedrag van € 69.678 en zijn er verrekeningen over 2021 geweest tot een bedrag van € 49.765. De verschillen ontstaan voornamelijk door de wijzigingen in de WOZ-waarden van de betreffende jaren, omdat deze later worden vastgesteld dan de overige maatstaven.

In de ontvangen bedragen zijn ook decentralisatie uitkeringen ontvangen voor kosten gemaakt voor de Oekraïne crisis. De kosten en baten van deze crisis zijn verder opgenomen in een afzonderlijke paragraaf.
Een bedrag van € 202.000 is daarnaast ontvangen voor de inkomstenderving over 2021 ten gevolge van de corona- pandemie. De integratie-uitkeringen staan in bovenstaande tabel.
In de maatstaven zijn ook de gelden opgenomen voor de Energietoeslag 2022 en in de Decembercirculaire voor 2023. In totaal is er voor de Energietoeslag een bedrag van ruim € 2,4 miljoen ontvangen.

Dividenden

We ontvangen dividend van Alliander en de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) naar rato van de relatieve grootte van Teylingen over het bedrijfsresultaat van 2021 (dividenduitkeringen zijn ontvangen in 2022).

Bedragen x € 1.000

Dividend	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Werkelijk 2022
Alliander	542	796	796	584
Bank Nederlandse Gemeenten	104	85	85	131
Totaal baten	**646**	**881**	**881**	**715**

Saldo financiëringsfunctie

In de vernieuwde BBV zijn de regels over rentetoerekening gewijzigd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft in een stellige uitspraak aan dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). Er wordt in Teylingen geen rente meer berekend over investeringen en toegerekend aan de prestatievelden.
Voor de financiering van de investeringen heeft onze gemeente gelden geleend. De rentelasten van langlopende leningen bedragen € 634.832. Daarnaast zijn er gelden uitgezet, deze gelden genereren een bate van € 1.152.591. We begroten alleen werkelijk verwachte rente.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De hier berekende bedragen werden veroorzaakt door de kostenverdelingssystematiek. In de vernieuwde BBV-voorschriften is de kostenverdeling opgeheven. De overhead wordt verantwoord in het taakveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendekkende tarieven.

1.6.1 Algemene dekkingsmiddelen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een duurzaam sluitende begroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M14	Uitgangspunt is dat de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrecht en precario) niet stijgen met meer dan de inflatiecorrectie. We zoeken een oplossing voor de afschaffing van het precario, met als randvoorwaarde dat de woonlasten niet stijgen. Bij onvoorziene financiële tegenvallers in de komende jaren hanteren we de volgende uitgangspunten: 1. We zorgen voor extra inkomsten (zonder dat dit ten laste komt van inwoners en bedrijven); 2. We ruilen oud voor nieuw (oud beleid inruilen voor nieuw beleid); 3. We verminderen kosten, zowel incidenteel als structureel; 4. In incidentele, exceptionele en/of onvoorziene gevallen zetten we een deel van de vrije algemene reserve in. Uitwerking 2022 e.v. Het doel is een duurzaam structureel sluitende begroting 2022-2025. Dit is nu gelukt voor 2022, maar vanaf 2023 is het financiële meerjarenperspectief niet sluitend. De financiële tekorten lopen vanaf 2023 en 2025 op naar ca. € 3 miljoen. In 2024 hebben wij een groter tekort van € 3,8 miljoen. In maart 2022 waren de gemeenteraadsverkiezingen, waarna een nieuwe raad en een college zijn samengesteld. Het huidige college wil de komende maanden een overzicht opstellen met mogelijkheden waar uitgaven verminderd kunnen worden en waar extra inkomsten kunnen worden gegenereerd. Dit overzicht zal tegelijk gereed zin met de met de strategische verkenningen die door HLTsamen worden opgesteld. Beide producten zijn daarmee input voor de coalitieonderhandelingen.	Voor het jaar 2022 is bij de toezichthouder een sluitende begroting ingediend. De jaren 2023 tot en met 2025 lieten toen een oplopend tekort zien. In 2022 zijn de lasten voor de burgers niet verhoogd. Dit was ook niet nodig, omdat de begroting van 2023-2026, met uitzondering van het jaar 2026, een positief financieel meerjarenbeeld liet zien. Dit komt door de forse toename van de Algemene uitkering die bekend was gemaakt in de meicirculaire 2022.	
M15	Binnen een jaar hebben we kaders opgesteld voor het benutten van de	In 2022 is nog geen beleid opgesteld rondom de algemene reserve. Beleid	

	reserves voor maatschappelijke doeleinden (2019). Uitwerking 2022 e.v. Het benutten van de reserves moet in het grotere geheel van de balans tussen de 5 financiële kengetallen* worden beoordeeld. Met name de kengetallen netto-schuldquote en solvabiliteit spelen een onderdeel in de beoordeling van de hoogte van de algemene reserve. Aan de hand van een opiniërend memo inzet algemene reserve is de raad hierover geïnformeerd. Daarin nodigt het college de raad uit om daarover met elkaar in gesprek te gaan over de hoogte van de algemene reserve en de invulling van het begrip maatschappelijk rendement. In 2022 stellen we een visie op het beleid rondom de algemene reserve op. *= Netto-schuld quote, solvabiliteit, structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit en grondexploitatie.	rondom de algemene reserve staat in de dilemma's uit het raadsprogramma en is eveneens opgenomen in het collegewerkprogramma. Dit beleid wordt verder uitgewerkt met de raad in 2023.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V.	

1.6.2 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Algemene middelen				
Overhead	-11.807	-12.742	-12.971	-12.864
Treasury	-517	-561	-561	-440
Overige baten en lasten	-71	750	355	-325
OZB niet-woningen	-295	-251	-251	-289
OZB woningen	-295	-251	-251	-289
Belastingen overig	-7			-8
Vennootschapsbelasting	2			-13
Totaal lasten	**-12.990**	**-13.055**	**-13.679**	**-14.228**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Thema Algemene middelen				
Overhead	84	137	138	83
Treasury	1.666	1.700	1.224	1.304
Parkeerbelasting	14	11	11	17
Overige baten en lasten	-130	-5	-5	23
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	50.134	49.829	56.524	57.808
OZB niet-woningen	2.463	2.704	2.704	2.673
OZB woningen	3.981	5.567	5.827	5.820
Belastingen overig	3.232	100	120	125
Totaal baten	**61.444**	**60.043**	**66.543**	**67.853**
Saldo voor resultaatbestemming	**48.452**	**46.989**	**52.865**	**53.626**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	242	148	148	648
Totaal reserves	**242**	**148**	**148**	**648**
Saldo na resultaatbestemming	**48.695**	**47.137**	**53.014**	**54.273**

1.6.3 Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom heeft de wetgever ervoor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoerekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten/diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. In dat verband houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2022 bedraagt de totale overhead afgerond € 12.780.000,-.

De overhead bestaat uit:

Onderdeel (bedragen x €1.000)	Bedrag
Bijdrage HLTsamen (overhead-deel)	11.757
Huisvesting	537
Overige overhead	485
Totaal	**12.780**

1.6.4 Vennootschapsbelasting

De aanslag over 2020 is definitief vastgesteld; de gemeente hoeft niets te betalen. De aangifte 2021 wordt momenteel opgesteld en gaat binnenkort naar de Belastingdienst. In 2022 is de voorlopige aanslag 2022 opgelegd. De verwachting is dat de verschuldigde belasting over deze jaren nihil of zeer gering zal zijn.

2 Paragrafen

2.1 Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn te verdelen in belasting en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen en rechten is ontvangen. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De gemeente Teylingen maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om hondenbelasting, heffing BedrijfsinvesteringsZone (BIZ) en baatbelasting te heffen.

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelastingen (RZB), forensenbelasting en precariobelasting.

Rechten

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. Teylingen heft afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld.

Overzicht lokale heffingen

Bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022
Belastingen				
Onroerende zaak belasting	6.444	8.271	8.531	8.493
Roerende zaakbelasting	9	10	10	10
Forensenbelasting	149	128	128	157
Precariobelasting	3.181	90	110	75
Totaal niet bestedingsgebonden	**9.782**	**8.499**	**8.779**	**8.735**
Rechten				
Marktgelden	22	37	24	29
Parkeerbelasting	14	11	11	17
Haven- en kadegelden	9	22	22	9
Leges	571	640	546	511
Bouwleges	1.033	698	745	789
Leges OOV	17	123	142	90
Afvalstoffenheffing	3.585	3.895	3.645	3.690
Rioolrechten	3.020	3.162	3.117	3.086
Totaal gebonden aan bestedingen	**8.272**	**8.588**	**8.251**	**8.220**
Totaal	**18.054**	**17.088**	**17.030**	**16.956**

Onroerende zaakbelastingen

De tarieven zijn bij de vaststelling van de tarieven aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2022 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2021.
De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2022 verhoogd met het inflatiepercentage 1,1%.

Roerende zaakbelasting

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimte wordt geheven over roerende zaken. Woonboten worden in de heffing betrokken, de waarde van de objecten is de heffingsgrondslag. De tarieven en voorwaarden zijn gelijk aan die van de Onroerende zaakbelastingen. Er zijn geen bijzonderheden te melden.

Forensenbelasting
Bij de heffing van forensenbelasting worden mensen belast die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van allerlei voorzieningen. Bijvoorbeeld personen die een gemeubileerde (recreatie)woning ter beschikking hebben. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,1%. Er zijn geen bijzonderheden te melden.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. Er zijn geen bijzonderheden te melden.

Leges en rechten

Kostendekkendheid
Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

a. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
b. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW–compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
c. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
d. Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
e. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Belastingen Bollenstreek mogen worden toegerekend aan de rechten.
f. Teylingen berekent op dit moment geen rente toe aan investeringen. Het is geoorloofd om(bedrijfseconomische redenen) rente toe te rekenen aan rechten.
g. Gemaakte kosten voor het afvoeren van kadavers.

De letters verwijzen naar de tabellen in de paragraaf Lokale heffingen.

Marktgelden
Voor het innemen van een standplaats op de markten worden rechten geheven, in Sassenheim en Voorhout is dat marktgeld, in Warmond wordt precariobelasting geheven. In Warmond geldt de marktverordening niet vanwege de geringe omvang van de markt, waardoor er geen marktgeld kan worden geheven. In plaats hiervan wordt precariobelasting geheven voor het gebruik van gemeentegrond. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,1%, er zijn geen bijzonderheden te melden.

Parkeerbelasting
Teylingen heft alleen parkeerbelasting van de gebruikers van het vrachtwagenparkeerterrein aan de Zuidelijke Randweg. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,1%.

Haven- en kadegelden
Voor het gebruik van de gemeentelijke haven en aanlegsteigers aan de Kagerplassen wordt havengeld in rekening gebracht. Hiermee wordt het onderhoud en beheer van de steigers gedeeltelijk gefinancierd. Het huidige tarief van € 1,- per strekkende meter is eenvoudig te hanteren. De tarieven zijn daarom niet geïndexeerd. Er is € 8.717 aan liggelden geïnd.

Leges

Het uitgangspunt is dat de leges 100% kostendekkend is. De tarieven voor rijbewijzen en identiteitsbewijzen zijn aangepast aan de wettelijk toegestane prijzen, de overige leges zijn geïndexeerd met 1,1%.

(Bedragen x € 1.000)

Opbrengsten leges	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022
Leges burgerzaken	486	640	546	511
APV leges	86	85	85	82
Leges Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	17	123	142	90
Totale leges	**588**	**849**	**773**	**683**
Bouwleges	1.033	698	745	789

De leges burgerzaken en Leges OOV zijn negatief beïnvloed door de coronacrisis. Daarnaast zijn de leges OOV te optimistisch geraamd. De bouwleges voor een vijftal grotere bouwprojecten waren in totaal zo'n € 330.000; mede daardoor waren de opbrengsten hoger dan oorspronkelijk geraamd. Er zijn ruim 500 legesbrieven verzonden.

Afvalstoffenheffing

Het betreft hier de afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. Met vaststelling van het Afvalbeleidsplan "De betere afvalscheider wordt beloond" wordt toegewerkt naar 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar. Voor 2022 is het basistarief per meerpersoonshuishouden vastgesteld op € 327,30. Wie minder aanbiedt dan normaal, krijgt een beloningskorting.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid afval					
Taakveld Afval		**Rekening 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2022 na wijziging**	**Rekening 2022**
	Kosten van taakveld	3.235	2.984	3.061	3.310
	Baten van taakveld	1.289	477	745	744
	Netto kosten	1.946	2.507	2.316	2.565
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	373	344	353	373
b.	BTW	755	622	697	755
c.	Straatreiniging	218	114	114	218
d.	Kwijtschelding	99	90	90	110
e.	Perceptiekosten	143	143	143	140
f.	Rente	40	74	74	55
g.	Afvoeren kadavers	3	0	0	0
	Totale kosten	3.578	3.895	3.787	4.213
	Opbrengsten heffingen	3.578	3.895	3.645	3.690
Kostendekkendheidspercentage		**100%**	**100%**	**96%**	**88%**

.

Toelichting

De kosten zijn gestegen door hogere verwerkingskosten. De directe kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in 2021 aangepast aan de werkelijke werkzaamheden en opgenomen in de kosten van het taakveld, waarmee de doorbelasting Directe personeelslasten en Tractie buitendienst zijn komen te vervallen. De beloningskorting bedraagt in totaal € 353.667 en wordt in 2023 als korting aan de gebruikers gegeven. In de 2e Voortgangsrapportage 2022 was de beloningskorting geraamd op € 400.000. De aantallen beloningskortingen zijn als volgt:

		2021			2022		
Aantal aanbiedingen	**Belonings-korting**	**Mini-container**	**Verzamel-container**	**Totaal**	**Mini-container**	**Verzamel-container**	**Totaal**
geen aanbiedingen	€ 60,00	1.094	815	1.909	964	1.139	2.103
1-4 / 1-9	€ 60,00	2.876	1.402	4.278	2.217	693	2.910
5-8 / 10-19	€ 40,08	2.106	545	2.651	1.813	402	2.215
9-13 / 20-30	€ 20,04	5.957	404	6.361	3.916	395	4.311
>13 / >30	€ 0,00	2.395	2.225	4.620	4.410	2.287	6.697

Het kostendekkendheidspercentage is in 2022 positief beïnvloed door de dotatie van € 494.420 uit de Voorziening egalisatie afval, deze is nu nihil.

Rioolrechten

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). Het tarief per aansluiting is in 2022 met € 3,00 verhoogd naar € 162,00. De kostendekkendheid is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid Riolering					
Taakveld Riolering		**Rekening 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2022 na wijziging**	**Rekening 2022**
	Kosten van taakveld	2.011	2.100	2.086	2.028
	Baten van taakveld	7	0	0	12
	Netto kosten	2.004	2.100	2.086	2.016
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	242	244	241	234
b.	BTW	471	475	472	492
c.	Straatreiniging	188	114	114	195
d.	Kwijtschelding	63	50	70	71
e.	Perceptiekosten	47	47	47	47
f.	Rente	251	325	325	214
	Totale kosten	3.257	3.353	3.355	3.254
	Opbrengsten heffingen	3.020	3.162	3.117	3.086
Kostendekkendheidspercentage		**93%**	**94%**	**93%**	**95%**

Toelichting

De lasten en baten zijn verantwoord in het taakveld Riolering, er zijn geen bijzonderheden.

Kwijtschelding

Aan mensen met een laag inkomen is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en in incidentele gevallen ook voor de OZB. Bij toetsing of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding worden de kosten van het levensonderhoud vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitkering. De kwijtscheldingen worden verantwoord in het taakveld Inkomensregelingen.

(Bedragen x € 1.000)

Kwijtschelding	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022
Afvalstoffenheffing	99	90	90	110
Onroerende zaakbelasting	0	0	0	0
Rioolrechten	63	50	50	70
Totaal kwijtgescholden	**163**	**140**	**140**	**180**

Woonlasten regiogemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De OZB is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning per gemeente en een meerpersoonshuishouden. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Teylingen en een aantal regio- en omliggende gemeenten van het afgelopen begrotingsjaar.

Woonlasten 2022 (bron Coelo)

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigings-heffing	Riool-heffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0863%	0,3623%	€ 213	€ 162	€ 375	€ 782
Haarlemmermeer	0,0739%	0,5945%	€ 382	€ 138	€ 520	€ 851
Katwijk	0,0959%	0,5574%	€ 348	€ 137	€ 485	€ 884
Hillegom	0,1033%	0,3540%	€ 335	€ 244	€ 579	€ 988
Lisse	0,1098%	0,4856%	€ 408	€ 192	€ 600	€ 1.059
Noordwijk	0,1009%	0,3372%	€ 389	€ 192	€ 581	€ 1.097
Heemstede	0,0675%	0,4045%	€ 396	€ 247	€ 643	€ 1.142
Leiden	0,1164%	1,0826%	€ 424	€ 212	€ 636	€ 1.172
Oegstgeest	0,1022%	0,5365%	€ 437	€ 223	€ 660	€ 1.244
Bloemendaal	0,1035%	0,6342%	€ 435	€ 281	€ 716	€ 1.736

Verplichte tabel kengetallen Woonlasten

Woonlasten		Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	327	407	407
A	Compensatieregeling OZB-RZB	-69		
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	159	162	162
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	278	213	213
D	Eventuele heffingskorting	-13		
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	682	782	782
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	810	839	839
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%		**84%**	**93%**	**93%**

2.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Teylingen omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Teylingen beter in staat om zijn doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mag zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. Dit uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening. In het huidige begrotingsjaar is nog geen goedkeuring vereist.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Teylingen geen invulling geven aan zijn maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is het maken van een gedegen afweging tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Teylingen die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLTsamen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet van het risicomanagement is weergegeven in onderstaand figuur.

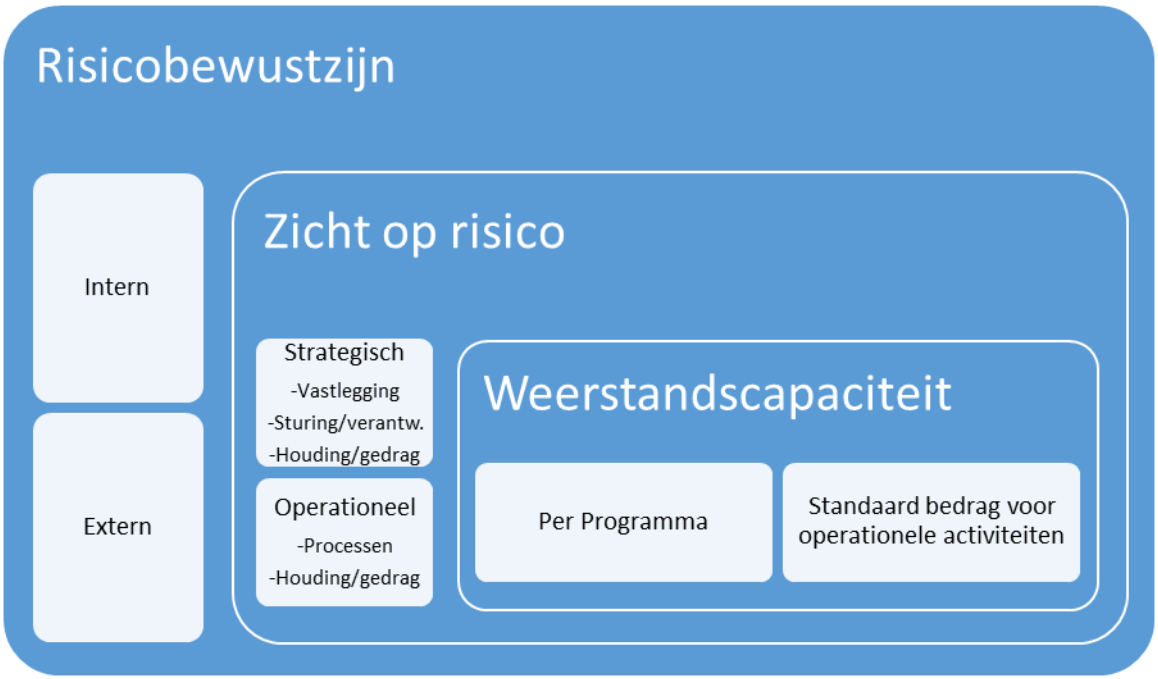

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting dan zal zijn. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn of worden getroffen om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat het netto risico van Teylingen € 3.792.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Omvang risico Teylingen
(x € 1.000)

Per 31-12-2022	
Strategisch netto risico (nieuw + oud beleid) *-Zie uitsplitsing hieronder*	3.792
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5%
Netto risico Financiering	439
Netto risico Overkoepelend risico	541
Netto risico Verbonden Partijen	1.681
Netto risico Prettig wonen voor iedereen	448
Netto risico Energiek en sociaal Teylingen	622
Netto risico Ondernemend en bruisend Teylingen	0
Netto risico Modern bestuur, invloedrijke inwoners	61
Netto risico Duurzaam denken en doen	0

In bijlage 4 is een specificatie opgenomen van de strategisch netto risico's .

Omvang weerstandscapaciteit Teylingen

Per 31/12	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Algemene reserve	€ 61.275.000	€ 41.194.000	€ 59.425.000
Stille reserve	€ 0	€ 0	€ 0
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 7.478.000	€ 6.689.000	€ 6.545.000
Resultaat boekjaar	€ 2.385.000	€ 0	€ 1.445.000
Totaal van de weerstandscapaciteit	€ 71.138.000	€ 47.883.000	€ 67.415.000

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is het vrij besteedbaar deel van de reserves en bedraagt per 31 december € 67.415.000.

De ratio voor het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Voor Teylingen komt de ratio uit op (afgerond) 18 (€ 67 / € 3,8 miljoen) en valt daarmee in niveau A, Uitstekend op basis van de waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Waarderings-cijfer	Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De risico's waarvan de impact incidenteel is kunnen worden opgevangen binnen de incidentele weerstandscapaciteit. Hetzelfde geldt voor de risico's waarvan de impact structureel is.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

De risico's waarvan de impact incidenteel is kunnen worden opgevangen binnen de incidentele weerstandscapaciteit. Hetzelfde geldt voor de risico's waarvan de impact structureel is.

Recapitulatie kengetallen		Rekening 2021	Begroting 2022	rekening 2022
Netto schuldquote		31,3%	55,0%	11,7%
Netto schuldquote gecorr. voor verstrekte leningen		-11,4%	17,4%	-2,1%
Solvabiliteitsratio		52,3%	54,1%	54,1%
Kengetal grondexploitatie		2,5%	-0,5%	2,7%
Structurele exploitatieruimte		0,8%	0,4%	1,59%
Woonlasten Teylingen t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor		84,2%	93,2%	93,2%

Netto schuldquote

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Vaste schulden	+	50.404	43.454	46.955
Netto vlottende schuld	+	7.325	4.717	4.008
Overlopende passiva	+	8.275	10.000	9.228
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d, e, f)*	-	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	28.735	7.000	41.668
Liquide middelen	-	542	1.000	465
Overlopende activa	-	8.867	3.000	7.469
Totaal		27.861	47.171	10.589
Totale baten, excl. mutaties reserves		88.912	85.801	90.776
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		31,3%	55,0%	11,7%

* Betreft art. 36 BBV
- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Teylingen zit daar aanzienlijk onder.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rekening 2021	Begroting 2022	rekening 2022
Vaste schulden	+	50.404	43.454	46.955
Netto vlottende schuld	+	7.325	4.717	4.008
Overlopende passiva	+	7.275	10.000	9.228
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	38.015	32.255	12.454
Uitzettingen < 1 jaar	-	28.735	7.000	41.668
Liquide middelen	-	542	1.000	465
Overlopende activa	-	8.867	3.000	7.469
Totaal		-10.154	14.916	-1.866
Totale baten, excl. mutaties reserves		88.912	85.801	90.776
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-11,4%	17,4%	-2,1%

* Betreft art. 36 BBV
- b. leningen aan:
  1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet fido;
  2. woningbouwcorporaties;
  3. deelnemingen;
  4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;
d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden, wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Solvabiliteitratio

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Eigen vermogen	85.131	79.555	85.461
Balanstotaal	162.796	146.924	157.920
Solvabiliteit (ev/balanstotaal)	52,3%	54,1%	54,1%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.
Met een solvabiliteit van 52% steekt Teylingen gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente (32%).

Grondexploitatie

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	2.194	-458	2.461
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	88.912	85.801	90.776
Kengetal grondexploitatie	2,5%	-0,5%	2,7%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.
De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de *voorraadquote* op.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Totale structurele lasten	87.258	84.126	90.490
Totale structurele baten	87.791	83.620	90.756
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	1.279	15	7.710
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.474	832	8.888
Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	88.912	85.801	90.756
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	**0,8%**	**0,4%**	**1,59%**

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten. Deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Dit kengetal is relevant voor de beoordeling van de financiële positie omdat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente beheert een groot deel van de openbare ruimte. Hier vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Daarbij maken we gebruik van kapitaalgoederen die in de openbare ruimte aanwezig zijn:

- infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken, openbare verlichting)
- voorzieningen (groen, sportfaciliteiten)
- gebouwen.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 12 uit het BBV, de belangrijkste kapitaalgoederen die de gemeente in eigendom en/of beheer heeft. De middelen die beschikbaar worden gesteld worden ingezet om het door de raad vastgestelde beleid uit te voeren.

Inrichting en onderhoud hebben een directe relatie met elkaar. Sommige inrichtingen vragen veel onderhoud, andere juist weinig. Aangezien kapitaalgoederen een substantieel onderdeel van de begroting vormen, willen we zicht krijgen op het noodzakelijk onderhoud van deze kapitaalgoederen.
In beleidsplannen maken we afspraken over de wijze waarop we onderhouden en hoe dit aansluit op de vastgelegde ambities op gemeentelijke opgaven zoals biodiversiteit en klimaatadaptatie en circulaire economie. De doelstellingen en activiteiten die gerelateerd zijn aan deze paragraaf staan in het programma "Leefomgeving; Openbare ruimte en duurzaamheid".

Welke ontwikkelingen spelen er?

- We werken aan een klimaatadaptieve leefomgeving:
    - In 2022 is de ambitie 'actief' vastgesteld voor de klimaatadaptatie. Dit zorgt ervoor dat klimaat nadrukkelijker een plek krijgt in de beheer- en onderhoudsplannen van de gemeente.
    - Vanwege de Europese kaderrichtlijn Water moeten er in de toekomst meer natuurlijke oevers komen.
- Integraal en duurzaam inrichten en beheren van de openbare ruimte wordt verder ontwikkeld. Duurzame oplossingen zijn steeds vaker mogelijk. Zo werken we aan opgaven zoals Smart City, waarbij we technologie inzetten om tot slimme oplossingen te komen op gebied van mobiliteit en energie- en klimaatopgaven. Ook werken we aan het gebruik van asset management om slimme keuzes te maken op gebied van beheer, onderhoud en inrichting van de buitenruimte.
- In onze inkooptrajecten en afvalmanagement bouwen we aan een circulaire economie.
- We investeren in groen en biodiversiteit.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving van onze bewoners en aan draagvlak voor de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we met onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2022
Beheerplannen worden actueel gehouden.	Structureel een adequaat onderhoudsniveau realiseren.	Beheerplannen worden (regionaal) zoveel mogelijk geüniformeerd om integraal beheer en meer duurzame oplossingen mogelijk te maken.
Toepassing LED verlichting.	Minder energieverbruik en vermindering uitstoot CO2.	Volgens een geactualiseerd vervangingsplan wordt de openbare verlichting vervangen door LED.

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2022
Onkruidbestrijding op verharding verduurzamen.	Het schoonhouden van verharding integraal aan pakken	Het schoonhouden en onkruidvrij houden van de verharding op beeldkwaliteit zonder bestrijdingsmiddelen.
Opstellen van beleid.	Met nieuw beleid, passend in het huidige tijdsbeeld, kunnen nieuwe uitvoeringsprogramma's worden opgesteld.	Uitvoering van programma's op basis van duurzaamheidsbeleid voor openbare ruimte, afval, groen, wegen en speelplaatsen.

Gemeentelijke gebouwen	
Naam Beleidsplan	Beleidsplan beheer en onderhoud gemeentelijke gebouwen Teylingen 2021-2024
Vastgesteld	2021
Looptijd	2021-2024
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Conditiescore 3
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhouds Plan 2021-2040 (MOP)
Looptijd	2021-2040
Actualisatie	2025
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Diverse voorzieningen gemeentelijke gebouwen Teylingen

Diverse voorzieningen gebouwen		
(x € 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Stand per 1 januari	2.560	2.560
Storting	450	450
Uitname	70	156
Stand per 31 december	2.940	2.850

Uitvoering in 2022
Extra werk renovatie daken bergringen woonwagens Sassenheim Vervangen verlichting gemeentekantoor Sassenheim Diverse werkzaamheden kringloopwinkel.

Riolering

Naam Beleidsplan	Integraal Waterketenplan
Vastgesteld	2022
Looptijd	2022-2026
Actualisatie	2026
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervangingsreserve Riolering Voorziening egalisatie riool.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedragen	399	
Bedragen t.l.v. exploitatie	387	356

Voorziening vervangingsreserve riolering		
(x € 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Stand per 1 januari	3.222	4.655
Storting	1.009	1.009
Uitname	1.564	590
Stand per 31 december	2.667	5.073

Uitvoering in 2022	
Teylingen	- Rioolrenovaties in diverse straten - Rioolreparaties in diverse straten - Vervanging drukrioleringsunits in het buitengebied
Sassenheim	-
Voorhout	-
Warmond	-

Toelichting:
Het beheer en onderhoud van de riolering is uitgevoerd op basis van het Integraal Waterketenplan 2022-2026. Dit in de Duin- Bollenstreek opgestelde plan geeft invulling aan het gezamenlijk beleid voor de gehele waterketen en verbetert de afstemming in de keten van drinkwaterproductie, -distributie en -levering, de riolering en de afvalwaterzuivering. Het waterketenplan vervangt het gemeentelijk rioleringsplan en omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van de financiële consequenties van het plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald.
Afgelopen jaar is in diverse straten circa 1.700 meter van de vrijvervalriolering gerenoveerd en is daarnaast een aantal reparaties uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd vanuit de riolering zelf zonder de straten open te breken. Ook is dit jaar gestart met de planmatige vervanging van de elektromechanische installaties van de drukrioleringsunits in het buitengebied.

Groen

Naam Beleidsplan	Koersnotitie Omgevingsvisie Teylingen
Vastgesteld	2023
Looptijd	
Actualisatie	
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Groenbeheerplan 2022-2031
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	2031
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	1.270	1.348

Uitvoering in 2022	
Teylingen	
Warmond	• Vervangen beplanting Endepoellaan/ Weiden
Sassenheim	• Aanplant bollenmengsel Narcissenlaan en Wilhelminalaan. • Realisatie onderhoudsarme groenstroken Parklaan. • Trottoirverbreding met schelpen Kerklaan
Voorhout	• Vervangen beplanting Engelselaan

Toelichting:
Op 19 mei 2022 heeft de raad het groenbeheerplan 2022-2031 vastgesteld, voor al het openbaar groen in Teylingen. Doel van dit beheerplan is het stellen van duidelijke kaders voor het groenbeheer voor de periode 2022-2031. In het plan is de beleidsmatige ambitie vertaald naar het beheer en de wijze waarop dit de komende jaren wordt opgepakt. Het plan beschrijft het areaal, de huidige en beoogde kwaliteit en de bijbehorende inzet van de financiële middelen.

Vervanging
Bij groenrenovaties/herinrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelstruiken, zodat bijvoorbeeld egels er kunnen schuilen en overwinteren (of vogels er een nest kunnen maken. Ook zijn er in 2022 op diverse locaties nectar- en stuifmeelgevende bloembollenmengsels gebruikt, gecombineerd met kruiden die tot in het late najaar doorbloeien, bijvoorbeeld aan de Narcissenlaan en de Wilhelminalaan in Sassenheim.

Participatie door bewoners
In 2022 is de campagne 'Alle tuinen groen' in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging voortgezet. In 2022 is de bewustwording rond het vergroenen van je eigen tuin verder versterkt, door onder andere de acties 'Fiets zoekt Groen' en 'Tegel Eruit, Plant Erin', het NK tegelwippen en het Groendoenplein.

Project MeerGroen
- De Horsten: bollen geplant en beheerd
- Meerbomen.nu campagne: zaailingen geoogst op meerdere locaties, zaailingen weggegeven aan bewoners
- Bomenhub/bloemenweide: bomenhub en bloemenweide gerealiseerd en beheerd

Bomen

Naam Beleidsplan	Bomenbeleidsplan
Vastgesteld	2014. Gewijzigd bomenbeleid in 2021 vastgesteld.
Looptijd	
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	zie groenbeheerplan 2022 - 2031
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	2031
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie*	157	125

Uitvoering in 2022	
Teylingen	• Vervangen en aanplant van 553 bomen • Inventarisatie en boomveiligheidscontrole waardevolle particuliere en gemeentelijke bomen en (boom)structuren.
Warmond	• Boomveiligheidscontrole inclusief buitengebied • Uitvoering maatregelen na boomveiligheidscontrole.
Sassenheim	• Bestrijding luizenoverlast Sporthoflaan • Vervangen bomen Wilhelminalaan
Voorhout	• Vervangen groen en bomen Bloemenschans

Toelichting:
Onderhoud
Voor het onderhoud werken we met een driejarige cyclus. Alle bomen beoordelen we ten minste eens per drie jaar op veiligheid en onderhoud. Teylingen is opgesplitst in drie vergelijkbare delen. Elk jaar beoordelen we één deel en aansluitend worden waar nodig maatregelen uitgevoerd. Inspanningen en kosten verdelen we zo gelijkmatig over de jaren. In 2022 is Warmond met buitengebied beoordeeld.

Ziekte en plagen:
Het aantal bomen met eikenprocessierups is in 2022 stabiel gebleven. De verwachte toename is uitgebleven. Het creëren van meer leefruimte en voedsel voor natuurlijke vijanden (meer biodiversiteit), door veranderingen in beheer en inrichting en plaatsen van nestkasten, begint zijn vruchten af te werpen.

Bomenziektes zoals kastanjebloedingsziekte en essentaksterfte blijven zorgwekkend en bevestigingen nogmaals het belang van een divers bomenbestand.

Vervanging
De komende jaren worden de uitgestelde vervangingen verder ingelopen en wordt het bomenbestand in Teylingen uitgebreid. Bij de soortkeuze gaan we uit van inheemse soorten en letten we op diversiteit, zo min mogelijk overlast in de toekomst (juiste boom op de juiste plek) en klimaatbestendigheid.

Wegen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan wegen 2022-2026
Vastgesteld	2022
Looptijd	2022-2026
Actualisatie	2026
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis en basis+
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	n.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedragen		
- Herinrichting Herenweg	2.291	1.143
Bedragen t.l.v. exploitatie	778	788

Uitvoering in 2022	
Teylingen	- Klein onderhoud elementen- en asfaltverhardingen - Onderhoud belijningen en markeringen - Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties
Warmond	- Groot onderhoud asfaltverhardingen Joppepad en Stationslaan
Sassenheim	
Voorhout	- Groot onderhoud asfaltverharding Oosthoutlaan

Toelichting:
Het beheer en onderhoud van de wegen is uitgevoerd op basis van het in 2022 vastgestelde Beleidsplan Wegen 2022-2026. Het plan omvat het gemeentelijk wegenbeleid. In het plan worden de te hanteren kwaliteitsniveaus voor de wegen aangegeven. In het plan is vastgesteld om voor alle wegtypes te kiezen voor het kwaliteitsniveau basis. Specifiek voor de fietspaden en de voetpaden/trottoirs rondom zorgcentra geldt het hogere kwaliteitsniveau basis+. Het basiskwaliteitsniveau komt overeen met een basisniveau van verantwoord wegbeheer waarbij de kosten van onderhoud worden geminimaliseerd. Bij het niveau basis+ hanteren we een strengere richtlijn, waardoor de kwaliteit van de verhardingen op een hoger niveau blijft.

Afgelopen jaar is in diverse straten het straatwerk aangepakt. Ook is er groot onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen in het Joppepad en Stationslaan in Warmond. Daarnaast is er op diverse locaties klein onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen. De belijningen en markeringen zijn daar waar nodig onderhouden. Het asfaltonderhoud dat op de planning stond in de Oosthoutlaan in Voorhout is uitgevoerd binnen het project voor de HOV-route.

De toevoeging aan de voorziening wegen is al enkele jaren van € 700.000 structureel teruggebracht naar € 600.000. Dit betreft een bezuinigingsmaatregel waarvan de consequenties voor het beheer en onderhoud van de wegen niet zijn bekeken. Hierdoor is er ook weer in 2022 minder onderhoud aan de wegen uitgevoerd dan gepland. Door het intensiveren van het klein onderhoud zijn de negatieve effecten hiervan zo veel als mogelijk opgevangen. De kwaliteit van de wegen loopt hierdoor echter wel terug. Daarnaast leidt dit tot een verschuiving van het noodzakelijke onderhoud naar aankomende jaren. Vanaf 2023 wordt volgens het in 2022 vastgestelde beleidsplan het budget voor wegbeheer verhoogd zodat het noodzakelijke onderhoud weer kan worden uitgevoerd.

Op basis van het vastgestelde beleidsplan en de weginspecties die aan het einde van 2022 zijn uitgevoerd wordt een beheerplan voor de aankomende vijf jaar opgesteld. Dit plan wordt vervolgens jaarlijks geactualiseerd.

Spelen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan speelplaatsen 2015-2030
Vastgesteld	2015
Looptijd	15 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Geen eind datum
Actualisatie	Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedrag Vooruitgangsdreef	42	55
Investeringsbedrag Kagerweide	42	21
Investeringsbedrag Willem Barthoenstraat	42	29
Exploitatiebudgetten	45	55

Uitvoering in 2022
Er zijn 5 speelplekken in participatie heringericht.
De jaarlijks hoofdinspectie is uitgevoerd.
Het vervangingsplan is geactualiseerd. Ouderdom en slijtage bepalen welke plek wanneer heringericht wordt. Als er integraal gewerkt kan worden dan doen we dat.
De kaart met speelplekken is geactualiseerd. Deze is te vinden op www.teylingen.nl/spelen
Onderhoud aan kunstgras is (grotendeels elektrisch) uitgevoerd.

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzering

Naam Beleidsplan	Niet aanwezig
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Niet aanwezig
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Exploitatiebedrag kosten onderhoud	10	8

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)
Verschillende werkzaamheden m.b.t. straatmeubilair. Hekken herstellen en plaatsen, afvalbakken en bankjes plaatsen etc.

Openbare verlichting

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Alle verlichting in 2030 vervangen door LED
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan Openbare verlichting 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Niet in het onderhoud maar wel in het vervangingsprogramma 2022. Dit wordt in 2023 ingehaald.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringsbedragen	627	224
Onderhoudskosten t.l.v. exploitatie	194	100

Uitvoering in 2022	
Teylingen	Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de verlichting vervangen door LED-verlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen. In 2030 is dan alles LED-verlichting. Door leverings- en capaciteitsproblemen bij de aannemer is het niet gelukt het programma van 2022 geheel uit te voeren. Dit wordt in 2023 ingehaald. Het onderhoud is volgens planning uitgevoerd.

Civiele kunstwerken

Naam Beleidsplan	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening / reserve	Voorziening onderhoud civiele kunstwerken

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Investeringen		
Vervanging 6 bruggen en 5 aanlegsteigers	520	471
Vervanging Warmonderhekbrug	865	860
Vervanging Landbouwbrug Menneweg	22.5	5.1 in 2022 12 in 2023
Bedragen t.l.v. exploitatie	21	49
Bedragen t.l.v. voorziening	234	326

Voorziening Kunstwerken		
(x € 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Stand per 1 januari	510	444
Storting	233	682
Uitname	234	326
Stand per 31 december	509	800

Uitvoering in 2022	
	In het beleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023 is een programma voor onderhoud en vervanging van de civiele kunstwerken opgenomen, met de financiële gevolgen daarvan.
	Vervangingen: De werkzaamheden aan Warmonderhekbrug zijn afgerond. In de drie gemeentes samen zijn zes fietsbruggen vervangen en in Warmond zijn vijf aanlegsteigers vervangen. Een landbouwbrug aan de Menneweg is vervangen (oplevering januari 2023).
	Voorziening groot onderhoud: Aan de Klinkenbergerbrug is groot onderhoud uitgevoerd. Er is betonschadeherstel, voegherstel en schilderwerk uitgevoerd en de wrijfgordingen zijn vervangen. Er zijn betonherstelwerkzaamheden aan de spoorviaduct in Warmond uitgevoerd. Daarbij is geconstateerd dat het wegdek moet worden vervangen, dat er een vloeistofremmende coating onder het wegdek en in de pompput moet worden aangebracht en dat de overgangsvoegen moeten worden vervangen. Hiervoor is extra krediet beschikbaar gesteld. Deze werkzaamheden worden in 2023 uitgevoerd. Er zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan het brugdek van de Koudenhoornbrug. Van de bruggen in park Rusthof zijn de leuningen geschilderd en zijn de slijtlagen vervangen.

Baggeren

Naam Beleidsplan	Programma Water en Klimaatadaptatie
Vastgesteld	medio 2023
Looptijd	2023-2027
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Programma Water en Klimaatadaptatie 2023-2027
ProgLooptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	het budget wordt geactualiseerd naar de huidige areaalomvang
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Exploitatie	317 414	

Uitvoering in 2022
In HLT verband wordt er een nieuwe baggerbestek voor de uitvoeringsperiode 2023-2024 aanbesteed en in opdracht gegeven in het derde kwartaal 2023. Baggeren is tevens een pijler in het Programma Water en Klimaatadaptatie 2023-2027 (Integraal Waterbeheerplan) dat in het tweede kwartaal van 2023 aan het bestuur wordt aangeboden.

2.4 Paragraaf financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2012 vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet Fido.

Welke ontwikkelingen speelden er?

Rente-ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00%. Tot en met januari 2023 is deze rente in vier stappen verhoogd naar 2,5%. In februari 2023 bedroeg de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen 2,48%. De vergoedingen bij het Schatkistbankieren staan op 1,90%. De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel respectievelijk 3,18% en 3,08%. De verwachting is dat deze rentetarieven iets zullen stijgen.

Gemeentelijke ontwikkelingen

In 2022 is de hybride lening van € 25.200.000 door BNG Bank afgelost. De gelden zijn gestald bij de Schatkist. De rekeningcourantvergoeding bedraagt op dit moment 1,4%. In 2026 moet de in 2021 afgesloten lening van € 10.000.000 (-0,401%) worden afgelost. Het verschil van 15 miljoen euro zal uiteindelijk worden ingezet ter financiering van de gemeentelijke investeringen.
In december zijn twee leningen bij de Waterschapsbank extra afgelost voor een totaal bedrag van bijna 1 miljoen euro. Dit betroffen leningen die in het verleden door de voormalige gemeente Sassenheim waren doorgeleend aan Stek. Stek heeft deze leningen ook aan de gemeente per dezelfde datum afgelost. Aan de Werkorganisatie HLTsamen is een kasgeldlening verstrekt van € 5.000.000 (looptijd twee maanden).

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we globale liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we een liquiditeitsprognose op met een horizon van minimaal vier jaar. In 2022 is gestart met treasury-kwartaalrapportages. Deze zijn nog in ontwikkeling.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico;, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn belangrijke richtlijnen ter beperking van renterisico's.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.
De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2022 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 6.144.835 te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.
Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet		2022
1	Begrotingstotaal lasten	88.109.821
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	7.489.335
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	1.344.500
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	6.144.835

Renterisiconorm

Renterisiconorm		2022
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	3.448.277
3	Renterisico (1 en 2)	3.448.277
4	Renterisiconorm	17.621.964
5a	Ruimte onder risiconorm	14.173.687
5b	Overschrijding risiconorm	
4a	Begrotingstotaal lasten	88.109.821
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	17.621.964

De verwachting is dat we ook voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2022 bedroeg het financieringsoverschot € 22,4 miljoen. Per 31 december 2022 is dit door de afwikkeling van de hybride lening aan de BNG toegenomen tot € 36,1 miljoen. Het is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen).

Financieringsbehoefte (x € 1.000 euro)	Begroting 1-1-2022	Rekening 1-1-2022	Rekening 31-12-2022
1 Reserves en voorzieningen	91.989	96.792	97.794
2 Langlopende leningen	12.823	50.404	46.955
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	104.812	147.195	144.749
4 Boekw. investeringen, incl. voorraden grond	108.784	124.748	108.382
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	-3.972	22.448	36.367

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen. De verdere uitwerking en toelichting is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Recapitulatie kengetallen		rekening 2021	Begroting 2022	rekening 2022
Netto schuldquote		31,3%	55,0%	11,7%
Netto schuldquote gecorr. voor verstrekte leningen		-11,4%	17,4%	-2,1%
Solvabiliteitsratio		52,3%	54,1%	54,1%

Verstrekte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Verstrekte leningen per einde dienstjaar	rek. 2021	begr. 2022	rek. 2022
Leningen aan woningbouwcorporaties			
Stek	19.002	17.372	17.372
Stek (vm Vooruitgang)	1.952.784	3.202.936	831.979
	1.971.786	3.220.308	849.351
Leningen aan deelnemingen			
Lening aan BNG Bank	25.200.000	25.200.000	0
	25.200.000	25.200.000	0
Leningen aan overige verbonden partijen			
Alliander	3.492.465	0	3.492.465
	3.492.465	0	3.492.465
Overige verstrekte langlopende leningen u/g			
Starters- en duurzaamheidsleningen	6.601.502	6.497.261	7.139.140
Leningen aan verenigingen en instellingen	748.753	704.239	696.239
	7.350.254	7.201.500	7.835.380
Totaal verstrekte leningen	34.522.041	32.456.472	12.177.195

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2022
Restant korte financiering		5.000.000
Restant lange financiering		50.403.660
Totaal externe financiering		55.403.660
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		0,9%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	0
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	455.515
b. De externe rentebaten	-	499.216
Totaal door te rekenen externe rente		-43.701
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	0
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
Saldo door te rekenen externe rente (indien positief)		-43.701
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
Totaal rente op taakveld treasury		-43.701
De aan taakvelden toe te rekenen rente (indien positief)		0
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente via renteomslag	-	0
Verschil toegerekende rente		0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		-43.701
Boekwaarde activa, excl. verstrekte leningen (1-1-2021)		84.538.838
Omslagrenteberekening		-0,1%
Afronden naar		0,0%

Met ingang van het dienstjaar 2017 moet in het kader van de gewijzigde BBV de rente op de volgende manier worden verwerkt.
Alle rente loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Conform het advies van de commissie BBV wordt geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.
Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel). Voor Teylingen bedraagt deze ± € 3,5 miljoen.

EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen. Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo van de gemeente Teylingen ziet er als volgt uit:

	EMU saldo (x € 1.000)		2022
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan (+) cq onttrekking uit reserves (-)	-	330
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.725
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	2.412
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vaste activa	-	14.576
5	De in mindering op 4 gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en ov.	+	1.646
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	+	0
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	-	0
7	Uitgaven aan aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	-	2.071
8a	Verkoopopbrengsten van grond	+	628
8b	Boekwinst op grondverkopen	-	0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	1.186
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0
	EMU-saldo		-9.092

2.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 11 juli 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Teylingen 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college de doelmatigheid onderzoekt en de doeltreffendheid toetst. Jaarlijks voor 1 april zenden wij u een onderzoeksplan toe. In de voortgangsrapportages en de jaarrekening geven wij de voortgang aan van de onderzoeken, de rapportages en de ontwikkelplannen.

2022

De werkdruk in de organisatie blijft fors, maar toch hebben we de lopende onderzoeken uit 2020 en 2021 in 2022 vastgesteld. In 2023 starten we met het 213a onderzoek Afhandelen klantvragen uit 2022, omdat de organisatie in 2022 voorrang heeft gegeven aan de Financiële evaluatie inbrengpercentages HLTsamen.

Het onderzoek Anterieure overeenkomsten uit het Onderzoeksplan 2020 is afgerond. Op 22 maart 2022 is de rapportage door ons vastgesteld. De belangrijkste ontwikkelpunten zijn samengevat:

- geef in de college- en raadsvoorstellen over bestemmingsplanwijziging aan welke beleidsdoelen in de onderhandelingen zijn overeengekomen en die door middel van de Anterieure overeenkomst worden gerealiseerd;
- breng de Leges Omgevingsvergunning in overeenstemming met de kosten en hanteer de meest recente plankostenscan;
- stuur op en monitor de uitvoering van de Anterieure overeenkomsten en verwerk afgesloten Anterieure overeenkomsten in de begroting via een wijziging of in een Planning & Control rapportage.

Domein Ruimtelijke ontwikkeling heeft het Ontwikkelplan Anterieure overeenkomsten samengesteld en het management heeft daar mee ingestemd.
De rapportage Sturen op gemeenschappelijke regelingen (Onderzoeksplan 2021) is door ons op 11 oktober 2022 vastgesteld. De drie belangrijkste ontwikkelpunten uit de rapportages zijn: actualiseer de Nota Verbonden partijen 2018, vereenvoudig de instrumenten in de nota en implementeer de nota in de organisatie. Domein Strategie & Projecten heeft het Programma Sturen op gemeenschappelijke regeling samengesteld en het management heeft daarmee ingestemd. Gestart wordt met het actualiseren van de Nota Verbonden partijen 2018. Het totale programma is voor eind 2023 afgerond.

2.6 Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners van de gemeente waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft en waarvoor zij daardoor medeverantwoordelijkheid draagt ('mede-eigenaarschap'). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (Gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt, geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingsysteem (governance). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en voor zover de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Op basis van onder andere de nota Verbonden Partijen van mei 2018 is besloten om de grip op verbonden partijen te versterken door:

- Governanceteams voor vier verbonden partijen met als deelnemers per verbonden partij twee raadsleden (de zogenaamde raadsrapporteurs), de betrokken portefeuillehouder en de betrokken ambtenaren en griffie.
- De vier verbonden partijen zijn de werkorganisatie HLTsamen, Holland Rijnland, de Omgevingsdienst West-Holland en de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek.

Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Op 14 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze wet versterkt de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking. Volksvertegenwoordigers krijgen zo meer mogelijkheden om hun controlerende rol in dit soort samenwerkingen in te vullen en te versterken. De wijziging is op 1 juli 2022 in werking treden.

Het deel van de wet dat rechten geeft aan volksvertegenwoordigers is direct ingegaan. Voor het andere deel (verplichtingen om bestaande gemeenschappelijke regelingen aan te passen, om zo scherpere afspraken te maken over bijvoorbeeld uittreding of evaluatie) geeft de wet een implementatieperiode van twee jaar.

Met deze wijziging wordt de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers bij het bestuur van een samenwerkingsverband verbeterd. Zo krijgen de volksvertegenwoordigers meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld via zienswijzen of door het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden bij zware regelingen. Ook krijgen volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden om invloed te hebben op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over de evaluatie van de regeling en de verplichting om scherpere afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Daarnaast komen er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een enquête in te stellen over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. Wel dienen alle betrokken volksvertegenwoordigers met deze enquête in te stemmen.

Overzicht met verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeldt deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk 'mede-opdrachtgeverschap' dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Totaal overzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2022	Realisatie 2022
1. Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 17.930.000	€ 22.565.099
Holland Rijnland	€ 624.074	€ 1.430.893
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 18.085.108	€ 17.324.233
Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu	€ 3.261.571	€ 3.194.946
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (HECHT) Hollands Midden	€ 2.354.000	€ 2.354.000
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 2.054.000	€ 2.039.000
Samenwerking Belastingen Bollenstreek	€ 526.381	€ 594.950
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 914.000	€ 999.861
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 99.665	€ 99.665
2. Vennootschappen en coöperaties		
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)		
Alliander N.V.		
3. Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 141.908	€ 141.908
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 45.990.707	€ 50.744.555

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Per gemeente is het ene lid een wethouder en het andere lid de burgemeester.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 923	€ 896
	Vreemd vermogen	€ 9.974	€ 11.081
	Resultaat		€ 11.997
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan zoals vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van kwaliteit, kostenreductie, kwetsbaarheid en de verbeterde strategische positie.		
Overige informatie			

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie aan de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan drie leden afkomstig zijn uit de gemeente Teylingen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit acht leden waarvan één lid afkomstig is uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 1.667	€ 1.822
	Vreemd vermogen	€ 56.901	€ 56.901

	Resultaat		€ -96
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Sinds 2020 werkt Holland Rijnland met een nieuwe Regionale agenda 2019-2023. Hierin staan gezamenlijk gedragen ambities op de beleidsterreinen ruimte (onder andere wonen, mobiliteit, biodiversiteit), regionale energiestrategie, het sociaal domein en de strategische positionering van de regio.		
Overige informatie			

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit twee wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 6.903	€ 8.244
	Resultaat		€ 0
Risico's	Een risico voor de gemeenten is enerzijds de bijdrage van de gemeenten in de exploitatielasten van de ISD, en anderzijds de uitvoering van een open einderegeling door de ISD, waarvan de gemeenten de financiële lasten dragen.		
Ontwikkelingen	In 2022 heeft de ISD zorg gedragen voor de uitvoering van het leefgeld voor Oekraïners. Ook is de uitvoering van de energietoeslag bij de ISD belegd. De uitvoering van de wet inburgering 2021, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, isvoor een groot deel belegd bij de ISD. Vooruitlopend op de door decentralisatie van maatschappelijke zorg in 2023 van centrumgemeente Leiden naar de gemeente is vanaf 2022 begonnen met twee pilots om kennis over maatschappelijke zorg op te doen. De ISD is ook bij de uitvoering betrokken. Daarnaast is de ISD betrokken bij de aanbesteding van de inkoop van de maatschappelijke zorg en de inrichting van de toegang.		
Overige informatie			

Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Provalu is binnen de Kust-, Duin- en Bollenstreek de uitvoeringsorganisatie van de brede re-integratietaak. De NV voert werkzaamheden uit in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (module A WsW), de participatievoorziening beschut werk als voorzien in artikel 10b van de Participatiewet (module B beschut) en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking bij werkgevers (module C Re-integratie). Provalu zet zich in om duurzame arbeidsrelaties te realiseren, door de afstand tussen gemotiveerde mensen en werkgevers te overbruggen. Dit doet de organisatie door mensen professioneel te begeleiden, te scholen, te bemiddelen en met werkgevers mee te denken en hen te adviseren.		
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur heeft één wethouder uit Teylingen zitting, in het dagelijks bestuur levert Teylingen geen wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van plaatsingen en voor module C een verdeelsleutel.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 4.450	€ 4.910
	Vreemd vermogen	€ 2.634	€ 2.164
	Resultaat		€ 461
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Binnen Provalu loopt het project Sturing & Samenwerking. In dit project wordt in gezamenlijkheid (GR-gemeenten, ISD Bollenstreek, Sociale dienst Katwijk en Provalu) het fundament gelegd voor de doorontwikkeling van Provalu, van (oud) SW-werkbedrijf naar toekomstbestendig Sociaal Ontwikkelbedrijf. Het project kent twee sporen. Spoor 1 betreft toekomstvisie, beleid en kaderstelling. Spoor 2 omvat uitvoering, werkafspraken, instrumentarium en informatiesysteem (ICT). Beide sporen hebben een eigen externe projectleider.		
Overige informatie			

Regionale dienst openbare gezondheidszorg (HECHT) Hollands Midden	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (Hecht) Hollands Midden, heeft als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden. Hecht heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. Hecht Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden waarvan één lid afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners en aantal kinderen (BPI/BPK).		
Financieel belang	De kosten van HECHT Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 10.012	€ 5.539
	Vreemd vermogen	€ 45.292	€ 33931
	Resultaat		€ -730
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		

Ontwikkelingen	De belangrijkste thema's voor 2022 zijn: Preventie, waarbij vooral aandacht is voor roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en diabetes. Daarnaast gezondheidsbescherming (infectieziekenbestrijding, antibioticaresistentie) en het terugbrengen van gezondheidsverschillen (gelijke kansen op gezondheid). Ontwikkelingen verschillende programma's Hecht: GGD: De bekostiging voor het Rijksvaccinatieprogramma is gewijzigd en ook is de wettelijke opdracht voor de JGZ uitgebreid met een prenataal contactmoment. Gemeenten ontvangen hiervoor een kostendekkende vergoeding van het Rijk, waardoor het effect voor gemeenten kostenneutraal zal zijn. RAV: - Met het aanbieden van meerdere niveaus van ambulancezorg wil de RAV het eigen zorgaanbod beter laten aansluiten op de zorgvraag. Dit gebeurt bijvoorbeeld door onderscheid te maken tussen ambulancezorg bij zorgvragen (waarbij de nadruk ligt op verzorging en vervoer) en de inzet voor acute situaties. - In de pilot van een Zorg Coördinatie Centrum werken alle ketenpartners samen in de prehospitale acute zorg, zodat de juiste zorg op de juiste plek door de juiste zorgprofessional te organiseren is. GHOR: De focus in 2022 ligt op de introductie van het netcentrisch werken (informatie uitwisselen binnen een netwerk van partners) in de acute zorgketen. Hecht wil daarmee bereiken dat partners weten waar zij wel van zijn en wat zij van Hecht kunnen verwachten. ZVH: Sinds 1 januari 2021 is het Zorg- en Veiligheidshuis operationeel en gepositioneerd als RVE binnen de RDOG HM.
Overige informatie	

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit zes burgemeesters; de burgemeester van Teylingen is daar niet bij.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**

	Eigen vermogen	€ 6.823	€ 6.440
	Vreemd vermogen	€ 41.692	€ 66.772
	Resultaat		€ 375
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Nieuw Regionaal Risicoprofiel VRHM 2023-2026, Beleidsplan 2020-2023 en Crisisplan: Eind 2022 is (na consultatie van de raden) het nieuwe Regionaal Risicoprofiel 2023-2026 VRHM vastgesteld. Het regionaal risicoprofiel heeft tot doel inzicht te krijgen in de risico's die binnen de veiligheidsregio bestaan. De inzichten uit het risicoprofiel helpen het veiligheidsbestuur met strategische beleidsvoering om de aanwezige risico's te voorkomen of te beperken en om de crisisorganisatie op specifieke en generieke risico's voor te bereiden. In 2023 zal het bestuur van de veiligheidsregio dan ook (ook na consultatie van de raden) het nieuwe Regionaal Beleidsplan 2024-2027 vaststellen. Dit strategisch beleidsplan geeft richting aan de inspanningen en beschrijft de te behalen prestaties. Het risicoprofiel en het strategisch beleidsplan vormen de basis en dienen ter input voor het op te stellen crisisplan (crisisbeheersingsorganisatie). In het crisisplan worden de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de hulpverleningsdiensten vastgelegd voor de bestrijding van rampen en crisis.		
Overige informatie			

Samenwerking Belastingen Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Noordwijk		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Belastingen Bollenstreek verricht voor de gemeenten Noordwijk, Lisse en Teylingen de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen: wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouders Belastingen van de colleges van de deelnemers komen tenminste eenmaal per jaar in vergadering bijeen voor overleg en afstemming over deze gemeenschappelijke regeling.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage		
Financieel belang			
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen			

Overige informatie	

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht&Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer, de Wet bodembescherming en het Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het algemeen bestuur en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, zonder vertegenwoordiging uit Teylingen. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan twee bestuursleden uit Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 1.383	€ 1.757
	Vreemd vermogen	€ 11.268	€ 13.521
	Resultaat		€ 372
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag bodem. Deze bevoegdheid ligt nu bij de provincie. De ODWH voert bodemtaken uit namens de provincie. In 2023 gaan gemeente en provincie toewerken naar de overdracht van de bodemtaken. Ook wordt onderzocht (in overleg met de ODWH) welke taken en rollen er bij de ODWH worden neergelegd.		
Overige informatie			

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	
Vestigingsplaats	Voorhout
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de Duin en Bollenstreek (Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk) de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: één wethouder uit Teylingen. Dagelijks bestuur: één wethouder uit Teylingen.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.

Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 206	€ 206
	Vreemd vermogen	€ 272	€ 158
	Resultaat		€ 67
Risico's	De installatie is verouderd en de huurovereenkomst met de NS voor de stationslocatie loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor overslag, transport en verwerking van gft- en restafval.		
Ontwikkelingen	Het contract voor het beheer van het overlaadstation is in 2019 na een Europese aanbesteding gegund aan Meerlanden. Het contract loopt tot en met 2023.		
Overige informatie			

2. Vennootschappen en coöperaties

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, bollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt om een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijks bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 325	€ 325
	Vreemd vermogen	€ 18.511	€ 25.000
	Resultaat		

Risico's	Het uitgangspunt van de GOM is een budgettair neutraal eindresultaat. Daarbij wordt in acht genomen de kapitaalinbreng van de gemeenten (€ 325.000), de 10 miljoen euro bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de 20 miljoen euro uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels.. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen euro.
Ontwikkelingen	In 2023 wordt uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2022-2025. In het najaar 2022 is gestart met de evaluatie van de Intergemeentelijke Structuurvisie Duin- en Bollenstreek 2016 (ISG). De activiteiten van de GOM zijn in 2022 afgeschaald vanwege de discussie over het financieringsmodel van de GOM en de lopende evaluatie die naar verwachting voor de zomer van 2023 wordt afgerond en bestuurlijk wordt vastgesteld. Er wordt gestart met de herijking van de ISG (Programma Duurzame Greenport).
Overige informatie	

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit drie leden; er komen geen leden uit Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 5.062.000	€ 4.615.000
	Vreemd vermogen	€ 143.995.000	€ 107.459.000
	Resultaat		€ 300.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.		
Overige informatie			

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)			
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit één lid, niet afkomstig uit Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 377.188 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 245.294	€ 245.294
	Vreemd vermogen	€ 361.748	€ 361.748
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert (vaak innovatieve) projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren. Voorbeelden zijnde schone Maaswaterketen, de uitbreiding van de waterzuivering, samenwerking in de waterketen en verbinding aan de Greenport.		
Overige informatie			

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit drie leden, die niet afkomstig zijn uit Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 4.470.000	€ 4.570.000
	Vreemd vermogen	€ 4.127.000	€ 4.216.000

	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer op stoom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren, door samen slimme oplossingen te bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.		
Overige informatie			

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen		
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	De gemeentesecretaris van Teylingen is lid van het algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van afgesproken afname uitgedrukt in aantal dagen per week.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2022**	**31-12-2022**
	Eigen vermogen	€ 332	€ 332
	Vreemd vermogen	€ 198	€ 183
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden. Stichting RIJK heeft de risico's geïnventariseerd. Voor 2023 wordt rekening gehouden met een benodigde weerstandscapaciteit van € 903.500. De nota bandbreedte weerstandsvermogen is vastgesteld met een bandbreedte voor ratio weerstandsvermogen van 0,8 tot 1,2.		
Ontwikkelingen	Het maatschappelijk verantwoord inkopen is toegenomen in de werkzaamheden van Stichting RIJK. RIJK heeft, door de urgentie achter het Klimaatakkoord van Parijs (2015), haar werkmodel aangepast om deze versnelling binnen haar eigen organisatie te borgen. In elke aanbesteding die RIJK begeleidt bij de diverse gemeenten zijn deze beleidsthema's als vast onderdeel meegenomen.		
Overige informatie	www.stichtingrijk.nl		

2.7 Paragraaf grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en natuur/landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren.

Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

De gemeente Teylingen heeft als standpunt geen zuiver actief grondbeleid uit te oefenen, maar ook niet per definitie een passief grondbeleid. Er is gekozen voor situationeel, flexibel grondbeleid. Dat houdt in dat het college per opgave of locatie kan afwegen welke vorm van grondbeleid (meer of minder actief) dient te worden ingezet om het maatschappelijke doel te bereiken .

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de Structuurvisie Teylingen 2030 die wordt opgevolgd door de nog vast te stellen Omgevingsvisie (voorzien in 2023). De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden, en zijn/worden verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. In de nabije toekomst zijn er in Teylingen en de regio majeure opgaven op het gebied van woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, economie en mobiliteit. Grondbeleid is in financieel-economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen. De uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van beschikbare instrumenten, wordt daar mede door bepaald.

Visie op grondbeleid

Teylingen voert een situationeel grondbeleid om voor ruimtelijke opgaven sturing te kunnen geven en de regie te kunnen nemen, door bijvoorbeeld zelf actief gronden te verwerven. Bij de te volgen strategie staan per project de maatschappelijke doelen en ruimtelijke ambities centraal. Dat betekent dat de gemeente per project of locatie kan kiezen voor een meer actieve rol of een faciliterende benadering.

Daar waar door de gemeente gewenste ontwikkelingen niet door de markt worden opgepakt, ligt een actievere overheidsopstelling meer voor de hand en komt de regie bij de gemeente te liggen. In een dergelijk geval wordt een grondexploitatie gevoerd.

Uitgangspunten en kaders (de belangrijkste)

- Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag
- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico’s

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Vanwege fiscale regelgeving en het BBV zijn de complexen Bloementuin en Hooghkamer (de gemeentelijke grondexploitatie) ingebracht in de categorie "Bouwgrond in exploitatie" (Bie) en is het complex Langeveld, omdat dit complex vooralsnog niet wordt ontwikkeld, ingebracht als materieel vast actief (MVA). Het project Hooghkamer is een gemengde activiteit, naast een Bie-activiteit wordt ook een faciliterende activiteit met exploitatieplan onderkend. Het faciliterend deel betreft te verhalen kosten op ontwikkelaars, gebaseerd op het exploitatieplan en wordt als een vordering binnen het project vastgelegd. Aan de te verhalen kosten wordt de rente op basis van het door de raad vastgesteld renteomslag-percentage toegerekend.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de Vpb-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor Vpb. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De projecten vallend onder 'Bouwgrond in exploitatie' worden sinds 2017 in de Vpb-aangifte betrokken.

Nota grondbeleid

Het beleidsuitgangspunt van de nota is dat het volledige arsenaal van grondbeleidsinstrumenten wordt ingezet. Bij voorkeur wordt gebruik gemaakt van privaatrechtelijke instrumenten, indien nodig kunnenook de publiekrechtelijke instrumenten word en ingezet (voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal via omgevingsplan). Grondaankopen worden aangegaan onder het voorbehoud van toestemming door college en raad en worden via de reguliere weg op grond van het budgetrecht ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft de beleidsuitgangspunten en kaders bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt onder meer aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 23, lid 2:

- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
- de wijze van autorisatie van grondexploitatiebudgetten en de jaarlijkse actualisatie daarvan;
- uitgangspunten voor de looptijd en grootte van de grondexploitatie in verhouding tot het bestemmingsplan;
- gedragsregels over de vervaardigingskosten van niet in exploitatie genomen gronden en de hoogte van de in acht ter nemen marktwaarde;
- een uitwerking van de afweging tussen voorzichtigheid en realisatiebeginsel met betrekking tot het tussentijds winstnemen.

In 2022 is de nieuwe nota Grondbeleid door de Raad vastgesteld.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid, zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het geprognosticeerd resultaat van het grondexploitatiegebied is verwerkt in de (toekomstige) mutaties van de voorziening.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken, zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.

Risico's die optreden, kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren en te beoordelen, en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste van het geprognosticeerd resultaat, waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de algemene reserve, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandsvermogen..
- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandsvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Teylingen onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- bouwgrond in exploitatie (BIE)
- faciliterende projecten
- warme gronden
- materiële vaste activa (MVA)

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken, is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal tien jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan, zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf direct moeten worden gemeld bij de raad, of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen, waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

<u>Relevante onderwerpen</u>

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat winst pas moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat er voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion-methode (POC) te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een jaarlijkse kostenstijging. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 5% (2023) tot 2% (2025). Met een jaarlijkse opbrengstenstijging van de grondverkopen wordt geen rekening gehouden.

De rentetoerekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. In de paragraaf financiering (begroting 2022) is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de externe financiering opgenomen, te weten 0,38%. Dit rentepercentage wordt toegerekend aan de bouwgronden in exploitatie.
Tegelijkertijd is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten onderling beter te kunnen vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten die worden uitgevoerd onder het grondbeleid, kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het behalen van het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie

bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:

Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:

De risico's voor de portefeuille als geheel betreffen in zijn algemeenheid de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende projectspecifieke en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen worden opgenomen.

<u>De projecten</u>

Hooghkamer in exploitatie

De grondexploitatie is begin 2023 geactualiseerd naar 1-1-2023. Daarbij is de 8e herziening van het exploitatieplan van 2020 gebruikt omdat deze nog vigerend is. De grondexploitatie eindigt met een tekort op contante waarde van € 1,1 mln. De hoogte van de in 2020 getroffen voorziening is hierop aangepast met € 144.000. Deze verlichtering wordt veroorzaakt door lagere inkomsten uit exploitatiebijdragen.

Risico's
geen

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
01-01-2022	-747.228	V
kosten	160.553	N
opbrengsten	-100.892	V
31-12-2022	-687.567	V

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2023	-687.567	V
nog te realiseren kosten	655.103	N
nog te realiseren opbrengsten	0	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	-32.464	V
netto contante waarde 01-01-2023	-31.827	V

Hooghkamer exploitatieplan

Risico's
geen

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
01-01-2022	-1.797.319	V
kosten	1.790.267	N
opbrengsten	-527.534	V
31-12-2022	**-534.586**	V

Verwacht verloop boekwaarde	Bedrag	
01-01-2023	-534.586	V
nog te realiseren kosten	1.948.137	N
nog te realiseren opbrengsten	-280.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**1.133.551**	N
netto contante waarde 01-01-2023	**1.111.324**	N

TOTAAL BIE EN EP	Bedrag	
01-01-2022	-2.544.547	V
kosten	1.950.820	N
opbrengsten	-628.426	V
31-12-2022	**-1.222.153**	V

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2023	-1.222.153	V
nog te realiseren kosten	2.603.240	N
nog te realiseren opbrengsten	-280.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**1.101.087**	N
netto contante waarde 01-01-2023	**1.079.497**	N

Bloementuin (Narcissenlaan / Parklaan)

Het bouwplan is in twee deelfasen opgesplitst. De woningen in de sociale sector (deelplan A) worden gerealiseerd door Stek en de woningen in de vrije sector (deelplan B) door een marktpartij.
In 2022 heeft de procedure plaatsgevonden voor de selectie van een marktpartij. Uitkomst van deze procedure is dat een marktpartij is geselecteerd waarmee in december 2022 een koopovereenkomst is gesloten. Daarnaast is het bestemmingsplan op 30 juni 2022 vastgesteld. Stek is inmiddels begonnen met het bouwrijp maken van deelplan A. De verwachting is dat in 2023 de overdracht van de grond voor deelplan B plaatsvindt, waarna ook voor dit deel kan worden begonnen met het bouwrijp maken. De uitkomsten van de GREX zijn aanzienlijk verbeterd. In 2021 verwachtte wij nog een verlies van € 95.000 en nu een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Voordat de aanbesteding van deelplan B was gestart, hadden we de grondopbrengsten in de grex gebaseerd op een onafhankelijk advies/taxatie over/van de VON-prijzen en een inschatting van gangbare grondquotes. Meerdere partijen hebben een bod uit gebracht voor hetzelfde deelplan en is er een substantieel beter resultaat dan vooraf ingeschat.

Risico's

Momenteel loopt er nog een beroepsprocedure bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan. De verwachting is dat dit beroep niet gegrond wordt verklaard, definitief uitsluitsel hierover volgt naar verwachting in de loop van 2023. Daarnaast is er een risico dat verdere extreme prijsstijgingen leiden tot hogere kosten voor het bouw- en woonrijp maken van deelplan A. Het eindresultaat van € 1.204.000,- op eindwaarde is echter ruim voldoende om eventuele verdere prijsstijgingen op te vangen. Het positieve resultaat betekent ook dat de voorziening die bij de actualisatie van de grondexploitatie van 2022 was getroffen voor het verwachte tekort van € 103.000,- vrijvalt.

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
1-1-2022	2.942.945	N
kosten	120.086	N
winstneming	86.031	N
opbrengsten	0	V
31-12-2022	**3.149.062**	**N**

Verwacht verloop boekwaarde	Bedrag	
1-1-2023	3.149.062	N
nog te realiseren kosten	776.905	N
nog te realiseren opbrengsten	-5.130.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2025	**-1.204.033**	**V**
netto contante waarde 01-01-2022	**-1.134.587**	**V**

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	Voorraad m2 31-12-2022	Boek-waarde 1-1-2022	Kosten 2022	Opbrengst 2022	Boekwaarde voor winst-neming	Winst-neming 2022	Boek-waarde 31-12-2022	V/N
Hooghkamer in exploitatie	0	-747	161	-101	-688	0	-688	V
Hooghkamer faciliterend	0	-1.797	1.790	-528	-535	0	-535	V
Bloementuin	20.686	2.943	120	0	3.063	-86	3.149	N
totaal	**20.686**	**398**	**2.071**	**-628**	**1.841**	**-86**	**1.927**	N

Project	Boekwaarde 1-1-2023	Nog te maken kosten	Te realiseren opbrengsten	Eind waarde	Contante waarde	V/N	Getroffen voorziening	Project risico's
Hooghkamer in exploitatie	-688	655	0	-32	-32	V	1079	0
Hooghkamer faciliterend	-535	1.948	-280	1.134	1.111	N		0
Bloementuin	3.149	777	-5.130	-1.204	-1.135	V	0	0
totaal	**1.927**	**3.380**	**-5.410**	**-103**	**-55**	N	**1.079**	**0**

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten
V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Kengetal Grondexploitatie

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	rekening 2021	Begroting 2022	rekening 2022
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	2.196	2.999	2.461
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	88.893	85.801	93.106
Kengetal grondexploitatie	2,5%	3,5%	2,6%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

Faciliterend grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in bezit en voert zij niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Voor activiteiten die uiteindelijk leiden tot een te ondertekenen overeenkomst wordt geen budget (voorheen krediet) meer bij de Raad aangevraagd. Het verhalen van deze door de gemeente gemaakte en voorgeschoten kosten is verzekerd en afdwingbaar door het kostenverhaal, door een anterieure overeenkomst of door een posterieure overeenkomst.

<u>Relevante onderwerpen</u>

- Risico's en verliezen
    1. op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
    2. er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
    3. uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn, worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van een risico's worden deze risico's meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Naast de facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden

verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Facilitaire projecten in de uitvoeringsfase

Project	Boekwaarde 1-1-2022	2022		Boekwaarde 31-12-2022	V/N
		Kosten	Opbrengsten		
Dirk-supermarktlocatie	40.752	34.257		75.009	N
De Gouverneur (vml Rabobank)	17.184	10.582		27.766	N
Groot Seminarie (ABC ontwikkelaar)	101.298	57.094	-76.000	82.392	N
Jan van der Jagtstraat 2	-3.230	380		-2.850	V
Adelborst van Leeuwenlaan 10		6.233	-17.487	-11.254	V
Menneweg 14	-8.430			-8.430	V
Oranje Nassaulaan 17	-8.430			-8.430	V
Overteylingen, Campoterrein	-27.396	552		-26.844	V
Overteylingen, Oost	31.281	55.636		86.917	N
Rijksstraatweg 63	-22.735	882		-21.853	V
Torenlaan 2	-3.230			-3.230	V
Torenlaan 4-6 GOM	5.112	389		5.501	N
Totaal	**122.176**	**166.005**	**-93.487**	**194.694**	N

Dirk supermarktlocatie in Sassenheim
Op de locatie aan de Hoofdstraat/Concordiastraat/Kastanjelaan/Oude Haven worden een nieuwe supermarkt, een parkeergarage en 38 appartementen gerealiseerd. Ook wordt het parkeerkeerterrein aan de Concordiastraat heringericht. De omgevingsvergunningen voor het plan zijn verleend en onherroepelijk. De oude bebouwing is gesloopt en kabels en leidingen zijn verlegd. De bouw is in het najaar van 2022 gestart en de oplevering is eind 2024 voorzien. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

De Gouverneur
In het project De Gouverneur zijn aan de Gouverneurlaan en de Keerweerlaan in Sassenheim een gebouw met 21 appartementen en 3 grondgebonden woningen gerealiseerd met de bijbehorende openbare ruimte (onder andere parkeerplaatsen, trottoir, openbare verlichting, groenvoorzieningen, trafo en ondergrondse afvalcontainers). Het project is civieltechnisch opgeleverd in 2022, de overdracht van het eigendom van de openbare ruimte aan de gemeente vindt in 2023 plaats. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

Groot Seminarie (ABC ontwikkelaar) in Warmond
In het rijksmonument Mariëngaerde zijn 107 huurappartementen gerealiseerd. In Mariënhaven zijn 41 zorgeenheden gerealiseerd en recent in gebruik genomen. Mariënstaete ('t Kompas) wordt gesloopt in het derde of vierde kwartaal van 2023 en maakt plaats voor nieuwbouw van 51 koopwoningen in Mariënhof. Voor het gebied is in juni 2021 door de gemeenteraad het Integraal Plan Groot Seminarie Warmond vastgesteld. Voor dit plan is een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. Het bestemmingsplan Groot Seminarie is eind 2022 onherroepelijk geworden. Er is geen beroep aangetekend.

Jan van der Jagtstraat 2 in Warmond
Initiatiefnemer is eigenaar van het kantoor aan de Jan van der Jagtstraat 2 in Voorhout. De wens bestaat om een deel van de kantoorfunctie te transformeren naar een woning. Deze plannen dateren al van voordat bestemmingsplan "Voorhout-Oost" is vastgesteld. Daarom is in bestemmingsplan "Voorhout-Oost" een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de functiewijziging mogelijk te maken ten behoeve van de realisatie van één woning. Het college van B&W heeft daarmee de bevoegdheid om, onder voorwaarden, mee te werken aan een gedeeltelijke transformatie van de huidige kantoorbestemming naar een woon- en tuinbestemming. Initiatiefnemer heeft aangetoond dat er aan de voorwaarden wordt voldaan, zodat het college van B&W gebruik kan maken van haar bevoegdheid om de wijziging mogelijk te maken. Met de initiatiefnemer is in oktober 2021 een anterieure overeenkomst gesloten en vervolgens is in november 2021 het ontwerpwijzigingsplan ter inzage

gelegd. Het wijzigingsplan is in januari 2022 vastgesteld door het college van B&W. Een omgevingsvergunning is nog niet aangevraagd.

Adelborst van Leeuwenlaan 15A
Het college heeft op 31 januari het wijzigingsplan vastgesteld. Het gaat om bedrijfsbeëindiging en sloop van de bedrijfsbebouwing voor de realisatie van vier vrijstaande woningen en het veranderen van het gebruik van de bestaande bedrijfswoning naar gebruik als burgerwoning. Het plan ligt voor eventueel beroep bij de Raad van State ter inzage tot en met 23 maart a.s.. Als er geen beroep is ingesteld, treedt het wijzigingsplan op 24 maart a.s. onherroepelijk in werking. De anterieure overeenkomst is gesloten in oktober 2022 en de exploitatiebijdrage is verrekend.

Menneweg 14
Het betreft het realiseren van één nieuwbouwwoning, twee inritten en bijbehorende voorzieningen van openbaar nut. Begin 2021 is de anterieure overeenkomst door partijen ondertekend.

Oranje Nassaulaan 17
Het plan heeft betrekking op het verplaatsen van de woning op het perceel. In samenspraak met de welstandscommissie was een eerste opzet van het bouwplan gemaakt. Deze voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Uiteindelijk is hiervoor een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. In 2020 is het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Het vaststellingsbesluit is begin 2021 in werking getreden; de omgevingsvergunning voor het bouwen van de woning is ingediend en verleend. In 2021 is gestart met het bouwen van de woning. De bouwwerkzaamheden gaan door in 2023.

Overteylingen, Campoterrein
De 12 woningen met de bijbehorende openbare voorzieningen zijn gerealiseerd en opgeleverd. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd, waarvan in 2022 uitsluitend nog een tweede fase is voldaan.

Overteylingen, Oost
In het plan Overteylingen Oost worden circa 135 woningen gerealiseerd met de bijbehorende openbare voorzieningen, waarvan 26 grondgebonden woningen in de sociale huur en 20 beneden-/bovenwoningen in de middenhuur. Het plan voorziet daarnaast in het realiseren van een tweede hoofdontsluiting van de wijk op de Hoofdstraat. Na wijziging van het bestemmingsplan en afgifte van de vergunningen is de bouw van het project in 2020 gestart. De woningen zijn in 2022 volledig opgeleverd. De oplevering en eigendomsoverdracht van de openbare ruimte kan naar verwachting in het tweede kwartaal van 2023 plaatsvinden. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

Rijksstraatweg 63
Voor de locatie Rijksstraatweg 63 in Sassenheim is op 28 januari 2021 een bestemmingsplan vastgesteld voor de ontwikkeling van een bedrijfsgebouw en de realisatie van drie vrijstaande woningen. Hiertoe wordt de bestaande bedrijfswoning gesloopt. Met Beheermaatschappij M. Verschoor B.V. is een overeenkomst gesloten waarin de uitbreiding van het bestaande bedrijfsgebouw, de sloop van de bedrijfswoning en de nieuwbouw van drie vrijstaande woningen is vastgelegd. De exploitatiebijdrage bedraagt € 35.430 waarvan € 27.000 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociale woningbouw. De volledige exploitatiebijdrage is in rekening gebracht. Er is nog geen omgevingsvergunning aangevraagd voor de bouw van het bedrijfsgebouw of woningen.

Torenlaan 4-6 GOM
Op dit terrein is door Molenaar en van Ginhoven B.V. 13.000 m2 eerste klas bollengrond ingepast en bestaat planologisch de mogelijkheid om een drietal GOM woningen te realiseren. Eén GOM-woning is inmiddels gerealiseerd en tweede omgevingsvergunningaanvraag voor een GOM-woning is inmiddels verleend. Ook worden er bedrijfswoningen omgezet naar burgerwoningen. Begin 2021 is de anterieure overeenkomst door partijen ondertekend.
Tegen de vaststelling van het bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Raad van State. Op 6 februari 2023 is het beroep behandeld bij de raad van State. Het wachten is thans op de uitspraak.

Vooraf wordt bij een facilitair project een plankostenscan opgesteld. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de te maken kosten en interne uren. Voor een aantal projecten is het niet mogelijk om de kosten te verhalen op de opdrachtgevers. Hiervoor is een verliesvoorziening getroffen ter hoogte van € 126.657. Veelal wordt dit veroorzaakt doordat er voor een beroepsprocdure meer uren nodig zijn. Voor een aantal projecten blijkt anderzijds ook dat niet alle uren besteed worden. Dit levert een positief resultaat op. In 2022 bedroeg dit positieve resultaat € 126.318.

Facilitaire projecten; initiatief- of onderzoeksfase

Project	Boekwaarde	2022		Boekwaarde	V/N
	1-1-2022	Kosten	Opbrengsten	31-12-2022	
De Waaier	75.374	43.858		119.232	N
Hortusplein/Westerstraat	44.389	23.453		67.842	N
Hoofdstraat 63	2.326	329		2.655	N
Hoofdstraat 147 De Oude Tol	95	3.350		3.445	N
Koetsiersweg 7	3.115			3.115	N
Nieuw Boekhorst	570.652	680.937	-29.965	1.221.624	N
Vinkenbaan 4	8.283	24.181		32.464	N
Adelborst van Leeuwenlaan 15A		4.082		4.082	N
Uitbreiding De Wetering		583		583	N
Rijnsburgerweg 46a en 48		6.004		6.004	N
Herenstraat 66-68 (Oude Pluslocatie)		3.303		3.303	N
Stationslocatie Voorhout		77.182		77.182	N
Stationslocatie Voorhout - AOVK		2.490		2.490	N
Totaal	**704.234**	**869.752**	**-29.965**	**1.544.021**	N

Bij deze projecten wordt toegewerkt naar een anterieure overeenkomst. De projectleiding heeft aangegeven de kosten in dit stadium al inzichtelijk te willen maken. Wanneer het tot een overeenkomst komt worden deze kosten, naar verwachting, volledig verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden uiteindelijk afgeboekt ten laste van het rekeningresultaat. Voor het project Nieuw Boekhorst is een budget beschikbaar gesteld van in totaal € 450.000. In 2023 is voor dit project een aanvullend budget beschikbaar gesteld van € 800.000. Naar verwachting worden de uiteindelijke kosten van Nieuw Boekhorst verrekend tussen de partijen.

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiële vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan.

Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen bestemmingswijziging is doorgevoerd, kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan in het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

Project Hoofdstraat, locatie Langeveld

In februari 2023 heeft de raad besloten om maatwerk toe te passen in het woningbouwprogramma door te kiezen voor de variant waarbij Langeveld alleen beschikbaar is voor woningen in de verhouding van 31% sociaal, 56% middelduur en 13% vrij,

met een indicatieve onrendabele top van € 0,7 miljoen. Dit mogelijk negatieve indicatieve saldo zal ten laste komen van de algemene reserve totdat het Woonfonds Teylingen is ingericht. De raad heeft ook het besluit genomen om een tweede fase van tennisvereniging STV niet te realiseren op woningbouwlocatie Langeveld. Voor 2023 heeft de raad een voorbereidingsbudget beschikbaar gesteld van € 287.500 voor het vervolg van de planontwikkeling van Langeveld.

Project	Voorraad m2	Boekwaarde 1-1-2022	Vermeerdering gebracht	Vermindering te brengen	Boekwaarde 31-12-2022	prijs m2
Hoofdstraat, locatie Langeveld	35.470	1.904.715	44.232	0	1.948.947	55

Project Nieuw Boekhorst
De gemeente Teylingen is voornemens het poldergebied Nieuw Boekhorst te Voorhout te ontwikkelen naar een woongebied. Door het vestigen van een gemeentelijk voorkeursrecht verwerft de gemeente een voorkeurspositie op de grondmarkt. Hierdoor kan de gemeente regie houden bij de uitvoering van haar plannen in het plangebied Nieuw Boekhorst. Om uitvoering te geven aan de voorkeurspositie heeft de gemeente een onderhandeling gestart met de betreffende grondeigenaar. Deze onderhandeling heeft geleid tot overeenstemming van twee percelen, die in 2022 zijn aangekocht.

Project	Voorraad m2	Boekwaarde 1-1-2022	Vermeerdering gebracht	Vermindering te brengen	Boekwaarde 31-12-2022	prijs m2
Nieuw Boekhorst	15.159	0	1.562.466	0	1.562.466	103

Materiële vaste activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt verder niet ingegaan op grond als materiële vaste activa.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor een toekomstige uitgave die onvermijdelijk is, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2022 afgerond € 13.000. De komende jaren vinden hierop geen mutaties plaats. Resultaten uit de grondexploitaties, vooralsnog alleen die van Bloementuin, worden gebruikt voor de vulling van de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland.

Regionaal Investeringsfonds (RIF)

In onderstaande tabel staan de verwachte opbrengsten uit grondexploitaties en verkoop van gemeentelijke gebouwen. De opbrengsten worden gestort in de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland. De jaarlijkse bijdrage aan het Regionaal Investeringsfonds bedraagt tot en met 2022 € 731.905 per jaar en in 2023 en 2024 € 483.842. Deze bedragen worden onttrokken aan deze reserve.

Opbrengsten		2022	2023	2024
Grondexploitatie:				
Terrein Langeveld	Sassenheim		0	
Narcissenlaan/Bloementuin (incl. VPB, moet nog worden bepaald)	Sassenheim		1.135.000	
Vastgoed:				
Stationslocatie	Voorhout	pm		
Kastanjehof, St. Antoniuslaan 24A	Sassenheim			750.000
Totaal verwachte opbrengsten		**0**	**1.135.000**	**750.000**

Verloop RIF		2022	2023	2024
Stand per 1 januari		866.661	134.756	785.914
Stortingen uit opbrengsten		0	1.135.000	750.000
Afdracht aan de regio		-731.905	-483.842	-483.842
Stand per 31 december		**134.756**	**785.914**	**1.052.072**

De reserve wordt gevoed uit de (incidentele) opbrengsten van grond-/vastgoedverkopen.
Na de laatste actualisatie van de Narcissenlaan/Bloementuin is het positieve resultaat € 1,1 miljoen. Op basis van de huidige inzichten is de voorziene storting vanuit de verkoop Kastanjehof, St. Antoniuslaan 24A ad € 750.000 nog realistisch. Alleen is het de vraag of dat ook in 2024 gaat gebeuren.

De jaarlijkse bijdrage over 2023 en 2024 is naar beneden bijgesteld als gevolg van een niet in de administratie van Holland Rijnland opgenomen rente-inkomst.

Voorzieningen

Voor het project Hooghkamer is de voorziening per 31-12-2022 verhoogd met € 1.436.673.
De voorziening voor het project Bloementuin/Narcissenlaan is inmiddels niet meer nodig en is afgeboekt.
Er is voor de facilitaire projecten een verliesvoorziening getroffen ter hoogte van € 126.657.
Zie voor een toelichting de verschillende toelichting in de paragraaf bij het desbetreffende project.

Project	Voorziening	Mutatie 2022		Voorziening
	1-1-2022	bij	af	31-12-2022
Hooghkamer	935.824	143.673		1.079.497
Bloementuin / Narcissenlaan	95.264	0	-95.264	0
Facilitaire projecten	0	126.657	0	126.657
totaal	1.031.088	270.330	-95.264	1.206.154

2.8 Paragraaf duurzaamheid

Beleidstekst

Op mondiaal, landelijk en regionaal/lokaal niveau zijn de noodzaak en de urgentie van een duurzamere samenleving alleen maar duidelijker geworden. De impact van klimaatverandering wordt steeds groter, en ondanks alle inspanningen is het wereldwijde niveau van CO2-uitstoot nog niet omlaag gebracht.
Ook de grondstoffencrisis wordt alleen maar groter, en de coronapandemie heeft pijnlijk zichtbaar gemaakt hoe groot de sociale verschillen wereldwijd zijn en hoe groot de gevolgen daarvan.

Inmiddels zijn er op verschillende schaalniveaus concrete afspraken gemaakt: het Nationaal Energieakkoord (2013), het klimaatakkoord Parijs (2015), het Energieakkoord Holland Rijnland (2017), het Convenant Aardgasvrij (2018) en het Nationale Klimaatakkoord (2019). Daarnaast zijn het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Rijksbrede programma Circulaire Economie in werking getreden en is een Deltaplan Biodiversiteit opgesteld.
De uitdaging voor Teylingen is om met oog voor deze nationale en regionale ambities, die nadrukkelijk verbonden zijn met problemen op wereldschaal, met de eigen activiteiten een bijdrage naar vermogen te leveren.

In 2020 is het nieuwe plan Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024, voorzien van een uitvoeringsprogramma, goedgekeurd door de raad van Teylingen. In dit plan is de ambitie om als Global Goals gemeente te gaan werken gebruikt bij de opzet van de activiteiten en de koppeling daarvan aan de Sustainable Development Goals van de VN.

Duurzaamheidsdoel en brede benadering

Teylingen wil in 2030 100% duurzaam zijn als gemeentelijke organisatie. Daarmee legt de gemeente de lat voor zichzelf hoog. Als gemeenschap Teylingen staan we op 8e plaats van de TELOS-ranglijst van alle Nederlandse gemeenten. Dat is echter geen reden achterover te leunen. We moeten naar vermogen blijven bijdragen aan een duurzamere toekomst voor onze gemeenschap én op grotere schaal. Door directe acties waar dat kan, en indirecter door steeds onze invloed in te zetten voor toekomstgerichte ontwikkelingen.

De energietransitie van Teylingen

Teylingen heeft het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 in 2017 ondertekend.
Hierin is de gezamenlijke ambitie opgenomen om in 2050 energieneutraal te zijn. In 2022 is een Uitvoeringsprogramma Energie opgesteld om uitvoering te geven aan de ambities voor de gemeente en de gemeenschap van Teylingen. Waar mogelijk zet de gemeente steeds ook in op samenwerking met andere gemeenten, binnen HLT, binnen de Duin- en Bollenstreek, en binnen Holland Rijnland.

Brede benadering

Behoud van natuur, beschikbaarheid van grondstoffen, energie, gezondheid, voedselzekerheid en voldoende kwaliteit van het bestaan van vele mensen zijn mondiale vraagstukken. De gemeente Teylingen ziet dat en wil haar verantwoordelijkheid nemen. Dat vraagt aandacht en actiegerichtheid op duurzame ontwikkeling in brede zin: beheer, behoud en ontwikkeling van ecologische, economische en sociale waarden.

Wij gaan dus uit van duurzaamheid in brede zin: sociale, fysieke en economische duurzaamheid moeten op integrale wijze gecombineerd worden. Het gaat om de combinatie van de drie P's: people, planet en profit. De gedachte is dat als deze drie aspecten in evenwicht zijn, er sprake is van een echt duurzame ontwikkeling.
Uitgangspunt bij duurzame ontwikkeling is dat in behoeften van de huidige generatie wordt voorzien zonder dat daarmee de behoeften van toekomstige generaties in gevaar worden gebracht.
We richten ons als Global Goals gemeente daarom op de Sustainable Development Goals van de VN. Nederland is mede-ondertekenaar van deze doelen.

Duurzaamheid in relatie tot de programma's van de gemeente

Het is onmiskenbaar dat duurzame ontwikkeling breed maatschappelijk gedragen moet worden; betrokkenheid van inwoners, bedrijven en instellingen is erg belangrijk. Veel zal afhangen van de inzet van de gemeente zelf maar evenzeer van maatschappelijke partners zoals bewoners, ondernemers en instellingen als zorg en onderwijs.

Dit doen wij aan de hand van de volgende strategie:
De gemeente stimuleert en faciliteert bewoners, bedrijven, bezoekers, maatschappelijke partners, buurtgemeenten, regionale samenwerking, om actief te werken aan een duurzame samenleving. Met kennis, met netwerken, met geld waar dat effectief bijdraagt aan onze duurzame doelstellingen.
De gemeente benut haar verbindingen en relaties waar mogelijk om duurzame ontwikkelingen bij alle partnerpartijen te bevorderen. Bijvoorbeeld met woningcorporaties waarmee we willen samenwerken aan de verduurzaming van sociale huurwoningen.
Duurzame ontwikkeling is een speerpunt en meetlat bij alles wat de gemeente doet. Het is daarom belangrijk om duurzame ontwikkeling te integreren in de gemeentelijke organisatie van Teylingen en het daarmee ook terug te laten komen in alle onderdelen van de begroting.

Budgetten
Voor de uitvoering van het programma is een gemeentelijk budget beschikbaar. In aanvulling daarop komen ook steeds meer landelijke middelen ter beschikking die bij moeten dragen aan een versnelling van klimaatgerichte maatregelen in en door gemeenten. Als uitvoerder dicht bij de eigen gemeenschap moet de gemeente met die budgetten een belangrijke rol vervullen als regisseur van maatschappelijke veranderingen die grote en lastige gevolgen kunnen hebben voor bewoners en ondernemers.

Rapportage
Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld over de bereikte resultaten. Op basis daarvan kunnen de plannen waar nodig worden bijgesteld, omdat ontwikkelingen rondom duurzaamheid snel gaan.

2.9 Paragraaf open overheid

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 ingegaan en heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) per die datum vervangen. De Woo heeft als doel de overheid transparanter en toegankelijker te maken. De wet bestaat uit twee onderdelen: passieve openbaarmaking en actieve openbaarmaking.

Passieve openbaarmaking

Het onderdeel passieve openbaarmaking regelt het recht om informatie bij bestuursorganen op te vragen. Hiervoor kan een informatieverzoek (Woo-verzoek) worden ingediend. Het proces rondom het Woo-verzoek is in 2022 verbeterd en verder gedigitaliseerd. Per 1 mei 2022 is er een Woo-coördinator aangesteld die de Woo-verzoeken afhandelt en zowel in- als extern als contactpersoon fungeert.

Actieve openbaarmaking

Het onderdeel actieve openbaarmaking verplicht bestuursorganen uit eigen beweging informatie openbaar te maken. Deze informatie is onderverdeeld in 11 voor gemeenten relevante informatiecategorieën.
Vanuit de Rijksoverheid wordt het Platform open overheidsinformatie (PLOOI) ontwikkeld. Dit platform zal gebruikers in staat stellen vanuit een centraal platform te zoeken in alle open overheidsinformatie. De realisatie van dit platform heeft vertraging opgelopen. Aansluiten op PLOOI was in 2022 niet mogelijk. De Rijksoverheid heeft de verdere ontwikkeling van het platform uiteindelijk in december 2022 stilgelegd. Er zal een nieuw ontwerp worden gemaakt waarna de ontwikkeling weer zal worden hervat. Er is nog niet bekend wanneer gemeenten hierop kunnen aansluiten. De verplichting tot actieve openbaarmaking is vooralsnog opgeschort tot er meer duidelijkheid kan worden gegeven over PLOOI. Wel geldt er een inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking. Wat er wordt bedoeld met ‘inspanning’ is niet nader uitgewerkt. Hieraan is in 2022 invulling gegeven door de afgehandelde Woo-verzoeken actief op de website openbaar te maken.

2.10 Paragraaf opvang ontheemden

In februari 2022 begon de oorlog in Oekraïne, waarmee een grote vluchtelingenstroom richting de rest van Europa en dus ook Nederland op gang kwam. De gemeenten stonden daardoor acuut voor de uitdaging om Oekraïense ontheemden op te vangen. Ook de gemeente Teylingen heeft haar verantwoordelijkheid genomen bij deze humanitaire ramp. Omdat het hier om crisisopvang gaat, ligt de bevoegdheid bij de burgemeester, in samenwerking met het Veiligheidsberaad (landelijk) en de Veiligheidsregio (regionaal).
Teylingen heeft op acht kleine gemeentelijke locaties verspreid over de gemeente in totaal 50 ontheemden gehuisvest. Daarnaast is er vanaf mei een grote locatie geopend in het Kompas aan de Mgr. Aengenentlaan, waar (op enig moment maximaal) 90 plekken gerealiseerd zijn. Daarnaast was er particuliere opvang.

Voor alle ontheemden die de gemeente Teylingen in 2022 heeft opgevangen, is – naast bovengenoemde huisvesting – gezorgd voor zorg, onderwijs, welzijn, toegang tot werk en leefgeld en een veilige leefomgeving. De opgave heeft veel gevraagd van HLTsamen en doet dat nog steeds. Zo is er voor de uitvoering gebruikt gemaakt van inhuur bij externe partijen.

Periodiek wordt binnen HLTsamen een financiële monitor opgesteld. Deze financiële monitor geeft weer welke kosten we tot nu toe hebben gemaakt, welke inkomsten er zijn en wat de verwachtingen zijn voor in de toekomst. Met behulp van deze monitor worden de knelpunten en risico's in kaart gebracht. De informatie in deze paragraaf is gebaseerd op de definitieve monitor over 2022.

Voor het bepalen van de inkomsten en uitgaven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Alle direct aan een gemeente toe te rekenen kosten, worden direct verantwoord in de administratie van de desbetreffende gemeente.
2. Het aantal opvangdagen dat er beschikbaar was in de gemeente. Dat is ook de basis van de declaratie naar het Rijk.
3. De kosten van HLTsamen (met name interne uren, inhuur, welzijn e.d.) worden naar rato van het aantal opvangdagen toegerekend aan de gemeente.
4. Het financiële kader is het Rijksbudget, hier zijn we binnen gebleven. Gezien de onzekerheid wat er nog op ons afkomt, is het voorstel om dit saldo over te hevelen naar 2023.

Inkomsten

Gemeentelijke Opvang Oekraïne
De regeling gemeentelijke opvang Oekraïne (GOO) is per 4 juni 2022 in werking getreden en betreft de compensatie voor gemeenten voor de realisatie van noodopvangplekken en verstrekkingen aan ontheemden. Gemeenten ontvangen volgens deze regeling een normbedrag van €100 per dag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek. Onder dit normbedrag vallen alle kosten die direct gerelateerd zijn aan de opvang. Dit zijn bijvoorbeeld kosten die gemaakt worden voor huur, energie, schoonmaak etc. De regeling GOO is onlangs gewijzigd, waarbij het normbedrag per 15 oktober 2022 € 83 bedraagt i.p.v. € 100.

In Teylingen werden eind 2022 140 ontheemden opgevangen in de gemeentelijke opvang, waarvan 111 ontheemden leefgelduitkering ontvangen. Over 2022 hebben we € 3.137.880 aan compensatie te ontvangen vanuit het Rijk. De gemeente Teylingen heeft bij de voortgangsrapportage middelen ten laste van het begrotingsresultaat vrijgemaakt voor het opvangen van de ontheemden. Dit was voordat de rijksmiddelen beschikbaar werden gesteld.

Particuliere Opvang Oekraïne
Waar de meeste ontheemden in gemeentelijke opvanglocaties worden opgevangen, kan een gasthuishouden ook tijdelijk onderdak aanbieden. Echter, ontvangt het gasthuishouden geen financiële vergoeding. Hiervoor geldt de regeling particuliere opvang Oekraïne (POO) die ook per 4 juni 2022 in werking is getreden. Na registratie in een gemeente, krijgen de ontheemden leefgeld uitgekeerd. Het leefgeld bedraagt € 475 voor volwassenen en € 315 voor minderjarigen per maand. Gemeenten krijgen voor de ondersteuning van de particuliere opvang € 210 per maand per ontheemde die aanspraak maakt op het leefgeld. Dit normbedrag geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 maart 2022.
Met behulp van het aantal beschikbare plekken per locatie, het totaal aantal dagen waarop deze plekken beschikbaar waren en het normbedrag, zijn de inkomsten berekend. De inkomsten zijn gesplitst in perioden

waarin verschillende regelingen van pas waren. Eind 2022 werden 72 ontheemden opgevangen in de particuliere opvang, waarvan 57 ontheemden leefgeld ontvangen. Voor particuliere opvang hebben we in 2022 € 358.480 aan compensatie ontvangen.

Uitgaven

Voor de kosten die de gemeente maakt, wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën: kosten van leefgeld, kosten van de locatie(s) (huur, beveiliging, klein onderhoud), inzet van personeel van HLTsamen (zowel eigen personeel als inhuur) en overige kosten. Bij de overige kosten kan gedacht worden aan de kosten voor de internationale schakelklas, welzijn, catering, tandarts en fysiotherapie. Bij de kosten is geen onderscheid gemaakt tussen gemeentelijke of particuliere opvang, maar zijn deze als het totaal van de opvang in de gemeente gepresenteerd.

Samenvattend kan financieel de volgende stand van zaken gepresenteerd worden:

Inkomsten		
Gemeentelijke opvang	€	3.137.880
Particuliere opvang	€	358.480
Eigen middelen tbv crisisopvang	€	474.718
Subtotaal inkomsten	**€**	**3.971.078**
Uitgaven		
Leefgeld	€	384.651
Kosten locatie	€	870.201
Inzet personeel en externe inhuur	€	930.247
Subtotaal uitgaven	**€**	**2.185.099**
Verschil inkomsten en uitgaven	**€**	**1.785.979**

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2022 stellen we voor om een bedrag van € 1.785.979 naar 2023 over te hevelen. Dit gezien alle onzekerheden rondom de opvang van ontheemden.

Financiële jaarrekening

Wettelijk kader
De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële jaarrekening. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke jaarrekening te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de jaarrekening.

- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.
- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Provinciaal toezicht
De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2024 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de gehele meerjarenraming (2027) in evenwicht zijn.
- De jaarrekening 2022 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2022 en de begroting 2024 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2023 en 15 november 2023, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 29 juni 2023, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekening wordt aan de eisen voldaan.

3.1 Balans

Balans

Bedragen € x 1.000

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
• Kosten onderzoek en ontwikkeling	268	122
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden	229	268
	497	390
Materiële vaste activa		
• Investeringen met een economisch nut		
Bedrijfsgebouwen	24.912	25.224
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.345	10.416
Gronden en terreinen	14.059	12.477
Machines, apparaten en installaties	3.318	3.237
Overig	2.380	2.167
Vervoermiddelen	104	189
• Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	10.269	10.698
Gronden en terreinen	391	391
Machines, apparaten en installaties	1.590	1.696
• Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.602	17.377
	92.969	83.871
Financiële vaste activa		
• Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	277	277
• Leningen aan:		
Deelnemingen	-	25.200
Overige verbonden partijen	3.492	3.492
Woningbouwcorporaties	849	1.972
• Overige langlopende leningen	7.835	7.350
	12.454	38.292
TOTAAL VASTE ACTIVA	**105.921**	**122.553**
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.461	2.194
• Voorziening grondexploitatie	-	-95
	2.461	2.099
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
• Vorderingen op openbare lichamen	10.809	11.169
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	5.000	-
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	25.570	11.811
• Overige vorderingen	341	5.852
• Voorziening voor dubieuze debiteuren	-53	-98
	41.668	28.735
Liquide middelen		
• Liquide middelen (kas- en banksaldi)	465	542
	465	542
Overlopende activa		
• Nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel van:		
Het Rijk	3.595	
Overige Nederlandse overheidslichamen	1.340	7.562
• Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.534	1.305
	7.469	8.867
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**52.063**	**40.242**
TOTAAL ACTIVA	**157.984**	**162.796**

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
• Algemene reserves	59.425	61.275
• Bestemmingsreserves	24.528	21.332
• Nog te bestemmen resultaat	1.509	2.524
	85.461	85.131
Voorzieningen		
• Egalisatievoorzieningen	3.655	3.004
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.751	2.924
• Van derden verkregen midd. die spec. besteed moeten worden	4.720	4.796
• Overige voorzieningen	1.206	936
	12.332	11.661
Vaste schulden		
• Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	46.923	50.372
• Waarborgsommen	32	32
	46.955	50.404
TOTAAL VASTE PASSIVA	**144.749**	**147.195**
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden		
• Overige kasgeldleningen	-	5.000
• Overige vlottende schulden	4.008	2.325
	4.008	7.325
Overlopende passiva		
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	5.252	1.822
• Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:		
Het Rijk	2.012	1.033
Overige Nederlandse overheidslichamen	1.964	3.485
• Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	-	1.934
	9.228	8.275
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**13.235**	**15.600**
TOTAAL PASSIVA	**157.984**	**162.796**
Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen	**63.502**	**63.960**

3.2 Totaaloverzicht resultaat per programma

In onderstaand overzicht treft u voor de programmarekening 2022, in één totaaloverzicht, de baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, aan.

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2021	2022	2022	2022
Programma 1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	-19.840	-19.139	-20.941	-16.004
	Baten	9.021	8.731	8.906	3.027
Saldo		-10.820	-10.409	-12.036	-12.976
Programma 2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	-43.266	-41.527	-48.525	-47.394
	Baten	8.596	7.365	8.732	10.864
Saldo		-34.671	-34.162	-39.793	-36.529
Programma 3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	-2.146	-1.559	-2.121	-1.997
	Baten	566	465	494	615
Saldo		-1.580	-1.095	-1.627	-1.383
Programma 4. Duurzaam denken en doen	Lasten	-7.049	-6.782	-6.799	-6.961
	Baten	8.159	7.647	7.541	7.597
Saldo		1.110	865	742	636
Programma 5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	-3.596	-3.653	-3.871	-3.844
	Baten	1.108	1.549	890	801
Saldo		-2.488	-2.104	-2.981	-3.043
Saldo programma's		**-48.449**	**-46.905**	**-55.695**	**-53.295**
Algemene dekkingsmiddelen:					
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	50.134	49.829	56.524	57.808
Belastingen overig	Saldo	3.225	100	120	117
Overhead	Saldo	-11.723	-12.605	-12.833	-12.780
Overige baten en lasten	Saldo	-202	745	350	-302
OZB niet-woningen	Saldo	2.167	2.453	2.453	2.384
OZB woningen	Saldo	3.686	5.316	5.576	5.531
Parkeerbelasting	Saldo	14	11	11	17
Treasury	Saldo	1.149	1.140	664	864
Vennootschapsbelasting	Saldo	2			-13
Saldo algemene dekkingsmiddelen		**48.452**	**46.989**	**52.865**	**53.626**

Saldo voor resultaatbestemming		**5**	**85**	**-2.834**	**331**
Stortingen in reserves					
1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	-579	-1.431	-7.949	-7.353
2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	-96	-15	-15	-15
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	0	0	-80	-80
4. Duurzaam denken en doen	Lasten	0	0	-262	-262
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	-350	-750	-30	0
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	0	0	0	0
Totaal stortingen in reserves		**-1.025**	**-2.196**	**-8.336**	**-7.710**
Onttrekkingen reserves					
1. Prettig wonen voor iedereen	Baten	1.482	992	8.044	7.346
2. Energiek en sociaal Teylingen	Baten	818	585	1.453	641
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Baten	779	226	802	186
4. Duurzaam denken en doen	Baten	0	0	76	66
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Baten	224	208	208	0
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	242	148	148	648
Totaal onttrekkingen uit reserves		**3.545**	**2.159**	**10.731**	**8.887**
Resultaat na bestemming		**2.524**	**47**	**-434**	**1.508**

3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd, tenzij deze objectief direct aan een investering kunnen worden toegerekend. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringen worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2022 is dit 0%.
9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:

- max. 80 jaar:	Rioleringen en duikers
- 40 jaar:	(ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
- 10 jaar:	Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
- 25 jaar:	Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
- 15 jaar:	Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
- 10 jaar:	Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
- 20 jaar:	Motorvaartuigen
- 40 jaar:	Begraafplaats
- 25 jaar:	Uitbreidingen begraafplaats
- 5 jaar:	Hardware
- 3 – 5 jaar:	Software en randapparatuur
- 7 jaar:	Tractie

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.
In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;

- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.
Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatie-begroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.
De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord of wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op de netto contante waarde..

Vorderingen en overlopende activa

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als nog te verrekenen posten opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortlijst Wro/BRo; én

2. De kosten mogelijk maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; én
3. Er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Liquide middelen en overlopende posten
De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen
In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve: alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.
Bestemmingsreserve: een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Voorziening: een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
- op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
- kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie ultimo balansdatum verslagjaar geen negatieve stand hebben.
Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen
Het pensioenfonds waarbij de gemeente Teylingen is aangesloten (ABP) geeft aan dat zij geen waardering conform Richtlijn voor de Jaarrekening 271 kan maken, aangezien zij geen betrouwbare en consistente splitsing kan maken van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen tegenover deelnemers, ex-deelnemers en slapers van de diverse bij het fonds aangesloten werkgevers. De gemeente heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen
Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

De vaste activa worden onderscheiden in:

A. Immateriële vaste activa: dit betreft o.a. boekwaarde van de planstudiefase voor de hoogwaardige openbaar vervoersverbinding in Teylingen voor een bedrag van € 263.400, de restantboekwaarde van het onderzoek naar de verbouwing van de Raadzaal Voorhout van € 4.400, een restantboekwaarde van een investeringssubsidie voor tennisbanen van SV Voorhout van € 62.200 en tot slot een restantboekwaarde van € 167.200 van de subsidie voor de uitbreiding van de verenigingsruimte van de Biljartvereniging Agnes. Het totaal van de immateriële vaste activa bedraagt € 497.250.

B. Materiële vaste activa met een economisch nut: gronden en terreinen, gebouwen, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen en machines etc. en overige investeringen. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 56.118.000.

C. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut: weg- en waterbouwkundige werken. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 24.534.000.

D. Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 12.249.000.

E. Financiële vaste activa: dit betreft aandelen, deelnemingen en verstrekte langlopende leningen. Bij aandelen en deelnemingen gaat het niet om maximale winst doch om instandhouding van instanties of bedrijven die nut opleveren voor de gemeente zoals nutsbedrijven en de Bank Nederlandse Gemeenten. Het totaalbedrag op de eindbalans bedraagt € 12.454.000. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen € 277.000
- leningen aan woningbouwcorporaties € 849.000
- leningen aan overige verbonden partijen (Alliander) € 3.493.000
- overige langlopende leningen u/g € 7.835.000

Recapitulatie verloop vaste activa (art 52 BBV) 2022

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investering	Des-investering	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Immateriele vaste activa							
Kosten onderzoek en ontwikkeling	122.303	840.683	0	35.407	0	659.748	267.831
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	267.789	0	0	38.370	0		229.419
Totaal immateriële vaste activa	390.093	840.683	0	73.778	0	659.748	497.250
Materiele vaste activa (geen heffing)							
Investeringen met een economisch nut							
Gronden en terreinen	12.477.246	1.606.698	0	25.088	0		14.058.855
Bedrijfsgebouwen	25.224.121	1.349.686	0	1.481.433	0	180.361	24.912.012
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.415.595	1.714.506	0	785.509	0		11.344.591
Vervoermiddelen	189.306	0	0	84.945	0		104.361
Machines, apparaten en installaties	3.236.601	361.423	0	280.105	0		3.317.918
Overige investeringen	2.166.990	429.222	97.277	119.060	0		2.379.876
Totaal materiële vaste activa (geen heffing)	53.709.858	5.461.534	97.277	2.776.141	0	180.361	56.117.613
Investeringen ec. nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven							
Gronden en terreinen met heffing	390.513	0	0	0	0		390.513
Gr.-weg-en waterbouwkundige werken met heffing	10.698.158	-55.797	0	373.664	0		10.268.697
Machines, apparaten en installaties met heffing	1.695.607	0	0	105.641	0		1.589.966
Totaal materiële vaste activa (heffing)	12.784.279	-55.797	0	479.305	0	0	12.249.176
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.377.350	8.329.450	0	395.865	0	708.576	24.602.359
Totaal investeringen maatschappelijk nut	17.377.350	8.329.450	0	395.865	0	708.576	24.602.359
Totaal materiële vaste activa	83.871.486	13.735.188	97.277	3.651.312	0	888.937	92.969.149
Financiele vaste activa							
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	277.259	0	0	0	0		277.259
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.971.786	0	0	0	1.122.436		849.351
Leningen aan deelnemingen	25.200.000	0	0	0	25.200.000		0
Leningen aan overige verbonden partijen	3.492.465	0	0	0	0		3.492.465
Overige langlopende leningen u/g	7.350.253	2.671.217	2.133.579	0	52.513		7.835.379
Totaal financiele vaste activa	38.291.763	2.671.217	2.133.579	0	26.374.949	0	12.454.453
Totaal vaste activa	122.553.343	17.247.088	2.230.856	3.725.089	26.374.949	1.548.685	105.920.852

In het 2022 zijn drie gronden alsnog bij de beginbalans gerangschikt onder de activasoort "Gronden en terreinen". Op de eindbalans 2021 waren deze foutief opgenomen onder "Grond-, weg en waterbouwkundige werken (ec. nut)". Het betreft een verschuiving van € 860.000.

In 2022 is voor een totaalbedrag van bijna € 14,6 miljoen geïnvesteerd in immateriële en materiële vaste activa. De voornaamste investeringen worden hieronder genoemd.

Immateriële vaste activa

Planstudiefase HOV Teylingen (onderzoekkosten)	838.117,40
Onderzoekskosten Verbouwing Raadzaal VH	2.565,96
	840.683,36

Materiële vaste activa

Gronden

Complex Hoofdstraat/Langeveld (MVA)	44.232,00
Aankoop gronden Nieuw Boekhorst	1.562.465,89
	1.606.697,89

De nieuwe investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen:

Roodemolenweg 6 (S): Tennispark park.plaatsen 2018	25.809,25
Klaprooshof 22 (V): KB Nieuw gebouw 2019	128.247,90
Binnensport-accommodaties advies + onderzoek 2020	11.020,68
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Sticht. Kosten PO 2020	940.855,77
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Gem. Kosten PO 2021	14.057,20
Cofinanc.: Spec.uitk.Ventilatie in Scholen 2022	180.360,10
Raadhuispln 3 (V): CJG Voorleder1 balie verb. 2021	49.335,27
	1.349.686,17

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut) betreffen:

Renovatie veld 1 SV Warmunda	158.000,00
Herinr.sportpark Elsgeest:Infrastructuur verkeer	9.641,50
Herinr.sportpark Elsgeest:Voorbereiding grondwerk	3.740,65
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportvelden	358.120,54
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportaccomodaties	26.126,10
Ontsluiting sportpark Elsgeest 2020	-5.908,70
Aanleg natuurgrasvelden Warmunda	56.000,00
Vervanging straatwerk, kolken etc. Overbos 2022	110.000,00
Speelplaats Vooruitgangdreef 1 2022	36.300,00
Speelplaats Kagerweide 24 2022	20.732,20
Speelplaats Willem Barthoenstraat 2 2022	21.316,21
Speelplaats Distelweg 19	2.376,00
Hooghkamer - Molentocht (Riolering)	-25.056,00
Aanleg veld 8 Roodemolenpolder 2022	370.000,00
Aanleg veld 2 Roodemolenpolder 2022	370.000,00
RoodemolenpolderZorgplicht veld 1-2-8-9	52.000,00
Kunstgrasveld 2 Warmunda zorgplicht, 2022	38.420,00
Centrumvisie-Investeringen buitenruimte	19.720,00
Centrumvisie-Sassenh.-Aanp.Parkeerpl.Wilhelminal	19.378,00
Centrumvisie-Interne uren Centrumvisie Teylingen	67.690,50
	1.708.597,00

De investeringen in machines, apparaten en installaties betreffen:

Verv. Openbare Verlichting obv beheerplan 2019	50.550,69
Verv. Openbare verlichting obv beheerplan 2020	4.521,62
Investeringen obv Beleidsplan Afval	46.715,65
Vervanging 3 perscontainers milieustraat 2020	635,00
Verv. Openb. verlichting obv beheerplan jaar 2021	140.967,10
Verv. Openb. verlichting obv beheerplan jaar 2022	28.032,82
Vervangen lichtmasten velden SV Warmunda 2022	90.000,00
	361.422,88

De overige investeringen (economisch nut) betreffen:

Herinr.sportpark Elsgeest:VAT-kosten	435.130,49
	435.130,49

Investeringen in grond-, weg en waterbouwkundige werken (maatsch.nut) betreffen:

Project Noordelijke Randweg Voorhout	252.381,73
Herinrichting Herenweg Warmond	1.143.669,83
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	4.126.898,01
Reconstructie kruising Bergamoln-s Gravendamseweg	7.157,50
VO25 Brug Kievitspark	14.814,82
WA01 brug Oranje Nassaulaan	1.084.566,97
WA St 22 Steiger Zwanburg	45.848,64
WA St 17 Steiger Koudenhoorn	48.440,00
Uitbreiding fietsenstallingen Station Sassenheim	109.426,00
GVVP B32 Maatregelen langzaamverkeer 2020	32.420,91
WA St 02a Steiger Heren Schouten 2020	45.269,40
WA St 04 Broekpolder pont 2020	27.870,00
WA St 05 Zijldijk pont 2020	25.570,80
WA 07 Brug Veerpolder 2020	67.014,66
SA 0.05 Brug Zuiderstraat 2020	44.930,51
VO 09 Brug Madeliefjespad 2020	63.007,75
WA 22 Brug Schoonoord 2020	28.193,53
WA 29 Brug Broekmolen 2020	61.179,82
Walbeschoeiing 2020	100.029,90
Boekhorstlaan	238.115,64
Bloemenschans - Bomen	83.207,30
VO 18 Brug Kervelhof 2022	19.432,50
Vervangen duikers 2021	8.651,21
Walbeschoeiing 2021	207.013,99
Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving 2022	34.970,00
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid SH	231.280,36
Lichtmasten Spoorpad VH 2022	80.032,50
VO 2022 - Aanleg 2 bruggen park Overbosch	98.056,01
	8.329.450,29

Financiële vaste activa

Kapitaalinbreng GOM	65.000,00
Aandelen Allinander/ Netwerkbedrijf	67.089,98
Aandelen N.V. Bouwfonds Ned. Gem.	2.985,07
Deelname kapitaal B.N.G.	142.183,62
	277.258,67

In 2022 zijn hier geen wijzigingen in gekomen.

Leningen aan overige verbonden partijen
De aandeelhouderslening aan Alliander bedraagt € 3.492.465.

Leningen aan woningbouwcorporaties
Op deze leningen is in 2022 € 1.122.000 afgelost. De restanthoofdsom is € 849.000.

Overige langlopende geldleningen u/g
In 2022 is in totaal voor € 436.000 aan nieuwe startersleningen en voor € 741.000 aan duurzaamheidsleningen verstrekt via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Eveneens is een bedrag van € 713.000, respectievelijk € 223.000 afgelost.
De overige aflossingen ad € 53.000 betreffen leningen aan diverse maatschappelijke instellingen en verenigingen.

Vlottende activa

Voorraden
De voorraden hebben betrekking op de bouwgronden in exploitatie. De waarde hiervan is per balansdatum € 2.461.000 (excl. Voorziening).
Onderstaand treft u de financiële ontwikkeling aan van de voorraad bouwgronden. Voor gedetailleerdere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Project	Voorraad m2 31-12-2022	Boek-waarde 1-1-2022	Kosten 2022	Opbrengst 2022	Boekwaarde voor winst-neming	Winst-neming 2022	Boek-waarde 31-12-2022
Hooghkamer in exploitatie	0	-747	161	-101	-687	0	-687
Bloementuin	20.686	2.942	120	0	3.062	86	3.148
Totaal	20.686	2.195	281	-101	2.375	86	2.461

De gemeentelijke grondexploitatie van Hooghkamer is, als gevolg van voorschriften van het BBV, per 1 januari 2016 gesplitst in een actief deel (gemeentelijke uitgifte) en een kostenverhaal deel (uitgifte door derden, faciliterend deel). De kosten uit de gemeentelijke grondexploitatie zijn grotendeels over de twee delen gesplitst naar rato van opbrengsten. De opbrengsten zijn verdeeld naar waarde van de uitgifte van de gemeente (actief deel) en van derden (kostenverhaal deel).
De boekwaarde van het actieve deel is opgenomen onder de voorraden (in exploitatie genomen bouwgronden). De boekwaarde van het faciliterende deel is, samen met de overige faciliterende projecten, als overlopende activa opgenomen.
De voorziening grondexploitatie Hooghkamer bedraagt € 1.079.000. Deze voorziening is opgenomen aan de passivazijde onder de voorzieningen.

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan één jaar

Het debiteurensaldo betreffende openbare lichamen bedraagt per 31 december 2022 € 10.809.000. Dit betreft voornamelijk de nog te ontvangen compensabele btw. Daarnaast is een bedrag van € 25.570.000 uitgezet bij de Schatkist en is een kasgeldlening van € 5.000.000 verstrekt aan HLTsamen.
Het debiteurensaldo betreffende de overige vorderingen per 31 december 2022 bedraagt in totaal € 341.000. Na aftrek van de voorziening voor dubieuze debiteuren van € 53.000 bedraagt dit saldo € 288.000.

Schatkistbankieren

In december 2013 is de regelgeving omtrent het schatkistbankieren ingegaan. In deze jaarrekening wordt verslag gedaan over de uitvoering van het schatkistbankieren conform artikel 52c van het BBV. Het bedrag dat gemiddeld over een kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden (drempelbedrag) bedraagt € 1.762.000. In onderstaande tabel is aangegeven welke bedragen gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist zijn gehouden.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**521**	**4.453**	**1.268**	**715**
Ruimte onder het drempelbedrag	1.242	-	495	1.047
Overschrijding van het drempelbedrag	-	2.691	-	-

De overschrijding in het 2e kwartaal is veroorzaakt door problemen bij het overboeken van gelden ten tijde van de afwikkeling van de hybride lening naar onze rekening bij de BNG. De lening stond op een rekening van CACEIS in Amsterdam.
Per 31 december 2022 stond € 25.6 mln gestald bij de schatkist.

Overlopende activa

De naar 2023 overlopende activa ad € 7.469.000 betreffen vnl. de nog te ontvangen bijdragen van het Rijk voor de opvang van vluchtelingen, subsidie voor de Noordelijke Randweg en enkele andere projecten, en overige nog te ontvangen of vooruitbetaalde bedragen, waarvoor ten tijde van de opstelling van de jaarrekening nog geen beschikking of factuur was ontvangen of verzonden. Daarnaast is als overlopende activa de boekwaarde van het faciliterend grondbeleid opgenomen (€ 1.286.000).

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	**Beginsaldo 1-1-2022**	**Toevoeging en 2022**	**Ontvangen 2022**	**Eindsaldo 31-12-2022**
				-
Subtotaal Europese overheidslichamen	**-**	**-**	**-**	**-**
Crisis noodopvang Oekraine normbedrag (Min. J. en V.)	-	3.479		3.479
Project Noodopvang Sassenheim tbv Coa	-	98		98
SPUK Tijdelijke onderwijsuitkering ontheemden	-	18		18
Subtotaal het Rijk	**-**	**3.595**	**-**	**3.595**
Bijdragen Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden	1.998		1.982	16
Provinciale subsidie Noordelijke randweg	3.950		2.680	1.270
Bijdragen Ruine van Teylingen	15			15
Bijdragen Koudenhoorn	25			25
Bijdragen Klaas Hennepoelpolder	15			15
Subtotaal overige Nederlandse overheidslichamen	**6.003**	**-**	**4.662**	**1.340**
TOTAAL	6.003	3.595	4.662	4.935

Liquide middelen

Per 31 december 2022 bedroegen de banksaldi als volgt:

Liquide middelen (kas- en banksaldi) x € 1.000	31-12-2022	31-12-2021
BNG NL04BNGH028.51.20.530 (hoofdrekening)	187	356
BNG NL73BNGH028.51.20.549 (gem. belastingen)	62	96
BNG NL51BNGH028.51.20.557 (Publieksservice)	208	50
CACEIS NL07ISAE000.00.01.237	0	33
Kassen domein Publieksservice	7	7
Kas Financiën leefgeld Oekrainers	1	-

PASSIVA

Eigen vermogen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijving	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	61.275.427	4.177.153	6.027.493	0	59.425.087
Overige bestemmingsreserves	21.332.057	6.056.269	2.093.623	766.999	24.527.704
Saldo van baten en lasten	2.523.696	1.508.628	2.523.696	0	1.508.628
	85.131.180	11.742.050	10.644.812	766.999	84.461.419

Algemene reserves

Aan de algemene reserve is - € 4.200.000 toegevoegd en € 6,0 miljoen onttrokken.
In de onderstaande tabel worden de stortingen en onttrekkingen nader gespecificeerd ten opzichte van eerdere besluiten door de raad (begroting).

Stortingen in Algemene reserve:
- Overheveling budgetten naar 2023

In de tweede voortgangsrapportage 2022 is besloten om een aantal budgetten van 2022 over te hevelen naar 2023. Deze zijn in 2022 in de algemene reserve gestort en zijn vervolgens beschikbaar gesteld in 2023 ten laste van de algemene reserve. In het onderstaande overzicht is hier een overzicht van gegeven.

- Resultaat boekjaar 2021

Het resultaat van het boekjaar 2021 (€ 2.523.696) wordt in het jaar van vaststelling van de jaarrekening 2021 gestort in de algemene reserve.

Stortingen in reserves

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijz.	Werkelijk 2022	Saldo	Inc./ Struct
Vrijval verlichiting Spoorpad uit dekkingsreserve openbare verlichting		-820.449	-820.449		i
Overheveling project Teydelijk		-168.000	-168.000		i
Overheveling Visie op verblijfsrecreatie		-30.000	-30.000		i
Overheveling taakmutatie Omgevingswet 2022			-292.938	292.938	i
Totaal programma 1.	**0**	**-1.018.449**	**-1.311.387**	**292.938**	
Overheveling project Kansen voor Warmond		-80.000	-80.000		i
Totaal programma 3.	**0**	**-80.000**	**-80.000**	**0**	
Overheveling taakmutatie uitvoeringskosten klimaatakkoord		-262.070	-262.070		i
Totaal programma 4.		**-262.070**	**-262.070**	**0**	
Regionaal Investeringsfonds St. Antoniuslaan 24A (SH)	-750.000	-30.000		-30.000	i
Totaal programma 5.	**-750.000**	**-30.000**	**0**	**-30.000**	
Overboeking resultaat 2021 tgv alg.reserve			-2.523.696		i
Totaal programma 5.			**-2.523.696**		
Totaal stortingen reserves	**-750.000**	**-1.390.519**	**-4.177.153**	**262.938**	

Onttrekkingen uit reserves

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijz.	Werkelijk 2022	Saldo	Inc./ Struct
Legalisatieonderzoek	20.000	20.000	20.000		i
Handhaving buitengebied	92.000	92.000	92.000		i
Overheveling naar 2022: Omgevingsvisie Teylingen		135.000	58.200	76.800	i
Overheveling naar 2022; Project Teydelijk		168.000		168.000	i
Onttrekking aan algemene reserve voor dekkingsreserve Noordelijke randweg		5.000.000	5.000.000		i
Overheveling taakmutatie Omgevingswet septembercirculaire 2022		-292.938		-292.938	i
Extra onderhoudsbudget herstelwerkzaamheden rijbaan Warmond		450.000		450.000	i
R4022 Voorbereidingskrediet Stationslocatie Voorhout		272.090		272.090	i
Totaal programma 1.	**112.000**	**5.844.152**	**5.170.200**	**673.952**	
Maatschappelijke agenda	15.000	15.000		15.000	i
Sociale kaart	33.000	33.000	52.272	-19.272	i
Kunst in buitenruimte		65.000		65.000	i
Overheveling naar 2022: conform Armoedebeleid		139.000		139.000	i
Overheveling naar 2022: Aanlegsteiger Nagelbrug		30.000		30.000	i
Overheveling naar 2022: Middelen transformatiefonds		30.000		30.000	i
Overheveling naar 2022: Beweegtuinen		75.000		75.000	i
Overheveling naar 2022: Landelijk Actieprogramma Daklozen		50.000	27.218	22.782	i
Overheveling POK wijkteams		165.000		165.000	i
Overheveling 2022: Coronacompensatie		100.000		100.000	i
Overheveling Inburgering statushouders		117.000		117.000	i
Overheveling naar 2022: Inburgering		78.000		78.000	i
Overheveling naar 2022: Bijdrage aan historische verenigingen		12.500		12.500	i
Overheveling naar 2022: Koploperstraject clientondersteuning		25.000	25.000	0	i
Incidentele kosen sociale kaart		57.050		57.050	i
Beweegtuinen		-75.000		-75.000	i
Totaal programma 2.	**48.000**	**916.550**	**104.490**	**812.060**	
Incidentele ambities uit de algemene reserve	30.000	30.000		30.000	i
Uitvoeringsprogramma Centrumvisie	196.000	196.000	106.000	90.000	i
Overhevelingen Vb-krediet uitvoeringsprogramma Centrumvisie		496.000	52.930	443.070	i
Overheveling Kansen voor Warmond		40.000		40.000	i
Overheveling Ruïne van Teylingen		20.000	20.000	0	i
Overheveling Toezeggingen bijdragen		20.000	7.500	12.500	i
Totaal programma 3.	**226.000**	**802.000**	**186.430**	**615.570**	
Overhevelingen 2022 duurzaamheid		50.000	50.000		i
Overheveling naar 2022 Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit		26.000	16.373	9.627	i
Totaal programma 4.	**0**	**76.000**	**66.373**	**9.627**	
Implementatie Datagedreven sturing	208.000	208.000	0	208.000	i
Totaal programma 5. Betuur en ondersteuning	**208.000**	**208.000**	**0**	**208.000**	
Onttrekking vanuit de algemene reserve t.b.v. duurzaamheidsleningen			500.000	-500.000	i
Totaal algemene middelen	**0**	**0**	**500.000**	**-500.000**	
Totaal onttrekkingen uit reserves	**594.000**	**7.846.702**	**6.027.493**	**1.819.209**	

Saldo toevoegingen en onttrekkingen	**-156.000**	**6.456.183**	**1.850.339**	**2.082.147**	

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijving	Boekwaarde 31-12-2022
Reserve bodemsanering	413.350	0	0	0	413.350
Reserve sociale woningbouw	742.169	0	0	0	742.169
Reserve startersleningen (nog te storten)	186.688	0	49.213	0	137.475
Reserve startersleningen (SVn)	5.405.183	49.213	0	0	5.454.396
Reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten)	1.930	500.000	492.055	0	9.875
Reserve duurzaamheidsleningen (SVn)	1.196.318	492.055	0	0	1.688.373
Reserve grondexploitatie	12.588	0	0	0	12.588
Reserve investeringsstrategie Holland Rijnland	866.661	0	731.905	0	134.756
Reserve kunst in de buitenruimte	105.000	15.000	0	0	120.000
Reserve IZA-gelden	48.355	0	0	0	48.355
Reserve openbare verlichting	1.020.449	0	820.449	0	200.000
Dekkingsreserve nieuwbouw gemeentehuis Sassenheim	1.481.747	0	0	147.733	1.334.014
Dekkingsreserve park Rusthoff	651.357	0	0	59.081	592.276
Dekkingsreserve sportcomplex Rode Molenpolder	2.454.741	0	0	175.008	2.279.732
Dekkingsreserve Sportcomplex Vijfmeweg	348.434	0	0	20.464	327.969
Dekkingsreserve sportcomplex Wasbeek, korfbal	749.825	0	0	44.039	705.785
Dekkingsres. sport- en recreatiecomplex Wasbeek	266.584	0	0	26.176	240.408
Dekkingsreserve sporthal Voorhout	193.347	0	0	8.780	184.567
Dekkingsreserve sporthal De Korf	1.330.953	0	0	88.923	1.242.030
Dekkingsreserve jongerencentrum Voorhout	832.054	0	0	34.923	797.131
Dekkingsreserve jongerencentrum Sassenheim	469.624	0	0	26.056	443.568
Dekkingsreserve sociaal cultureel centrum 't Onderdak	1.809.167	0	0	100.389	1.708.778
Dekkingsreserve Scojesa	109.927	0	0	5.786	104.142
Dekkingsreserve Tjarda	110.396	0	0	6.133	104.263
Dekkingsreserve brandweergarage Warmond	525.210	0	0	23.508	501.702
Dekkingsreserve kinderboerderij Klaprooshof	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve saldo Ondernemersfonds	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve uitvoeringsplannen Centrumvisie	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Verlichting Spoorpad	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Noordelijke Randweg	0	5.000.000	0	0	5.000.000
	21.332.057	**6.056.269**	**2.093.623**	**766.999**	**24.527.704**

Reserve Bodemsanering
Deze reserve is bestemd voor de dekking van het gemeentelijke aandeel in de kosten van bodemsaneringen. Het saldo bedraagt ultimo 2022 € 413.350. in 2022 hebben geen stortingen en onttrekkingen plaats gevonden.

Reserve sociale woningbouw
In de 1e voortgangsrapportage 2016 is besloten om een reserve Sociale Woningbouw te vormen.
De reserve wordt gevoed met inkomsten sociale woningbouw uit de anterieure overeenkomsten die tussen gemeenten en projectontwikkelaars en andere grondeigenaren worden gesloten. Deze gelden worden ingezet om elders in de gemeente sociale woningbouw te realiseren. Over de reserve wordt beschikt na toestemming van de raad.

Reserve Startersleningen (nog te storten)
Deze reserve betreft het saldo dat nog niet is gestort in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor startersleningen. De raad heeft besloten om dit kapitaal vrij te maken voor dit doel. In 2022 is een gedeelte hiervan onttrokken (€ 49.213) en gestort in de reserve startersleningen in het bezit van het SVn.

Reserve Startersleningen (SVn)
De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het Gemeentelijk revolving fund voor startersleningen. Vanuit deze stichting worden startersleningen verstrekt met een maximum van € 50.000 aan de inwoners van Teylingen. Elke starterslening wordt afgelost, zodat de gemeente uit de terug te ontvangen aflossing en rente weer nieuwe startersleningen kan verstrekken.
In 2022 is per saldo € 49.213 in het fonds gestort. Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2021 € 5.454.396.

Reserve Duurzaamheidsleningen (nog te storten)
In de reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten) worden de bedragen gestort waartoe de raad heeft besloten om vrij te maken voor duurzaamheidsleningen bij de SVn.

In 2022 heeft de raad besloten om extra geld beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. Deze onttrekking heeft plaats gevonden in 2022 tegelijkertijd met de storting in het SVn.

Reserve Duurzaamheidsleningen (SVn)
Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het gemeentelijk revolving fund voor duurzaamheidsleningen. In 2022 is aan de reserve onttrokken € 492.055. Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2022 € 1.688..373 .

Reserve grondexploitatie
Deze reserve wordt gevoed uit de winsten op grondexploitaties en is bedoeld om verliezen uit andere complexen op te vangen. Het saldo ultimo 2022 is € 12.558.

Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland
Deze reserve is gevormd om aan de financiële verplichting van de investeringsstrategie Holland Rijnland te voldoen. Jaarlijks wordt € 731.905 betaald. De verplichting vanaf 2022 t/m 2024 bedraagt € 2.195.715. De reserve moet worden gevoed door opbrengsten uit incidentele verkopen van gemeentelijke eigendommen en grondexploitaties. De stand van de reserve ultimo 2022 bedraagt € 134.756. In de paragraaf grondbeleid is meer informatie opgenomen over de toereikendheid van de reserve.

Reserve kunst in de huitenruimte
Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel 'kunst in de buitenruimte' aangenomen. Besloten is met ingang van 2017 jaarlijks € 30.000,- te reserveren voor de aankoop van kunst. Vanaf de begroting 2021 is dit bedrag verlaagd naar jaarlijks € 15.000. Op het moment dat een kunstwerk wordt aangeschaft (richtbedrag € 80.000,-) wordt dit ten laste van deze reserve gebracht. Het saldo van de reserve ultimo 2022 bedraagt € 120.000,-.

Reserve IZA gelden
Als gevolg van de liquidatie van de voormalige gemeenschappelijke regeling IZA (ziektekostenverzekering) heeft de gemeente Teylingen € 300.000 ontvangen. Met dit bedrag is de reserve IZA gevormd. In overleg met vertegenwoordigers van het personeel is besloten het bedrag gedurende zes jaar te besteden aan gezondheidsbeleid om daarmee duurzame inzetbaarheid van medewerkers te bewerkstelligen. In 2022 zijn hier in HLT verband geen uitgaven aan gedaan.

Reserve Openbare verlichting
Deze reserve is gevormd voor het vervangen van de openbare verlichting door ledverlichting. Het saldo ultimo 2022 is € 200.000. In 2022 is een bedrag van € 820.449 onttrokken.

Dekkingsreserves
De standen van de diverse dekkingsreserves zijn gekoppeld aan de boekwaarde van de investeringen die in het verleden zijn gedaan. De verminderingen zijn gekoppeld aan de afschrijvingen van het materieel vast actief. In de dekkingsreserve voor de Noordelijke randweg heeft een storting plaatsgevonden van € 5.000.000.

Nog te bestemmen resultaat 2022

Het nog te bestemmen resultaat na reservemutaties bedraagt over 2022 € 1.508.628.
Hieronder een overzicht van de vorige saldi:

2021:	€ 2.523.696
2020:	€ 553.565
2019:	€ - 487.418
2018:	€ 1.851.657
2017:	€ 1.409.849
2016:	€ 1.590.876
2015:	€ 573.693

Voorzieningen

Omschrijving voorziening	Boekwaarde 1-1-2022	Stortingen	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2022
Egalisatievoorzieningen					
Voorzieningen groot onderhoud gem. gebouwen	2.559.934	450.000	155.642	0	2.854.292
Voorziening Onderhoud tunnels/viaducten/bruggen	444.163	682.580	326.199	0	800.544
	3.004.097	1.132.580	481.841	0	3.654.836
Van derden verkregen midd. die specifiek besteed moeten worden					
Voorziening egalisatie afval	494.420	0	0	494.420	0
Voorziening vervangings investeringen riolering	4.654.666	1.009.063	590.549	0	5.073.180
Voorziening parkeerfonds	42.000	0	0	0	42.000
Voorziening Riolering Kievits park	-395.000	0	0	0	-395.000
	4.796.086	1.009.063	590.549	494.420	4.720.180
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's					
Voorziening pensioenfonds (ex-)wethouders	2.924.498	0	113.641	59.847	2.751.010
	2.924.498	0	113.641	59.847	2.751.010
Voorziening grondexploitatie					
Voorziening grondexploitatie Hooghkamer	935.824	143.673	0	0	1.079.497
Voorziening overige facilitaire projecten	0	126.657	0	0	126.657
	935.824	270.330	0	0	1.206.154
	11.660.505	2.411.973	1.186.031	554.267	12.332.180

Egalisatievoorzieningen

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

Op basis van een meerjarenonderhoudsplanning wordt jaarlijks een gemiddeld bedrag in deze voorziening gestopt en wordt er onderhoud gepleegd. Wij gaan uit van de norm 'efficiënt doelmatige instandhouding'. Voor gebouwen die op de nominatie staan te worden afgestoten, wordt uitgegaan van de norm 'functionele instandhouding'. Ten laste van de exploitatie is in 2022 € 504.307 gestort en is er voor een bedrag van € 155.642 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het saldo van deze voorziening bedraagt per ultimo 2022 € 2.908.599.

Voorziening onderhoud tunnels/viaducten/bruggen

Op 6 juni 2019 heeft de raad besloten om een voorziening civiele kunstwerken (tunnels/viaducten/bruggen) in te stellen op basis van het beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023. In 2022 is in de voorziening € 682.580 gestort. Het saldo bedraagt ultimo 2022 € 800.544.

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Voorziening egalisatie afval

De gemeente heeft een inzamelplicht bij elk perceel waar huishoudelijke afvalstoffen worden geproduceerd. De burger betaalt hiervoor een afvalstoffenheffing. Het geheel van de uitgaven en inkomsten vormt samen met de egalisatievoorziening afval een gesloten systeem, waarvoor een maximale kostendekking van 100% geldt. In 2022 is de voorziening vrijgevallen.

Voorziening vervangingsinvesteringen Riolering

Toevoeging vindt ten laste van de exploitatie plaats op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (GRP). In de raad van 29 april 2013 is een nieuw plan vastgesteld voor de periode 2013-2017. De storting is in 2022 bepaald op € 1.009.063. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2022 € 5.073.180.

Voorziening Parkeerfonds

In het parkeerfonds worden de bijdragen van ondernemers, die verplicht zijn bij uitbreiding van hun onderneming een financiële bijdrage in te leveren aan parkeerfaciliteiten. De gemeente is verplicht voor de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zorg te dragen.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenfonds ex-wethouders

Deze voorziening is ingesteld om de lasten van gepensioneerde wethouders te kunnen betalen. Toevoeging vindt plaats aan de hand van het salaris zolang de wethouders nog in dienst zijn. De toevoeging aan de voorziening wordt berekend op basis van het op de pensioendatum noodzakelijke doelvermogen. Onttrekking vindt plaats als de ex-wethouders recht op de uitkering krijgen of als deze hun premie naar een pensioenfonds willen overhevelen. De aanwending over 2022 bedraagt € 113.641. De vrijval bedraagt € 59.847. Het saldo van deze voorziening bedraagt ultimo 2021 € 2.751.010.

Voorziening grondexploitatie

De voorziening grondexploitatie Hooghkamer bedraagt ultimo 2022 € 1.079.497. De voorziening overige facilitaire projecten grondexploitatie bedraagt € 126.657.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Deze schulden bestaan uit langlopende leningen van banken. De aflossingen bedragen € 3.448.000. Het totaal van de restantschulden van de opgenomen leningen bedraagt per 31 december 2022 € 49.923.000.

Leningnr. extern	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldleningen	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar
1	2	5	6	7	8	9	10	11
Geldleningen								
BNG 5086	907.560,43	2024	5,000%	108.907,20		4.838,66	36.302,42	72.604,78
BNG 6153	907.560,43	2024	5,050%	108.907,20		5.344,11	36.302,42	72.604,78
BNG 6690	1.361.340,65	2025	5,100%	217.814,42		8.780,31	54.453,63	163.360,79
BNG 6526	453.780,22	2025	5,150%	72.604,81		3.191,08	18.151,21	54.453,60
BNG 5968	453.780,22	2025	5,190%	72.604,81		3.453,31	18.151,21	54.453,60
BNG 5272	1.815.120,86	2026	5,280%	363.024,26		15.953,81	72.604,83	290.419,43
BNG 92840	4.537.802,16	2026	5,660%	907.560,36		44.950,44	181.512,09	726.048,27
BNG 96469	4.500.000,00	2028	4,655%	1.260.000,00		50.710,17	180.000,00	1.080.000,00
NWB 10023635	2.000.000,00	2030	3,779%	720.000,00		24.500,34	80.000,00	640.000,00
BNG 94027	3.176.461,51	2031	0,150%	1.058.820,51		1.586,49	105.882,05	952.938,46
BNG 94768	612.603,25	2028	5,470%	171.528,91		8.045,93	24.504,13	147.024,78
NWB 10012317 ann	1.643.737,15	2033	3,230%	853.754,69		25.821,33	59.375,51	794.379,18
NWB 10012260 ann	1.343.629,61	2032	3,220%	654.014,00		19.270,66	654.014,00	0,00
NWB 10012261 ann	851.631,11	2032	3,220%	402.023,22		11.845,70	402.023,22	0,00
BNG 102509	5.000.000,00	2032	4,333%	2.200.000,00		87.087,36	200.000,00	2.000.000,00
NWB 10024982	5.000.000,00	2032	4,420%	2.200.000,00		90.821,92	200.000,00	2.000.000,00
NWB 10030953	10.000.000,00	2026	-0,401%	10.000.000,00		-40.100,00	0,00	10.000.000,00
NWB 10030954	16.000.000,00	2041	0,205%	16.000.000,00		31.658,74	800.000,00	15.200.000,00
BNG	13.000.000,00	2061	0,445%	13.000.000,00		57.754,90	325.000,00	12.675.000,00
Totaal langlopende leningen				50.371.564,39	0,00	455.515,27	3.448.276,72	46.923.287,67

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden worden onderscheiden in kasgeldleningen en overige schulden. Teylingen had per eind 2022 geen kasgeldleningen. De 'overige schulden' bedragen per 31 december 2022 € 4.008.000 (eind 2021 € 3.030.000).

Overlopende passiva

De overlopende passiva bedragen per 31 december 2022 in totaal € 9.228.000 (eind 2021 € 8.275.000).
Ze bestaan uit vooruitontvangen bedragen van het Rijk (€ 2.012.000, vooruitontvangen bedragen van de provincie € 1.964.000 en diverse nog te betalen bedragen, waarvoor nog geen factuur is ontvangen (€ 5.252.000).

Overlopende passiva artikel 49b BBV

Bedragen € x 1.000

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	Beginsaldo 1-1-2022	Ontvangen 2022	Vrijgevallen 2022	Eindsaldo 31-12-2022
				-
Subtotaal Europese overheidslichamen	-	-	-	-
SPUK Project Teydelijk 2020-2022	-		-273.000	273.000
Circulaire Ambachtscentra Ministerie Infrastr. en Waterst.	31.672	-	31.672	-
Subsidie Duurzaamheid 2021	25.824		-	25.824
SPUK Sportakkoord	45.142		23.784	21.358
SPUK Sport 2021	383.956	-		383.956
SPUK Sport 2022	-	446.665	-	446.665
SPUK Corona Toegangsbewijs 2021	26.463	-	-	26.463
SPUK Cliëntenondersteuning 2022	-	50.000	-	50.000
SPUK STIWA	-	21.211	-	21.211
SUVIS De Achtbaan	180.361	47.299	180.361	47.299
BBZ 2021 SISA G4A (75% baten af te dragen aan Rijk)	-	37.338	-	37.338
SPUK Aanpak energiearmoede C55 restant	-	230.863	-	230.863
SPUK Kinderopvangtoeslag Sisa B2 restant geld 2021	-	19.364	-	19.364
SPUK Nationaal Programma Onderwijs SISA D14 restant 2	-	200.397	-	200.397
SPUK Inburgering G10 2022	-	76.909	-	76.909
Stimuleringsregeling Duurzame Energietransitie	-	10.424	-	10.424
Uitkering Onderwijsroute 2022	-	32.438	-	32.438
2021 Tozo bedrijfskapitaal (terug te betalen Rijk)	-	7.579	-	7.579
Stimulering Verkeersmaatregelen 2020-2021	100.946	-	-	100.946
				-
Subtotaal het Rijk	**794.365**	**1.180.487**	**-37.183**	**2.012.035**
Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg	-	1.141.973	-	1.141.973
Bloementuin	60.000	60.000	-	120.000
Hooghkamer Fase 3	117.000	117.000	-	234.000
Rotonde N444-NRW	250.000	-	250.000	-
Restant MKB deal 2022	-	53.541	-	53.541
Subsidie A. Verkleijstr. deel 2 PZH-2022-811836001	-	100.000	-	100.000
Programma Dak en thuislozen	-	90.872	-	90.872
Planstudiefase HOV Teylingen	531.746		531.746	-
Inburgering statushouders	-	223.172		223.172
Subtotaal overige Nederlandse overheidslichamen	**958.746**	**1.786.558**	**781.746**	**1.963.558**
TOTAAL	**1.753.111**	**2.967.045**	**744.563**	**3.975.593**

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

(Bedragen x € 1.000)				
Naam Leverancier	**Aard dienstverleing**	**Jaarlijke contract-waarde**	**Totaal restant verplichting**	**Looptijd contract t/m**
Holland Rijnland	Regionaal Investeringsfonds	732	1464	2024

Bijdrage Investeringsfonds Holland Rijnland

Wegens een overeenkomst met het Investeringsfonds Holland Rijnland is de gemeente t/m het jaar 2024 een jaarlijkse bijdrage verschuldigd van € 732.000.

Waarborgen en garanties

Buiten de balanstelling is het bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke personen en rechtspersonen opgenomen. Het totaalbedrag aan verstrekte waarborgen bedraagt € 54.649.000.
In 2021 zijn ten laste van de gemeente geen betalingen gedaan uit hoofde van de garantstellingen.

Overzicht gewaarborgde geldleningen 2022 (x 1.000)

	Restantbedrag geldlening per 01-01-2022		Bedrag nieuw gewaarborgde geldleningen 2022	Bedrag aflossingen 2022	Restantbedrag geldlening per 31-12-2022	
	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd	Totaal	Totaal	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
Direct gegarandeerde leningen	2.051	2.051		-127	1.924	1.924
Gemeente garantie	1.405	673		-219	1.186	545
Deelname Waarborgf. Soc. Woningb.	166.688	61.236		-406	166.282	61.033
Totaal gewaarborgde geldleningen	170.145	63.960	0	-753	169.392	63.502

De Greenport Ontwikkelings-Maatschappij beschikt over kredietfaciliteiten voor in totaal € 35 mln. Deze worden gegarandeerd door de deelnemende gemeenten. Het aandeel van Teylingen bedraagt **€ 7 mln (20%).**

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste) toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp
In deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten met betrekking tot de jeugdhulp (uit hoofde van Jeugdwet) opgenomen. Dit betreft grotendeels zorgkosten die door zorgaanbieders bij de gemeente in rekening zijn gebracht (via Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland). Volgens de Jeugdwet dient voor iedere jeugdige die zorg nodig heeft er één individuele gemeente verantwoordelijk te zijn voor het leveren van deze zorg. Om te bepalen welke gemeente dit is, is het zogeheten woonplaatsbeginsel van toepassing.
In verband hiermee bestaat er in de jaarrekening 2022 een onzekerheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders. De jeugdzorginstellingen hebben tot vijf jaar na afronding van de behandeling het recht om declaraties in te dienen. De financiële omvang hiervan is naar verwachting beperkt.
Bovenstaande impliceert twee onzekerheden voor de jaarrekening 2022.
Enerzijds kan het zo zijn dat in de werkelijke lasten nu lasten zijn inbegrepen voor jeugdigen die in onze gemeente verblijven, maar waarvoor de gezagsdrager eigenlijk woonachtig is in een andere gemeente. In dat geval had eigenlijk nog een vordering op een andere gemeente in de jaarrekening 2021 moeten zijn verantwoord.
Anderzijds kan het zo zijn dat zorgaanbieders aan andere gemeenten kosten in rekening hebben gebracht voor jeugdigen die in die gemeente verblijven, maar waarvan de gezagsdrager woonachtig is in onze gemeente. In dat geval is het mogelijk dat deze gemeente(n) nog een factuur aan onze gemeente zullen versturen.

3.5 Toelichting op de programma's

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2022 en de rekening 2022 toegelicht. Conform het BBV, artikel 21, treft u een overzicht met de belangrijkste verschillen aan.

1. Prettig wonen voor iedereen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-1.835	-1.179	656
Totaal Gebiedsontwikkeling	**-1.835**	**-1.179**	**656**
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.279	-3.262	17
Totaal Openbare ruimte	**-3.279**	**-3.262**	**17**
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	-2.331	-2.199	132
Openbare orde en veiligheid	-1.226	-1.073	153
Totaal Veiligheid	**-3.557**	**-3.272**	**285**
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	-4.439	-4.334	105
Parkeren	-261	-275	-14
Recreatieve havens	-340	-435	-95
Totaal Mobiliteit	**-5.040**	**-5.044**	**-4**
Wonen			
Wonen en bouwen	-1.421	-1.316	105
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-5.809	-1.930	3.879
Totaal Wonen	**-7.230**	**-3.246**	**3.984**
Totaal lasten	**-20.941**	**-16.003**	**4.938**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	515	267	-248
Totaal Gebiedsontwikkeling	**515**	**267**	**-248**
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	66	64	-2
Totaal Openbare ruimte	**66**	**64**	**-2**
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	-13	-89	-76
Openbare orde en veiligheid	57	10	-47
Totaal Veiligheid	**44**	**-79**	**-123**
Mobiliteit			

Verkeer en vervoer	155	156	1
Recreatieve havens	97	85	-12
Parkeren	5	12	7
Totaal Mobiliteit	**257**	**253**	**-4**
Wonen			
Wonen en bouwen	783	554	-229
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.241	1968	-5.273
Totaal Wonen	**8.024**	**2.522**	**-5.502**
Totaal baten	**8.906**	**3.027**	**-5.879**
Saldo voor resultaatbestemming	**-12.035**	**-12.975**	**-940**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	-7949	-7353	596
Onttrekkingen reserves	8.044	7.346	-698
Totaal reserves	**95**	**-6**	**-101**
Saldo na resultaatbestemming	**-11.940**	**-12.983**	**-1.043**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	656		Voor een aantal facilitaire projecten is een verliesvoorziening getroffen. Vooraf wordt bij ieder uitvoerend facilitair project een plankostenscan opgesteld op basis waarvan een anterieure overeenkomst wordt opgesteld. Voor een aantal facilitaire projecten is gebleken dat de gemaakte kosten (interne uren)achteraf meer zijn. Dit kan niet meer worden verhaald op de opdrachtgever.	-126
			Lagere uitgaven budget planvorming doordat er meer uren zijn toegerekend dan vooraf werd verwacht.	55
			Het project van de omgevingsvisie is nog niet volledig afgerond in 2022. Onder de overhevelingen is het restant budget opgenomen om over te hevelen naar 2023.	72

			De Wkb treedt naar verwachting per 1 januari 2023 gefaseerd in werking. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Voor de inwerkingtreding en de noodzakelijke werkzaamheden ontvangen gemeenten een bijdrage tot en met 2026. De gelden worden opgenomen als een taakmutatie en worden overgeheveld naar 2023.	48
			Voor de stationslocatie Voorhout is een voorbereidingsbudget toegekend door de Raad. Dit budget is nog niet volledig uitgegeven eind 2022. Onder de overhevelingen is het restant budget opgenomen om over te hevelen naar 2023.	272
			Onder de lasten zijn de uitgaven opgenomen van diverse facilitaire projecten. Deze moeten in combinatie worden gezien met de baten. Onder de baten zijn de inkomsten en de balansboeking opgenomen waarbij de uitgaven van de facilitaire projecten naar de balans worden geboekt als nog te ontvangen uitgaven facilitaire projecten. De uitgaven worden daar geboekt totdat ze verhaald kunnen worden op de planontwikkelaars.	327
			Overige afwijkingen	8
Totaal Gebiedsontwikkeling	**656**			**656**
Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	17		De kosten voor straatreiniging hadden verantwoord moeten worden bij het taakveld 'verkeer en vervoer' daar is ook een restant budget van € 108.952.	-125
			Er zijn lagere uitgaven geweest voor het onderhoud van groen zowel in de aanschaf als in de bijdrage aan HLTsamen.	42
			Bij de 2de voortgangsrapportage is € 110.000 extra budget aangevraagd voor onderhoud van bermen, baggerwerkzaamheden en oevers. Dit budget had toegekend moeten worden aan het taakveld 'Recreatieve havens' daar is een overschrijding zichtbaar van € 95.000.	110
			Overige afwijkingen	-10
Totaal Openbare ruimte	**17**			**17**
Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	132		Vergoeding vanuit Veiligheidsregio voor eigen uren voor de corona	81

			toegangsbewijzen, hier staat bij de baten een overschrijding van € 81.000 tegenover.	
			Minder brandkranen geplaatst dan vooraf ingeschat. Daarnaast ook minder onderhoudskosten voor de brandkranen.	21
			In de begroting is rekening gehouden met kapitaallasten voor de verbouwing van de brandweerkazerne in Sassenheim. Deze kapitaallasten worden betaald via de bijdrage aan de Veiligheidsregio.	17
			Overige afwijkingen	-8
Openbare orde en veiligheid	153		Lagere bijdrage HLTsamen voor de Handhaving BOA's.	53
			Lagere bijdrage HLTsamen overige taakvelden.	21
			Minder ingehuurd personeel voor handhaving BOA's.	35
			Lagere uitgaven openbare orde en veiligheid, zoals toezicht op diverse locaties in de gemeente.	57
			Overige afwijkingen	-13
Totaal Veiligheid	**285**			**285**
Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	105		Lagere bijdrage HLTsamen voor Wegen.	30
			Hogere kosten voor elektriciteit, in de 2de voortgangsrapportage is een extra budget van € 130.000 aangevraagd om aan te sluiten op de kosten die in 2021 zijn gemaakt. Daarbij was nog geen rekening gehouden met de gestegen prijzen.	-95
			Lagere kosten voor onderhoud van openbare verlichting.	43
			Lagere kosten voor straatreiniging, een deel van de kosten € 124.947) zijn op taak 'Openbaar groen en (openlucht) recreatie' verantwoord.	108
			Er is minder gebruik gemaakt van externe bureaus voor adviezen en inhuur van personeel.	53
			In de begroting is geen rekening gehouden met eventuele schades waarvoor de gemeente aansprakelijk wordt gesteld of kosten die niet verhaald kunnen worden bij de veroorzaker.	-15
			Overige afwijkingen	-19
Parkeren	**-14**		Overige afwijkingen	**-14**

Recreatieve havens		-95	Bij de 2de voortgangsrapportage is € 110.000 extra budget aangevraagd voor onderhoud van bermen, baggerwerkzaamheden en oevers. Dit budget is toegevoegd bij het taakveld 'Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Daar is een onderschrijding zichtbaar.	-96
			Overige afwijkingen	1
Totaal Mobiliteit	**-4**			**-4**
Wonen				
Wonen en bouwen	105		Lagere bijdrage HLTsamen Implementatie Omgevingswet.	80
			Overige afwijkingen	25
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.879		In de primaire begroting stond een positief resultaat opgenomen voor het project Langeveld. Het project is nog niet gestart en inmiddels is ook bekend dat het project geen positief resultaat heeft. Dit is ook meegenomen in de toelichting op de balans onder reserves. In de begroting is dit bedrag voor het project Langeveld meegenomen als te storten in het RIF.	-1.431
			Vrijval voorziening Bloementuin door een beter resultaat uit de aanbesteding van de verkoop van grond., Zie voor verdere toelichting Paragraaf Grondbeleid.	95
			Verhoging voorziening Hooghkamer door lagere inkomsten uit exploitatiebijdragen van derden door een beter resultaat op het gehele exploitatieplan, zie voor verdere toelichting Paragraaf Grondbeleid.	-144
			De uitgaven en inkomsten van lopende grondexploitaties worden geboekt naar de balans. Dit zijn lange termijn projecten over meerdere projecten. In de exploitatie vinden alleen tussentijdse winstnemingen en verliesvoorzieningen plaats. Zie toelichting onder de lasten van Taakveld Grondexploitaties Per saldo 0.	5.359
Totaal Wonen	**3.984**			**3.984**
Totaal lasten	**4.938**			**4.938**

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening		-248	Lagere inkomsten ten opzichte van de begroting omdat de reclameborden langs de A44 niet zijn gerealiseerd.	-48
			Zie toelichting lasten facilitaire projecten. Per saldo 0.	-327
			Op een aantal facilitaire projecten is een positief resultaat gerealiseerd.	126

			Overige afwijkingen	1
Totaal Gebiedsontwikkeling		**-248**		**-248**
Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-2	Lagere haven- en kadegelden bij Koudenhoorn.	-13
			Hogere inkomsten door de Zijlpont bij Warmond.	15
			Overige afwijkingen	-4
Totaal Openbare ruimte		**-2**		**-2**
Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer		-76	Bij de lasten is een inkomst opgenomen van € 81.000, dit voordeel valt weg tegen de overschrijding die zich hier voordoet.	-81
			Overige afwijkingen	5
Openbare orde en veiligheid		-47	Lagere leges inkomsten voor de APV vergunningen.	-47
Totaal Veiligheid		**-123**		**-123**
Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	1		Overige afwijkingen	1
Recreatieve havens		-12	Lagere verhuur opbrengsten van onder andere havens.	-12
Parkeren	7		Hogere leges opbrengsten (APV parkeren)	7
Totaal Mobiliteit		**-4**		**-4**
Wonen				
Wonen en bouwen		-229	In 2021 is een SPUK uitkering ontvangen voor woningen voor spoedzoekers. Dit bedrag is onterecht via het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve in plaats van de balans als nog te betalen. In de jaarrekening 2022 is dit gecorrigeerd en als nog toegevoegd aan de balans en zijn deze als negatieve inkomsten opgenomen onder dit taakveld.	-273
			Hogere inkomsten uit bouwleges.	44
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		-5.273	Winstneming op Bloementuin door hogere inkomsten uit de verkoop van grond. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf Grondbeleid.	86
			De uitgaven en inkomsten van lopende grondexploitaties worden geboekt naar de balans. Dit zijn lange termijn projecten over meerdere projecten. In de exploitatie vinden alleen tussentijdse winstnemingen en verliesvoorzieningen plaats. Zie toelichting onder de lasten van Taakveld Grondexploitaties Per saldo 0.	-5.359
Totaal Wonen		**-5.502**		**-5.502**
Totaal baten		**-5.879**		**-5.879**
Saldo voor resultaatbestemming		**-940**		**-940**

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves	596		Terrein Langeveld, in de begroting 2022 was rekening gehouden met een opbrengst vanuit Terrein Langeveld (1.431.000). Via deze reservemutatie zou deze opbrengst gestort worden in het regionale investeringsfonds. Inmiddels is met de raad besproken (2 feb. 2023) dat deze inkomsten niet meer gegeneerd zullen worden.	1.431
			Reserve duurzaamheids- en startersleningen, dit betreft de storting van dit bedrag in de R/C positie van de SvN. Dit bedrag was wel al gereserveerd voor deze storting.	-541
			Betreft de overheveling van de taakmutatie van de invoering omgevingswet naar 2023. Deze was begroot onder de lasten, dus per saldo neutraal, 0.	-293
Totaal	**596**			**596**
Onttrekkingen reserves		-698	Betreft de overheveling van de taakmutatie van de invoering omgevingswet naar 2023. Deze was begroot onder de lasten, dus per saldo neutraal, 0	293
			Reserve duurzaamheids- en startersleningen, dit betreft de storting van dit bedrag in de R/C positie van de SvN. Dit bedrag was wel al gereserveerd voor deze storting. Zie ook tegenboeking programma	41
			Voorbereidingskrediet Stationslokatie wordt overgeheveld naar 2023.	-272
			Bij de jaarrekening 2021 was gepland om een bedrag van €303.000 over te hevelen naar 2022. Van deze overhevelingen is een bedrag van € 58.200 daadwerkelijk uitgegeven. Als er geen uitgaven worden gedaan voor de overheveling wordt dit ook niet onttrokken aan de reserve. Het verschil is hiernaast gepresenteerd.	-245
			Herstelwerkzaamheden Warmond, deze werkzaamheden zijn niet ten laste gebracht van de algemene reserve.	-450
			Centrumvisie Teylingen, voor een aantal investeringen was gepland om in 2022 te gaan afschrijven.	-65
Totaal onttrekkingen		**-698**		**-698**
Totaal reserves		**-101**		**-101**
Saldo na resultaatbestemming		-1.042		-1.042

-1.042

2. Energiek en sociaal Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Gezondheid & vitaliteit			
Sportaccommodaties	-2.306	-2.391	-85
Sportbeleid en activering	-388	-390	-2
Volksgezondheid	-2.447	-2.543	-96
Totaal Gezondheid & vitaliteit	**-5.141**	**-5.324**	**-183**
Kunst en Cultuur			
Media	-823	-825	-2
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-618	-541	77
Musea	-53	-57	-4
Cultureel erfgoed	-272	-258	14
Totaal Kunst en Cultuur	**-1.766**	**-1.681**	**85**
Onderwijs			
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.556	-1.533	23
Onderwijshuisvesting	-1.918	-2.076	-158
Openbaar basisonderwijs	-231	-243	-12
Totaal Onderwijs	**-3.705**	**-3.852**	**-147**
Sociaal domein			
Inkomensregelingen	-10.240	-9.381	859
Samenkracht en burgerparticipatie	-5.413	-5.142	271
Wijkteams	-2.894	-2.685	209
Arbeidsparticipatie	-519	-563	-44
Maatwerkdienstverlening 18+	-6.993	-7.078	-85
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-473	-476	-3
Maatwerkdienstverlening 18-	-7.884	-7.710	174
Begeleide participatie	-2.786	-2.791	-5
Geëscaleerde zorg 18-	-683	-682	1
Geëscaleerde zorg 18+	-29	-28	1
Totaal Sociaal domein	**-37.914**	**-36.536**	**1.378**
Totaal lasten	**-48.526**	**-47.393**	**1.133**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Gezondheid & vitaliteit			

Sportaccommodaties	212	304	92
Volksgezondheid	25	101	76
Sportbeleid en activering	38	82	44
Totaal Gezondheid & vitaliteit	**275**	**487**	**212**
Kunst en Cultuur			
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	204	212	8
Media	25	25	
Musea	138	138	
Cultureel erfgoed	36	59	23
Totaal Kunst en Cultuur	**403**	**434**	**31**
Onderwijs			
Openbaar basisonderwijs	2	0	-2
Onderwijshuisvesting	14	25	11
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	705	517	-188
Totaal Onderwijs	**721**	**542**	**-179**
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	1.295	3678	2.383
Inkomensregelingen	6.009	5667	-342
Wijkteams	30	57	27
Totaal Sociaal domein	**7.334**	**9.402**	**2.068**
Totaal baten	**8.733**	**10.865**	**2.132**
Saldo voor resultaatbestemming	**-39.795**	**-36.530**	**3.265**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	-15	-15	0
Onttrekkingen reserves	1.453	641	-812
Totaal reserves	**1.438**	**626**	**-812**
Saldo na resultaatbestemming	**-38.355**	**-35.903**	**2.452**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties		-85	De budgetten van de exploitatievergoeding van de binnensportaccommodaties van het STIWA zijn onvoldoende geïndexeerd. Hierdoor vallen de kosten hoger uit. In de begroting 2023 is een bedrag gereserveerd voor het opvangen van de prijsinflatie.	-65
			Overige afwijkingen	-20
Sportbeleid en activering		-2	Overige afwijkingen	-2
Volksgezondheid		-96	Er zijn vanuit HLT kosten in rekening gebracht voor communicatie en handhaving corona regels die niet waren geraamd. Daar staan baten tegenover in het gemeentefonds	-108
			Overige afwijkingen	12
Totaal Gezondheid & vitaliteit		**-183**		**-183**
Kunst en Cultuur				
Media		-2	Overige afwijkingen	-2
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	85		Voor het opstellen van de Kunst en Cultuurnota zijn kosten gemaakt. Door beperkte ambtelijke capaciteit start de uitvoering in 2023.	20
			Door vertraging die dit jaar is opgelopen door wateroverlast in het Molentochtpark is dit bedrag voor een beeldend kunstwerk niet in 2022 uitgegeven en wordt dit budget naar 2023 overgeheveld. In februari 2023 wordt gestart met de uitvoering van dit kunstproject op.	65
Musea		-4	Overige afwijkingen	-4
Cultureel erfgoed	14		Overige afwijkingen	14
Totaal Kunst en Cultuur	**93**			93
Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	23		Overige afwijkingen	23
Onderwijshuisvesting		-158	De afschrijvingen van de scholen van het basisonderwijs vallen hoger uit dan geraamd doordat een aantal scholen niet meer in het bezit zijn van de gemeente (verkocht of gesloopt) of dat niet meer aan de omschrijving konden relateren van welk gebouw dat was. De panden zijn daarom volledig afgeschreven wat leidt tot hogere afschrijvingslasten.	-242
			Als gevolg van lager aantal leerlingen is de decentralisatievergoeding aan het Fioretti College en het Rijnlands Lyceum lager uitgevallen dan geraamd.	77
			Overige afwijkingen	-7
Openbaar basisonderwijs		-12	Overige afwijkingen	-12

Totaal Onderwijs		**-147**		**-147**
Sociaal domein				
Inkomensregelingen	859		In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te kunnen voeren. Het restantbedrag bedraagt € 139.000 . De ontwikkelingen omtrent de energiecrisis en inflatie zijn aanleiding om de overgebleven middelen over te hevelen naar 2023.	139
			De aanpak van energie armoede heeft in 2022 voorrang gekregen. Door beperkte ambtelijke capaciteit zijn de structurele armoedegelden zijn in 2022 niet geheel benut.	56
			De SPUK gelden voor energiearmoede zijn deels ingezet om de energiearmoede in de gemeente te bestrijden. Het restant wordt via een balansboeking beschikbaar gesteld in 2023 (€ 230.863). Dit bedrag is ook zichtbaar bij de baten.	231
			Energietoeslag kon vanwege de latere beschikbaarstelling van het bedrag niet volledig ingezet worden in 2022. Het restantbedrag wordt overgeheveld naar 2023(€ 241.357)	241
			In de mei- en septembercirculaire is de energietoeslag uitgekeerd (€ 1.728k). De energietoeslag wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling ISD, zij hebben €1.682k aangevraagd in 2022. Het normbedrag voor de regeling is bepaald o.b.v. CBS gegevens. Het aantal aanvragen blijft nog achter bij de norm. Het restantbedrag van € 45.429 wordt overgeheveld naar 2023.	45
			Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van de ISD heeft een afrekening plaatsgevonden. Dit leidt tot lagere lasten.	86
			Het budget voor Project meedoen is niet volledig ingezet. Om het project nieuw leven in te blazen vragen we overheveling voor het restant bedrag (€ 83.000)	83
			Overige afwijkingen	-22
Samenkracht en burgerparticipatie	271		In 2022 zijn minder kosten gemaakt voor de opvang van ontheemden dan dat we aan vergoeding ontvangen hebben gekregen van het Rijk (€ 3.479k). In dit startjaar stromen inburgeraars om meerdere redenen niet meteen in naar de diverse onderdelen van de inburgering. Gezien alle onzekerheden rondom de opvang van ontheemden wordt voorgesteld om het saldo (€ 1.783k) over te hevelen naar 2023.	-1695

			Voor de indexering over de jaren 2021 en 2022 van de gesubsidieerde instellingen zijn stelposten opgenomen in de kadernota's. Deze zijn echter niet onderverdeeld naar de juiste grootboekrekeningen, waardoor er een mismatch is tussen de begroting en de realisatie. Deze technische correctie wordt gedaan bij de tussenrapportage 2023 en de begroting 2024.	165
			De bijdrage vanuit ZonMW zijn ingezet voor de Pilot Wijk GGD.	40
			De structureel geraamde bedragen zijn deels niet uitgegeven. Reden is dat afgelopen jaar de pilot Wijk GGD is gefinancierd uit incidentele bijdrage van ZonMW. Doel van de pilot was te onderzoeken hoe de structurele middelen uit het investeringsfonds voor de decentralisatie zo efficiënt kunnen worden ingezet. De bijdragen die de gemeente Teylingen ontvangt uit het Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg worden via de balans overgezet naar 2023 om in de komende jaren te worden besteed. Gemeente Teylingen heeft het 'rest' bedrag ontvangen van het investeringsfonds vanuit Leiden voor heel de duin en bollenstreek	573
			Voor het programma dak- en thuislozen is de gemeente Teylingen penvoerder voor de vijf duin- en bollengemeenten, te weten Hillegom, Katwijk, Lisse en Noordwijk. De gemeente Teylingen heeft van deze gemeenten begin 2022 een totaal budget van € 249k ontvangen. Afgelopen jaar zijn vanuit dit budget 2 projectleiders bekostigd voor de projecten a. preventie dakloosheid en b. huisvesting kwetsbare doelgroepen. Niet alle vooraf geraamde kosten zijn gemaakt. De projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen kon zijn opdracht uitvoeren met veel minder uren dan begroot. Het resterende bedrag van € 114k wordt in 2023 en 2024 ingezet voor een project vanuit het preventieprogramma dakloosheid; 'Kamers met aandacht'. Daarnaast blijft de projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen om zijn opdracht af te kunnen ronden.	115
			Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van de ISD heeft een afrekening voor Beschermd wonen plaatsgevonden. De ISD heeft minder uitgegeven aan Beschermd wonen dan begroot.	135
			In de raadsbrief Coronasteunfonds maatschappelijke non-profit organisatie 2022 gemeente Teylingen (d.d. 1 februari 2022) is zijn middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van maatschappelijke organisaties in verband	111

			met de gevolgen van corona. Dit bedrag betrof onder meer een overheveling uit 2020. Anders dan verwacht is hier in 2022 maar zeer beperkt gebruik van gemaakt. Deze middelen lopen af in 2022.	
			Bij het opstellen van de begroting werd er vanuit gegaan dat alle SPUK middelen ingezet zouden worden. Echter zal een deel van de middelen ingezet worden in 2023. Het restantbedrag wordt overgeheveld naar 2023.	77
			Eind 2021 hebben twee overheveling naar 2022 plaatsgevonden van in totaal € 195k. In 2020 hebben gemeenten een incidentele bijdrage vanuit de algemene uitkering ontvangen voor de invoeringskosten Wet inburgering (€ 74.000) en de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering (€ 43.000). Dit bedrag is eerder overgeheveld naar 2021. In 2021 zijn beide bedragen niet uitgegeven omdat de nieuwe Wet zelf in 2021 nog in ontwikkeling was. Daarnaast zal de tussengroep zolang de oude Wet van kracht is (nog ongeveer 3 jaar), gebruik kunnen maken van de extra ondersteuning. In de mei-en december circulaire 2021 zijn twee uitkeringen opgenomen voor de Inburgering van statushouders. Een integratie-uitkering voor informatievoorziening in voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstelsel en een decentralisatie-uitkering voor de Einde lening inburgeringsplichtigen. Het resterende budget betreft € 78.000. Dit budget is overgeheveld naar het volgende begrotingsjaar 2022. Naast de overhevelingen is het bedrag dat uit de lopende begroting komt niet volledig benut, het betreft een bedrag van €124k.	319
			In 2022 zijn minder subsidies verstrekt aan Vluchtelingenwerk dan begroot.	49
			In de septembercirculaire zijn gelden vrijgegeven voor: - Asiel (inburgering). Vanuit het Rijk worden middelen beschikbaar gesteld voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is het budget voor inburgering verhoogd. - Maatschappelijke begeleiding statushouders Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden gelden om de begeleiding te verzorgen. Door toename van de aantallen zijn er extra bijdragen verstrekt. De gelden vanuit de septembercirculaire 2022 worden overgeheveld naar 2023, zodat	134

			deze ingezet kunnen worden.	
			Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van de ISD heeft een afrekening voor inburgering plaatsgevonden .De ISD heeft minder aan inburgering uitgegeven dan begroot.	223
			Overige afwijkingen	25
Wijkteams	209		Jeugd lokale toegang, kwaliteitsmedewerker Verwijzingen jeugd. In 2022 zijn deze gelden (€ 29546) door gebrek aan capaciteit niet ingezet, maar worden in 2023 besteed als de kwaliteitsmedewerker start ten behoeve van de Jeugd Lokale Toegang. Daarom wordt voorgesteld deze gelden over te hevelen naar 2023 via een storting in de algemene reserve.	30
			Er zijn in 2022 meer subsidies voor de toegang tot wijkteams verstrekt dan begroot. Dit tekort is ontstaan, omdat er voor de begroting 2022 onterecht een te hoog bedrag is afgeraamd. Dit tekort wordt in de voortgangsrapportage 2023 en in de kadernota 2024 opgenomen en gecorrigeerd.	-122
			Minder kosten gemaakt op overige goederen en diensten. De onderbesteding zit met name in de inhuur voor Voor ieder 1. De kosten voor implementatie sociale kaart zijn, conform begroting, gemaakt.	72
			De zogenoemde POK gelden die voor 2021 en 2022 zijn ontvangen worden overgeheveld naar 2023 en worden o.a. ingezet voor het opzetten van een bureaudienst bij Voor Ieder1. Deze gelden zijn vanwege gebrek aan capaciteit niet ingezet in 2022.	165
			De lancering van de sociale kaart is vertraagd. De uitvoering is verplaatst van september 2022 naar januari 2023. Dit heeft te maken met het intrekken en weer opnieuw uitzetten van de aanbesteding in 2022. Daardoor kan de community building (om gebruik sociale kaart aan te jagen) pas in 2023 starten en wordt voorgesteld dit budget over te hevelen naar 2023.	16
			Overige afwijkingen	48
Arbeidsparticipatie		-44	In 2022 heeft een verrekening plaatsgevonden van een in 2021 onterecht verwerkte creditnota van Provalu.	-93
			Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van GR KDB heeft een afrekening plaatsgevonden. Dit leidt tot lagere lasten.	52
			Overige afwijkingen	-3
Maatwerkdienstverlening 18+		-85	Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van de ISD heeft een afrekening plaatsgevonden .De ISD heeft meer aan Wmo voorzieningen uitgegeven dan	-106

			begroot.	
			Overige afwijkingen	21
Maatwerkvoorzieningen (WMO)		-3	Overige afwijkingen	-3
Maatwerkdienstverlening 18-	174		Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 van de ISD heeft een afrekening plaatsgevonden .De ISD heeft minder aan PGB Jeugd uitgegeven dan begroot.	100
			In 2022 is aan Jeugdzorg ZIN en uitvoering minder uitgegeven dan begroot.	64
			Overige afwijkingen	10
Begeleide participatie		-5	Overige afwijkingen	-5
Geëscaleerde zorg 18-	1		Overige afwijkingen	1
Geëscaleerde zorg 18+	1		Overige afwijkingen	1
Totaal Sociaal domein	**1.378**			
Totaal lasten	**1.133**			

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	92		Er zijn Rijksmiddelen ontvangen voor de Spuk Sport (SISA H4) die nog niet geraamd waren.	102
			Overige afwijkingen	-10
Volksgezondheid	76		Hogere baten doorschuif BTW van de gemeenschappelijke regeling RDOG over 2021 en 2022.	26
			De Rijksmiddelen van de SPUK Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 (afgekort CTB en kort verblijf) zijn ontvangen maar waren nog niet geraamd.	48
			Overige afwijkingen	2
Sportbeleid en activering	44		Er zijn Rijksmiddelen ontvangen voor de Spuk regelingen Sportakkoord en Preventieakkoord of preventieaanpak (SISA H8 en H12) dat niet zijn geraamd.	44
Totaal Gezondheid & vitaliteit	**212**			**212**
Kunst en Cultuur				
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		8	Overige afwijkingen	8
Media				
Musea				
Cultureel erfgoed		23	Overige afwijkingen	23
Totaal Kunst en Cultuur	**31**			31
Onderwijs				
Openbaar basisonderwijs		-2	Overige afwijkingen	-2
Onderwijshuisvesting	11		Overige afwijkingen	11

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		-188	Door het ontbreken van beleidscapaciteit zijn de Nationaal Programma Onderwijs (NPO) - middelen niet ingezet. De nog niet bestede NPO gelden mogen overgeheveld worden en worden naar verwachting in 2023 besteed. De regeling is recentelijk verlengd naar het schooljaar tot en met 2024-2025.	-200
			Overige afwijkingen	12
Totaal Onderwijs		**-179**		**-179**
Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie		2383	Gedurende het jaar 2022 is een Specifieke uitkering ontvangen voor de Noodopvang van Oekraïners. Deze middelen waren niet geraamd. Hier staan de lasten van 1.695k voor 2022 tegenover. het restant wordt overgeheveld naar 2023.	3.496
			De bedragen die ontvangen zijn vanuit het investeringsfonds zijn geraamd als baten. De realisatie is echter lager dan begroot. Het resterende deel (€ 571.559) is via balansboeking naar 2023 overgeheveld.	-706
			Het resterende bedrag over 2022 dat de deelnemende gemeenten hebben ingezet voor het programma dak-en thuislozen (€ 90.872) is via een balansboeking naar 2023 overgeheveld.	-91
			In de begroting is voor het begeleiden van statushouders het volledige bedrag van de specifieke uitkering Inburgering als baten geraamd. De realisatie was lager en het resterende deel is via balansboeking naar 2023 overgeheveld.	-294
			Overige afwijkingen	-22
Inkomensregelingen		-342	In de begroting is het volledig ontvangen SPUK Aanpak Energiearmoede als baten geraamd. Een deel van de uitgaven zal echter in 2023 gedaan worden. De resterende baten (€ 230.863) zijn via een balansboeking naar 2023 overgeheveld.	-231
			RDe terugvordering van de Rijksbijdrage BBZ over de jaren 2020 en 2021 waren niet geraamd. Dit is wel meegenomen in de realisatie van 2022.	-49
			De definitieve Rijksbijdrage BUIG was lager dan door het Rijk in het nader voorlopig budget aangegeven.	-43
			Overige afwijkingen	-19
Wijkteams		27	Bij toegang Wijkteams zijn door technische boekingen baten ontstaan voor de sociale kaart (€16k) en voor de ingehuurde projectleider Voorieder1(€11k) .	27
Totaal Sociaal domein		**2.068**		
Totaal baten		**2.132**		
Saldo voor resultaatbestemming		**3.265**		

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves	0			
Onttrekkingen reserves		-812	In de kadernota 2022 is budget voor de maatschappelijke agenda en sociale kaart beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. Hier zijn geen uitgaven op gedaan dus is ook niet onttrokken aan de algemene reserve.	-48
			Geen uitgaven voor kunst in de buitenruimte in 2022. Het budget wordt in 2023 besteed.	-65
			Bij de jaarrekening 2021 zijn een aantal budgetten vanuit 2021 overgeheveld naar 2022. Een aantal van deze budgetten zijn niet volledig uitgegeven in 2022 waardoor er geen onttrekking aan de algemene reserve plaats vindt. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de reserve ten opzichte van de begroting (nadeel). In het onderstaande worden de lagere onttrekkingen opgesomd:	
			Niet bestede ISD budgetten voor inburgering voor de statushouders ondertussengroep.	-78
			Budget Armoedebeleid die is overgeheveld wordt naar 2023.	-139
			Ontvangen POK gelden n.a.v. december circulaire 2021 die niet besteed zijn in 2022, maar naar 2023 worden overgeheveld voor o.a. opzetten bureaudienst bij Voor Ieder1.	-165
			Lagere kosten voor aanpak Landelijk Actieprogramma Daklozen waarbij het restantbudget wordt overgeheveld naar 2023.	-23
			In de begroting was rekening gehouden om de uitgaven van een toeristisch punt bij de Nagelsteiger uit de algemene reserve te dekken. Deze uitgaven zijn nauwelijks gedaan. Voorgesteld wordt om dit budget over te hevelen naar 2023.	-30
			De middelen die zijn ontvangen van het transformatiefonds Holland Rijnland zijn in 2022 niet ingezet, maar worden in 2023 besteed als de kwaliteitsmedewerker start ten behoeve van de Jeugd Lokale Toegang. Daarom wordt voorgesteld deze gelden over te hevelen naar 2023. Door onderbezetting wordt dit gerealiseerd in 2023.	-30
			Niet bestede ISD budgetten voor inburgering voor de statushouders groep einde lening.	-117
			In de begroting was rekening gehouden om de bijdrage aan historische verenigingen (overheveling jaarrekening 2021) uit de algemene reserve te dekken. Deze uitgaven zijn nauwelijks gedaan.	-13

			Door terugvordering van vastgesteld bijdragen 2021 en geringe aanvragen 2022 hoefde er geen onttrekking in 2022 plaats te vinden ter compensatie van de gevolgen van corona.	-100
			Overige	-5
Totaal reserves		**-812**		**-812**
Saldo na resultaatbestemming		**2.452**		

3. Ondernemend en bruisend Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Lokale Economie			
Economische promotie	-266	-224	42
Totaal Lokale Economie	**-266**	**-224**	**42**
Regionale economie			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-78	-71	7
Economische ontwikkeling	-1.750	-1.676	74
Economische havens en waterwegen	-27	-26	1
Totaal Regionale economie	**-1.855**	**-1.773**	**82**
Totaal lasten	**-2.121**	**-1.997**	**124**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Lokale Economie			
Economische promotie	273	323	50
Totaal Lokale Economie	**273**	**323**	**50**
Regionale economie			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	24	29	5
Economische ontwikkeling	197	263	66
Totaal Regionale economie	**221**	**292**	**71**
Totaal baten	**494**	**615**	**121**
Saldo voor resultaatbestemming	**-1.628**	**-1.383**	**245**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	-80	-80	0
Onttrekkingen reserves	802	186	-616
Totaal reserves	**722**	**106**	**-616**
Saldo na resultaatbestemming	**-905**	**-1.276**	**-371**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Lokale Economie				

Economische promotie	42		De uitgaven voor de Ruïne van Teylingen zijn ten onrechte niet verantwoord op dit taakveld. Deze zijn opgenomen onder beheer overige gebouwen (programma. 5).	30
			Overige afwijkingen	12
Totaal Lokale Economie	**42**			**42**
Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	7		Overige afwijkingen	7
Economische ontwikkeling	74		Afwikkeling juridische kosten Ondernemersfonds.	-70
			Niet begrote bijdrage Governance Economic Board.	-86
			In de begroting 2022 was rekening gehouden met een bijdrage voor City management. De samenwerking met Stichting City management is beëindigd in 2022 waardoor de bijdrage van 2021 en 2022 is vrijgevallen.	100
			Voor de centrumvisie zijn diverse activiteiten die waren begroot in 2022 niet uitgevoerd in 2022. Voorgesteld wordt om deze over te hevelen naar 2023. Dit betreffen o.a. activiteiten voor omgevingsplannen, verbindingsmanager, BOA, onderzoek bibliotheek Sassenheim, Laad- en losonderzoeken, Toerisme ond. Warmond Monitoring Herenstraat VH en diverse andere.	412
			In het jaar 2021 is het budget van de BOA centrumvisie niet uitgegeven en overgeheveld naar 2022. Hier zijn in 2022 ook geen uitgaven voor gedaan en wordt niet overgeheveld naar 2023.	90
			Hogere uitgaven aan de centrumvisie Teylingen die niet waren begroot vooraf. Dit is bijv. het beeldkwaliteitsplan fase 1 (€ 63.000),), programmamanager (€ 59.000), ondersteuning programmamanager (€ 48.000), ondersteuning bij het opstellen van het voorlopig ontwerp en definitief ontwerp (€ 36.000), programmamanager vitale en aantrekkelijke centra (€ 38.000) en inspiratiesessies gemeente Teylingen (€ 24.000).	-268
			Ondersteuningssysteem voor het beheer van de openbare ruimte GIS BORG	-46
			Overige afwijkingen	-58
Economische havens en waterwegen	1		Overige afwijkingen	1

Totaal Regionale economie	**82**			**82**
Totaal lasten	**124**			**124**

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Lokale Economie				
Economische promotie	50		Hogere inkomsten forensenbelasting.	26
			Hogere inkomsten verhuur bedrijfsruimten Teylingerlaan 13.	24
Totaal Lokale Economie	**50**			50
Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5		Overige afwijkingen	5
Economische ontwikkeling	66		Hogere inkomsten verkoop grondstroken.	66
Totaal Regionale economie	**71**			**71**
Totaal baten	**121**			**121**
Saldo voor resultaatbestemming	**245**			**245**

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves			Overige afwijkingen	
Onttrekkingen reserves		-616	De begrote voorbereidingskosten voor de centrumvisie zijn lager dus de algemene reserve onttrekking is daarmee ook lager.	-533
			De uitgaven op de overhevelingen 2022 zijn lager waardoor er ook minder aan de algemene reserve onttrokken wordt.	-83
Totaal reserves		**-616**		**-616**
Saldo na resultaatbestemming		**-371**		**-371**

4. Duurzaam denken en doen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Duurzaamheid			
Milieubeheer	-1.717	-1.620	97
Afval	-2.990	-3.310	-320
Riolering	-2.086	-2.028	58
Begraafplaatsen en crematoria	-6	-3	3
Totaal Duurzaamheid	**-6.799**	**-6.961**	**-162**
Totaal lasten	**-6.799**	**-6.961**	**-162**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Duurzaamheid			
Afval	4.320	4435	115
Milieubeheer	15	65	50
Riolering	3.207	3098	-109
Totaal Duurzaamheid	**7.542**	**7.598**	**56**
Totaal baten	**7.542**	**7.598**	**56**
Saldo voor resultaatbestemming	**741**	**635**	**-106**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	-262	-262	0
Onttrekkingen reserves	76	66	-10
Totaal reserves	**0**	**0**	
Saldo na resultaatbestemming	**556**	**441**	**-115**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Duurzaamheid				
Milieubeheer	97		Lagere bijdrage HLT-samen voor Duurzaamheid.	12
			Bijdrage aan Omgevingsdienst West Holland hoger dan begroot	-90

			Onder het duurzaamheidsbudget is structureel budget opgenomen van € 250.000 voor de energietransitie. Dit budget is voor een groot deel (€ 215.000) niet uitgegeven aan dit doel omdat besluitvorming omtrent duurzaamheid pas later in 2022 heeft plaatsgevonden door de raad. Voorgesteld wordt om dit budget van 2022 over te hevelen naar 2023.	215
			Hogere uitgaven ten behoeve van duurzaamheid.	-30
			Overige afwijkingen	-10
Afval		-320	Hogere kosten voor inzameling en verwerking van afval.	-329
			Lagere kosten voor onderhoud.	78
			Lagere bijdrage HLT-samen.	22
			Bij de baten heeft een hogere onttrekking plaatsgevonden uit de voorziening. Dat is een voordeel, deze valt weg tegen de overschrijding bij de lasten.	-70
			Overige afwijkingen	-21
Riolering	58		Lagere kosten voor adviezen door externe bureaus en inspecties.	58
			Lagere kosten voor elektriciteit	10
			Hogere kosten voor onderhoud van riolering, dit betreft met name de prijsontwikkeling	-32
			Overige afwijkingen	21
Begraafplaatsen en crematoria	3		Overige afwijkingen	3
Totaal Duurzaamheid	**-158**	**-320**		
Totaal lasten	**-162**			**-162**

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Duurzaamheid				
Afval	115		Lagere opbrengsten van de afvalstoffenheffing.	51
			Er is meer onttrokken uit de voorziening dan begroot, aan de lasten kant is een nadeel zichtbaar voor het zelfde bedrag.	70
			Overige afwijkingen.	-6
Milieubeheer	50		Voor het transitieloket Bollenstreek is een bijdrage ontvangen van de provincie Zuid Holland. Er zijn in 2022 meer kosten gemaakt waardoor er ook een hogere bijdrage is verantwoord.	18
			Betreft een bijdrage van het ministerie van I&W voor de circulair ambachtscentrum.	31
Riolering		-109	Lagere opbrengsten van de rioolheffing.	-109
Totaal Duurzaamheid	**165**	**-109**		**56**
Totaal baten	**56**			**56**
Saldo voor resultaatbestemming	**-106**			**-106**

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves				
Onttrekkingen reserves		-10	Lagere onttrekking uit de reserve voor uitvoeringsprogramma biodiversiteit.	-10
Totaal reserves		**-10**		**-10**
Saldo na resultaatbestemming		**-115**		**-115**

5. Modern bestuur optimale dienstverlening

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Dienstverlening			
Beheer overige gebouwen en gronden	-532	-688	-156
Burgerzaken	-1.060	-1.023	37
Totaal Dienstverlening	**-1.592**	**-1.711**	**-119**
Regionale samenwerking			
Bestuur	-2.279	-2.132	147
Totaal Regionale samenwerking	**-2.279**	**-2.132**	**147**
Totaal lasten	**-3.871**	**-3.843**	**28**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Dienstverlening			
Beheer overige gebouwen en gronden	289	227	-62
Burgerzaken	543	507	-36
Totaal Dienstverlening	**832**	**734**	**-98**
Regionale samenwerking			
Bestuur	58	67	9
Totaal Regionale samenwerking	**58**	**67**	**9**
Totaal baten	**890**	**801**	**-89**
Saldo voor resultaatbestemming	**-2.982**	**-3.042**	**-60**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	-30	0	30
Onttrekkingen reserves	208	0	-208
Totaal reserves	**178**	**0**	**-178**
Saldo na resultaatbestemming	**-2.803**	**-3.043**	**-240**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden		-156	Inhuur voor vastgoed werkzaamheden was niet begroot. De kosten voor de Ruïne van Teylingen zijn onder dit taakveld opgenomen en waren hier niet	-96

			begroot maar onder het taakveld economische promotie (programma 3) . Ook waren de kosten voor gasverbruik en elektriciteit aan de Nijverheidsweg hoger dan begroot.	
			Overige afwijkingen	-60
Burgerzaken	37		De lasten voor rijbewijzen, gezondheidsverklaringen, VOG verklaringen, uittreksels bevolkingsregister vallen lager uit dan begroot. hier staan ook lagere baten tegenover.	45
			De lasten voor reisdocumenten vallen hoger uit dan begroot.	-11
			De lasten voor verkiezingen zijn hoger uitgevallen dan begroot.	-18
			Kosten voor het doen van onderzoeken naar de dienstverlening is lager uitgevallen dan begroot.	12
			Overige afwijkingen	9
Totaal Dienstverlening		**-136**		**-136**
Regionale samenwerking				
Bestuur	147		Mutatie voorziening voormalige wethouders en eindheffing WKR raad en raadscommissies.	147
Totaal Regionale samenwerking	**147**			**147**
Totaal lasten		**28**		**28**

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden		-62	Vastgoed en grondzaken lagere opbrengsten grondverkopen dan begroot.	-42
			Overige afwijkingen	-20
Burgerzaken		-36	Lageren baten op rijbewijzen, gezondheidsverklaringen, VOG verklaringen, uittreksels bevolkingsregister.	-22
			Overige afwijkingen	-14
Totaal Dienstverlening		**-98**		**-98**
Regionale samenwerking				
Bestuur			Overige afwijkingen	9
Totaal Regionale samenwerking	**9**			**9**
Totaal baten		**-89**		**-89**
Saldo voor resultaatbestemming		**-60**		**-60**

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves	30		Correctie storting RIF voor De Woezel te Warmond	30
Onttrekkingen reserves		-208	Er is geen onttrekking geweest t.b.v. data-gedreven werken.	-208
Totaal reserves	**-178**			-178
Saldo na resultaatbestemming	**-240**			**-240**

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Algemene middelen			
Overhead	-12.971	-12.864	107
Treasury	-561	-440	121
Overige baten en lasten	355	-325	-680
OZB niet-woningen	-251	-289	-38
OZB woningen	-251	-289	-38
Belastingen overig		-8	-8
Vennootschapsbelasting		-13	-13
Totaal Algemene middelen	**-13.679**	**-14.228**	**-549**
Totaal lasten	**-13.679**	**-14.228**	**-549**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Algemene middelen			
Overhead	138	83	-55
Parkeerbelasting	11	17	6
Treasury	1.224	1304	80
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	56.524	57808	1.284
Overige baten en lasten	-5	23	28
OZB woningen	5.827	5820	-7
Belastingen overig	120	125	5
OZB niet-woningen	2.704	2673	-31
Totaal Algemene middelen	**66.543**	**67.853**	**1.310**
Totaal baten	**66.543**	**67.853**	**1.310**
Saldo voor resultaatbestemming	**52.865**	**53.626**	**761**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2022 na wijziging	2022	2022
Toevoegingen reserves	0	0	0
Onttrekkingen reserves	148	648	500
Totaal reserves	**148**	**648**	**500**
Saldo na resultaatbestemming	**53.014**	**54.273**	**1.259**

Bedragen x € 1.000

Lasten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Algemene middelen				
Overhead	107		Dit budget betreft de automatisering HLT-samen, data-gedreven sturen, WOO en nieuw taken die nog overgeheveld moeten worden aan HLT-samen.	286
			Aan communicatie en het communicatie informatiecentrum is minder uitgegeven dan begroot.	102
			Afrekening van HLT-samen wijkt af ten opzichte van de begrote bijdrage. De afrekening van alle nieuwe en plustaken is terecht gekomen op de overhead. Dit zorgt bij diverse programma's voor onderschrijdingen en op het taakveld Overhead voor een overschrijding. In 2023 zal dit worden hersteld.	-267
			Bankkosten zijn niet begroot.	-23
			Overige afwijkingen	9
Treasury	121		De rente op de kort- en langlopende leningen is lager uitgevallen dan begroot.	121
Overige baten en lasten		-680	In 2022 is de controle van de Belastingdienst afgerond op de BTW Compensatie Fonds en BTW in de periode 2017-2020. Dit was niet eerder voorzien en kon niet meegenomen worden in de 2de voortgangsrapportage.	-335
			Nog niet ingevulde stelpost ombuigingen, dit gebeurt in 2023 en verder.	-345
OZB niet-woningen		-38	Minder lasten dan begroot	-38
OZB woningen		-38	Minder lasten dan begroot	-38
Belastingen overig		-8	Niet begroot te betalen OZB	-8
Vennootschapsbelasting		-13	Betalen van Vpb was niet begroot.	-13
Totaal Algemene middelen		**-430**		-430
Totaal lasten		**-430**		**-430**

Baten	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Algemene middelen				
Overhead		-55	In de begroting is voor het verhalen van schade een bedrag opgenomen van 55k. Dergelijke gebeurtenissen hebben zich niet voorgedaan.	-55
Parkeerbelasting	6		Na corona zien we hogere ontvangsten uit parkeerbelasting	6
Overige baten en lasten	28		Meer oninbare vorderingen	28
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.284		Dit betreft meer ontvangsten door aanpassingen in de maatstaven waaronder de ontvangen Energietoeslag en inkomsten derving Covid-19.	1.284

OZB woningen		-7	Klein verschil ten opzichte van de begroting in de OZB woningen eigenaren.	-7
Belastingen overig	5		Dit betreft aanmanings- en dwangbevelkosten.	5
Treasury	80		Lagere dividenden van Alliander dan begroot. Deze post wordt naar beneden bijgesteld bij de begroting 2024.	-212
			In 2021 is er kapitaal verstrekt aan Alliander, de renteontvangsten zijn niet opgenomen in de begroting	47
			Betreft hogere rente ontvangsten over verstrekte leningen aan derden.	245
OZB niet-woningen		-31	Klein verschil ten opzichte van de begroting in de OZB niet woningen eigenaren en de OZB niet woningen gebruikers.	-31
Totaal Algemene middelen	**1.310**			**1.310**
Totaal baten	**1.310**			**1.310**
Saldo voor resultaatbestemming	**761**			**761**

Reserves	Verschil		Toelichting	Bedrag
	Voordeel	Nadeel		
Toevoegingen reserves				
Onttrekkingen reserves	500		Betreft een onttrekking t.b.v. duurzaamheids- en startersleningen.	500
Totaal reserves	**500**			**500**
Saldo na resultaatbestemming	**1.259**			**1.259**

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele baten en lasten		Begroting		Wijzigen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
(- = nadeel)		2022		2022		2022		2022	
nr		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Programma 1: Prettig wonen voor iedereen								
1.1	Legalisatieonderzoeken (begroting 2021)	-20				-20		-20	
1.2	Dekking via algemene reserve (besluit begroting 2021)		20				20		20
1.3	Opbrengsten St Antoniuslaan 24A (Sassenheim)		750				750		
1.4	Opbrengsten Terrein Langeveld		1431				1431		
1.5	Storting Regionaal investeringsfonds: St Antoniuslaan 24A (Sassenheim)	-750				-750			
1.6	Storting Regionaal investeringsfonds: Terrein Langeveld	-1431				-1431			
1.7	Uitgaven Holland Rijnland	-732				-732		-732	
1.8	Reserve Investeringsstratgie Holland Rijnland		732				732		732
1.9	Handhaving buitengebied (begroting 2020)	-92				-92		-92	
1.10	Dekking via algemene reserve (besluit begroting 2021)		92				92		92
1.11	Winstneming GREX Bloementuin								86
1.12	Vrijval verliesvoorziening GREX Bloementuin								96
1.13	Herstelwerkzaamheden wateroverlast park Molentocht			-230		-230		-217	
1.16	Specifieke uitkering Spoedzoekers							-273	
	Subtotaal programma 1	***-3.025***	***3.025***	***-230***	***0***	***-3.255***	***3.025***	***-1.334***	***1.026***

	Programma 2: Energiek en sociaal Teylingen								
2.1	Wijziging structuur buitensportaccommodaties (kadernota 2022)	-20				-20			
2.2	Maatschappelijke agenda	-15				-15			
2.3	Sociale kaart	-33		-57		-90		-52	
2.4	Kunst in buitenruimte			-65		-65			
2.5	Aanlegsteiger Nagelbrug			-30		-30		-4	
2.6	Middelen transformatiefonds			-30		-30			
2.7	Landelijk Actieprogramma Daklozen			-50		-50		-27	
2.8	Inburgering statushouders ondertussengroep			-78		-78			
2.9	Bijdrage aan historische verenigingen			-13		-13			
2.10	Koploperstraject clientondersteuning			-25		-25		-25	
2.11	Energiearmoede			-2088	406	-2088	406	-1857	175
2.12	Crisis Noodopvang vluchtelingen			-474		-474		-2185	3971
2.13	Ondersteuning organisatie ivm corona			-100		-100		-11	
2.14	Communicatie en handhaving coronaregels							-108	
2.15	Dekking via algemene reserve maatschappelijke agenda		15				15		
2.16	Dekking via algemene reserve: Sociale Kaart		33		57		90		52
2.17	Dekking via algemene reserve: Kunst in buitenruimte				65		65		
2.18	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: conform Armoedebeleid				139		139		
2.19	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Aanlegsteiger Nagelbrug				30		30		
2.20	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Middelen transformatiefonds				30		30		
2.21	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Landelijk Actieprogramma Daklozen				50		50		27
2.22	Dekking via algemene reserve: Overheveling POK wijkteams				165		165		
2.23	Dekking via algemene reserve: Overheveling 2022: Coronacompensatie				100		100		
2.24	Dekking via algemene reserve: Overheveling Inburgering statushouders				117		117		
2.25	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Inburgering				78		78		
2.26	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Bijdrage aan historische verenigingen				13		13		
2.27	Dekking via algemene reserve: Overheveling naar 2022: Koploperstraject clientondersteuning				25		25		25
	Subtotaal programma 2	***-68***	***48***	***-3010***	***1275***	***-3078***	***1323***	***-4269***	***4250***

	Programma 3 : Ondernemend en bruisend Teylingen								
3.1	Implementatie deel centrumvisie	-196				-196		-106	
3.2	Voorbereidingsbudget centrumvisie			-692		-692		-365	
3.3	Uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie (besluit begroting 2021)	-30				-30		0	
3.4	Ruïne van Teylingen: Inhuur Expertise (kadernota 2022)	-40				-40		-20	
3.5	Dekking via algemene reserve		196				196		159
3.6	Dekking via algemene reserve (besluit begroting 2021)		30				30		0
	Subtotaal programma 3	***-266***	***226***	***-692***	***0***	***-958***	***226***	***-491***	***159***
	Programma 4: Duurzaam denken en doen								
4.1	Impulsregeling Klimaatadaptatieve maatregelen	-15							
	Subtotaal programma 4	***-15***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
	Programma 5: Modern bestuur optimale dienstverlening								
5.1	Implementatie Datagedreven sturen	-208							
5.2	Dekking via algemene reserve (besluit begroting 2021)		208						
	Subtotaal programma 5	***-208***	***208***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
	Algemene dekkingsmiddelen								
	Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
	Totaal incidentele baten en lasten	**-3.582**	**3.507**	**-3.932**	**1.275**	**-7.291**	**4.574**	**-6.094**	**5.435**

nr	Toelichting waarom incidenteel
	Programma 1: Prettig wonen voor iedereen
1.1	Betreft eenmalig onderzoek naar wijziging buitensportorganisaties.
1.2	Betreft de dekking van eenmalige kosten voor o onderzoek naar wijziging buitensportorganisaties
1.3-1.4	Betreffen eenmalige verkoopopbrengsten.
1.5-1.6	Betreft een incidentele storting in het Regionaal Investeringsfonds. Dit is een regionaal fonds voor grootschalige infrastructurele investeringen. Deze stortingen worden nog gedaan tot en met 2024.
1.7-1.8	Betreft het RIF, incidenteel tot en met 2024.
1.9	Betreft extra inzet in de handhaving van het buitengebied. Dit project is in 2022 gestopt.
1.10	Reservemutatie ter dekking van incidentele lasten .
1.11	Winstneming GREX Bloementuin is eenmalig. Teylingen kent geen structurele GREX inkomsten.
1.12	Verliesvoorziening nemen is incidenteel, eenmalig om voorziening op niveau te krijgen.
1.13	Het park Molentocht heeft in 2022 enorm veel wateroverlast gehad. Om dit te repareren zijn er incidentele uitgaven gedaan. Dit probleem is verholpen en verwacht wordt dat dit niet ieder jaar zal terug komen.
1.14	Betreft een correctie van een eenmalige SPUK-uitkering.
	Programma 2: Energiek en sociaal Teylingen
2.1	Betreft eenmalig onderzoek naar verandering organisatiestructuur.
2.2	Betreffen incidentele opstartkosten.
2.3	De opstartkosten van de sociale kaart zijn incidenteel.
2.4	Betreft eenmalige kosten voor aankoop kunst.
2.5	Betreft eenmalige kosten voor het aanleggen van de steiger Nagelbrug
2.6	Betreft incidenteel geld van gemeente Leiden voor aanstellen kwaliteitsmedewerker Jeugd.
2.7	Het Rijk heeft eenmalig toegekend voor de uitvoering van dit programma, het geld is overgeheveld uit 2021 en in 2022 besteed.
2.8	Is incidenteel geld om in te zetten voor de ondertussengroep.
2.9	Betreft de voorbereidingskosten van een eenmalig toeristisch project rondom de Nagelbrug.
2.10	Incidenteel geld voor het verbeteren van het aanbod, de vindbaarheid en de kwaliteit van cliëntondersteuning
2.11	Het Rijk heeft eenmalig voor 2022 een bedrag toegekend om de energiearmoede aan te pakken.
2.12	Het betreft een crisisopvang waarbij er vanuit wordt gegaan dat dit tijdelijk is.
2.13	Betreft het eenmalig financiële bijdrage verstreken aan maatschappelijke organisaties voor een regeling die afloopt.
2.14	Betreft het tijdelijk communiceren en toezicht op de naleving van de coronaregels die inmiddels niet meer van toepassing zijn (dus einddatum).
2.15 -2.27	Reservemutatie ter dekking van incidentele lasten.
	Programma 3 : Ondernemend en bruisend Teylingen
3.1	Er is in 2020 een grof ontwerp van een centrumvisie gemaakt. Dit wordt verder uitgewerkt met een programmamanager. Budget voor de programmamanager is beschikbaar gesteld voor 4 jaar en dan moet de centrumvisie zijn geïmplementeerd.
3.2	Betreffen de voorbereidingskosten voor het implementeren van de centrumvisie.
3.3	Geen uitgaven in 2022.
3.4	De ruïne van Teylingen is een project en zal worden omgetoverd tot een nieuw Keukenhof. Dit betreffen de projectkosten om dit te realiseren.
3.5	Reservemutatie ter dekking van incidentele lasten.
	Programma 4: Duurzaam denken en doen
4.1	Geen uitgaven gedaan in 2022.
	Programma 5: Modern bestuur optimale dienstverlening
5.1	Betreft een incidenteel budget voor data-gedreven werken.
5.2	Dekking vanuit de algemene reserve voor data-gedreven werken.

3.7 Structureel evenwicht

Kengetal structureel evenwicht verplichting BBV
Eén van de verplichte kengetallen van het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) is het aantonen van het structurele evenwicht. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans aanwezig zijn dat er op termijn een (begrotings)tekort ontstaat. Op basis van onderstaande overzicht wordt aangetoond dat de jaarrekening 2022, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Berekening structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welk deel structureel.
Onder incidenteel wordt beschouwd 3 jaar of korter. Voor structureel geldt een looptijd langer dan 3 jaar achtereenvolgens. In het onderstaande overzicht wordt de berekening van het structureel evenwicht gepresenteerd. Voor de specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen wij naar de hoofdstuk 3.6.

Uitkomst structureel evenwicht is positief
De uitkomst van het structureel evenwicht is € 2.219.000 positief (2,44%). Dit is positief en betekent dat de gemeente Teylingen haar structurele lasten door de structurele baten heeft kunnen dekken.

Programmanaam	Realisatie 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2022
	Lasten	Baten	Saldo
1. Prettig wonen voor iedereen	-16.003	3.027	-12.976
2. Energiek en sociaal Teylingen	-47.394	10.864	-36.529
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	-1.997	614	-1.383
4. Duurzaam denken en doen	-6.961	7.597	636
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	-3.844	801	-3.043
Totaal baten en lasten programma's	**-76.199**	**22.903**	**-53.295**
Algemene dekkingsmiddelen	-1.351	67.770	66.418
Overhead	-12.864	83	-12.780
Vennootschapsbelasting	-13		-13
Subtotaal	**-14.228**	**67.853**	**53.625**
Toevoegingen en ontrekkingen reserves	-7.710	8.888	1.178
Totaal lasten en baten	**-98.137**	**99.644**	**1.508**
Correctie incidentele baten en lasten	-6.094	182	-5.912
Correctie incidentele reserve mutaties	0	5.201	5.201
Structureel resultaat	**-92.043**	**94.261**	**2.219**

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2023 digitaal aan het CBS te verstrekken.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	
JenV	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			€ 48.016	Ja	€ 0	€ 48.016	Ja	

JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
		Gemeenten						
			Aard controle R Indicator: A16/01	*Aard controle R Indicator: A16/02*	*Aard controle R Indicator: A16/03*	*Aard controle R Indicator: A16/04*	*Aard controle R Indicator: A16/05*	*Aard controle R Indicator: A16/06*
			€ 2.058.800	€ 906.360	€ 0	€ 179.477	€ 14.715	€ 202.532
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A16/07	*Aard controle R Indicator: A16/08*	*Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11*	

			€ 0	€ 117.390	€ 3.479.274	€ 0	Nee	
F/N	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			5	40	0	2	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 99	€ 3.349			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 1.900	€ 15.200	€ 0	€ 6.936	€ 0	€ 2.244
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Totaal**	

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 1.900	
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	

			€ 0	€ 0	€ 0		Nee	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00792596 / Fioretti College	€ 180.360	€ 180.360	Ja		Ja
		2	SUVIS21-2-03056470 / De Achtbaan	€ 0	€ 0	Nee	De bouw is gepland in 2023	Nee
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-00792596 / Fioretti	Ja				

			College						
		2	SUVIS21-2-03056470 / De Achtbaan	Nee	De bouw is gepland in 2023				
		50							
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	*Aard controle R Indicator: C55/02*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04*	*Aard controle R Indicator: C55/05*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06*	
			512	€ 174.990	€ 174.990	0	€ 0	€ 0	

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	*Aard controle R Indicator: C55/08*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09*			
			557	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15*
			2.145	1.158	0	0	502	557
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtscheldin g van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/03	*Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04*				
			€ 0	Nee				
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

			(conform artikel 159, eerste lid WPO)	taal (conform artikel 158 WPO)	kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)				
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*		
			€ 340.587	€ 0	€ 0	€ 32.574	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag**		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1							
		2							
		100							

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R *Indicator: D14/01*	*Aard controle R* *Indicator: D14/02*	*Aard controle R* *Indicator: D14/03*	*Aard controle R* *Indicator: D14/04*	*Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 225.328	€ 0	€ 5.940	€ 0	€ 126.960	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		

			invullen	Programma Onderwijs				
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	*Aard controle R Indicator: D14/07*	*Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08*	*Aard controle R Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02*	*Aard controle R Indicator: E20/03*	*Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle	*Aard controle*	*Aard controle*	*Aard controle*		

				n.v.t. *Indicator: E20/05*	*n.v.t.* *Indicator: E20/06*	*n.v.t.* *Indicator: E20/07*	*n.v.t.* *Indicator: E20/08*
			1	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Nee	0	
			2	121 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur zone | aantal in st	Nee	0	
			3	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Nee	0	
			4	120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt | aantal in st	Nee	0	
			5	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50	Nee	0	

			km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters						
IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra** Gemeenten en GR'en	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*	
			1 5000004716	€ 31.672	€ 50.000	€ 0	€ 0	Ja	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/08*	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/09*				
			1 5000004716	Ja					

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) **IOAW**	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) **IOAZ**	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in	I.1 Participatiewet (**PW**)	I.1 Participatiewet (**PW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)

		(jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	I.7 Participatiewet (**PW**)	I.7 Participatiewet (**PW**)	Participatiewet (**PW**)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **IOAW**	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **IOAZ**

				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1)		I.1 Participatiewet (**PW**)	I.1 Participatiewet (**PW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)
		(Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1	061525 Gemeente Teylingen	€ 4.257.559	€ 81.186	€ 323.277	€ 1.905	€ 20.067
			2						
			100						
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet

			gemaakt bij indicator G2A/01					
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	I.7 Participatiewet (**PW**)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 13.893	€ 662	€ 0	€ 359.806
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m.	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde		

					kinderopvangtoeslagaffaire	uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
				I.7 Participatiewet (**PW**)	Participatiewet (**PW**)	Participatiewet (**PW**)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	*Aard controle R Indicator: G2A/14*	*Aard controle R Indicator: G2A/15*	*Aard controle D2 Indicator: G2A/16*		
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 2.339	€ 0	€ 0		
		2						
		100						
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverle**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

		ning zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstre	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m.	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	kkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2021**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben					Gemeente	

		uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	*Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01*	*Aard controle R Indicator: G3A/02*	*Aard controle R Indicator: G3A/03*	*Aard controle R Indicator: G3A/04*	*Aard controle R Indicator: G3A/05*	*Aard controle R Indicator: G3A/06*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	€ 49.784	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m.	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m.

					kinderopvangtoeslagaffaire	i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	kinderopvangtoeslagaffaire
					Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3A/07	*Indicator: G3A/08*	*Indicator: G3A/09*	*Indicator: G3A/10*	*Indicator: G3A/11*	*Indicator: G3A/12*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*

		de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle	*Aard controle*	*Aard controle R*	*Aard controle*		

				n.v.t.	*R*		*n.v.t.*	
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee	
			6	Totaal	0	0		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire
					Gemeente	Gemeente	Gemeente
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	*Aard controle R Indicator: G4/17*	*Aard controle D2 Indicator: G4/18*	*Aard controle R Indicator: G4/19*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0

		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	0	0	0		
SZW	**G4A**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2021**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	

Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.

		Indicator: G4A/01	*Indicator: G4A/02*	*Indicator: G4A/03*	*Indicator: G4A/04*	*Indicator: G4A/05*
1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 8.330	€ 0	€ 14.883	€ 53.079	
2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 190	€ 0	€ 12.592	€ 17.105	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 693.589	€ 61.785	€ 25.664	€ 1.365	
4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 344.022	€ 8.300	€ 11.859	€ 0	

			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 226.752	€ 0	€ 4.659	€ 0
				Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/09*	
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	31	0	
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	2	0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 6.502	88	10	
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	113	17	
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	68	12	

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	*Aard controle D2* *Indicator: G4A/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/13*		
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01* € 24.614	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03* Ja	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		_ **gemeentedeel**		2012 in (jaar T)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr				
			Aard controle R *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*	
			€ 0	€ 0	Nee	

SZW	**G12A**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire _ totalen**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) , jaar T-1.	
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		

		regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	*Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01*	*Aard controle R Indicator: G12A/02*	*Aard controle R Indicator: G12A/03*	*Aard controle R Indicator: G12A/04*	
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	15	
		2					
		20					
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)

		Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G13/01*	*Aard controle R* *Indicator: G13/02*	*Aard controle R* *Indicator: G13/03*	*Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 643.316	€ 271.166				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1 Aanleg sportvelden	€ 132.122	€ 132.122	€ 0	€ 0	

		2	Stiwa	€ 139.044	€ 0	€ 0	€ 139.044	
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	560084296	€ 85.142	€ 0	€ 45.142	€ 0	€ 85.142
		2	560131455	€ 37.716	€ 0	€ 16.357	€ 0	€ 16.357
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	560084296	Ja				
		2	560131455	Nee				
		3						
		4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of**	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			

		preventieaanpakken	*Aard controle R Indicator: H12/01*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03*			
			€ 22.447	Ja	Nee			
VWS	**H21**	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02*	*Aard controle R Indicator: H21/03*	*Aard controle R Indicator: H21/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05*	
			Nee	Uitvoering is gepland in 2023	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	**H25**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T)	Totale definitieve exploitatietekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording	
				Automatisch berekend	*Automatisch berekend*	*Automatisch berekend*		

			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05*	
		1	*560146238 / SPUKIJZ21-22229.*	-€ 21.211	€ 21.211	€ 21.211	Nee	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	*Aard controle R Indicator: H25/07*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08*	*Aard controle R Indicator: H25/09*	*Aard controle R Indicator: H25/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11*
		1	*Wasbeek*	*jan-22*	€ 21.211	€ 21.211	€ 21.211	€ 21.211
		2						
		50						

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet per 1-1-2022 afgerond tbv Key2	Geraamd in 2022	Rcht/vpl 2022	Uitgave 2022	Restant per 31-12-2022	Afsluiten per 31-12-2022 Ja/nee	stand van zaken jaarrekening 2022
Programma 1								
Roodemolenweg 6 (S): Tennispark clubhuis 2018	2015	33.457,00			0,00	33.457,00	nee	zit nog in besluitvorming
Roodemolenweg 6 (S): Tennispark parkeerplaatsen 2018	2015	56.472,00			25.809,25	30.662,75	nee	zit nog in besluitvorming
Renovatie veld 1 SV Warmunda, vervanging drainage	2017	0,00			0,00	0,00	ja	geen krediet open
Renovatie 1SV Warmunda	2018		158.000,00		158.000,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
Kunstgrasveld 2 Warmunda zorgplicht, 2022	2022	0,00	38.420,00		38.420,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
Kunstgrasveld 3 Warmunda zorgplicht, 2022	2022	0,00	15.000,00		0,00	15.000,00	nee	Prognose 2023
Kunstgrasveld 1 Foreholte zorgplicht, 2022	2022	0,00	30.000,00		0,00	30.000,00	nee	Prognose 2023
Kunstgrasveld 2 Foreholte zorgplicht, 2022	2022	0,00	30.000,00		0,00	30.000,00	nee	Prognose 2023
Kunstgrasveld 3 Foreholte zorgplicht, 2022	2022	0,00	30.000,00		0,00	30.000,00	nee	Prognose 2023
Kunstgrasveld 4 Foreholte zorgplicht, 2022	2022	0,00	30.000,00		0,00	30.000,00	nee	Prognose 2023
Kunstgrasveld 1 The Bassets zorgplicht, 2022	2022	0,00	30.000,00		0,00	30.000,00	nee	Prognose 2023
Verv.toplaag kunstgr.vld hfdvld 9 Roodemolen 2023	2017	450.000,00			9.641,50	440.358,50	nee	Prognose afronding 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Voorbereiding grondwerk	2017-2021	277.962,00			3.740,65	274.221,35	nee	Prognose afronding 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportvelden	2017-2021	4.273.240,00			358.120,54	3.915.119,46	nee	Prognose afronding 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportaccomodaties	2017-2021	1.120.800,00			26.126,10	1.094.673,90	nee	Prognose afronding 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Trainings/sporthal	2017-2021	765.000,00			0,00	765.000,00	nee	Prognose afronding 2023
Herinr.sportpark Elsgeest: VAT-kosten	2017	335.024,00			435.130,49	-100.106,49	nee	Prognose afronding 2023
	2021				-	198.587,00	nee	Prognose afronding

		101.310,00			97.277			2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Indexering	2017	556.632,00			0,00	556.632,00	nee	Prognose afronding 2023
Herinr. Sportpark Elsgeest; VAT-kosten	2021	121.710,00			0,00	121.710,00	nee	Prognose afronding 2023
Herinr. Sportpark Elsgeest; Indexering	2021	113.596,00			0,00	113.596,00	nee	Prognose afronding 2023
Renovatie veld 9 sportpark Roodemolenpolder (toplaag)	2021	242.995,00			0,00	242.995,00	nee	Prognose afronding 2023
Verv. Toplaag tennisbn 1 tm 3 Sportpark Overbos 2022	2022	0,00	83.000,00		0,00	83.000,00	nee	Prognose afronding 2023
Verv. Toplaag tennisbn 7 Sportpark Overbos 2022	2022	0,00	83.000,00		0,00	83.000,00	nee	Prognose afronding 2023
Verv. Toplaag tennisbn 4 tm 6 Sportpark Overbos 2022	2022	0,00	31.000,00		0,00	31.000,00	nee	Prognose afronding 2023
Verv. Toplaag grasveld rugbyver. The Bassets 2022	2022	0,00	55.000,00		0,00	55.000,00	nee	Prognose afronding 2023
Aanleg voetbalveld 8 Roodemolenpolder	2022	0,00	377.750,00		370.000,00	7.750,00	nee	afronding 2023
Aanleg voetbalveld 2 Roodemolenpolder	2022	0,00	377.750,00		370.000,00	7.750,00	nee	afronding 2023
RoodemolenpolderZorgplicht veld 1-2-8-9	2022	0,00	52.000,00		52.000,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
Vervangen lichtmasten velden SV Warmunda 2022	2022	0,00	90.000,00		90.000,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
Aanleg natuurgrasvelden Warmunda	2022	0,00	56.000,00		56.000,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
Verv.straatwerk, kolken, meub.etc. Overbos 2022	2022	0,00	110.000,00		110.000,00	0,00	nee	Inspectierapport ontbreekt nog
KV TOP renovatie toplaag kunstgrasveld	2019	22.722,00			0,00	22.722,00	nee	Prognose 2023
Binnensport-accomodaties advies + onderzoek 2020	2019	61.104,00			11.020,68	50.083,32	nee	Prognose afronding 2023
Renovatie veld 5 VV Foreholte (kunstgras)	2019	36.000,00	-36.000,00		0,00	0,00	ja	afgerond 2021
Renovatie veld 1 VV Foreholte (vervangen toplaag) 2020	2020	54.412,00			0,00	54.412,00	nee	Prognose 2023
Vervanging toplaag veld 3 KV TOP	2021	137.000,00			0,00	137.000,00	nee	Prognose 2023
Vervaging drainage velden VV Foreholten	2020	14.000,00			0,00	14.000,00	nee	Prognose 2023
Ontsluiting sportpark Elsgeest	2020	94.091,00			-5.908,70	99.999,70	nee	Prognose afronding

								2023
Meubilair Roodemolenpolder	2020	35.136,00	-35.000,00		0,00	136,00	ja	afgerond
Beukenrode 107 (V): SCH/PO Renovatie 2018	2018	0,00			0,00	0,00	ja	
Diligence 19 (S): Meubilair ed 2018	2018	0,00			0,00	0,00	ja	
P.v.Slingerlandstr 36 (V): SCH/PO Kozijnen 2019	2019		0,00		0,00	0,00	ja	
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Sticht. Kosten PO 2020	2020	6.922.437,00	1.840.354,00		940.855,77	7.821.935,23	nee	project is in realisatiefase. Geplande oplevering is Q4 2023/Q1 2024
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Voorber. Nieuwbouw 2018					0,00	0,00		
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Stichtingskosten 2022X	2022	0,00			0,00	0,00		
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Stichtingskosten 2023X						0,00		
Knorrenburgerln 2 (S): IKC Gem. Kosten PO 2021 (K)			-52.935,00		14.057,20	-66.992,20	nee	Geen apart budget voor gem. kosten zie 74200130
Rembrandtln 14 (V):SCH/PO Uitbreiding 2020	2020	1.596.919,00			0,00	1.596.919,00	nee	Project moet nog worden afgerekend in 2023
Cofinanc.: Spec.uitkering Ventilatie in scholen	2022	0,00	318.569,00		180.360,10	138.208,90	nee	project loopt nog
Cofinanc.: Spec.uitkering Ventilatie in scholen	2022		-227.660,00		-180.361,00	-47.299,00	nee	project loopt nog
Raadhuispln 3 (V): CJG Voorleder1 balie verb.2021	2021	-26.339,00	88.721,00		49.335,27	13.046,73	nee	prognose afronding 2023
Voor leder1 balie inrichting	2021	0,00			0,00	0,00	ja	
Voorbereidingskrediet schoolwoningen voor bewoning GEREED	2016	219.118,00			0,00	219.118,00	Ja	Is geen bestaand krediet meer.
Programma 2								
Speelplaats Ter Wegenpark	2021	30.750,00			0,00	30.750,00	Nee	In afwachting beslissing sportvelden/park
Speelplaats Distelweg 19	2021	-2.734,00			2.376,00	-5.110,00	Ja	Project afgerond
Speelplaats Vooruitgangdreef 1 2022	2022	0,00	41.668,00		36.300,00	5.368,00	Nee	Project wordt in 2023 afgerond
Speelplaats Kagerweide 24 2022	2022	0,00	41.668,00		20.732,20	20.935,80	Ja	Project afgerond
Speelplaats Willem Barthoenstraat 2 2022	2022	0,00	41.667,00		21.316,21	20.350,79	Nee	Project wordt in 2023 afgerond
Klaprooshof 22 (V): KB Nieuw gebouw 2019	2021	31.000,00	100.000,00		128.247,90	2.752,10	Nee	afronding 2023

Bloemenschans - bomen	2020	87.585,00	16.000,00		83.207,30	20.377,70	Nee	Project in uitvoering
Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving 2021	2021	400.000,00			0,00	400.000,00	Nee	Het nieuwe programma voor de Duin- en Bollenstreek wordt dit jaar voorbereid en de projecten worden naar verwachting vanaf 2024 opgepakt. Voor de Holland- Utrechtse Plassen is het programma bekend en wordt in 2023 gestart met een aantal projecten.
Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving 2022	2022	0,00	200.000,00		34.970,00	165.030,00	nee	Programma is nog niet afgerond
Vervangen duikers 2021	2021	20.000,00			8.651,21	11.348,79	Nee	Verdere uitvoer in 2023
Walbeschoeiing 2020	2020	83.643,00			100.029,90	-16.386,90	Ja	Restant krediet wordt gedekt uit krediet walbeschoeiing 2021
Walbeschoeiing 2021	2021	222.734,00			207.013,98	15.720,02	Ja	Volledig uitgevoerd, restant krediet wordt gedekt voor walbeschoeiing 2020
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen	2012	27.254,00			0,00	27.254,00	Nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2019	2019	60.017,00			0,00	60.017,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P14 Fietspark.cap.centrumgebied 2019	2019	20.000,00				20.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen	2020	75.000,00				75.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2021	2021	75.000,00				75.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2022	2022		75.000,00			75.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgebied	2020	20.000,00			0,00	20.000,00	nee	zie begrotingswijziging

2020								Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgebied 2021	2021	20.000,00			0,00	20.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgebied 2022	2022	0,00	20.000,00		0,00	20.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
Project Noordelijke Randweg Voorhout	2011	9.007.397,00			252.381,73	8.755.015,27	nee	72100100 en 72100170 betreft samen project Noordelijke Randweg Voorhout. Project is in uitvoering en daarom open laten staan. Deel vd subsidies is nog te ontvangen.
	2011	-5.000.000,00			0,00	-5.000.000,00	nee	72100100 en 72100170 betreft samen project Noordelijke Randweg Voorhout. Project is in uitvoering en daarom open laten staan. Deel vd subsidies is nog te ontvangen.
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	2018	-1.201.700,00			4.126.898,02	-5.328.598,02	nee	72100100 en 72100170 betreft samen project Noordelijke Randweg Voorhout. Project is in uitvoering en daarom open laten staan. Deel vd subsidies is nog te ontvangen.
	2018	-6.018.407,00			-359.289,00	-5.659.118,00	nee	72100100 en 72100170 betreft samen project Noordelijke Randweg Voorhout. Project is in uitvoering en daarom open laten staan. Deel vd subsidies is nog te ontvangen.

HOV Teylingen	2013	-15.741,00			739.769,40	-755.510,40	nee	Project is in uitvoering.
	2021	42.487,00			-531.746,15	574.233,15	nee	Project is in uitvoering.
	2022	0,00			-29.654,00	29.654,00	nee	Project is in uitvoering.
Herinrichting Herenweg Warmond	2016	3.046.123,00	-755.000,00		1.143.669,83	1.147.453,17	nee	project is in uitvoering
	2021	-214.040,00			-124.892,50	-89.147,50	nee	project is in uitvoering
Reconstructie kruising Bergamolaan- 's Gravendamseweg	2018	119.970,00			7.157,50	112.812,50	nee	Kosten grondruilovereenkomsten met Provincie Zuid-Holland en Hoogheemraadschap van Rijnland
	2018	-63.525,00			0,00	-63.525,00	ja	definitieve kostenbijdrage Hoogheemraadschap van Rijnland ontvangen
	2018	-31.637,00				-31.637,00	ja	definitieve kostenbijdrage Provincie Zuid-Holland ontvangen
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10397)	2019	7.000,00			0,00	7.000,00	ja	ivm staat en beperkt gebruik niet vervangen
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10398)	2019	7.000,00			0,00	7.000,00	ja	ivm staat en beperkt gebruik niet vervangen
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10399)	2019	7.000,00			0,00	7.000,00	ja	ivm staat en beperkt gebruik niet vervangen
Sneeuwploeg Villeton LMT 2x 1800 en 1x 2000	2019	22.000,00			0,00	22.000,00	ja	ivm staat en beperkt gebruik niet vervangen
Vervangingen Openbare verlichting obv beheerplan jaar 2019	2019	84.086,00			50.550,69	33.535,31	Ja	Project is afgerond
VRI Paddoxlaan Warmond 2014	2019	225.000,00			0,00	225.000,00	Nee	Niet bekend bij Rob Zegers
Inrichting en verharding Churchillaan	2021	123.705,00			0,00	123.705,00	Ja	Uitgevoerd
HOV Sassenheim 1	2021	4.204.000,00			0,00	4.204.000,00	nee	project is in uitvoering
	2021	-4.204.000,00			0,00	-4.204.000,00	nee	project is in uitvoering
GVVP B38 Bushalten NS Station Voorhout	2019	75.000,00			0,00	75.000,00	nee	project is in uitvoering

GVVP V17 Herinrichting Oosthoutlaan	2021	150.000,00			0,00	150.000,00	nee	project is in uitvoering
GVVP V18 Herinrichten Hoofdstraat Noord SH 2022	2022	0,00	670.090,00		0,00	670.090,00	nee	Bespreken of de herinrichting in het nieuwe mobiliteitsprogramma nog wordt benoemd. Indien dit niet het geval is, dan kan krediet gebruikt worden voor andere mobiliteitsplannen te dekken.
GVVP B13 Capaciteitverg. Rotonde Soldaatje (N433-N450)	2021-2022	350.000,00	350.000,00		0,00	700.000,00	Nee	Iom bestuur bepalen of deze moet vervallen; nu geen concrete plannen
GVVP B40 bushalte Schoutenlaan	2019-2021	125.000,00			0,00	125.000,00	nee	project is in uitvoering
GVVP B38 Bushalte NS Station Voorhout	2021	25.000,00			0,00	25.000,00	nee	project is in uitvoering
GVVP V26 Maatregelen toets oversteeklocaties	2021	450.000,00	50.000,00		0,00	500.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP V26 Maatregelen toets oversteeklocaties 2021	2021	50.000,00			0,00	50.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP B32 Maatregelen langszaam verkeer 2020	2020	53.144,00			32.420,91	20.723,09	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP B32 Maatregelen langzaam verkeer 2021	2021	100.000,00			0,00	100.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP B32 Maatregelen langzaam verkeer 2022	2022	0,00	100.000,00		0,00	100.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP V12 Toets essentiële herkenbaarheidskenmerken 2021	2021	150.000,00			0,00	150.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
GVVP V12 Toets essentiële herkenbaarheidskenmerken 2022	2022	0,00	150.000,00		0,00	150.000,00	nee	zie begrotingswijziging Mobiliteitsplan Tey.
Vb-krediet uitvoeringsplannen Centrumvisie	2021	1.297.000,00				1.297.000,00	Nee	
Centrumvisie 2022	2022	5.150.000,00				5.150.000,00	Nee	
VO 2022 - Aanleg 2 bruggen park Overbosch	2021	0,00	94.058,00		98.056,01	-3.998,01	Nee	Project is nog niet afgerond, subsidie moet
			-21.000,00		0,00	-21.000,00	Nee	

			-41.196,00		0,00	-41.196,00	Nee	nog ontvangen worden
Boekhorstlaan	2020	203.645,00	36.000,00		238.115,64	1.529,36	Ja	Project afgerond. moeten nog kleine aanpassingen uitgevoerd worden.
Bloemenschans- wegen	2020	36.000,00	16.000,00			52.000,00	Nee	Project in uitvoering
VO 25 Brug Kievitspark	2019	15.123,00			14.815,00	308,00	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
VO 12 Brug Kervelhof 2022	2022	0,00	35.000,00		0,00	35.000,00	Nee	afronding 2023
VO 18 Brug Kervelhof 2022	2022	0,00	66.000,00		19.432,50	46.567,50	Nee	afronding 2023
VO 21 Brug Munthof 2022	2022	0,00	90.000,00		0,00	90.000,00	Nee	afronding 2023
WA01 brug Oranje Nassaulaan	2019	9.965,00	855.000,00		860.172,45	4.792,55	ja	project is gereed en overgedragen aan beheer
WA 07 Brug Veerpolder 2020	2020	40.805,00	27.500,00		67.015,00	1.290,00	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
SA 0.03 Brug Mecklenburg 2020	2020	145.000,00			0,00	145.000,00	Nee	Op basis van inspectie is vervanging doorgeschoven naar 2025.
SA 0.05 Brug Zuiderstraat 2020	2020	45.680,00			44.930,51	749,49	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
VO 09 Brug Madeliefjespad 2020	2020	68.424,00			63.007,75	5.416,25	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
WA 22 Brug Schoonoord 2020	2020	22.339,00	7.500,00		28.193,53	1.645,47	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
WA 29 Brug Broekmolen 2020	2020	53.428,00	10.000,00		61.179,82	2.248,18	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
SAM05 Brug Menneweg	2022	22.500,00				22.500,00	Nee	2e Berap2022 afronding 2023
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 3	2018	22.000,00			0,00	22.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 2	2018	22.000,00			0,00	22.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 1	2018	22.000,00			0,00	22.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart

Zoutstrooier igloo 800 ltr 1	2020	25.000,00			0,00	25.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart
Zoutstrooier igloo 800 ltr 2	2020	25.000,00			0,00	25.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart
Zoutstrooier igloo 800 ltr 3	2020	25.000,00			0,00	25.000,00	nee	aanbestedingstraject opgestart
Verv. Openbare Verlichting obv beheerplan 2020	2021	7.890,00			4.521,62	3.368,38	Ja	Project is afgerond
Vervangen openbare verlichting obv beheerplan jr 2021	2021	627.000,00			140.967,10	486.032,90	Ja	restant overhevelen naar 72100402.40
Vervangen openbare verlichting obv beheerplan jr 2022	2022	0,00	627.000,00		28.032,82	598.967,18	Nee	Totaal wordt gebruikt voor actualisatie nieuw beleidsplan
Lichtmasten Spoorpad VH 2022	2022		120.000,00		80.032,50	39.967,50	Nee	Opdracht is verstrekt en wordt in 2023 uitgevoerd
	2022		-60.000,00			-60.000,00	Nee	Opdracht is verstrekt en wordt in 2023 uitgevoerd
Armaturen Spoorpad VH 2022	2022		60.000,00			60.000,00	Nee	Opdracht is verstrekt en wordt in 2023 uitgevoerd
	2022		-30.000,00			-30.000,00	Nee	Opdracht is verstrekt en wordt in 2023 uitgevoerd
Uitbreiding fietsenstalling Station Sassenheim	2019	176.285,00	33.120,00		109.426,00	99.979,00	nee	project loopt door tot in 2023
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid SH	2020	219.855,00	17.664,00		231.280,36	6.238,64	nee	project loopt door tot in 2023
	2020	-74.118,00				-74.118,00	nee	project loopt door tot in 2023
WA St 22 Steiger Zwanburg	2019	91.287,00	-45.000,00		45.849,00	438,00	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
WA St 17 Steiger Koudenhoorn	2020-2021	85.987,00	-28.500,00		48.440,00	9.047,00	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
WA NS 01 tunnel Oranje Nassaulaan	2019	57.010,00				57.010,00	Ja	Project is verantwoord via groot onderhoud.

WA St 02a Steiger Heren Schouten 2020	2020	73.587,00			45.269,40	28.317,60	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
WA St 04 Broekpolder pont 2020	2020	24.309,00	2.500,00		27.870,00	-1.061,00	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
Aankoop gronden Nieuw Boekhorst	2022	0,00	1.545.000,00		1.562.465,89	-17.465,89	Nee	project loopt door tot in 2023
Hoofdstraat/Langeveld		-30.245,00			44.232,00	-74.477,00	Nee	project loopt door tot in 2023
WA St 05 Zijldijk pont 2020	2020	25.277,00			25.570,80	-293,80	Ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
Programma 3								
Uitvoeringsprogramma 2020	2020	32.300,00			0,00	32.300,00	Ja	dit budget mag afgesloten worden, weten niet waaraan uitvoering gegeven moet worden voor dit budget
Centrumvisie-Investeringen buitenruimte	2022	0,00			19.720,00	-19.720,00	Nee	Niet alle uitgaven zijn gedaan
Cengtrumvisie-Sassenh.Aanp.Parkeerpl.Wilhelminalaan	2022	0,00			19.378,00	-19.378,00	ja	Is in 2022 vervangen en opgeleverd
Centrumvisie- interne uren Teylingen	2022	0,00			67.690,50	-67.690,50	Nee	Niet alle uitgaven zijn gedaan
Aanpassing en uitbreiding electronische installaties markten	2019	13.547,00			0,00	13.547,00	Nee	Wordt gebruikt voor toekomstige vervanging marktkasten
Programma 4								
Nijverheidsweg 32 (V): GW Huisvesting fase 2 2018	2019	0,00			0,00	0,00	ja	
Onderzoekskosten verbouwing raadszaal	2019	15.778,00			2.565,96	13.212,04	nee	Nog niet afgerond
Noodstroomaggregaat vz Sassenheim	2021	50.000,00			0,00	50.000,00	nee	project loopt door tot in 2023
Programma 5								
Vervanging 15 ondergrondse containers 2018	2018	62.958,00			0,00	62.958,00	Nee	Afwachting oplevering Marienhaven
Vervanging 3 perscontainers milieustraat	2020	9.384,00			635,00	8.749,00	Ja	Project afgerond, 2

								containers aangeschaft.
Investeringen obv Beleidsplan Afval	2020	314.220,00			46.715,65	267.504,35	Nee	Implementatie afvalbeleid is nog niet afgerond
Minicontainers 2020	2020	-31.153,00			0,00	-31.153,00	Ja	Restant verrekenen met 77300110.40
Vervangen drukriolering loosterweg	2013	75.782,00				75.782,00	Nee	In uitvoering in 2023
Aansluiten panden op drukriolering VH 2022	2022	0,00	40.000,00		0,00	40.000,00	Nee	Kredieten volgens Integraal waterketenplan
Aansluiten panden op drukriolering WD 2022	2022	0,00	48.000,00		0,00	48.000,00	Nee	Kredieten volgens Integraal waterketenplan
Aansluiten panden op drukriolering SH 2022	2022	0,00	10.000,00		0,00	10.000,00	Nee	Kredieten volgens Integraal waterketenplan
Hoofdstraat Noord Sassenheim riolering	2022	0,00	236.000,00		0,00	236.000,00	nee	Gezien de geplande herinrichting van dit wegdeel in ca. 2025 deze investering laten staan.
Hooghkamer-Molentocht (Riolering)	2021	54.944,00	-80.000,00		-25.056,00	0,00	nee	In de raad is besloten om de kosten voor park Molentocht via de exploitatie af te wenden.
Kievitspark- riolering	2020	-22.421,00			-55.797,04	33.376,04	Ja	Project afgerond.
Voormalige kostenplaatsen								

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Teylingen opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Teylingen toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2022 gesteld op € 216.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- de gemeentesecretaris
- de griffier

Het is goed denkbaar dat de gemeentesecretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.
Dit verantwoordingsdocument bestaat uit het volgende model:

1. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2022	R. van Dijk	J.F.A. Tomassen
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01–31/12	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.846	€ 124.340
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.212	€ 22.032
Subtotaal	*€ 126.058*	*€ 146.372*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2022	**€ 126.058**	**€ 146.372**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021	R. van Dijk	J.F.A. Tomassen
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01–31/12	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 98.406	€ 118.669
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.322	€ 21.675
Subtotaal	*€ 116.728*	*€ 140.344*

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2021	**€ 116.728**	**€ 140.344**

De topfunctionaris J.F.A. Tomassen is ook topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

Inhuur
In 2022 zijn er geen topfunctionarissen ingehuurd.

Bijlage 4 Risico-inventarisatie

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Energiek en sociaal Teylingen	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	€ 14.000
Energiek en sociaal Teylingen	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-reglingen.	Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	€ 450.000
Energiek en sociaal Teylingen	Bedrijfsrisico	De verwachte kostenreductie in de begroting van de gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.	Dit resulteert in een toename van niet-begrote kosten.	€ 158.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2023 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor omgevingsleges	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Grond-exploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geint worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren.	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging loopt vertraging op.	Dit kan veroorzaakt worden door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	€ 56.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar, herstel is vaak kostbaar.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand,- storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geindexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan bezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme opgenomen. Tot op heden zijn deze budgetten toereikend.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjebloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker	€ 56.000

			onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	€ 158.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverlasten is afhankelijk van het aantal resterende maanden in het jaar.	€ 27.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatieinspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van imagoschade.	€ 34.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		€ 34.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	€ 14.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	€ 79.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiele schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats gevonden	€ 56.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Prijsontwikkeling	De economische omstandigheden hebben ook hun weerslag op onze gemeentelijke financiën en op onze begroting. Ook wij hebben te maken met prijsstijgingen. In deze begroting is een bedrag gereserveerd om prijsontwikkelingen op te vangen. De daadwerkelijke prijsontwikkeling is onzeker.	€ 158.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Hogere uitgaven en lagere inkomsten vanwege crisissen, zoals corona en vluchtelingen.	Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.	€ 200.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 420.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat Alliander niet aan haar verplichtingen kan voldoen, waardoor de gemeente geen renteopbrengsten ontvangt.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 19.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	€ 1.681.000
			TOTAAL	€ 3.792.000

Bijlage 5: Overhevelingen

Hieronder is het voorstel voor het overhevelen van de budgetten naar het volgende begrotingsjaar 2023 opgenomen.

De overhevelingen worden op basis van de onderstaande criteria toegelicht:
- De activiteit is niet verricht of niet geheel verricht in 2022;
- Het betreft incidenteel budget;
- Voor hetzelfde doel is in het volgende jaar geen structureel budget aanwezig;
- Er is een concrete uitvoeringsplanning in het volgende jaar.

Niet in alle gevallen wordt voldaan aan de criteria. Indien dit afwijkt wordt dit toegelicht bij de overheveling van dit budget.

In het onderstaande een overzicht van de overhevelingen:

Overhevelingen		Bedrag
1.	Overheveling budget omgevingsvisie	72.000
2.	Ruïne van Teylingen	30.000
3.	Overhevelen budget duurzaamheid	215.000
4.	Wet Kwaliteitsborging bouw	48.044
5.	Crisis Noodopvang Oekraïne	1.785.979
6.	POK gelden	165.000
7.	Energietoeslag lage inkomens decembercirculaire 2022	632.780
8.	Aanpak dak- en thuislozen	113.911
9.	Kwaliteitsmedewerker verwijzingen	29.546
10.	Kunst in de buitenruimte	65.000
11.	Voorbereidingskosten Stationslokatie Voorhout	195.000
12.	Project meedoen	83.000
13.	Statushouders gelden septembercirculaire	134.220
14.	Centrumvisie Teylingen	412.000
15.	Omgevingswet	292.938
16.	Uitvoeringskosten klimaatakkoord	262.070
17.	Project Teydelijk	168.000
18.	Visie op verblijfsrecreatie	30.000
19.	Project Kansen voor Warmond	80.000
Totaal		**4.814.488**

1. Overheveling budget omgevingsvisie € 72.000
Het opstellen van de Omgevingsvisie verloopt volgens planning in 2022 en 2023. Met bureau KuiperCompagnons zijn voor het opstellen van de omgevingsvisie Teylingen 5 betaaltermijnen afgesproken gekoppeld aan uit te voeren deelwerkzaamheden en op te leveren tussenproducten.
De eerste twee termijnen zijn in 2022 betaald uit het budget. Het restant van het budget aan het eind van 2022 moet beschikbaar blijven voor de in 2023 door het bureau conform de aanbesteding uit te voeren en in rekening te brengen werkzaamheden.

2. Ruïne van Teylingen € 30.000
De inschrijfperiode voor de tender is nog niet afgerond, waardoor geplande activiteiten van 2022 in 2023 plaatsvinden.

3. Overhevelen budget duurzaamheid €215.000
Onder het duurzaamheidsbudget is structureel budget opgenomen van € 250.000. Dit budget is voor een groot deel (€ 215.000) niet uitgegeven aan dit doel omdat besluitvorming omtrent duurzaamheid pas later in 2022 heeft plaatsgevonden door de raad. Voorgesteld wordt om dit budget van 2022 over te hevelen naar 2023.

4. Wet kwaliteitsborging bouw € 48.044
De Wkb treedt naar verwachting per 1 januari 2023 gefaseerd in werking. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Voor de inwerkingtreding en de noodzakelijke werkzaamheden ontvangen gemeenten een bijdrage tot en met 2026. Deze middelen zijn bij de septembercirculaire beschikbaar gesteld, en konden in 2022 nog niet worden uitgegeven.

5. Crisis Noodopvang Oekraïne € 1.785.979
In 2022 zijn minder kosten gemaakt voor de opvang van ontheemden dan dat we aan vergoeding ontvangen hebben van het Rijk. Gezien alle onzekerheden rondom de opvang van ontheemden wordt voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2023.

6. POK gelden €165.000
Vanuit de december circulaire Gemeentefonds 2021 (Algemene uitkering) zijn voor 2021 inkomsten ontvangen naar aanleiding van het rapport "Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag". Steekwoorden hierin zijn: robuust rechtbeschermingssysteem, versterking ondersteuning wijkteams, impuls integraalwerken en systeem leren. Het versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities bij de gemeente is onderdeel van het beleid van het kabinet. Het voornemen was om in 2022 het ontvangen bedrag in te kunnen zetten bij de wijkteams bij Stichting Voor Ieder1. Deze activiteit heeft echter niet in 2022 plaatsgevonden en wordt in 2023 ingezet voor inrichting pilot Bureaudienst, procesregisseur casuïstiek en meedenkers-netwerk conform collegevoorstel. Hiervoor is overheveling van dit budget naar 2023 noodzakelijk.

7. Energietoeslag lage inkomens december circulaire 2022 € 632.780
In de december circulaire 2022 is een bedrag opgenomen voor energietoeslag lage inkomens 2023. Om huishoudens nog beter te ondersteunen, biedt het kabinet gemeenten de mogelijkheid om € 500 hiervan al begin 2023 uit te keren.

8. Aanpak dak- en thuislozen € 113.911
In 2022 heeft gemeente Teylingen gezamenlijk met de andere vier duin- en bollenstreek gemeenten 2 projectleiders ingezet. Een projectleider heeft het preventieprogramma dakloosheid opgesteld en een start gemaakt met de uitvoering. Een projectleider heeft de opdracht 'huisvesting kwetsbare doelgroepen' opgepakt. Om het overige budget in te kunnen zetten op 'voorkomen van dakloosheid' is het noodzakelijk om dit bedrag over te hevelen. In 2023 blijft de projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen om zijn opdracht af te kunnen ronden. Daarnaast start het project 'Kamers met aandacht'.

9. Kwaliteitsmedewerker verwijzingen € 29.546
In 2022 zijn deze gelden niet ingezet, maar worden in 2023 besteed als de kwaliteitsmedewerker start ten behoeve van de Jeugd Lokale Toegang. Daarom wordt voorgesteld deze gelden over te hevelen naar 2023.

10. Kunst in buitenruimte € 65.000
Door vertraging die dit jaar is opgelopen in de onderhandelingen over kunstwerken is dit bedrag niet in 2022 uitgegeven. Inmiddels ligt er wel een plan voor 2023.

11. Voorbereidingskosten Stationslocatie Voorhout € 195.000
De raad heeft besloten op 15 december 2022 een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor stationslocatie Voorhout. Om de stationslocatie Voorhout te gaan ontwikkelen, wordt momenteel geïnventariseerd welke wensen de gemeente heeft en wat dit kost. Daarnaast zal geïnventariseerd worden welke wensen de omgeving heeft. De werkzaamheden zijn nog niet afgerond in 2022. Daarom wordt voorgesteld dit voorbereidingsbudget over te hevelen naar 2023.

12. Project meedoen € 83.000
Project Meedoen! beoogt op een proactieve manier meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk. Doel is hen te activeren, waardoor participatie aan de samenleving gestimuleerd wordt. Omdat de resultaten van het project achterbleven bij de ambities is het project eind 2022 afgesloten. Mede t.g.v. Corona beperkingen is er een resterend budget bestemd voor sociale activering van 83.000. Momenteel loopt een onderzoek naar aansluiting bij project Lekker Fit in Noordwijk.
Lekker Fit (voorheen Sportief naar werk) loopt al sinds 2015 en laat goede resultaten zien.
Met project Lekker Fit geven Welzijn Noordwijk, de Intergemeentelijke Sociale Dienst en Provalu invulling aan deze drie aanbevelingen. Het resultaat is een sterkere en bredere benadering om inwoners zonder werk op de weg te helpen. Op weg naar een baan of naar een zinvolle maatschappelijke bijdrage.

13. Statushouders gelden septembercirculaire €134.220
In de septembercirculaire zijn gelden vrijgegeven voor:
- Asiel (inburgering).
Vanuit het Rijk worden middelen beschikbaar gesteld voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is het budget voor inburgering verhoogd. De bijdragen worden als een taakmutatie opgenomen en worden zo nodig betrokken bij de overhevelingen in de jaarrekening 2022.
- Maatschappelijke begeleiding statushouders
Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden gelden om dit te verzorgen. Door toename van de aantallen worden er extra bijdragen verstrekt. De gelden worden opgenomen zullen in 2023 worden ingezet voor deze doelen.

14. Centrumvisie Teylingen € 412.000
Op 13 maart 2021 heeft de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsprogramma centrumvisie. In 2021 is een programmamanager aangesteld en daarna is gestart met de voorbereidingen en zijn een aantal quick wins gerealiseerd.
Een aantal activiteiten die waren begroot in 2022 zijn niet uitgevoerd in 2022. Voorgesteld wordt om deze over te hevelen naar 2023. Dit betreffen o.a. activiteiten voor omgevingsplannen, verbindingsmanager, BOA, onderzoek bibliotheek Sassenheim, Laad- en losonderzoeken, Toerisme ond. Warmond Monitoring Herenstraat VH en diverse andere.

Bij de 2de voortgangsrapportage 2022 is door de raad al besloten over de onderstaande overhevelingen. Voor de volledigheid zijn deze ook in de jaarrekening opgenomen.

15. Omgevingswet € 292.938
In de septembercirculaire 2022 van de algemene uitkering zijn middelen voor de Omgevingswet opgenomen. Wij stellen voor om deze inkomsten over te hevelen naar 2023. Dan kunnen deze middelen effectief worden ingezet.

16. Uitvoeringskosten klimaatakkoord € 262.070
Momenteel vindt besluitvorming plaats rondom de vaststelling van het uitvoeringsprogramma Energietransitie 2022-2026. In de plannen van dit uitvoeringsprogramma is dit budget nodig om uitvoering te geven aan de plannen in 2023. Wij stellen daarom voor om deze taakmutatie over te hevelen naar 2023.

17. Project Teydelijk € 168.000
De voorbereiding van het project huisvesting voor spoedzoekers is gestart in 2019. Samen met Camelot Vastgoed Nederland BV is gewerkt aan de verdere uitwerking tot een haalbaar plan en realisatie in 2020. Echter de projectontwikkelaar Camelot heeft zich teruggetrokken en het project is daardoor vertraagd. Begin 2023 zal u een raadsvoorstel ontvangen over de inhoudelijke invulling van dit project.

18. Visie op verblijfsrecreatie € 30.000
De raad heeft in 2022 € 30.000 eenmalig beschikbaar gesteld voor het opstellen van een visie op verblijfsrecreatie. Door beperkte personele capaciteit vanwege ziekte is dit in 2022 nog niet gelukt. In 2023 zullen we de visie opstellen en stellen daarom voor om het budget van € 30.000 over te hevelen naar 2023.

19. Project Kansen voor Warmond € 80.000
Bij de kadernota 2021 heeft de raad jaarlijks € 40.000 voor een periode van 4 jaar beschikbaar gesteld voor het project Kansen voor Warmond. Het project heeft veel ambities op het gebied van het aantrekkelijker maken van de watersport in en rond De Kaag.
De afgelopen jaren is het een stuk drukker geworden op het water. Samen met de ondernemers kijken we waar we verbeteringen aan kunnen brengen. Te denken valt aan het realiseren van een 'boodschappensteiger', het aanschaffen van 'mareboeien', het laten varen van een hop on / hop off taxiboot en eventueel een (drijvend) toiletgebouw en mogelijkheden voor de berging van sups.
De afgelopen jaren is er geen geld uitgegeven op dit budget. Het bedrag van 2021 (€ 40.000) is eerder overgeheveld naar 2022. Wij stellen voor om het budget van 2022 á € 80.000 (€ 40.000 uit 2021 + € 40.000 uit 2022) over te hevelen naar 2023 zodat we met het volledige bedrag aan de slag kunnen.

Bijlage 6: Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022 na wijziging	2022
Afval				
Lasten	-3.235	-2.940	-2.990	-3.310
Baten	4.867	4.372	4.320	4.435
Saldo	1.632	1.432	1.329	1.125
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	50.134	49.829	56.524	57.808
Saldo	50.134	49.829	56.524	57.808
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-395	-434	-519	-563
Baten				
Saldo	-395	-434	-519	-563
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-92	-123	-78	-71
Baten	47	62	24	29
Saldo	-45	-61	-54	-42
Begeleide participatie				
Lasten	-2.467	-2.576	-2.786	-2.791
Baten				
Saldo	-2.467	-2.576	-2.786	-2.791
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	-4	-6	-6	-3
Baten				
Saldo	-4	-6	-6	-3
Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-664	-442	-532	-688
Baten	565	851	289	227
Saldo	-99	409	-243	-461
Belastingen overig				
Lasten	-7			-8
Baten	3.232	100	120	125
Saldo	3.225	100	120	117

Bestuur				
Lasten	-1.889	-2.149	-2.279	-2.132
Baten	64	58	58	67
Saldo	-1.825	-2.091	-2.222	-2.065
Burgerzaken				
Lasten	-1.043	-1.062	-1.060	-1.023
Baten	478	640	543	507
Saldo	-564	-422	-517	-516
Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-2.240	-2.362	-2.331	-2.199
Baten	412	243	-13	-89
Saldo	-1.828	-2.119	-2.343	-2.288
Cultureel erfgoed				
Lasten	-211	-204	-272	-258
Baten	28		36	59
Saldo	-183	-204	-236	-199
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-572	-691	-618	-541
Baten	183	234	204	212
Saldo	-389	-457	-414	-329
Economische havens en waterwegen				
Lasten	-26	-26	-27	-26
Baten				
Saldo	-26	-26	-27	-26
Economische ontwikkeling				
Lasten	-1.839	-1.133	-1.750	-1.676
Baten	221	130	197	263
Saldo	-1.617	-1.003	-1.554	-1.413
Economische promotie				
Lasten	-189	-276	-266	-224
Baten	298	273	273	323
Saldo	109	-4	7	98
Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-574	-683	-683	-682
Baten				
Saldo	-574	-683	-683	-682

Geëscaleerde zorg 18+				
Lasten	-28	-29	-29	-28
Baten				
Saldo	-28	-29	-29	-28
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)				
Lasten	-5.204	-5.810	-5.809	-1.930
Baten	5.046	7.241	7.241	1.968
Saldo	-157	1.431	1.432	38
Inkomensregelingen				
Lasten	-8.485	-7.470	-10.240	-9.381
Baten	7.096	6.323	6.009	5.667
Saldo	-1.389	-1.147	-4.231	-3.714
Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-7.811	-6.721	-7.884	-7.710
Baten				
Saldo	-7.811	-6.721	-7.884	-7.710
Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-6.760	-7.194	-6.993	-7.078
Baten				
Saldo	-6.760	-7.194	-6.993	-7.078
Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-509	-538	-473	-476
Baten				
Saldo	-509	-538	-473	-476
Media				
Lasten	-827	-794	-823	-825
Baten	24	25	25	25
Saldo	-803	-768	-798	-800
Milieubeheer				
Lasten	-1.799	-1.737	-1.717	-1.620
Baten	265	113	15	65
Saldo	-1.534	-1.623	-1.702	-1.556
Musea				
Lasten	-53	-27	-53	-57
Baten	133	135	138	138
Saldo	80	108	84	81

Mutaties reserves				
Lasten	-1.025	-2.196	-8.337	-7.710
Baten	3.545	2.158	10.731	8.888
Saldo	2.520	-38	2.395	1.178
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Lasten	-1.258	-1.257	-1.556	-1.533
Baten	236	233	705	517
Saldo	-1.022	-1.024	-851	-1.016
Onderwijshuisvesting				
Lasten	-1.901	-1.887	-1.918	-2.076
Baten	69	45	14	25
Saldo	-1.832	-1.841	-1.904	-2.051
Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-227	-201	-231	-243
Baten		2	2	
Saldo	-227	-199	-229	-243
Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-3.057	-3.096	-3.279	-3.262
Baten	31	132	66	64
Saldo	-3.026	-2.964	-3.213	-3.198
Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-1.123	-1.275	-1.226	-1.073
Baten	17	38	57	10
Saldo	-1.106	-1.237	-1.170	-1.063
Overhead				
Lasten	-11.807	-12.742	-12.971	-12.864
Baten	84	137	138	83
Saldo	-11.723	-12.605	-12.833	-12.780
Overige baten en lasten				
Lasten	-71	750	355	-325
Baten	-130	-5	-5	23
Saldo	-202	745	350	-302
OZB niet-woningen				
Lasten	-295	-251	-251	-289
Baten	2.463	2.704	2.704	2.673
Saldo	2.167	2.453	2.453	2.384

OZB woningen				
Lasten	-295	-251	-251	-289
Baten	3.981	5.567	5.827	5.820
Saldo	3.686	5.316	5.576	5.531
Parkeerbelasting				
Lasten				
Baten	14	11	11	17
Saldo	14	11	11	17
Parkeren				
Lasten	-239	-247	-261	-275
Baten	9	12	5	12
Saldo	-230	-235	-256	-263
Recreatieve havens				
Lasten	-500	-348	-340	-435
Baten	239	97	97	85
Saldo	-261	-251	-243	-350
Riolering				
Lasten	-2.011	-2.100	-2.086	-2.028
Baten	3.027	3.162	3.207	3.098
Saldo	1.016	1.062	1.120	1.069
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-1.947	-915	-1.835	-1.179
Baten	1.075	65	515	267
Saldo	-871	-850	-1.320	-912
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-3.004	-3.160	-5.413	-5.142
Baten	318	128	1.295	3.678
Saldo	-2.686	-3.032	-4.118	-1.464
Sportaccommodaties				
Lasten	-2.367	-2.393	-2.306	-2.391
Baten	305	212	212	304
Saldo	-2.063	-2.181	-2.094	-2.088
Sportbeleid en activering				
Lasten	-330	-234	-388	-390
Baten	45		38	82
Saldo	-286	-234	-350	-309
Treasury				

Lasten	-517	-561	-561	-440
Baten	1.666	1.700	1.224	1.304
Saldo	1.149	1.140	664	864
Vennootschapsbelasting				
Lasten	2			-13
Baten				
Saldo	2			-13
Verkeer en vervoer				
Lasten	-3.993	-3.762	-4.439	-4.334
Baten	863	160	155	156
Saldo	-3.130	-3.603	-4.284	-4.178
Volksgezondheid				
Lasten	-2.819	-2.389	-2.447	-2.543
Baten	154	25	25	101
Saldo	-2.665	-2.364	-2.422	-2.442
Wijkteams				
Lasten	-2.666	-2.647	-2.894	-2.685
Baten	5	3	30	57
Saldo	-2.662	-2.644	-2.865	-2.628
Wonen en bouwen				
Lasten	-1.539	-1.325	-1.421	-1.316
Baten	1.328	744	783	554
Saldo	-210	-581	-638	-761